

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

23. DÖNEM 3. YASAMA YILI FAALİYET VE DEĞERLENDİRME RAPORU

1 EKİM 2008-30 EYLÜL 2009

GİRİŞ	4
I. 23. YASAMA DÖNEMİ 3. YASAMA YILI AB UYUM KOMİSYONU ÜYELERİ	5
II. TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİNE KATILIM SÜRECİNDEKİ GELİŞMELER	6
III. AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU FAALİYETLERİ	8
A. KOMİSYONA HAVALLE EDİLEN KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	8
B. KOMİSYON TOPLANTILARI	10
1. Yasama Toplantıları	10
a. Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanunu Tasarısı.....	10
b. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Kanunu Tasarısı	13
c. Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	14
d. Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı.....	20
f. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı	24
g. Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	27
h. Markalar Kanunu Tasarısı	33
ı. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı	34
2. Bilgilendirme Toplantıları.....	37
3. AB Uyum Komisyonu Kanunu Üzerinde Değerlendirme Toplantısı	40
C. KOMİSYONUN YURT DIŞI ZİYARETLERİ	40
1. Hırvatistan Parlamentosu	40
D. AB UYUM KOMİSYONUNA VAKİ ZİYARETLER	44
1. Heyet Ziyaretleri	44
a. Macaristan Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Heyeti	44
b. Çek Cumhuriyeti Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Heyeti.....	45
2. Büyükelçi Ziyaretleri.....	46
a. İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Siyasi Müsteşarı, Sadegh MALEKI.....	46
b. Ukrayna Büyükelçisi, Sergiy KORSUNSKY	46
c. Polonya Büyükelçisi, Marcin WILCZEK.....	48
d. Avrupa Birliği Terörle Mücadele Koordinatörü Büyükelçi, Gilles de KERCHOVE.....	49
e. Çek Cumhuriyeti Büyükelçisi, Eva FILIPI.....	51
f. İspanya Büyükelçisi, Joan CLOS.....	52
g. Danimarka Büyükelçisi, Jesper VAHR	53
h. İsveç Büyükelçisi, Christer ASP	53
ı. Almanya Büyükelçiliği Elçi Müsteşarı, Pascal HECTOR ve Siyasi Müsteşarı, Arno KIRCHHOF	55

i. İtalyan Büyükelçisi, Carlo MARSILI	56
3. Diğer Ziyaretler	57
E. AB PARLAMENTOLARI TOPLULUK VE AVRUPA İŞLERİ KOMİSYONLARI KONFERANSI (COSAC) FAALİYETLERİ	57
1. 40. COSAC Toplantısı/Paris	57
2. COSAC Başkanlık Divanı Toplantısı/Prag	61
3. 41. COSAC Toplantısı/Prag	62
4. COSAC Başkanlık Divanı Toplantısı/İsveç	65
F. KARMA PARLAMENTO KOMİSYONU FAALİYETLERİ	67
1. Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı/ Strazburg	68
2. 60. Türkiye-AB KPK Toplantısı	69
3. Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı/ Brüksel	76
4. 61. Türkiye-AB KPK Toplantısı	79
5. Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı/ Brüksel	86
G. AVRUPA PARLAMENTOSU İLE İLİŞKİLER	88
1. AP Ziyareti/20–23 Ekim 2008	88
2. AP Ziyareti/1-6 Şubat 2009	92
3. AP Ziyareti/ 6-9 Eylül 2009	92
H. DİĞER ÇALIŞMALAR	94
1. Vize Semineri	94
DEĞERLENDİRME	98
EK 1- İçtüzük Uzlaşma Komisyonu Metni	99
EK 2- Komisyon Kanunu Teklifi Taslağı Konusunda Komisyon'un Görüşü	103

GİRİŞ

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanunu'nun "Komisyonun görevleri" başlıklı 3. maddesinin (c) bendinde, her yasama yılının sonunda Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecindeki gelişmelere ve Komisyonun o yılki faaliyetlerine ilişkin olarak bir değerlendirme raporu hazırlanması öngörülmüştür. Komisyonun kuruluşundan günümüze bu kapsamda beş adet faaliyet ve değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Bu çalışma ise 23. Dönem Üçüncü Yasama Yılındaki (1 Ekim 2008- 30 Eylül 2009) komisyon faaliyetlerini içermektedir.

9/10/2007 tarihli ve 902 numaralı TBMM İhtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile komisyonlara ilişkin 20. maddede değişiklik yapılarak komisyonlarda ilk seçilenlerin görev süresinin iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresinin ise üç yıl olması öngörülmüş ve takvim yılı esası getirilmiştir. Bu değişiklik öncesinde anılan süreler için "yasama yılı" yılı esası söz konusuydu.

İhtüzükte yapılan bu değişikliğe rağmen 4847 sayılı AB Uyum Komisyonu Kanununda değişiklik yapılmayarak anılan seçimler için "yasama yılı" esası korunmuştur. Bu nedenle Komisyonun üye ve başkanlık divanı seçiminin yenilenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Genel Kurulun 16 Ekim 2008 tarihli 7. Birleşiminde siyasi parti gruplarınca Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliği için bildirilen adayların isimlerini gösterir listenin, Genel Kurulca işaret oyu ile oylanması sonucu Komisyonumuzun üye seçimi gerçekleştirilmiş ve bunu müteakiben aynı gün Komisyonun 23. toplantısında başkanlık divanı seçimi yapılmıştır.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda grubu bulunmayan partiler veya bağımsız milletvekillerine düşen bir üyeliğe¹ Balıkesir Milletvekili Hüseyin PAZARCI seçilmiştir.

Bu Rapor, üç kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda 23. Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı AB Uyum Komisyonu üyeleri hakkında bilgi verilecek, ikinci kısımda Türkiye'nin AB'ye katılım sürecine ilişkin gelişmelere kısaca değinilecektir.

Üçüncü kısımda, raporun amacı doğrultusunda Komisyonun faaliyetleri 8 başlık altında incelenecektir. İlk olarak bu dönemde Komisyona havale edilen kanun tasarı ve teklifleri sıralanarak, komisyonda görüşülen ve esas komisyonda görüşülmüş olmaları nedeniyle TBMM Başkanlığına iade edilenler ayrı ayrı ortaya konulacaktır. İkinci bölümde, Komisyonun yasama toplantıları, bilgilendirme toplantıları ve AB Uyum Komisyonu Kanunu üzerindeki değerlendirme toplantısı konularında ayrıntılı bilgi verilecektir.

Bunu müteakiben sırasıyla Komisyonun yurt dışı ziyaretleri ve Komisyona vaki ziyaretler, AB Parlamentoları Topluluk ve Avrupa İşleri Komisyonları Konferansı (COSAC) faaliyetleri, Komisyonun Karma Parlamento Komisyonu sıfatıyla yerine getirdiği faaliyetler ve Avrupa Parlamentosu ile İlişkiler ayrı başlıklar altında incelenecektir.²

Son olarak, kamuoyunda *Soysal Kararı* olarak bilinen 19 Şubat 2009 tarihli ve C-228/06 numaralı Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararı konusunda, 6 Mayıs 2009 tarihinde Strazburg'da gerçekleştirilen "Vize Semineri" konusunda bilgi verilecek ve Rapora genel bir değerlendirme ile son verilecektir.

¹ Bu üyelik için Balıkesir Milletvekili, Hüseyin PAZARCI; İstanbul Milletvekili, Ahmet TAN; Tunceli Milletvekili Kamer GENÇ aday olmuşlardır.

² Komisyonun yurt dışı ziyaretleri, Komisyona vaki ziyaretler, COSAC faaliyetleri, KPK faaliyetleri, AP ile ilişkiler ve diğer çalışmalar altında yer alan "Vize Semineri" bölümlerinin hazırlanmasında ilgili servis notları kullanılmıştır.

I. 23. YASAMA DÖNEMİ 3. YASAMA YILI AB UYUM KOMİSYONU ÜYELERİ ³

Adı ve Soyadı	Komisyon Görevi	Seçim Çevresi	Siyasi Parti
Yaşar YAKIŞ	Başkan	Düzce	AK Parti
Lütfi ELVAN	Başkanvekili	Karaman	AK Parti
Onur Başaran ÖYMEN	Başkanvekili	Bursa	CHP
Fazilet DAĞCI ÇIĞLIK	Sözcü	Erzurum	AK Parti
Osman ÇAKIR	Katip Üye	Samsun	MHP
Afif DEMİRKIRAN	Üye	Siirt	AK Parti
Burhan KAYATÜRK	Üye	Ankara	AK Parti
Yusuf Ziya İRBEÇ	Üye	Antalya	AK Parti
Cevdet YILMAZ ⁴	Üye	Bingöl	AK Parti
İbrahim KAVAZ	Üye	Erzurum	AK Parti
Mustafa ÖZTÜRK	Üye	Hatay	AK Parti
Mehmet Sait DİLEK	Üye	Isparta	AK Parti
Mehmet Beyazıt DENİZOLGUN	Üye	İstanbul	AK Parti
Taha AKSOY	Üye	İzmir	AK Parti
Musa SIVACIOĞLU	Üye	Kastamonu	AK Parti
İsmail Hakkı BİÇER	Üye	Kütahya	AK Parti
Cüneyt YÜKSEL	Üye	Mardin	AK Parti
Çağla AKTEMUR ÖZYAVUZ	Üye	Şanlıurfa	AK Parti
M. Şükrü ELEKDAĞ	Üye	İstanbul	CHP
Nevin Gaye ERBATUR	Üye	Adana	CHP
Algan HACALOĞLU	Üye	İstanbul	CHP
Osman COŞKUNOĞLU	Üye	Uşak	CHP
Ahmet Kenan TANRIKULU	Üye	İzmir	MHP
Mithat MELEN	Üye	İstanbul	MHP
Bengi YILDIZ	Üye	Batman	DTP
Hüseyin PAZARCI	Üye	Balıkesir	DSP

³ 23. Dönem, Üçüncü Yasama Yılında, yapılan seçimler neticesinde Komisyonun üye kompozisyonu aynen korunmuştur.

⁴ Sayın Cevdet YILMAZ, 1/5/2009 tarihinde Devlet Bakanı olarak atanmıştır. TBMM İçtüzüğü'nün 21. maddesinin dördüncü fıkrası gereğince Bakanlar Kurulu üyeleri, Meclis komisyonlarında görev alamayacağından, Sayın YILMAZ tarafından yürütülen komisyon üyeliği boşalmıştır.

II. TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİNE KATILIM SÜRECİNDEKİ GELİŞMELER

5 Kasım 2008 tarihinde Avrupa Komisyonu İlerleme Raporu’nu ve Genişleme Strateji Belgesi’ni açıklamıştır. Söz konusu Raporda, Türkiye’nin Kopenhag kriterlerine uyum durumu ortaya koyulmakta, geçtiğimiz yıl boyunca gerçekleşen reformlar ve mevzuat uyum süreci ele alınmakta ve daha fazla ilerleme kaydedilmesi gereken alanlar vurgulanmaktadır. Dışişleri Bakanlığı tarafından söz konusu belgenin genel olarak dengeli bir yaklaşım ile kaleme alındığı değerlendirilmiştir.

Genişlemenin genel çerçevesini ortaya koyan Genişleme Stratejisi’nde ise gerekli koşulların sağlanması durumunda müzakerelerin hedefinin tam üyelik olduğu; siyasi ve ekonomik reformlara ivme kazandırması gerektiği ve Ülkemizin stratejik öneminin kilit bazı alanlarda daha da arttığı ifade edilmekte; Ülkemizin Orta Doğu ve Güney Kafkasya’da enerji güvenliği, krizlerin önlenmesi/çözülmesi ve bölgesel güvenlik bakımından oynadığı rol öne çıkarılmakta ve gerçekleştirilmekte olan reformların ve müzakere sürecinin, Ülkemizi bölgede daha kuvvetli bir istikrar sağlayıcı konuma getirdiği vurgulanmaktadır.

Devam eden katılım müzakereleri çerçevesinde; Fransa Dönem Başkanlığı’nda, 18 Aralık 2008’de “*Sermayenin Serbest Dolaşımı*” ve “*Bilgi Toplumu ve Medya*” fasılları; ile Çek Cumhuriyeti Dönem Başkanlığı’nda 30 Haziran 2009’da “*Vergilendirme*” faslı müzakereye açılmıştır.

Katılım Ortaklığı Belgesi gereğince; Türkiye’nin Avrupa Birliğine katılım sürecinde, kısa ve orta vadede gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmaları ortaya koyan “*Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı*” 31 Aralık 2008 tarihinde Resmi Gazete’de Bakanlar Kurulu kararı olarak yayımlanmıştır.

Hükümet tarafından Ocak 2009’da, Devlet Bakanı statüsünde bir AB Başmüzakereci atanmıştır. Başmüzakereci, katılım müzakereleriyle ilgili olarak etkinliği sağlama ve bakanlıklar arasındaki koordinasyonu artırma yönünde çalışmalar yapmaktadır.

AB konularıyla ilgili temel koordinasyon kurumu olan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği’nin (ABGS) teşkilatını düzenleyen 27/6/2000 tarihli ve 4587 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılarak, Kurumun kuruluş ve teşkilatı ile görev ve yetkileri, 24/6/2009 tarihli ve 5916 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmiştir. Bu Kanunla, AB katılım sürecinde otuz beş müktesebat başlığı altındaki çalışmaların uyumlu yürütülmesi, kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması ve AB ile ilişkilerin hızlı, etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla, ABGS’nin, gerekli hukukî altyapı ve yeterli personel ile donatılması yönünde düzenleme yapılmıştır.

5916 sayılı Kanunda ABGS’nin Başbakanlığa bağlı olması öngörülmüştür. Hâlihazırda, ABGS ile ilgili yetkiler Başmüzakereci Bakan aracılığıyla kullanılmaktadır.

Başmüzakereci atanmasını müteakiben 22 Ocak 2009 tarihinde; 31 Aralık 2008 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan “*2008 Ulusal Programı*” hakkında Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ ile Avrupa Birliği Genel Sekreteri Büyükelçi Oğuz DEMİRALP, Siyasi İşler Daire Başkanı Alp AY ve Ulusal Program Daire Başkanı Nilgün ARISAN ERALP tarafından AB Uyum Komisyonu’na bilgi verilmiştir. Toplantıda, ayrıca AB katılım sürecine ilişkin

gelişmeler konusunda AB Uyum Komisyonu'nun periyodik olarak Başmüzakereci Bakan tarafından bilgilendirilmesinin faydalı olacağı hususu belirtilmiştir.

Bu dönemde AB kurumlarına Ülkemizden üst düzey ziyaretler gerçekleştirilmiştir:

- 18-20 Ocak 2009 tarihlerinde Sayın Başbakanımız AB Komisyonu Başkanı Jose Manuel BARROSO'nun davetine icabetle Brüksel'e bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Söz konusu ziyaret kapsamında AB Ortak Dış ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Javier SOLANA, Avrupa Parlamentosu Başkanı Hans-Gert PÖTTERING ve AP Siyasi Grup Başkanlarıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

- Sayın Cumhurbaşkanımız, 25-27 Mart 2009 tarihlerinde Brüksel'e bir ziyaret gerçekleştirmiş ve AB Komisyonu Başkanı Jose Manuel BARROSO ile görüşmelerde bulunmuştur. Bu ziyaret Türkiye'den AB Komisyonu'na Cumhurbaşkanı düzeyinde yapılan ilk ziyareti teşkil etmektedir.

- Sayın Cumhurbaşkanımız Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet DAVUTOĞLU'nun da içinde yer aldığı bir heyetle, 7-8 Mayıs 2009 tarihlerinde, Prag'da düzenlenen AB "Doğu Ortaklığı" Zirvesi resmi akşam yemeğine ve "Güney Koridoru" Zirvesine katılmıştır.

- Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet DAVUTOĞLU, 13-14 Mayıs 2009 tarihlerinde AB Dönem Başkanlığını üstlenen İsveç'in Dışişleri Bakanı Carl BILDT'in davetine icabetle İsveç'i ziyaret etmiştir. Sayın Bakan, ziyaret çerçevesinde, İsveç Dışişleri Bakanı BILDT ve AB Genişlemeden Sorumlu Komiseri REHN ile ikili görüşmelerde bulunmuştur.

Türkiye ile AB arasındaki en üst düzey karar organı olan Ortaklık Konseyi, 19 Mayıs 2009 tarihinde Brüksel'de 47. Oturumunu gerçekleştirmiştir. Toplantıda Ülkemizin AB'ye katılım sürecinde son dönemde meydana gelen gelişmeler ile reform süreci ele alınmıştır.

Reformları izlemek ve yönlendirmek üzere 2003 yılında oluşturulan Reform İzleme Grubu, Ocak 2009'da alınan karar doğrultusunda iki ayda bir toplanmaktadır. Grup, 11 Temmuz 2009'da 16. ve 8 Eylül 2009'da 17. Toplantısını gerçekleştirmiştir. 2009 yılında gerçekleştirilen Reform İzleme Grubu toplantılarında "Yargı ve Temel Haklar" ile "Adalet, Özgürlük ve Güvenlik" fasıllarına odaklanılmıştır. Ağustos 2009'da Hükümet tarafından Yargı Reformu Stratejisi kabul edilmiştir. Strateji; geniş kapsamlıdır ve yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı, verimliliği, etkililiği, yönetim sistemi ve yargı mensuplarının mesleki yetkinliğinin artırılmasına ilişkin konuların yanı sıra, yargıya duyulan güveni artırmak, yargıya erişimi kolaylaştırmak ve ceza infaz sistemini geliştirmek için alınması gereken tedbirleri içermektedir.

Bu yasama yılında önemine binaen değinilebilecek kanunlar şunlardır:

- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne katılmamız, 05/02/2009 tarihli ve 5836 sayılı Kanun ile TBMM tarafından uygun bulunmuştur. Bu Kanun, 17/2/2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- Türkiye Büyük Millet Meclisinde; kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek, kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun tasarı ve teklifleriyle kanun hükmünde kararnameler hakkında ihtisas komisyonlarına görüş sunmak üzere, 25/2/2009 tarihli ve 5840 sayılı Kanun ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulmuştur.

- Engelli kişilere tanınan hakların geliştirilmesi ve bu alanda uluslararası standartlara erişimin sağlanmasını öngören Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin de 3/12/2008 tarihli ve 5825 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunmuştur.

Diğer yandan 28 Eylül 2006 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiş olan Kamu Denetçiliği (*Ombudsman*) Kanun Tasarısı ise Anayasa Mahkemesi tarafından, *Anayasa'nın bu tür bir Kurumun Parlamento'ya bağlanmasına izin vermediği ve bu yönde düzenleme yapılabilmesi için Anayasa değişikliği gerektiği gerekçesiyle* 25/12/2008 tarihli ve E:2006/140, K:2008/185 numaralı karar ile iptal edilmiştir.

III. AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU FAALİYETLERİ

A. KOMİSYONA HAVALE EDİLEN KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ⁵

AB Uyum Komisyonu, Kuruluş Kanunu gereğince, kendisine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini sadece tali komisyon olarak görüşebilmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 23. Dönem Üçüncü Yasama Yılında Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna; 11 kanun tasarısı ve 2 kanun teklifi olmak üzere toplam 13 dosya havale edilmiştir. Önceki yasama yılında havale edilenlerle birlikte Kanun tasarılarından 8 adedi görüşülerek karara bağlanmış ve söz konusu raporlar esas komisyonlara gönderilmek üzere Meclis Başkanlığı'na sunulmuştur. 4 kanun tasarısı ve 2 kanun teklifi esas komisyonca görüşülmüş olması nedeniyle TBMM Başkanlığı'na iade edilmiştir. Komisyonda halen toplam 15 iş görüşülmeyi beklemektedir.

Söz konusu yasama yılında, önceki yasama yılında havale edilenler ile birlikte, AB Uyum Komisyonu'nda bulunan kanun tasarı ve tekliflerinin listesi aşağıdadır:

Esas No	Tasarı Teklif Başlığı ve Özeti
1/319	Müteaddit Defalar Değiştirilmiş Bulunan 13 Aralık 1960 Tarihli Eurocontrol Hava Seyrüsefer Güvenliği İçin İşbirliği Uluslararası Sözleşmesi Birleştirme Protokolü Konusundaki Diplomatik Konferansın Son Senedinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/320	Avrupa Topluluğunun, Müteaddit Defalar Değiştirilmiş ve 27 Haziran 1997 Tarihli Protokol ile Birleştirilmiş Bulunan 13 Aralık 1960 tarihli Eurocontrol Hava Seyrüsefer Güvenliği İçin İşbirliği Uluslararası Sözleşmesine Katılmasına Dair Protokol Hakkındaki Diplomatik Konferansın Son Senedinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/440	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile Arnavutluk Cumhuriyeti Avrupa Entegrasyon Bakanlığı Arasında Avrupa Entegrasyonu Süreci Çerçevesinde İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

⁵ Komisyona havale edilen kanun tasarı ve tekliflerine ilişkin veriler, 30/9/2009 tarihi itibarıyla.

1/475	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlık Avrupa Birliği Koordinasyon Merkezi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/571	2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/636	Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/680	Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Tasarısı
1/686	Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezinin Çalışmalarına Türkiye Cumhuriyetinin Katılımı ile İlgili Olarak Avrupa Topluluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/710	Çek Kanunu Tasarısı
1/739	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
2/17	Büyük Mağazalar Kanunu Teklifi
2/25	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yargıç Üye Seçilmesi Hakkında Kanun Teklifi
2/199	Perakende Ticaret, Alışveriş Merkezleri ve Büyük Mağazalar İle Esnaf ve Sanatkarlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi
2/276	Perakende Ticaret ile Esnaf ve Sanatkârlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi
2/433	Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

AB Uyum Komisyonu, 23. Dönem 3. Yasama Yılında, aşağıda bilgileri yer almakta olan kanun tasarısı ve tekliflerini, esas komisyon raporunu verdiği için görüşmeyerek TBMM Başkanlığı'na iade etmiştir:

Esas No	Tasarı Teklif Başlığı ve Özeti
1/522	Avrupa Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Topluluk İstihdam ve Sosyal Dayanışma Programına Katılımı Hakkında Mutabakat Zaptının

	Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/635	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Önce Yardım Aracı (IPA) ile Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyetine Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/675	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/715	Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
2/401	1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/476	İş Kanunu, İşsizlik Sigortası Kanunu ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Komisyonunda görüşülerek TBMM Başkanlığına raporu sunulan kanun tasarı ve tekliflerine ilişkin ayrıntılı bilgiler bir sonraki bölümde yer almaktadır.

B. KOMİSYON TOPLANTILARI

AB Uyum Komisyonu 23. dönem 3. yasama yılında 11 toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılardan ilki Komisyon Kanunu'nun 2. maddesi uyarınca yenilenen üyeler arasından Komisyon Başkanlık Divanı'nın oluşturulması için yapılan seçime ayrılmıştır. Seçim neticesinde Başkanlık Divanı değişmemiş, ilk iki yıl için seçilmiş olan Başkanlık Divanı tekrar seçilmiştir.

Aşağıda Komisyon'un yasama ve özel gündemli toplantılarına dair bilgi verilmektedir.

1. Yasama Toplantıları⁶

a. *Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanunu Tasarısı*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından 03/07/2008 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak Adalet Komisyonu, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanunu Tasarısı (1/619)", Komisyonumuzun, 05/11/2008 tarihli 24. toplantısında, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

⁶ Bu bölümde yer verilen kanun tasarılarının metinlerine www.tbmm.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Tasarı ile ülkemizdeki bağımsız denetim alanındaki dağınık yapının ortadan kaldırılarak denetim standartlarının tek elden belirlenmesi ve kamu gözetimi sistemi oluşturulması amacıyla kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumunun kurulması amaçlanmaktadır.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. TBMM İçtüzüğü'nün 23. ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun 3. maddesi uyarınca, Komisyonumuz Tasarının sadece kendisini ilgilendiren maddeleri olan 1., 2., 3., 4., 6., 9., 19., 22. ve 23. maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından Tasarının; muhasebe ve finans denetimi konusunda ortaya çıkan uluslararası gelişmeler işletmelerin bağımsız denetimi hususunun belli bir standart dâhilinde sürdürülmesi gereğini, bağımsız denetim uygulamalarının geçmişi çok eskiye dayanmayan ülkemizde konu ile ilgili olarak dağınık bir yapı söz konusu olup kamu gözetimi fonksiyonunu icra edecek yetkili bir otorite bulunmaması ve Bağımsız denetim konusundaki söz konusu iyileştirme talepleri ilerleme raporlarında yer aldığı gibi, AB ile yürütülen müzakere başlıkları çerçevesinde söz konusu Kurumun kurulması 'Şirketler Hukuku' faslı için kapanış kriteri olarak yer aldığı yönünde görüşler ortaya koymuştur. Ayrıca Hükümet temsilcileri tarafından şu hususlarda ortaya konmuştur:

- Söz konusu Tasarının hazırlanmasında 29/6/2006 tarihinde yürürlüğe konulan 2006/43/EC sayılı AB direktifi göz önüne alınmakta olup Direktif, üye ülkelere, gerekli düzenlemelerin tamamlanması için iki yıllık geçiş süresi tanımaktadır.

- Konuyla ilgili uluslararası standartlara uyumun bir parçası olarak, denetçilerin sürekli eğitimi ve mesleğe alımındaki teorik ve pratik sınavlar hususunda 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununda değişiklik yapan 5786 sayılı Kanun kabul edilmiştir.

- Bağımsız denetim konusu aynı zamanda TBMM Genel Kurulu gündeminde olan Türk Ticaret Kanunu ile de düzenlenmektedir.

- Ülkemizde kendi sorumluluk alanlarıyla ilgili bağımsız denetim yapan farklı kurumlar mevcuttur. İşletmelerin birden fazla denetime tabi olmalarına neden olan bu durum, denetimin sıhhatini etkilemekte ve güvenilirliğini zedelemektedir.

ABGS temsilcisi tarafından ise söz konusu Tasarının, müzakere sürecinde ilgili kurumlarca hazırlanan Strateji Belgesi ile Müzakere Pozisyon Belgesinde, 2008 yılının dördüncü çeyreğinde kabul edilmesinin taahhüt edildiği; anılan Tasarının kanunlaşmasının Şirketler Hukuku faslının açılmasından sonra kapanış kriterlerinden biri olarak belirlendiği ifade edilmiştir.

Diğer kurum temsilcileri tarafından ise ihtisas alanları belirgin olan finans kurumlarının denetim hususlarında 'uygun' görüşlerinin alınması ve tespit ettikleri kriterlerin dikkate alınması gereğini, Bağımsız denetim standartları ve kamu gözetimi hususunun Türk Ticaret Kanunu Tasarısının geçici 2. ve 3. maddelerinde de düzenlenmekte olup söz konusu düzenleme, tüm sermaye şirketleri açısından yeni bir denetim anlayışı getirmekte olduğu ve Amerika Birleşik Devletleri'nde başlayan kurumsal yönetim skandallarıyla gündeme gelen ve AB düzenlemelerinde de ifadesini bulan denetim güvenilirliğini yeniden temin etmek amacı taşıdığını ve bu amaçlarla paralel olarak Tasarı ile öngörülen yapı ağır değil, esnek ve amaca uygun olması gerektiğini dile getirilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından esas itibariyle Tasarı ile ilgili olarak olumlu görüşler ifade edilerek Tasarının serbest piyasa kurallarının iyi işlemesi ve Şirketler Hukuku faslında kapanış kriteri olması bakımından önemli olduğu ve bu bakımdan ivedilik arz ettiği belirtilmiş; esas komisyon ve Genel Kurul görüşmelerinde, Tasarı ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile getirilen düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Tasarının 1. maddesi üzerindeki görüşmeler esnasında ABGS yetkilisi tarafından, Tasarı ile 2006/43 sayılı Direktifle ortaya konan belli ilkelere uyumun öngörüldüğü ancak bundan sonra kurumun yapacağı ikincil düzenlemelerle gerçek anlamda uyumun sağlanmasının beklendiği; Avrupa Komisyonu'na Aralık 2008 tarihinde bu kanunun kabul edilerek söz konusu kurumun kurulacağı, Mart 2009 tarihinde kurumun etkin olarak çalışmaya başlayacağı, Haziran 2010 tarihinde ise kurumun ilk denetimlerini yapmaya hazır olacağına dair ara hedefleri de içeren bir takvim sunulduğunu ifade etmiştir.

Tasarının 2. maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde ABGS yetkilisi tarafından, maddenin 2006/43 sayılı Direktifin 2. maddesi çerçevesinde hazırlandığı ve maddenin (ç) bendinde tanımlanan “*bağımsız denetim kuruluşu*”nun, anılan Direktifteki tanımında şirketin yasal statüsünün dikkate alınmadığı belirtilmiştir. Komisyon üyeleri tarafından bu husus esas komisyonun değerlendirilmesine sunulmuş ve 2. madde, (1) bendine “3568 sayılı” ibaresinden önce “1/6/1989 ve” ibaresi eklenerek kabul edilmiştir.

Tasarının 9. maddesinin görüşülmesi esnasında katılımcı kurum temsilcileri tarafından anılan AB Direktifi ile uyum bakımından Tasarı'ya ilave edilecek bir husus olmadığı; ancak, Direktife göre Kurul'un yetkilerinden bir kısmını devredebilmesinin ancak onay mekanizması çerçevesinde mümkün olmasına karşın, 9. maddenin (d) bendine göre TÜRMOB'a aktarılacak yetkilerde Kurul ve TÜRMOB'un müşterek sorumluluk içinde olduğu; ayrıca, Kurul'un oluşumunda TÜRMOB'un temsilci gösterebilmesinin iki kurum arasında bir vesayet ilişkisi doğurduğu; Tasarının kanunlaşması halinde, denetim yapan mevcut kurum yetkilerinin yayımı takip eden üç ay içinde sona ereceği, konuyla ilgili olarak bir geçiş sürecinin öngörülmediği, Tasarının bu haliyle Direktife aykırı olacağı belirtilmiştir.

ABGS temsilcisi tarafından söz konusu kurumların hâlihazırda yaptığı denetimlerin Avrupa Komisyonu'na iletildiği, Komisyon'un beklentisinin ise parçalı olan bu yapının tek bir çatı altında toplanması olduğu, Strateji Belgesi'nde de kurumların Tasarının kanunlaşmasından sonra ilgili değişiklikleri kendi mevzuatlarında yapacaklarının iletildiği belirtilmiştir.

Hükümet temsilcisi tarafından ise Kurul'un mevcut denetim yapan kurumların yetki alanına tecavüz etmeyeceği, görevinin bağımsız denetim konusunda yetkilendirme ve bağımsız denetim yapanları gözetleme olacağı, diğer kurumların kendi görevlerini yapmayı sürdüreceği, tartışılması gereken hususun ise üç ay gibi kısa bir süre içerisinde bu dönüşümün gerçekleşme imkanı olduğu ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından, kurulacak olan Kurul'un mevcut kapasiteyi ortadan kaldırmayacağı yönünde görüş bildirilerek yetki devrine dair daha genel bir ifadenin Tasarı'ya eklenebileceği önerisinde bulunulmuş, konu esas komisyonun değerlendirilmesine sunulmuş ve 9. madde kabul edilmiştir.

Tasarının 22. maddesi üzerindeki görüşmelerde madde metnindeki ‘denetim’ ifadesinin, farklı yorumlara sebebiyet vermesi açısından, ‘bağımsız denetim’ olarak anlaşılması gerektiği ifade edilerek söz konusu madde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 1., 3., 4., 6., 19., 23. maddeleri de aynen kabul edilmiştir.

Söz konusu Tasarı esas komisyonda görüşülmeyi beklemektedir.

b. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Kanunu Tasarısı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından 11/07/2008 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Kanunu Tasarısı (1/626)”, Komisyonumuzun, 05/11/2008 tarihli 24. toplantısında, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarı ile tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olanlara ait finansal tabloların; ihtiyaca uygunluğunu, şeffaflığını, güvenilirliğini, anlaşılabilirliğini, karşılaştırılabilirliğini ve tutarlılığını sağlamak amacıyla uluslar arası standartlarla uyumlu muhasebe standartlarını oluşturmak ve yayımlamak üzere, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun (TMSK) kuruluş ve görevleri ile ilgili esasların düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından Tasarı ile AB Komisyonunun ilerleme raporlarında yer alan değerlendirmelerden hareketle 15/12/1999 tarihli ve 2499 sayılı Kanunla Sermaye Piyasası Kanununa eklenen bir madde ile TMSK'nın kurulduğunu, bu süreç içerisinde TMSK'nın, geçici olarak bünyesinde görevlendirilen uzmanlarla bir kısım standartların çevirisini yapmış ve yayımlamış olduğunu, yapılan çalışmalar AB Komisyonu tarafından ilerleme raporlarında olumlu karşılandığını, 2006 ve 2007 yıllarında muhasebe uygulamalarında bir gelişmenin kaydedildiği ancak farklı birimler tarafından istenen muhasebe uygulamalarının muhasebe işlemleriyle ilgili bir çokbaşlılık doğurduğu ve bunun da mükellefe büyük bir külfet yüklediği ifade edilmiş ve bu çerçevede atılması gereken adımlar da ortaya konulmuştur.

Tasarı ile ayrıca,2008 yılı İlerleme Raporu'nda da muhasebe standartları ile ilgili benzer ifadeler yer aldığını dolayısıyla AB Komisyonu muhasebe standartlarının tek bir elden belirlenmesini, bu konuda yetkili tek bir otorite olmasını, kendisinden beklenen faaliyetleri yerine getirebilmesi için Kurulun statüsü ile insan kaynaklarının güçlendirilmesini ve diğer ülkelerle işbirliği yapabilecek düzeyde koordinasyon düzeyinin yükseltilmesinin gerekli olduğu hususu ortaya konmuştur.

ABGS temsilcisi tarafından; TMSK'nin kuruluşunun “Şirketler Hukuku” faslının açılması aşamasında çok önemli bir rol oynadığı, özellikle Kurulun muhasebe standartlarına ilişkin 78/660/AET ve 83/349/AET sayılı direktiflerde belirtilen finansal tabloların sunulmasında kullanılacak muhasebe standartlarını yayımlamakla görevli olacağı ve bunların 2008 yılı içerisinde yayımlanması gerektiği ifade edilerek Tasarının Kurulun idari kapasitesinin güçlendirme amacıyla hazırlandığı göz önünde bulundurulduğunda olumlu olduğu belirtilmiştir.

Diğer kurum temsilcileri tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- TMSK'nın düzenleme yetkisi bulunmakla birlikte denetim yetkisi bulunmamaktadır. Bu alanda denetim; Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Maliye Bakanlığı gibi ilgili kurumlar tarafından gerçekleştirilmektedir.

- TMSK, kurulduğu günden bu yana kendisine referans olarak uluslar arası muhasebe standartlarını almış olup 39 adet muhasebe standardı ve 23 adet muhasebe standartları yorumunu uluslar arası muhasebe standartları ile birebir uyumlu olacak şekilde Türkçe'ye çevrilmiş, bunlar

“Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve Yorumları” adı altında Resmi Gazete’de yayımlanmış ve zaman içerisinde meydana gelen değişiklikler tebliğlerle standartlara yansıtılmış bulunmaktadır.

- TMSK’nin bağımsızlığının korunması önem arz etmektedir. Kuruluş ile ilgili maddede bu konuda gerekli hassasiyet gösterilmekle birlikte üyelerin seçimi ile ilgili düzenlemenin Kurulun bağımsızlığı açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

- Uluslararası muhasebe standartları, AB’de sadece borsada işlem gören şirketler için geçerlidir. AB’de tüm şirketler için uygulanan standartlar 78/660/AET ve 83/349/AET sayılı direktiflerde belirtilen standartlardır. Ülkemizde KOBİ’ler için geliştirilen muhasebe standartları da AB nezdinde halen eleştirilmektedir. Konunun bu açıdan değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kurum temsilcileri tarafından ifade edilen görüşleri takiben Hükümet temsilcisi tarafından ek olarak ilgili direktiflerde, konuya ilişkin asgari şartların belirlenmiş olduğu, ilgili ülkeler nezdinde daha sıkı tedbirlerin öngörülmesi hususunda herhangi bir engel bulunmadığı ve standartların Türkiye’deki tüm şirketler için uygulama alanı bulması yönündeki düzenlemenin AB müktesebatına aykırılık taşımadığı ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından Tasarının TMSK’nin idari kapasitesinin güçlendirilmesi ve bu alandaki çalışmaların geliştirilmesi bağlamında Türk firmalarının uluslar arası alanda etkinliklerinin ve rekabet edebilirliklerinin artırılmasının yanı sıra Şirketler Hukuku faslındaki uyum çalışmaları çerçevesinde verilen görevlerin etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacağı ve bu açıdan olumlu olduğu, bununla birlikte Tasarının “Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanunu Tasarısı” ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tasarının maddelerine bakıldığında doğrudan AB müktesebatı ile ilişkilendirilebilecek herhangi bir madde bulunmadığından, maddeler üzerinde ayrıca görüşme yapılmayıp Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler üzerinden esas komisyona görüş bildirilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Söz konusu Tasarı esas komisyonda görüşülmeyi beklemektedir.

c. Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

TBMM Başkanlığınca, 08/07/2008 tarihinde esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna havale edilen (1/624) esas numaralı “Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 29/07/2008 tarihli 22. toplantısında görüşülmüş ve geneli üzerindeki görüşmeler sırasında söz konusu Tasarı, daha ayrıntılı incelenmesi amacıyla Alt Komisyona gönderilmiştir. Kütahya Milletvekili İsmail Hakkı BİÇER başkanlığında Hatay Milletvekili Mustafa ÖZTÜRK, Antalya Milletvekili Yusuf Ziya İRBEÇ, Uşak Milletvekili Osman ÇOŞKUNOĞLU ve Samsun Milletvekili Osman ÇAKIR’dan oluşan Alt Komisyon, 22/10/2008 tarihli toplantısında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü (Enstitü), Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS); 12/11/2008 tarihinde ABGS ve 13/11/2008 tarihinde Enstitü temsilcilerinin katılımıyla anılan Kanun Tasarısını ayrıntılarıyla inceleyip görüşmüş ve raporunu Komisyonumuza sunmuştur.

Komisyonumuz, 26/11/2008 tarihli toplantısında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enstitü, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve ABGS'nin katılımıyla alt komisyonun kabul ettiği metni esas alarak anılan Kanun Tasarısını görüşmüştür.

Tasarı ile Enstitü'nün Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerindeki muadil kuruluşlar karşısında rekabet edebilirliğinin artırılması, kurum olarak görevlerinin yeniden tanımlanması, günümüz ihtiyaçlarına uyum sağlayabilecek esnek ve etkin bir idari yapının oluşturulması, insan kaynağı profilinde düzenlemelerin yapılması, AB standardizasyon kuruluşlarına tam üye olunmasının önündeki engellerin kaldırılması ve iktisadi aktörlere karşı tarafsızlığının yanı sıra yönetsel, mali ve teknik yönden bağımsızlığının sağlanması amaçlanmıştır.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Enstitü'nün sorunları yapısal nitelikteki işlevsel bozukluklar ile personel yapısından kaynaklanmakta olup görüşülmekte olan Kanun Tasarısı, ülke sanayiinin uluslararası yapı ile bütünleşmiş, rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması amacıyla gerekli teknik kuralların ve beşeri altyapının oluşturulması ihtiyacını karşılama yolunda gerekli olmakla birlikte yeterli değildir.

- Kanunun maddelerinde değişiklik yapılma yoluna gidilmeksizin Tasarının amacı ve düzenlemeleri ile meri Kanun düzenlemeleri mezc edilerek yeniden bir kanun düzenlemesine gidilmesi; hem meri mevzuatın sistematığı hem de Enstitü'nün idari, teknik ve yönetsel dinamizminin gerçekleştirilmesi açısından daha uygun olacaktır.

- Tasarıda alt düzenleme konusu olabilecek detaylı hükümlere yer verilmiş olup Kanunda Enstitü için genel bir çerçevenin çizilerek detayların alt düzenlemelerle getirilmesi yoluna gidilmesi AB talepleri- kısa ve özlü bir kanun düzenlemesi yapılması- ile de daha uyumlu olacaktır.

Tümü üzerindeki görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzda benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1. maddesi üzerindeki görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Enstitü'nün ilişkilendirileceği kurumun Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ya da Başbakanlık olması hususunun çok iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede Enstitü'nün tarafsızlığının ve bağımsızlığının sağlanıp sağlanamayacağı konusu irdelenmelidir.

Kurum temsilcileri tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- AB müktesebatı ve ilgili uygulama prensiplerinde Enstitü'nün kuruluşu ya da bağlantısı ile ilgili olarak herhangi bir şekil önerilmemektedir. Önemli olan unsur, bağımsızlığın sağlanmasıdır. Ülkeler bu ilkeleri hangi sistem içerisinde daha etkin bir şekilde gerçekleştirebileceklerse onu uygulama serbestisine sahiptirler. Bununla birlikte uygulama sürecinde tarafsızlık ve bağımsızlığın sağlanıp sağlanmadığı takip edilmektedir.

- 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun gereğince Bakanlığın, bağlı ve ilgili kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetim görev ve yetkisi bulunmaktadır. Ancak Tasarı ile Enstitü, Bakanlığın ilişkili kurumu durumuna getirilmekte olup ilişkili kurumlar üzerinde Bakanlığın herhangi bir denetim yetkisi bulunmamaktadır. Bu açıdan, Bakanlığa bağlı olması durumu değerlendirilirken Enstitü'nün "bağlı" değil, "ilişkili" kurum olarak öngörüldüğünün göz önünde bulundurulması gerekir.

Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir.

- TSE'nin Avrupa Standardizasyon sistemiyle entegrasyonu; CEN ve CENELEC olarak adlandırılan Avrupa Standardizasyon kuruluşlarına "tam üye" olmasıyla mümkün olacaktır. TSE'nin bu kuruluşlarla ilişkisi 1991'den bu yana "bağlı üye" statüsündedir. Bir başka ifadeyle, söz konusu kuruluşların tüm toplantılarına katılmakta, görüş verebilmekte, ancak karar alma sürecinde "oy hakkı"na sahip bulunmamaktadır. CEN/CENELEC'in standart hazırlama sürecinde ve standartların kabulünde "oy hakkı" o ülkenin nüfus ve ekonomik büyüklük kriterine göre şekillendiğinden, CEN / CENELEC'e tam üyeliği gerçekleşmiş bir TSE ve bu bağlamda ülkemiz, AB içinde karar alma mekanizmasında Almanya, Fransa ve İngiltere gibi ülkelerin standart kuruluşlarıyla aynı ağırlıkta oy hakkına sahip olacaktır. Bu da, standartların hazırlanmasında öngörülen teknik gerekler ve spesifikasyonların bizzat ülkemizin teknolojik yapısına göre belirlenmesi imkânı anlamına gelmektedir. Örneğin, AB'ye ihracatımızda ülkemizin en büyük tedarikçisi olduğu "demir-çelik", "hazır giyim" ve "mermer" gibi sektörlerde standart belirleme çalışmalarında belirleyici olmak ve bu ürünlerde ülkemiz teknolojik düzeyini bizzat AB standardı haline getirmek mümkün olabilecektir. Bu hususun ülkemiz müteşebbisine ve ihracatçısına ne kadar önemli bir fırsat yarattığı açıktır.

- Görüşülmekte olan Kanun Tasarısında yer alan hususların öncelikle CEN/CENELEC tam üyelik kriterlerini karşılaması zorunluluğu bulunmaktadır. Statüsünün "tam üyelik"e çevrilebilmesi için, her standardizasyon kuruluşunun yerine getirmesinin zorunlu olduğu "9 şartın" gerekliliklerini TSE'nin de tümüyle karşılaması gerekmektedir. Söz konusu Kanun Tasarısının 9 şart açısından incelenmesi çerçevesinde Tasarının standardizasyon teşkilatlarının "bağımsızlık / tarafsızlık" ilkesine uyma zorunluluğu açısından yeterli olmadığı görülmektedir.

- Özellikle, Tasarıda TSE'nin idari mekanizmada Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın "ilişkili" kuruluşu olarak belirlenmesi bağımsızlık/tarafsızlık prensibine uygun görülmemektedir. Keza TSE, standardizasyon faaliyetlerinin yanında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığına pek çok alanda belgelendirme hizmeti vermekte, ayrıca Bakanlıkça atanan "onaylanmış kuruluş" – CE işareti verebilen kuruluş- olarak sektöre hizmet etmekte olup, bu faaliyetlerinden dolayı diğer rakipleri gibi Bakanlığa karşı sorumludur.

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı sadece TSE'nin onaylanmış kuruluş olarak faaliyet gösterdiği alanda değil, aynı zamanda diğer alanlarda da onaylanmış kuruluş atamaları yapmaktadır. Ayrıca, onaylanmış kuruluşların taşınması gereken kriterler ile bu kuruluşların görevlerini bağımsız ve tarafsız bir şekilde yerine getirmeleri hususu 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunda bilahare düzenlenmiştir. Bir başka ifadeyle, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın onaylanmış kuruluşlardan sadece bir tanesinin kendisi ile ilişkilendirilmesinin onaylanmış kuruluşların bağımsızlığı ve tarafsızlığının sorgulanmasına sebebiyet verebilir. Dolayısıyla, bu durum gerek rekabet edebilirlik, gerekse bağımlılık açısından ciddi olumsuzluklara sebebiyet verecektir. TSE'nin Sanayi ve Ticaret Bakanlığıyla "ilişkili" kılınması aslında kurumun "talimatla iş yapar" hale gelmesi anlamına gelmekte olup, bunun da bağımsızlık/tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmayacağı izahtan varestedir. Dolayısıyla, 132 sayılı Kanun değişikliği AB standardizasyon sistemine tam üyelik amacını gerçekleştirmek için çok önemli bir fırsattır. Bu bağlamda, TSE'nin idari yapılanmada 132 sayılı Kanunun ilk halinde yer aldığı üzere, bir üst kurum olan *Başbakanlık*la ilişkilendirilmesi ve *icracı olmayan bir Devlet Bakanlığı aracılığıyla faaliyetlerini sürdürmesinin* elzem olduğu görülmektedir.

-1. maddede yapılmış olan gereksiz tekrarların önüne geçilmesi ve Enstitünün faaliyet alanlarının daha net bir şekilde ortaya konulabilmesi için Enstitünün görev alanına ilişkin konularda bazı değişiklikler de yapılmıştır. Ayrıca hizmet sunduğu sektörler ve rekabet halinde bulunduğu muadil kuruluşlar açısından değerlendirildiğinde hizmete yakınlık açısından merkezinin

Ankara’da olması, ancak idari teşkilat bölümünde belirtilecek şirketlerin merkezinin İstanbul’da olması hususu yukarıda da ortaya konulan çerçevede Alt Komisyon’da kabul edilmiştir.

Komisyonumuzda, yapılan görüşmeler neticesinde 1. madde Alt Komisyonun kabul ettiği metin çerçevesinde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2. ve 3. maddeleri, Alt Komisyon tarafından aynen kabul edilmiş olup, Komisyonumuzda anılan maddeler üzerinde ayrıca görüşme açılmaksızın aynen kabul edilme yoluna gidilmiştir.

Tasarının 4. maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde, Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

-Bu madde ile 132 sayılı Kanun düzenlemesinden tamamen farklı bir genel kurul yapısı öngörülmüş olup en dikkat çekici unsur; TOBB’ un genel kurul üzerindeki delege sayısından dolayı etkinliğinin çok ciddi oranda artmış olduğudur. Enstitü Genel Kurulu’ndaki delege dağılımı, *Enstitü’nün idari özerkliği*ni doğrudan etkileyecek bir husus olarak görülmektedir. TSE’nin en üst organı olan genel kurul yapısı içerisinde herhangi bir kesimin etkin olması Enstitü’nün idari özerkliği her yönüyle tehlikeye atabilecek ve hatta bir çok açıdan suiistimale sebebiyet verebilecek niteliktedir. Buradan hareketle ilgili tüm tarafların temsilini ve katılımını sağlayacak şekilde dengeli bir delege dağıtımını gerçekleştirilmelidir.

-Bu çerçevede mevcut delege dağılımında birtakım değişikliklere gidilmesi ve konu ile ilgili olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ile Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı gibi kurumların da Genel Kurulda temsilinin sağlanması yönünde düzenleme yapılması gerekmektedir.

-Tasarının bu maddesinin (b) bendinde üniversitelerden alınacak temsil konusunda “en az doçent unvanlı” olması yönündeki kısıtlamanın/ifadenin çıkarılarak niteliğe yer verilmeksizin “öğretim üyesi” ibaresinin kullanılması yerinde olacaktır.

- Görüşmelerimizde en son yapılan düzenlemeler/görüşmeler de göz önüne alınmalı ve bu çerçevede “Telekomünikasyon Kurumu” ibaresi “Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu” şeklinde değiştirilmelidir.

- Genel Kurulun görevleri düzenlenirken (h) bendinde “...*şirket kurmak veya kurulu şirkete ortak olmaya karar vermek*”, (l) bendinde ise “*Enstitünün ticari faaliyetleri için şirket kurulmasına veya kurulu şirketlere iştirak edilmesine karar vermek*” şeklinde yapılan düzenlemeler tekrar mahiyetinde olup bunlardan birinin madde metninden çıkartılması gerekmektedir.

Komisyon üyeleri tarafından genel kurul üyelik düzenine ilişkin düzenlemenin Enstitü’nün bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanmasında en önemli etken olduğu ve AB müktesebatı çerçevesinde ülke gerçekleri de göz önünde bulundurularak bir düzenlemenin yapılması gerektiği ifade edilerek hem Tasarı hem de Alt Komisyonun kabul ettiği metinde kamunun ağırlığının söz konusu olduğu ortaya konulmuştur.

Madde üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde herhangi bir metnin kabulü yoluna gidilmeksizin Enstitünün bağımsızlık ve tarafsızlığının sağlanması amacı çerçevesinde farklı kesimlerin temsiline imkân verecek bir düzenlemenin yapılmasının esas komisyona tavsiye edilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon tarafından 132 sayılı Kanunun sistematigi çerçevesinde 4. maddeden sonra gelmek üzere 132 sayılı Kanunun “yönetim kurulu” ile ilgili düzenlemeler getiren 7. maddesinde değişiklik yapılmasını öngören bir madde eklenmiş olup Komisyonumuzda bu madde üzerinde yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Bu madde ile yapılan düzenlemeyle Enstitü Yönetim Kurulu üye sayısının genel kurul delege sayısı doğrultusunda artırılması ve yönetim kurulunda belirli bir kesimin ön plana çıkmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde; Alt Komisyonun kabul ettiği ve 132 sayılı Kanunun 7. maddesinde değişiklik yapılmasını öngören 5. maddesi aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından 132 sayılı Kanunun sistematığı çerçevesinde 5. maddeden sonra gelmek üzere 132 sayılı Kanunun 8. maddesinde değişiklik yapılmasını öngören bir madde eklenmiş olup Komisyonumuzda bu madde üzerinde yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Enstitü faaliyetlerinin kurulacak şirketler vasıtasıyla yürütülebileceği Tasarı ile öngörüldüğünden denetleme kurulunun yapısı değiştirilmiş ve ayrıca denetleme kuruluna kurulacak olan şirketleri bağımsız denetim şirketleri vasıtasıyla da denetleyebilme yetkisi verilmiştir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde; Alt Komisyonun kabul ettiği ve 132 sayılı Kanunun 8. maddesinde değişiklik yapılmasını öngören 6. madde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 5. maddesi, Alt Komisyon tarafından 7. madde olarak kabul edilmiş ve anılan madde Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 6. maddesi Alt Komisyon'da 8. madde olarak görüşülmüş ve Komisyonumuzda söz konusu madde üzerinde yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Enstitü Başkanının Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılan kurum ve kuruluşlar arasından seçilmesi durumunda bunların önceki kurumlarıyla ilişkilerinin kesileceği yönündeki düzenlemenin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu düzenleme ile kamu sermayesi ile kurulmuş bir kurumun yönetiminde kamu kurumlarından atama yapılması fiili olarak engellenmiş olacaktır. Anılan düzenleme, “*Enstitü başkanlığına kamu kurum ve kuruluşlarından atama yapılamaz.*” şeklinde bir düzenleme ile aynı sonucu doğuracak niteliktedir. Buna binaen anılan düzenlemenin, Enstitü başkanının kamu kurum ve kuruluşlarından seçilmesi halinde, görev süresince ücretsiz izinli sayılacağı şeklinde yapılması gerekmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde Alt Komisyonun kabul ettiği metin aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından 9. madde olarak kabul edilmiş olan Tasarının 7. maddesi üzerinde Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- AB ülkelerinde faaliyet gösteren Enstitü muadili kuruluşlardaki iyi uygulamalar çerçevesinde kıyaslama yapıldığında *Enstitünün karşılaştığı problemlerin temelinde yapısal nitelikteki sorunlar ile personel profiliyle ilgili sorunların yattığı görülmektedir.*

- Enstitü, temel faaliyet alanlarında tekel olma özelliğini kaybetmiş olup TSE'nin rakipleri her açıdan çok donanımlı ve yetkin kişilerle esnek şartlarda faaliyet göstermektedir. Diğer taraftan TSE ise yabancı dil ile teknik ve yönetsel bilgi açısından son derece yetersiz olan personelle faaliyetlerini sürdürmeye çalışmaktadır. Mevcut koşulların TSE lehine çevrilebilmesi için personele ilişkin bu maddede bazı değişikliklere gidilmesi gerekmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde, Alt Komisyonun kabul ettiği 9. madde metni, aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından 132 sayılı Kanunun sistematığı göz önünde bulundurularak 132 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinden sonra gelmek üzere 10/A maddesi eklenmiş, anılan madde Komisyonumuzda 10 madde olarak görüşülerek yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Enstitünün karşılaştığı problemlerin temelinde yer alan yapısal nitelikteki sorunlar için muadil kuruluşlarda da uygulanmakta olan standardizasyon faaliyetleri dışındaki faaliyetlerin özerk şirketler eliyle yürütülmesi yönünde düzenlemeye gidilmelidir.

- Kurulacak olan şirketlerde uygulanacak çalışma usul ve esaslarının Başbakanlık tarafından hazırlanacak olan yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüş ve ayrıca suiistimali önleyecek bazı hükümlere kanun metninde yer verilmesi yoluna gidilmiştir.

Yapılan görüşmeler neticesinde Komisyonumuz, Alt Komisyonun kabul ettiği metni aynen kabul etmiştir.

Tasarının 8. maddesi, Alt Komisyon tarafından 11. madde olarak görüşülmüş ve Komisyonumuzda anılan madde üzerinde yapılan görüşmelerde standardizasyon çalışmalarıyla ilgili giderlerin, Enstitünün veya şirketin faaliyetlerinden elde ettiği gelirlerinden karşılanacağı yönündeki hüküm, test ve belgelendirme çalışmaları gibi standart hazırlama işlerinin dışında kalan ve piyasada uygulanacak ticari işlemlere yönelik faaliyetlerin ayrışmasının AB kuralları ve Avrupa standardizasyon kuruluşlarının çalışma ilkeleri çerçevesinde bir gereklilik olup olmadığı hususu irdelenmiştir. Bu çerçevede madde üzerinde Alt Komisyon tarafından ortaya konulan görüşler aşağıdaki şekildedir:

- AB üye ülkelerinde yer alan Enstitü muadili kuruluşlar için genellikle Devlet bütçesinden pay ayrılmaktadır ve bu pay anılan kuruluşlar tarafından standardizasyon faaliyetlerine yönlendirilebilmektedir. Son zamanlarda bu kuruluşların Devlet bütçesinden pay almaları açısından bazı zorluklar ortaya çıktığından ilgili kuruluşlar alternatif gelir kaynakları arayışı içerisinde bulunmakta ve bunun sonucunda da standardizasyon giderlerinin, diğer faaliyetlerden elde edilen gelirlerden karşılanması kaçınılmaz görülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde, Alt Komisyonun kabul ettiği 11. madde metni aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon Tasarının 9. maddesini 12. madde olarak görüşmüş ve Komisyonumuzda anılan madde üzerinde yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Tasarının ek 2. maddesi ile Enstitüye sağlanan Kanun muafiyetleri genişletilmeli ve Tasarının diğer maddelerinde bu temelde tanınan muafiyetler bu ek maddede toplanmalıdır. Anılan düzenleme; “Enstitü iş ve işlemleri ile faaliyetleri hakkında 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu Sözleşmeleri Kanunu, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurların ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.” şeklinde gerçekleştirilmelidir.

- Şirketlere ilişkin hususlar Komisyonumuz tarafından Kanuna eklenen madde 10/A’da belirtildiğinden Kanuna eklenen ek 3. madde Tasarı metninden çıkartılmalıdır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde Alt Komisyonun kabul ettiği 12. madde metni aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10. maddesi, Alt Komisyonun kabul ettiği metin çerçevesinde Komisyonumuzda 13. madde olarak görüşülmüş ve yapılan görüşmelerde Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Yapılan kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden sonra Enstitü'nün yeni yapıya uyumlaştırılması için öngörülen çalışmalar düzenlenmiştir. Bu çerçevede personel konusunda yapılacak çalışmaların netleştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Görüşmeler neticesinde Alt Komisyonun kabul ettiği metin aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 11. maddesi, Alt Komisyon tarafından Tasarı metninden çıkartılmıştır. Bu çerçevede Komisyonumuzda yapılan görüşmede Alt Komisyon tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir.

- Tasarının 11. maddesi ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3. maddesine bir ekleme yapılarak, Enstitünün çalışma alanları kapsamında ihtiyaç duyulan mal ve hizmet alımlarına muafiyet getirilmektedir. Anılan istisna ile bu alanda yasal bir boşluk oluşacağından, AB'de kamu alımlarına ilişkin şeffaflık ve öngörülebilirlik gibi temel ilkelerden sapma oluşabilecektir. Bahse konu istisnaların sayısının artmaması ve tamamen kaldırılması, AB ile yürütülen katılım müzakerelerinde "Kamu Alımları" Faslı için öngörülen açılış kriterleri arasında yer aldığı göz önüne alındığında, yeni istisnaların öngörülmesi ilgili fasılda ilerleme sağlanmasını engelleyecektir.

-Kamu İhale Kanununa diğer kurumlar için de geçerli olacak genel bir muafiyet hükmü öngörülmesi yerine sadece Enstitü faaliyetleri için bu yönde bir muafiyet öngörülmesi bu kaygıyı azaltabilecek nitelikte olacaktır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde Alt Komisyon'un metni çerçevesinde Tasarının 11. maddesinin Tasarı metninden çıkartılması kabul edilmiş; Enstitünün 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olmaması yönündeki hüküm 12. madde kapsamında Tasarı metnine eklenmiştir.

Söz konusu Tasarı esas komisyonda görüşülmeyi beklemektedir.

d. Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

TBMM Başkanlığınca 15/01/2009 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak ise Komisyonumuza havale edilen "Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/670)", Komisyonumuzun, 27/01/2009 tarihli 27. toplantısında, Adalet Bakanlığı, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarı ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması, rüşvet, özel ve kamu sektöründe yolsuzluk, tüzel kişilerin sorumluluğu gibi birbiriyle doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı konularda, Avrupa Birliği (AB) ile tam üyelik müzakereleri, Ülkemizin üyesi bulunduğu Avrupa Konseyi ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde yerine getirilmesi gereken yükümlülükler bağlamında; Türk Ceza Kanunu (TCK), Ceza Muhakemesi Kanunu, Kabahatler Kanunu, Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda değişiklikler yapılmaktadır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Tasarı doğrudan doğruya AB müktesebatı ile ilgili değildir. Ancak ülkemizin üyesi bulunduğu Mali Eylem Görev Gücü (FATF), Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) ve OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi) kapsamında ülkemizde yapılan incelemeler sonucunda oluşturulan raporlarda ülkemize yöneltilen eleştirileri karşılamak üzere hazırlanan bir Tasarıdır.

-AB müktesebatında her üç mekanizmanın standartlarına atıflar yapılmakta ve bu kuruluşlar tarafından hazırlanan raporlar Avrupa Komisyonu tarafından izlemeye alınmaktadır. Anılan raporlarda ortaya konulan tavsiyelerin ülkemiz tarafından gerçekleştirilmesi de AB tarafından olumlu gelişme olarak değerlendirilmektedir. AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda da OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi ve GRECO'dan doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesinin takip edileceğine ilişkin ifadeler yer almaktadır.

-Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin olarak AB müktesebatında temel belge niteliğini haiz olan 25/10/2005 tarihli ve 2005/60 sayılı Avrupa Konseyi Direktifi, FATF tavsiyeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

ABGS temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Konuyla ilgili olarak 2008 İlerleme Raporu'nda “Genel olarak, yolsuzlukla mücadele alanında sınırlı bir ilerleme kaydedilmiştir. Yolsuzluk halen yaygındır. Yolsuzlukla mücadeleye ilişkin yasal çerçeve ve kurumsal düzenlemelere ilişkin olarak sınırlı bir ilerleme kaydedilmiştir. Genel bir strateji, eylem planı ile eşgüdüm mekanizmasının bulunmamasının sürmekte olması bu konudaki endişelerin devam etmesinin nedenidir.” şeklinde bir ifadeye yer verilmiştir. AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda ise “Yolsuzlukla mücadele kapsamında Türkiye’de Saydamlığın Artırılması ve Kamuda Etkin Yönetimin Geliştirilmesi Komisyonu’nun Sekreteryaya hizmetini yerine getiren Başbakanlık Teftiş Kurulu, Türkiye’de iyi yönetim ve şeffaflığın artırılması ile yolsuzlukla mücadele eden kurumlar arasında koordinasyonun sağlanması ve kapsamlı bir yolsuzlukla mücadele stratejisi geliştirilmesi hususlarındaki çalışmalarını etkin bir şekilde sürdürmeye devam etmektedir.” yönünde bir ifade yer almaktadır.

-Yolsuzluk alanı, ülkemize ilişkin AB dokümanlarında, uluslararası diğer mekanizmalara en çok atıf yapılan alanlardan birisi durumundadır. Konuyla ilgili AB direktifleri de FATF, Avrupa Konseyi GRECO ve OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu’nun raporlarındaki tavsiyelerden ilham almaktadır. Ülkemiz söz konusu mekanizmalara taraf olduğundan, ilgili raporlardaki tavsiyeler de AB sürecimizde önem arz etmektedir.

-AB’nin yolsuzlukla mücadele konusunda en önemli beklentisi, yolsuzlukla mücadelenin eksikliğinden ziyade, hâlihazırda 120’den fazla denetim mekanizması ve kurumun konuyla ilgili uğraş verdiğini kabulle, anılan denetim mekanizmaları arasında etkin koordinasyonun sağlanmasıdır.

-Ülkemiz için öncelikli alanlardan birisi de “Yolsuzlukla Mücadele Stratejisi”nin hazırlanmasıdır. 26/01/2009 tarihinde gerçekleştirilen “Reform İzleme Grubu” toplantısında da söz konusu stratejinin hazırlanması hususu öncelikli hedefler arasında belirlenmiştir. Bu Tasarıyla yapılan değişikliklerin anılan Stratejinin oluşturulması hususunda önemli katkısı olacaktır.

Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı yetkilisi tarafından, yolsuzluk ve sahtekârlıkla mücadele konusunda Estonya, Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Letonya ve Macaristan gibi üye ve aday ülkelerde bazı birimler oluşturulduğu; bunların bağımsız bir mekanizma olarak kurulmayıp konu ile ilgili olarak Başbakanlık, Başsavcılık, Maliye Bakanlığı, İç Denetim ve Mali Soruşturmalar Müdürlüğü gibi kurumların görevlendirilmesi yoluna gidildiği; bu çerçevede Ülkemizde Anayasanın 112. maddesi de gözetilerek koordinasyon birimi olarak Başbakanlığın belirlenmesinin AB ülkeleri uygulamalarıyla da uyumlu olduğu; ayrıca yolsuzlukla mücadelenin “*Yargı ve Temel Haklar*” başlıklı 23. Fasal açısından bir açılış kriteri ve “*Mali ve Bütçesel Hükümler*” başlıklı 33. Fasal açısından ise kapanış kriteri olduğu ifade edilmiştir.

Bu aşamada Tasarının maddeleri üzerinde ayrıca görüşme yapılmayıp Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler üzerinden esas komisyona görüş bildirilmesi ve maddeler konusundaki görüşlerin ve değişiklik önerilerinin Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında ortaya konulması Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından Tasarının tümü üzerinde aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

-Her ne kadar Hükümet yetkilisi tarafından konunun AB müktesebatı ile doğrudan bir bağlantısı olmadığı ifade edilse de AB'nin taraf olduğu sözleşmeler de geniş anlamda müktesebat içinde değerlendirilerek Tasarı AB müktesebatı ile doğrudan bağlantılı kabul edilmelidir.

-Yolsuzlukla mücadele AB'nin de özel önem verdiği bir konu olduğundan AB uygulamalarının izlenmesi ülkemizin konu ile ilgili olarak yol alması açısından önem arz etmektedir. Üye ülkelerde yolsuzlukla mücadele konusunda tek bir yapı söz konusu olmayıp konunun farklı yapı ve kurumlarla gerçekleştirilmesi yoluna gidilmektedir.

-Ülkemizde çok fazla denetim birimi olup bunlar arasında mükerrerlik ve çatışmalar da mevcuttur. Anılan denetim işlerinin koordine edilmesi, ülkemizdeki denetim sisteminin iyileştirilmesi açısından da faydalı olacaktır. Tasarı ile Yolsuzlukla Mücadele Koordinasyon Birimi olarak görev yapmak üzere “*Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı*” görevlendirilmektedir. Bu görevlendirmenin, AB konularında da muhatap kurum konumunda olan Başbakanlık altında bir Başkanlığa verilmesinin yerinde olduğu düşünülmektedir.

-Tasarının AB İlerleme raporlarında yolsuzlukla mücadele kapsamında atılacak adımlar arasında gösterilen “*milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasına*” ilişkin herhangi bir hüküm içermemesi bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

-Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'nin 6. maddesinin birinci fıkrasına göre “*Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzluğun önlenmesi hakkında bilgiyi arttırmak ve yaymakla görevli birim ya da birimlere, görevlerini etkin bir biçimde ve gereksiz etkilerden uzak olarak yerine getirebilmeleri için gerekli özerkliği tanıyacaktır.*” Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı, bu bağlamda gereksiz etkilerden uzak ya da tarafsız olabilecek bir yapı olarak görünmemektedir.

-AB, anılan sözleşmelere bir örgüt olarak taraf değilse, Tasarının AB müktesebatı içerisinde değerlendirilmesi bir zorunluluk arz etmemektedir. Bu açıdan öncelikle AB'nin bir örgüt olarak anılan sözleşmelere taraf olup olmadığı sorgulanmalıdır.

-Tasarı ile düzenlenen alanda temel belgelerden olan 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (*Viyana Sözleşmesi*) hükümlerine uyumun gözetilip gözetilmediği de ele alınmalıdır.

-Tasarının 3. maddesinde, “suçun işlenmesine iştirak etmeksizin satan, devreden, satın alan veya kabul edenler” için bir cezai yaptırım düzenlemesine gidilmektedir. 5. maddede ise “suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan...” şeklinde bir hüküm bulunmaktadır. 3. maddede belirtilen suç açısından da “suçun özelliğini bilme” unsurunun eklenmesinin gerekip gerekmediği irdelenmelidir.

-Tasarının 9. maddesi ile 3056 sayılı Kanununun 20. maddesine eklenen (d) bendinde yer alan “Avrupa Birliği ile imzalanan anlaşmalar çerçevesinde” ifadesi Yolsuzlukla Mücadele Koordinasyon Birimi’nin hareket alanını sınırlayıcı niteliktedir. Nitekim Avrupa Birliği ile imzalanan anlaşmalar dışında farklı dayanaklara istinaden Birimin koordinasyon sağlaması söz konusu olabilir. Bu çerçevede anılan ifadenin madde metninden çıkarılması hususu değerlendirilmelidir.

-Tasarının 1. maddesi ile getirilen düzenleme çerçevesinde rüşvet suçu açısından Adalet Bakanının talep şartı kaldırılmış olmakta ve Türk vatandaşları açısından sadece şikâyetle yargılama yapılabilmesi öngörülmektedir. Ancak TCK’nın 12. maddesinde, yabancılar açısından Adalet Bakanının istemi şartı korunmaktadır. Bu iki hükmün, “eşitlik ilkesi” açısından irdelenmesi gerekmektedir. Ayrıca Türk vatandaşlarına da yabancı ülkelerde bu yönde bir istisna getirilip getirilmediğinin de değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Komisyon üyelerinin ifadelerini müteakiben Hükümet temsilcisi tarafından cevaben aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

-Avrupa Konseyi GRECO Raporlarında dokunulmazlığın kaldırılması değil, yeniden ele alınması ile ilgili tavsiyeler yer almaktadır. Diğer yandan yasama dokunulmazlığı ile ilgili düzenleme yapılması Anayasa değişikliğini gerektirmektedir. Anayasanın 175. maddesine göre TBMM üye tamsayısının üçte biri tarafından Anayasa değişikliği teklifi verilebileceğinden bu alanda düzenleme yapılması Yüce Meclisin takdirindedir.

-AB Komisyonu, FATF’a üye olmakla birlikte Avrupa Konseyi GRECO ve OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu’na gözlemci statüsünde katılmaktadır.

-AB’nin 1997 tarihli Ortak Tutum Belgesi’nde, üye devletlerin yabancı kamu görevlilerinin ve uluslararası örgütlerde çalışan görevlilerin rüşvet almasını suç sayacak uluslararası belgenin imzalanması ve adli yardım, suçluların iadesi, yolsuzlukla mücadele konusunda AB maddi çıkarlarının korunması konusunda üye devletlerin birbirleriyle imzalayacakları belgelerin Avrupa Konseyi ve OECD metinlerine uyumunun sağlanmasının takip edileceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla anılan mekanizmalar tarafından oluşturulan tavsiyelerin AB müktesebatı dâhilinde olduğunun kabulü gerekmektedir.

-Tasarı hazırlanırken Viyana Sözleşmesi hükümleri de dikkate alınmakla birlikte Tasarı ile özellikle FATF, Avrupa Konseyi GRECO ve OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubunun tavsiyelerine uyumun sağlanması yönünde kara paranın aklanmasına, suç eşyasının satın alınması durumundaki uygulamalara ve tüzel kişilerin sorumluluğuna ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

-TCK’daki mevcut düzenlemeye göre bir Türk veya yabancı rüşvet suçu işlediğinde bu kişinin Türkiye’de yargılanması Adalet Bakanının talebine bağlıdır. OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi’nin 5. maddesine göre devletler, yabancı kamu görevlisine rüşvet verme suçlarında hiçbir şekilde ekonomik, siyasi veya kişisel çıkar gözetmemelidirler. Bu sözleşme bağlamında, inceleme heyeti tarafından, Adalet Bakanının talepte bulunurken siyasi ya da ekonomik çıkar

gözetebileceği mülhazasıyla, 13. maddede yer alan Adalet Bakanının talebi hususunda, değişiklik tavsiye edilmiştir. Uygulamada herhangi bir savcılıktan soruşturma ile ilgili evrak tamamlanıp Adalet Bakanlığı'na gönderildiğinde ve soruşturma yapılması yönünde deliller bulunduğu Adalet Bakanının izin vermemesi durumu söz konusu olmamaktadır. Ancak OECD yetkililerinde bu yönde oluşan şüphe nedeniyle anılan maddede değişiklik tavsiyesinde bulunulmuştur. Özellikle yurt dışındaki Türk şirketlerinin bu tip suçu işleme ihtimali doğduğunda hiçbir şekilde ülkemizde yargılama yapılmasına engel olunmaması düşüncesiyle yapılan tavsiye doğrultusundaki değişikliklerle Türk şirketleri hakkında TCK'nın 11. maddesinin uygulanabileceği değerlendirilmiştir.

-OECD incelemeleri neticesinde yapılan eleştiriler, suçun bir Türk vatandaşı tarafından yurt dışında işlenmesi halinde soruşturmanın Adalet Bakanının talebine bağlı kılınmış olmasıydı. Yabancıların yurt dışında işlemiş oldukları suçlar açısından ise daha önce maddede yapılan değişikliklerle Adalet Bakanının talebi şartı Türkiye'nin tüm dünyada işlenmiş suçları kovuşturuyor duruma düşmesini engellemek amacıyla getirilmiştir. Günümüzde bir ülkenin herhangi bir yabancı vatandaşı yargılmasının belli şartlara tabi kılınması normal bir durum olarak kabul edilmektedir.

-282. maddenin ikinci fıkrası, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunda "bulundurma" ve "kullanma" fillerinin cezalandırılması gerektiği konusunda 282. maddedeki düzenleme, 165. maddenin özel bir düzenleniş biçimi olup, 165. madde paralelinde bir düzenlemedir. Her iki düzenlemedeki amaç da suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin tedavül etmesinin engellenmesidir. Suçlar kasten işlenebildiğinden, satın alan ya da kabul eden kişinin malvarlığının suçtan kaynaklandığını bilmesi gerekmektedir. "Bu özelliğini bilerek satın alma" ifadesi 282. maddede açıkça yazılmış olmakla birlikte 165. maddede bu konuda açıklık olmaması bir eksiklik olarak değerlendirilmemelidir. Nitekim 165. maddedeki suçun işlenebilmesi için eşyanın ya da malvarlığı değerinin suçtan kaynaklandığının da bilinmesi gerekmektedir.

Tasarının 9. maddesi ile 3056 sayılı Kanununun 20. maddesine eklenen (d) bendi, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun sadece AB ile bağitlanan anlaşmalar çerçevesinde değil, genel anlamda yolsuzlukla mücadele koordinasyon birimi işlevini üstlenmesinin sağlanması amacıyla verilen önerge doğrultusunda aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Avrupa Birliği ile imzalanan anlaşmaları da kapsamak üzere, Yolsuzlukla Mücadele Koordinasyon Birimi olarak görev yapmak; bu kapsamda inceleme, soruşturma, işbirliği ve gereken bütün işlemleri yapmak ve yaptırmak."

Tasarının tümü Komisyonumuzca kabul edilmiştir. *Tasarı, 09/04/2009 tarihinde esas komisyon olan Adalet Komisyonu'nda, 26/06/2009 tarihinde Genel Kurul'da görüşülerek 5918 sayılı Kanun olarak kabul edilmiştir.*

f. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı

TBMM Başkanlığınca 13/6/2008 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı (1/603)", Komisyonumuzun, 28/1/2009 tarihli 28. toplantısında, Adalet Bakanlığı ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarı ile; yabancılık unsuru taşıyanlar dâhil, tarafların üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilecekleri özel hukuk ilişkilerinden doğan uyuşmazlıklarda, başvurusu ihtiyari olan ve tarafların iradesiyle seçilen "arabulucu" vasıtasıyla uyuşmazlığı çözmelerini sağlayabilen

“arabuluculuk kurumu”nun oluşturulması ve uygulanmasına ilişkin düzenlemeler getirilmektedir. AB Müktesebatı içerisinde, Tasarının düzenlediği arabuluculuk konusu ile ilgili Avrupa Konseyi Tavsiye Kararlarına ek olarak, 2008/52/EC sayılı AB Direktifi, Yeşil Kitap ve Avrupa Arabuluculuk Kuralları bulunmaktadır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından, hukuki uyuşmazlıkların nitelik ve nicelik yönünden yargıya oldukça ağır iş yükü verdiği, doktrin ve uygulamada uyuşmazlıkların yargı dışında çözümünün önem kazandığı ve bunun onarıcı adalet sisteminin bir parçası olduğu, bu kapsamda alternatif çözüm yollarından birisi olan arabuluculuk konusunda özellikle Anglo-Sakson ülkelerinde oldukça mesafe kaydedildiği ve Avrupa ülkeleriyle birlikte ülkemizde de bu konunun üzerinde çalışıldığı ifade edilmiştir.

ABGS temsilcisi tarafından ise Tasarı ile düzenlenen arabuluculuk kurumunun; AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı içerisinde siyasi kriterler kapsamında değerlendirildiği, “Yargı ve Temel Haklar” başlıklı 23. müzakere faslında yargının işlevselliği ve verimliliğinin artırılması amacıyla üstlenildiği ve yargının üzerindeki yükün azaltılması ile adalete erişimin kolaylaştırılması anlamında önemli bir yükümlülük olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda Tasarı ile Avrupa Konseyi’nin kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin içtihatları yönünde de bir adım atıldığı ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Komisyon üyelerimiz tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

- Tasarının uygulama alanını gösteren 1. maddesinin gerekçesi ile madde metni arasında uyumsuzluk bulunmaktadır. Her ne kadar madde gerekçesinde kamu düzenini ilgilendiren uyuşmazlıkların kapsam dışı olduğu belirtilmiş ise de maddede bu husus daha açık yer almalıdır. Bu yönde yapılacak düzenleme muhtemel yargısal tartışmaları da engelleyecektir.

- Arabuluculuk kurumunun işlerlik kazanması ile uyuşmazlığın tarafları arasında adaletin gecikmesi önleneyecek, kişi hakları korunacak ve yargının yükü hafifleyecektir. Bu açıdan uzlaşma kültürünün yargı içinde kurumsallaşması ve konu ile ilgili olarak tüm Adalet Bakanlığı personelinin ciddi eğitim almaları önemlidir.

- Ceza Muhakemesi Kanunu ile getirilen uzlaşma hükümlerinin uygulamada ciddi sıkıntılara yol açtığı ve yargı yükünü daha da artırdığı bilinmektedir. Bu nedenle, arabuluculuğun başarı kazanması maksadıyla, bir kurum olarak ihdas edilmesi yerine, arabuluculuğun niteliklerinin belirtilmesi ve verilecek eğitimle arabuluculara bu niteliklerin kazandırılması gerekmektedir. Ancak, Tasarının ilgili maddesinden eğitimin oldukça kısa olduğu ve içeriğinin net olmadığı anlaşılmaktadır.

- Uyuşmazlıklarda arabuluculuğa başvuru tarafların iradesine bağlı olup, taraflar her konuda eşit haklara sahiptir. Bu durum, ülkemizde var olan kadın erkek ilişkilerinin eşitsizlikçi boyutu dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

- Arabulucuların hangi meslek grubuna mensup bulunmaları gerektiği Tasarıda açıkça yer almamaktadır. Aynı zamanda avukatların arabuluculuk faaliyetindeki rolleri konusunda da açıklık bulunmamaktadır.

- Kişi hürriyetinin korunması günümüz hukuk sistemlerinin başlıca görev alanıdır. Bu kapsamda, kişinin iradesini koruma altına alan arabuluculuk kurumu, toplumsal barışı sağlayarak, uyuşmazlıkların yargı yoluna gidilmeden çözümünü sağlamaktadır.

Komisyon üyelerinin ifadelerini müteakiben Hükümet temsilcisi tarafından cevaben aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Arabuluculuk sistemi kamu düzenini ilgilendiren uyuşmazlıklarda, boşanma davası gibi, uygulanmamaktadır.

- Yargıya alternatif olmayan arabuluculuk sisteminin başarı kazanması ve böylece yargının iş yükünün azalabilmesi için bu kurumun takip edilerek eğitim ve tanıtımının ciddiyle ele alınması gerekmektedir. Bu amaçla hem toplumun hem de Bakanlık mensuplarının bilgilendirilmesi hususunda AB Komisyonu ile Adalet Bakanlığı arasında bir proje çalışması bulunmaktadır.

- Tasarıda olduğu gibi AB üyesi ülkelerde de arabuluculuk belli bir meslek grubuna ait bulunmamaktadır. Özellikle pedagog, sosyal çalışmacı, psikolog gibi mesleklere mensup bireylerin bu alanda oldukça başarılı oldukları bilinmektedir.

- AB'nin 2008/52/EC sayılı Direktifi yalnızca sınır ötesi uyuşmazlıklar için bağlayıcıdır fakat ülkeleri daha ileri düzeyde düzenleme yapma hususunda sınırlamayı teşvik etmektedir.

Tasarının hazırlık komisyonunda görev alan Dokuz Eylül Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Muhammed ÖZEKES ise Tasarı ile ilgili olarak aşağıdaki hususları belirtmiştir:

- Doktrinde kesin bir görüş birliği bulunmamakla birlikte, "arabulucu"nun görevi, tarafların doğrudan müzakere içerisinde çözüm üretmelerini sağlamaktır. "Uzlaştırıcı" ise taraflara çözüm de önerebilmektedir. Tasarı, arabuluculuğu esas almakla birlikte çözüm üretmeyi de tamamen yasaklamamaktadır.

- Tasarıda, arabulucuların eğitimi özel olarak düzenlenmektedir. Kuruluşların bu eğitimi verebilmeleri, Adalet Bakanlığı'nın ilgili dairesinden alacakları sertifikaya bağlıdır. Eğitimin içeriğini ise, arabuluculuğun yargı sürecindeki yerinin anlatılması ve temel hukuk kavramlarının öğretilmesi oluşturmaktadır.

- Arabuluculuk eğitimi almamış olmasına rağmen, tarafların güvendiği herhangi bir kimse de hukuki uyuşmazlıklarda arabuluculuk yapabilmekte, fakat çözüm ilam niteliği kazanmamaktadır. Tasarı bu hususu engellemekte, yalnızca arabuluculuk uğraşına resmiyet kazandırmaktadır.

- Arabuluculuğa başvurulması esnasında ve çözüme ulaşılması durumunda dahi her aşamada tarafların yargı yoluna başvurma hakları saklıdır. Ancak dünyadaki örnekler, çözüme ulaşıldıktan sonra yargıya başvuruların oldukça az olduğu yönündedir.

- Arabuluculuk faaliyeti sırasında tarafların iradesine göre avukatların da hazır bulunması mümkündür.

- Arabuluculukta gizlilik özellikle önemlidir. Dünyadaki bütün örnekler gizliliğe özel önem vermektedir. Tarafların kendi uyuşmazlıklarını toplumun önünde tartışmak istememesi gerçeğinden hareketle belgeler gizli tutulmaktadır. Ancak, gizlilik arabuluculuktan bağımsız olarak var olan belgeler için söz konusu değildir. Buradaki amaç, taraflar arasındaki samimiyeti arttırarak çözümü kolaylaştırmaktır.

Tasarının maddelerine bakıldığında doğrudan AB müktesebatı ile ilişkilendirilebilecek herhangi bir madde bulunmadığından, maddeler üzerinde ayrıca görüşme yapılmayıp Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler üzerinden esas komisyona görüş bildirilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının tümü Komisyonumuzca kabul edilmiş olup *Tasarı esas komisyonda görüşülmeyi beklemektedir.*

g. Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

TBMM Başkanlığınca 20/03/2009 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu, tali komisyon olarak ise Adalet Komisyonu; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen “Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/682)”, Komisyonumuzun, 16/04/2009 tarihli 29. toplantısında, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarı ile bankacılık alanında faaliyet gösteren finansal holding şirketlerinin teşvik edilmesi, destek hizmeti faaliyetleri ile ilgili sınırlamaların getirilmesi, bankaların ödenmiş sermayelerinin artırılması, uluslararası ilkeler doğrultusunda banka kurucularında aranan şartların değiştirilmesi, tabela banka kurulamayacağına açık bir şekilde düzenlenmesi, bankaların yurt dışı faaliyetlerinin yeniden düzenlenmesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen Bankacılık Kanununun bazı hükümlerinin yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

-Tasarı münhasıran AB müktesebatına uyum sağlanması amacıyla kaleme alınmış olmayıp Tasarı ile bankacılık alanında sistemin iç işleyişinde karşılaşılan sorunların çözülebilmesi yönünde düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır.

-Finans sektörünün dinamik bir yapı arz etmesi ve aktörlerin hızla yeni metotlar geliştirebilmesi gereği nedeniyle konuyla ilgili diğer kanunların yanı sıra 5411 sayılı Bankacılık Kanunu (*Bankacılık Kanunu*) da yaşayan bir kanun niteliği arz etmekte ve değişen koşullara uyulanması zorunluluğu doğmaktadır.

- Bankacılık Kanununda yer alan mevcut bazı maddelerin işlerliğini kaybettiği bazı kısıtlayıcı hükümlerin ise bankacılığı işleyemez hale getirdiği görülmüş ve bu kapsamda hazırlanan Tasarı, etkin gözetim ve denetimi arttırıcı, maliyetleri düşürücü ve değişen şartlara uyum sağlayan nitelikte maddeler içermektedir. Tasarı ayrıca Uluslararası Mali Eylem Görev Grubu (*FATF*)’nun belirlediği ilkelere uyum doğrultusunda kara paranın aklanmasının önlenmesine ilişkin hükümler de içermektedir.

Komisyon üyelerimiz tarafından Tasarının tümü üzerinde aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

-Finans sektörünün etkin gözetim ve denetimine ilişkin olarak AB müktesebatında bulunup, Tasarı içerisinde yer verilmemiş düzenlemeler tespit edilmelidir.

-Bankacılık sisteminde menfaatin tek tek aktörlerin menfaatlerinden farklı olabileceği göz önüne alınarak, sistemdeki aktörlerin ve ekonomiden sorumlu kurumların yürüttükleri koordineli çalışmanın devam ettirilmesi gerekmektedir. AB müktesebatı dinamik bir yapı gösterdiğinden finansal kriz sonrasında AB müktesebatının gideceği yönün öngörülerek, AB ile paralel düzenlemeler yapılması gerekmektedir Bu bağlamla Tasarı ile öngörülen düzenlemelerin güncel küresel kriz çerçevesinde AB’de oluşan tartışmalara uyumlu olup olmadığı ve AB’de krizin de etkisiyle müktesebatta bir değişiklik olup olmadığı incelenmelidir.

- 2001 yılında yaşanan krizde, bankacılık ve mali sektörde alınan tedbirler, Türkiye'ye birçok AB ülkesinden daha güçlü bankacılık yapısı sağlamıştır. Bu çerçevede AB'den daha sağlıklı bir sektör yapısı içerisinde bulunduğumuz söylenebilir. Bununla birlikte müktesebat uyumu, özellikle ekonomi alanında ülkenin mevcut koşulları içerisinde değerlendirilmelidir.

-Tasarı metninde hakkında herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş olan Bankacılık Kanununun zimmete ilişkin 160. maddesinde de bir değişiklik yapılması gerekmektedir.

-BDDK'nın yurt dışı temsilciliklerinin açılması konusunun diğer ülke uygulamaları da göz önünde bulundurularak hassasiyetle değerlendirilmesi gerekmektedir. Yaygın bir uygulamanın olmaması durumunda, bu konuda temkinli olunmalıdır.

ABGS temsilcisi tarafından Tasarıyla Bankacılık Kanununun uygulanmasında yaşanan birtakım pratik sıkıntıların giderilmesinin ve AB müktesebatına daha ileri düzeyde uyum sağlanmasının amaçlandığı; AB'de 2008 krizi sonrasında, Şubat 2009'da hazırlanan raporla, bankaların rasyolarının artırılması, iç kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi ve kredi değerlendirme kuruluşlarının yetkilendirilmesine ilişkin düzenlemelerin yapılması, muhasebe standartlarının yeniden düzenlenmesi, düzenleyici ve denetleyici kuruluşların birtakım idari cezaları da uygulayabilecek şekilde güçlendirilmesi ve finansal alanda üye ülkelerin denetim konusunda daha fazla işbirliğine gitmelerini sağlayıcı düzenlemeler yapılması gereğinin ortaya konulduğu ifade edilmiştir.

Komisyon üyelerinin ifadelerini müteakiben Hükümet temsilcisi tarafından cevaben aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Bankacılık Kanununun mevzuatımız içerisinde AB müktesebatına en uyumlu kanunlardan biri olduğu ifade edilebilir. Dünya'da oluşacak yeni finansal mimaride denetimin ve gözetimin öneminin artması beklenmektedir. AB'de de kriz sonrasında bütün direktiflerin yeniden gözden geçirilmesi muhtemeldir. Bankacılık Kanunumuzda pek çok ülkede olmayan düzenlemeler bulunmakta ve kriz sonrasında sistemin halen sağlıklı işlemesi büyük oranda bu düzenlemelere dayanmaktadır. Bu çerçevede gerek Dünya, gerekse AB ülkelerindeki gelişmeler yakından takip edilmektedir.

- Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı gibi kurumların elçilikler nezdinde, Merkez Bankası'nın ise ayrı temsilcilik şeklinde yurt dışı temsilcilikleri bulunmaktadır. Özellikle New York, Londra gibi merkezlerden Türkiye'ye yönelik ilginin artması nedeniyle buralarda *Bakanlar Kurulu'nun kararıyla kurulmasına izin verilmek şartıyla* temsilcilik açılmasının, Kurum'un bu merkezlerle ilişkisi bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. BDDK'nın muadili olan Amerika Otoritesi *'The Office of the Comptroller of the Currency (OCC)*'nin de diğer ülkelerde temsilcilikleri bulunmaktadır.

- Bankacılık Kanununun zimmete ilişkin 160. maddesinde de bu Tasarı kapsamında düzenleme yapılması düşünülebilir.

Tümü üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. TBMM İçtüzüğü'nün 23. ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun 3. maddesi uyarınca, Komisyonumuz tarafından Tasarının sadece kendisiyle ilgili gördüğü 1., 2., 4., 7., 17., 18., 26. ve 27. maddelerinin görüşülmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 1. maddesi üzerindeki görüşmelerde, Hükümet temsilcisi tarafından madde ile uygulamada ortaya çıkan bazı aksaklıkların giderilmesi amacıyla "finansal holding şirketi" tanımında yer alan "çoğunluk" ifadesine açıklık getirildiği; "ana ortaklık" tanımından finansal

holding şirketlerinin çıkarıldığı ve destek hizmeti faaliyetlerinin bankacılıkla ilgili faaliyetlerle sınırlandırılarak “*destek hizmeti kuruluşu*” tanımının netleştirildiği ifade edilmiştir.

ABGS temsilcisi tarafından anılan maddeye ilişkin aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- “*Finansal holding şirketi*” tanımı, mevcut tanıma göre daha detaylandırılmış olup 2006/48 sayılı Direktif ile uyumlu bir tanımdır.

- “*Ana ortaklık*” tanımından finansal holding şirketlerinin çıkarılmasına rağmen, anılan şirketler, tanımları gereği ana ortaklık olabildiğinden düzenleme Direktifle uyumludur.

- 2006/48 sayılı Direktifin girizgâhının altıncı fıkrasına göre “*Bu direktif hükümleri, üye ülkelerin özel faaliyetler ve özel operasyonları yürütecek kredi kuruluşlarının yetkilendirilmesi için benimseyeceği ulusal kanunlara hâlel getirmez.*” Bu hüküm çerçevesinde Direktif, üye devletlerin direktifte tanımlanmayan usulde özel yetkilendirmesine imkân tanıdığından, katılım bankalarının faaliyetleri Direktife aykırı değildir.

- “*Destek hizmeti kuruluşu*” ile ilgili AB üye ülkelerini bağlayıcı ortak bir düzenleme bulunmamakla birlikte, 2006/48 sayılı Direktifte bankacılıkla ilgili destek amaçlı hizmet faaliyetleri tanımlanmaktadır. Madde ile değiştirilen tanımla ise anılan Direktifin de ilerisinde bir düzenleme getirilmiş bulunmaktadır.

Komisyon üyelerimizin sorularına cevaben Hükümet temsilcisi tarafından, “*katılma hesabı*” tanımının, faiz veriliyormuş algılamasının engellenmesi yönünde katılım bankalarından gelen talepler doğrultusunda düzenlenerek, tanımda geçen “*kullandırılmasından*” ifadesinin “*işletilmesinden*” şeklinde değiştirildiği; ayrıca katılma hesaplarının hâlihazırda Avrupa ülkelerinden İngiltere’de kullanıldığı ve AB müktesebatında da katılma hesabı uygulamasını engelleyen herhangi bir düzenleme ya da uygulamanın bulunmadığı belirtilmiştir.

Tasarı’nın 1. maddesi bu mülahazalar çerçevesinde aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tarafından *Tasarının 2. ile 4. maddelerinin, ilgileri nedeniyle birlikte görüşülmesi* kabul edilmiştir. Anılan maddelerin görüşmelerinde, *Hükümet temsilcisi tarafından*, her iki madde ile öngörülen değişikliğin; OECD bünyesinde kurulmuş olan ve AB’nin ve ülkemizin üyesi olduğu FATF tarafından belirlenen kara paranın aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele ilkelerine uyum kapsamında yapıldığı; ülkemizde tabela banka uygulaması olmamasına rağmen, FATF’nin konuya ilişkin hükmün yazılı mevzuatta yer almasına ilişkin ilkeleri çerçevesinde anılan düzenlemenin gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) temsilcisi tarafından, ilgili maddenin öngördüğü düzenlemenin “*Sermayenin Serbest Dolaşımı*” faslının *ikinci açılış kriteri* olduğu ve ülkemizin de konuyla ilgili sunduğu *Eylem Planı*’nda yer aldığı ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından maddeler ile ilgili aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Tasarının 4. maddesiyle “*karapara aklama*” ibaresi, “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama*” olarak değiştirilmektedir. “*Karapara aklama*” ibaresi genellikle uluslararası sözleşmelerde kullanılmakta ve sözleşmeye taraf devletler hükmü kendi ceza hukuklarına aktarmaktadır. Yeni ifadenin karapara kavramını tam olarak karşılayamayabileceği düşünülmektedir. İlaveten bu ifade, suçtan kaynaklanmayan ama kara para çerçevesinde değerlendirilebilecek bir paranın meşrulaştırılmasını da mümkün kılacaktır. Ayrıca, uluslararası bir sözleşmede daha geniş anlamda kullanılan “*karapara aklama*” ibaresi yer aldığına, Ülkemizde doğrudan suç ihdas edilebilirliği tartışılabilir. Bu nedenle kapsamın daraltılması

sakinca doğurabilir. Söz konusu olasılıkları ortadan kaldırmak amacıyla madde “*karapara aklama ve suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama*” olarak düzenlenebilir.

- Bankacılık Kanununun 8. maddesinde; kişisel menfaate dayalı olarak suç işlenmesi ve devlete karşı suç işlenmesi olmak üzere iki tür nedenle kurucu olamama durumu düzenlemiştir. Bu hükmün, bir kurum adına yasal olmayan para aktarımı durumunu kapsayıp kapsamadığı irdelenmelidir.

- Tasarının 2. maddesinde yer alan “*veya*” ve “*ya da*” kelimeleri, maddenin bütününe anlam karışıklığına neden olarak madde ile getirilmek istenen düzenlemeyi amacı dışına çıkarabilecek niteliktedir. Bu çerçevede maddede ilk “*veya*” ibaresinin çıkarılarak ve bundan sonraki ifadelerin ikinci bir cümle olarak düzenlenmesi yoluyla değişiklik yapılarak, düzenleme netleştirilebilir.

- Tasarının 2. maddesiyle getirilen düzenleme her ne kadar “*tabela banka*” kurulmasını engelleme amacı taşısa da bu haliyle resmi bir otoritenin denetim ve iznine tabi olan, özellikle söz konusu denetimi zayıf olan yurt dışındaki herhangi bir ülkeden izin alarak kurulan ve fakat yeterli güvencesi olmayan bir bankanın ülkemizde faaliyette bulunmasına olanak sağlayabilecektir. Böyle bir duruma olanak sağlanmaması açısından, madde metnine “*yapılacak bankacılık faaliyetleri ile ilgili ... TL’ye kadar sorumluluk sigortası yapılması ya da Merkez Bankası’na güvence gösterilmesi gerekir.*” ifadesi eklenebilir.

Maddeler ile ilgili olarak *MASAK temsilcisi tarafından* Komisyon üyelerimize cevaben aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- “*Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama*” ibaresi ile değiştirilmesi öngörülen “*karapara aklama*” ibareleri uluslararası literatürde aynı anlamda kullanılmaktadır. Anılan husus, 5237 sayılı Ceza Kanununun 282. maddesinde yeniden düzenlenerek önceki Ceza Kanununda “*karapara aklama*” olarak tanımlanan suç, “*suçtan kaynaklanan varlığı değerlerini aklama*” olarak düzenlenmiştir. Tasarının 4. maddesi ile suça, meri Türk Ceza Kanunundaki ifadesiyle yer verilerek mevzuatımızda kavram birliği sağlanmaktadır. Dolayısıyla madde metnine “*karapara aklama*” ibaresi eklense dahi, hukuk sistemimizdeki algılama değişmeyecektir. Ek olarak, 5549 sayılı *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun* 26. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “*Diğer mevzuatta yer alan “kara para” ifadesinden “suçtan kaynaklanan mal varlığı değeri” anlaşılır.*” hükmü de konuya açıklık getirebilir. Ancak ileride Türk Ceza Kanununda yapılacak bir düzenleme ile bu yöndeki kaygılar giderilebilir.

Komisyon üyelerimizce ortaya konulan hususlara cevaben *Hükümet temsilcisi tarafından*, 5411 sayılı Kanunun 8. maddesinde kurucularda aranan şartların düzenlendiği; anılan maddenin (f) bendinin kuruculara “*işin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliğe sahip olma*” şartını getirdiği ve bu hükme göre BDDK’nın takdir yetkisinin oldukça geniş olduğu; denetimi zayıf bir ülkeden izin alsa dahi, gereken dürüstlük ve yeterliği sağlayamayan bankanın temsilciliğinin kurulmasının da bu kapsamda mümkün olmadığı ve tabela bankası konusunda mali sorumluluk sigortası getirilmesinin Kanunun dengesini bozabileceği ifade edilmiştir.

Konu üzerinde yapılan müzakereler sırasında Komisyon üyeleri arasında konunun esas komisyonda değerlendirilmesi görüşü hâkim olmuş ve konu, *yukarıdaki mülahazalar çerçevesinde* esas komisyonun değerlendirmesine bırakılarak *Tasarının 2. ve 4. maddeleri aynen kabul edilmiştir.*

Tasarının 7. maddesinin görüşmeleri sırasında, Hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- 2006/43 sayılı Direktifin 35. maddesi gereği ülkeler bağımsız denetime ilişkin olarak bir ya da daha fazla otorite ihdas edebilirler. TBMM Başkanlığı'na sunulmuş olan *1/619 sayılı Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu Kanunu Tasarısı* bu konuda Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumu'nun (TDSK) yetkilendirilmesini amaçlamaktadır. Henüz Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmemiş olan söz konusu Tasarıda, yasalaştığı takdirde 3 ay içinde diğer kurumların yetkilerinin anılan kuruma devrine ilişkin düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir. Tasarı henüz yasalaşmadığı ve yasalaştığı takdirde de bir yetki devrini öngördüğünden yapılan düzenlemenin bu çerçevede değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak, bir konuda uzmanlaşmış bir kurumun elindeki bağımsız denetim kuruluşlarına lisans verme yetkisinin ve diğer kurumlardaki benzer kapsamdaki yetkilerin tek bir kurumda toplanmasının etkinliğin sağlanması bakımından sorun çıkarabileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Maliye Bakanlığı yetkilisi tarafından ise söz konusu maddeye ilişkin olarak aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

- Madde, BDDK'ya bağımsız denetim faaliyetlerini yürütecek kuruluşlara ilişkin yetki verme ve yetkilerini iptal etme görevini yüklemektedir. Şirketler Hukuku'na ilişkin bağımsız denetim alanını düzenleyen 2006/43 sayılı Direktif, Topluluk bünyesinde üye ülkelerin tüm bağımsız denetim otoritelerinin eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışmalarını amaçlamaktadır. Henüz bağımsız denetimin düzenlenmesine ve kamu gözetimi sağlanmasına ilişkin yetkili bir otoritesi olmadığından Ülkemiz, Topluluk müktesebatı açısından üçüncü ülke statüsünde kabul edilmektedir. *1/619 sayılı Tasarı* ile bu konuda TDSK'nın kurulması öngörülmektedir. Direktif, birden fazla otoritenin kurulmasını yasaklamasa da bağımsız denetçilerin ve denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesi, tescili ve ilan edilmesi, bu tescil ve ilan dolayısıyla ülkemizin bağımsız denetime yetkili kişi ve kuruluşlarının AB ülkelerinde de akredite edilmiş olmaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu işbirliğini sağlayacak ve AB ülkeleri nezdinde muhatap olacak kurumun tek olması gerekir. Kapsam yönünden ise BDDK'nın tüm yetkilerini devretmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Bu nedenle Tasarının 7. maddesiyle aynı yetkileri BDDK'ya da veren bağımsız denetime ilişkin hususların madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

Söz konusu maddeye ilişkin olarak *ABGS temsilcisi tarafından* TDSK'nın kurulmasının "*Şirketler Hukuku*" faslı için kapanış kriteri olarak öngörüldüğü; 2006/43 sayılı Direktifte yer alan bir veya birden fazla otoritenin yetkili olabileceği ifadesi gereği bu tercihin ülkelerin uhdesinde olduğu; bu süreçte standartları ortaya koyacak olan yetkili otoritenin oluşturulmasının da ayrıca önem arz ettiği; *1/619 sayılı Tasarı* uyarınca bu konuda yetkili tek bir otoritenin belirlendiği ve TDSK'nın kurulmasını öngören Tasarının henüz kabul edilmediği göz önüne alınarak, herhangi bir yetki sorununa mahal vermemek amacıyla BDDK'nın yetkisinin devamını öngören düzenlemenin korunmasının uygun olduğu ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından bu çerçevede yapılan müzakerelerin ardından maddenin *söz konusu yetki ve zamanlama probleminin dikkate alınarak incelenmesi* hususu, esas komisyonun değerlendirmesine sunularak *7. madde aynen kabul edilmiştir.*

Tasarının 17. maddesinin görüşmelerinde Hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Bu maddeyle Avrupa ülkelerinin bilgi paylaşımı konusunda ülkemizle anlaşma yapmaktan kaçınmalarının önüne geçilmesi amacıyla Bankacılık Kanununun 74. maddesinde değişikliğe gidilmektedir. Mevcut düzenlemede, Kurumun elde ettiği sır niteliğindeki bilgi ve belgelerin hiçbir kişi, kurum ve kuruluşa verilemeyeceği öngörülmüşken; yapılan değişiklikle

2006/48 sayılı Direktifin 48. maddesi paralelinde bu nitelikteki bilgi ve belgelerin belli kişi ve kurumlara verilebilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

- Meri Kanunda sır yasağının kapsamının dar olması nedeniyle destek hizmeti kuruluşları ile sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrıca, bilanço konsolidasyonu sırasında, işlemi gerçekleştiren ana ortaklık nezdinde o bankayla ilgili bilgilerin de edinilmesi mümkündür. Bu madde değişikliği ile bankaların sırlarını koruyacak önlemleri kendilerinin almalarına ve sorumluluğun bankalara ait olmasına imkân sağlanmaktadır.

Adalet Bakanlığı temsilcisi tarafından, madde ile Kurumun bu fıkra kapsamında elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgelerin, ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında savcılıklar ile ceza mahkemelerine verileceği hüküm altına alınırken, *hukuk mahkemeleri ile idari mahkemelerin* kapsam dışında bırakıldığı; maddenin, Anayasa'nın 138. maddesinde belirtilen mahkeme kararlarının yerine getirilme zorunluluğu ile birlikte düşünülerek, yargı güvenliği ve etkinliği açısından gözden geçirilmesi gerektiği; ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan *Banka Sırrı, Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısının* 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "*mahkemeler ve savcılıklar*" şeklinde bir ifadeye yer verilerek mahkemeler arasında bir ayrıma gidilmediği ifade edilmiştir.

ABGS temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- 2006/48 sayılı Direktifin 44. maddesinde *hiç kimseye ve otoriteye ceza hukuku ile ilgili durumlar hariç olmak üzere sır niteliğindeki bilgilerin verilemeyeceği; kredi kuruluşu iflas etmişse ya da tasfiyeye tabi tutuluyorsa üçüncü taraflara ilişkin bilgiler hariç olmak üzere, diğer davalarda da bilgi paylaşımı yapılabileceği* hususu düzenlenmektedir. Ayrıca ilgili Direktifin 48. maddesinin ikinci fıkrasına göre, şirketler hukukuna yönelik ihlallerin soruşturulmasıyla ilgili olarak, kanunen yetkilendirilmiş birimlerle de bilgi paylaşımına imkân tanınmaktadır.

ABGS temsilcisinin ifadelerini müteakiben *Komisyon üyeleri tarafından* aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Ülkemizde bilgi güvenliğinin sağlanması özellikle kişisel verilerin korunması açısından bir düzenleme yapılamadığından sorunlu bir alan olarak görülmekte ve bu açıdan Tasarının 17. maddesi ile yapılan değişikliğin yeterliliği kuşkulu bulunmaktadır.

- Sır niteliğindeki bilgi ve belgelerin hukuk mahkemelerince kullanımı uygulamada mümkün olup, hukuk mahkemelerinin de kapsama alınması yerinde olacaktır. İlgili AB Direktifi çerçevesinde de buna engel olmadığı görülmektedir.

- Yeni İçtüzük Taslağı'nda da TBMM Araştırma Komisyonları'nın devlet sırrı ya da ticari sırlara erişimini düzenleyen bir hüküm bulunmaktadır. Bu açıdan, madde metni çok dar tutulduğundan yeni İçtüzük düzenlemesiyle de bir çelişki oluşturmaktadır.

Tasarının 17. maddesi yukarıdaki mülahazalar çerçevesinde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 18. maddesinin görüşmelerinde Hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- '*Finansal holding şirketleri*' kavramı ilk kez Bankacılık Kanunu ile düzenlenmiş ve Kanunun 78. maddesinin ikinci fıkrasında finansal holding şirketleri bankalar gibi tüm bankacılık hükümlerine tabi tutulmuştur. Oysa finansal holding şirketleri, "*kabuk şirket*" konumunda olup çerçeve nitelikli kurumlardır. Dolayısıyla iç denetim, iç kontrol ve risk yönetimi sistemi gibi yükümlülükler anılan şirketlerin yapısına uymamaktadır. Kanundaki anlam belirsizlikleri veya

Kanunun yanlış uygulanması nedeniyle bu şirketlerin çoğu hukuki varlıklarını sona erdirmek istediklerinden, anılan Kanunun 78. maddesinde finansal holding şirketlerinin tabi oldukları maddeler açısından değişikliğe gidilmektedir. Bununla birlikte Bankacılık Kanununun 93. maddesine 78. madde içerisinde yer verilmemiş olmakla birlikte söz konusu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca BDDK'nın anılan şirketler üzerindeki denetim yetkisi devam edecektir.

ABGS temsilcisi tarafından 2006/48 sayılı Direktif temel olarak kredi kurumlarına yönelik olsa da Direktifin 2. maddesi gereği denetime ilişkin hükümlerinin anılan şirketlere de uygulandığı; bu madde ile getirilen düzenleme, Direktife aykırı olmamakla ve Bankacılık Kanununun 93. maddesi çerçevesinde BDDK'nın finansal holding şirketleri üzerindeki denetim yetkisi devam etmekle birlikte söz konusu maddenin Tasarının 18. Maddesiyle değiştirilen 78. maddede sayılmaması nedeniyle bir belirsizlik doğduğu belirtilmiştir.

Hükümet temsilcilerinin ifadelerini müteakiben *Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:*

- Maddenin ikinci fıkrasında yer alan "*Kurul... ceza hükümlerini uygulamaya yetkilidir*" hükmü, Kurul'a verilen takdir yetkisinin sınırını belirsiz kılmaktadır. Bu gibi durumlarda idari denetim kuruluşlarının yaptıkları çeşitli düzenleme ve tebliğlerde bazen kanun hükümlerine aykırılık olmakta ya da yasama yetkisinin alanına tecavüzde bulunulabilmektedir. Bu nedenle bu madde ile BDDK'ya verilen takdir yetkisinin sınırlarının açıkça belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki mülahazalarla 18. madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tarafından Tasarının 26. ile 27. maddelerinin, ilgileri nedeniyle birlikte görüşülmesi kabul edilmiştir.

Söz konusu maddelerin görüşmelerinde *TMSF temsilcisi tarafından* mevduat sigortacılığı açısından AB müktesebatı ile temel uyumsuzluğun, gerçek kişilere ait hesapların garanti altına alınarak tüzel kişilere ait hesapların kapsam dışında tutulması olduğu; 13/11/2008 tarihli ve 5811 sayılı *Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanunla* Bakanlar Kuruluna atfedilen yetkiyle tüzel kişilere ait hesaplar da sigorta kapsamına alınacağından "*Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu*" isminin "*Türkiye Mevduat Sigorta Fonu*" olarak değiştirilmesinin uygun olacağına düşünüldüğü ifade edilmiştir.

Komisyon üyelerimizin Tasarının 27. maddesi ile Bankacılık Kanununa eklenen geçici 29. maddeye ilişkin sorularına cevaben *BDDK temsilcisi tarafından* 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile Kurum personeline bir derece yükseltilmesinin uygulandığı, fakat 4389 sayılı Bankacılık Kanunu döneminde Kuruma giren personelin bu haktan yararlanamadığı ve yapılan düzenleme ile bu haksızlığın ortadan kaldırılmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

Tasarının 26. ile 27. maddeleri ile tümü Komisyonumuzca kabul edilmiş olup, *Tasarı esas komisyonunda görüşülmeyi beklemektedir.*

h. Markalar Kanunu Tasarısı

TBMM Başkanlığınca, 20/03/2009 tarihinde esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, tali komisyon olarak ise Adalet Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen "*Markalar Kanunu Tasarısı (1/681)*", Komisyonumuzun, 05/05/2009 tarihli 31. toplantısında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Türk Patent

Enstitüsü Başkanlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında TPE Başkanlığı temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Uygulanmakta olan *556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname* AB müktesebatı ile uyumlu olup anılan Kanun Hükmündeki Kararnamenin (KHK) kanunla düzenlenmesi gereğince bu Tasarı hazırlanmıştır.

- AB ile *Fikri Mülkiyet Hukuku* başlığı altında yürütülen müzakerelerin tarama sonu raporunda sınai mülkiyet haklarına ilişkin Türk mevzuatının AB müktesebatıyla büyük ölçüde uyumlu olduğu ifade edilmiştir. Bu nedenle 556 sayılı KHK'daki mevcut esaslar değiştirilmemekte, ancak getirilen ek düzenlemelerle, Türkiye tarafından katılım sağlanan Madrid Protokolü ve Marka Kanunu Andlaşması gibi uluslararası antlaşmalar ile henüz imza aşamasında olan Singapur Anlaşması hükümlerine uyum sağlanması ve uygulamada çıkan sorunların aşılması amaçlanmaktadır.

- Tasarı, hazırlık aşamasında görüş alınmak üzere Avrupa Komisyonu'na iletilmiş ve gelen görüşler doğrultusunda değerlendirilerek tamamlanmıştır.

Adalet Bakanlığı temsilcisi tarafından ise aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Avrupa Birliği'nde fikri ve sınai hakların uygulanmasında hukuki yaptırımlar açısından üye ülke mevzuatlarının yakınlaştırılmasını amaçlayan *2004/48 sayılı AB Fikri Mülkiyet Hakları Uygulama Direktifi* ile uyumlu olarak Tasarı ile, bilgi edinme, delillerin muhafazası ve tecavüz halinde hak sahibinin taleplerini karşılama gibi konularda ek düzenlemeler yapılmaktadır.

- Tasarının *ihtiyati tedbirlerin niteliği* başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 2004/48 sayılı Direktif ile uyumlu olmakla birlikte düzenleme, akademik çevreler ile özel sektör temsilcileri tarafından ağır bir yaptırım olduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Komisyon üyelerimiz tarafından Tasarı genel olarak AB müktesebatı ile uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Tümü üzerindeki görüşmelerde özellikle Tasarının 9. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan, internette adların kullanılmasına ilişkin hükümlerin hak sahibine yeterli koruma sağlayamaması ihtimalinin değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Komisyon üyelerinin ifadelerini müteakiben TPE Başkanlığı temsilcisi tarafından, internet alan adları ile ilgili maddenin, aralarında Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün de bulunduğu organlar tarafından geliştirilen ve tahkim esasına dayanan uluslararası normlar ile uyumlu olduğu belirtilmiştir.

Tasarı söz konusu mülahazalarla Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş olup esas komisyonda görüşülmeyi beklemektedir.

1. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı

TBMM Başkanlığı tarafından 9/6/2009 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak ise Plan ve Bütçe Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen (1/716) esas numaralı "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun, 16/6/2009 tarihli 32. toplantısında Devlet Bakanı Sayın Egemen Bağış ile Başbakanlık, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Sayın Bakan tarafından Tasarının, ABGS teşkilatını güçlendirerek Avrupa Birliğine katılım sürecinde ülkemizin etkinliğini artırmak amacıyla hazırlandığı; personel sayısı artırılarak hızlı ve verimli bir çalışmanın sağlanmasının, atamaların belli kurumlarla sınırlanmasının kaldırılmasıyla yönetimde esneklik ve etkinliğin artırılmasının, yeni kurulması öngörülen birimlerle yurt içi ve dışındaki çalışmalarda kalitenin artırılarak daha etkin bir koordinasyon sağlanmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

Komisyon üyelerimiz tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

- Diğer kamu kuruluşlarındaki AB uzmanları ile ABGS uzmanları arasındaki hukuki ve mali statü farkı çalışmalarda uyumsuzluğa neden olacağından konu dikkatle ele alınmalıdır.

- 2008 İlerleme Raporu'nda da ABGS'nin mevcut yapısının yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Bu çerçevede teşkilatın ve kurulması öngörülen yeni birimlerin görev alanlarının net olarak ifade edilmesi gerekmektedir.

- 4587 sayılı Kanununun 2. maddesinde "ABGS'nin görevleri" sayılırken Tasarıda benzer bir düzenlemeye yer verilmemektedir. Tasarının "Amaç" başlıklı 1. maddesinde genel nitelikli ifadeler, görevlerin somut bir şekilde ifade edilmesi gerekliliğini ortadan kaldırmamaktadır. Kurumlar arasında olası bir görev paylaşımı sorununun yaşanmaması ve koordinasyonsuzluğun ortaya çıkmasının önlenmesi açısından görevlerin açık şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Kurumun Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ve Dışişleri Bakanlığı ile ilişkilerinin nasıl gerçekleştirileceği, özellikle her iki kurumun da AB ile ilişkilerdeki bilgi birikimi dikkate alındığında, kurulan her bir Başkanlığın görev alanı dâhilinde Tasarıya açıkça yansıtılmalıdır.

- ABGS'nin Komisyonumuzla ilişkisine dair herhangi bir düzenleme Tasarıda yer almamaktadır. Bu çerçevede bir düzenleme yapıp yapılmaması irdelenmelidir.

- Mevcut yapıya eklenen birim sayısının fazlalığı, eklenen birimlerin, gereğinden fazla olması ve bürokratik engeller doğurarak işlevsel olmaması endişesini doğurmaktadır.

- Tasarı ile Ulusal Program'ın hazırlanması görevi Katılım Politikası Başkanlığı'na verilmektedir. Ancak Ulusal Program'ın önemi gereği, konuya özgü bir kanun çıkarılması ve Ulusal Program'ın hazırlanmasında TBMM ile ortak çalışma yürütülmesi faydalı olabilir.

- AB ile müzakereleri başmüzakereci koordine etmekle birlikte başmüzakerecinin görev ve yetkilerine dair bir kanun bulunmamaktadır. Bu görevin Tasarıda açıkça belirtilmesi ve farklı birimlere atfedilmemesi konusu değerlendirilmelidir.

- ABGS'nin hizmet satın alımını düzenleyen maddenin daha açık ifade edilmesi ve satın alımın sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir.

- İhdas edilmesi öngörülen "Avrupa Birliği Hukuku Başkanlığı" ile "İdari Hizmetler Başkanlığı" altında yapılandırılması öngörülen "Hukuk Müşavirliği"nin tek bir çatı altında toplanarak "Avrupa Birliği Hukuku Başkanlığı ve Hukuk Müşavirliği" olarak adlandırılması ve görev dağılımının bu doğrultuda gerçekleştirilmesi düşünülebilir. Zira, münhasıran AB hukukuna odaklanmış araştırma ağırlıklı bir Başkanlıkta ayrıca Hukuk Müşavirliği görevini yerine getirebilecek personelin de görevlendirilmesi olası eksiklikleri engelleyecektir. Mevcut Tasarıdaki gibi iki ayrı birim olarak yapılandırıldığı takdirde ise kullanılan unvanlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Zira aynı unvanların kullanılması Devlet personel rejimi açısından sorunlar ortaya çıkarabilir.

- Tasarıda Genel Sekreter Yardımcılarından birinin AB nezdinde Daimi Temsilci Yardımcısı olarak görevlendirilebileceği belirtilmektedir. Uygulamada bu düzenlemenin,

yapılanması öngörülen 16 Başkanlığın idaresi ve koordinasyonu açısından sorun oluşturma ihtimalinden hareketle söz konusu görev, Genel Sekreter Yardımcılığı'nın altında bir unvana sahip personel tarafından da yerine getirilebilir.

- 4. maddede çalışma gruplarında eşgüdüm sağlayacak uzmanın Bakan tarafından görevlendirileceğinin belirtilmesine, Bakanın sahip olduğu hiyerarşik yetkiler göz önüne alındığında gerek bulunmamaktadır. Ayrıca eşgüdümü sağlayacak kişinin uzman olması zorunluluğunun getirilmesi, uygulamada farklı alanlarla ilgili konularla karşılaşılabilmesi göz önüne alındığında farklı unvanlara sahip kişilerin görevlendirilmesini engelleyebilecektir. Bu açıdan uzman ifadesinin Tasarıdan çıkarılması düşünülebilir.

- Tasarının 11. maddesinin ikinci fıkrasında Genel Sekretere, büyükelçi unvanı verileceği belirtilmiştir. Genel Sekreterin büyükelçilik unvanını söz konusu görev öncesinde elde edebileceği düşünülerek “eğer bu unvana sahip değilse” ifadesinin ilgili maddeye eklenmesi yerinde olacaktır.

- Geçici 3. madde ile düzenlenen “Avrupa Birliği İşleri Uzmanlığı” alımı için getirilen şartların gerekçeleri açık değildir. Sınav esaslarının yönetmelikle belirlenmesi gerekmesine rağmen bu konuda Tasarıda Bakan'a yetki tanımakla yetinilmiştir.

Sayın Bakan, Komisyon üyelerimizin soru ve tespitlerine cevaben aşağıdaki hususları dile getirmiştir:

- Kurumun yurt dışı teşkilatı 6 kişi ile sınırlanmakta olup Brüksel'deki Daimi Temsilciliğimiz, mevcut ve bir sonraki Dönem Başkanlığını üstlenen ülkede çalışması öngörülmektedir.

- Başta bu Tasarı ile çalışmasına son verilen DPT AB İle İlişkiler Genel Müdürlüğü olmak üzere farklı kurumlarda AB konularında çalışarak tecrübe edinmiş kişilerin ABGS'de çalışmalarına olanak sağlamak amacıyla geçici 3. madde ile bir defaya mahsus olmak üzere yapılacak atamada yaş sınırı 45 olarak belirlenmiştir. Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı dilbilgisi ağırlıklı bir sınav olduğundan ve yabancı dil kullanımını her alanda ölçmediğinden (B) düzeyi belirlenmiştir.

- ABGS, Başbakanlık'a bağlı bir kurum olup bu Tasarıyla ABGS uzmanları Başbakanlık uzmanlarıyla hukuken eşit statüye getirilmektedir. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki AB uzmanlarının ise ABGS'den farklı olarak, sosyal imkânlar ve kariyerlerini sürdürerek idari kadrolara geçme konusunda avantajları bulunmaktadır. Dolayısıyla, ABGS uzmanlığını diğer kurumlardaki AB uzmanları ile eşit statüye getirmek ABGS uzmanları açısından adil olmamaktadır. Hâlihazırda dört Genel Sekreter Yardımcılığı kadrosunun tamamının boş olması da bu gerçeği göz önüne sermektedir.

- ABGS, görevleri gereği, açık olarak TBMM AB Uyum Komisyonu ve diğer Bakanlıklar ile eşgüdüm halinde çalışmaktadır. Buna ilişkin bir hükmün Tasarıda bulunmaması bir eksiklik değilse de ilgili hükümler açıkça Tasarıya eklenebilir.

- Dört Genel Sekreter Yardımcısı ana koordinatör olarak belirlenmiş olup, Bakanlıklar ve çalışma gruplarının bu dört Genel Sekreter Yardımcısına bağlı olarak çalışması öngörülmektedir. Bakan'ın yetkisini devredebildiğinden hareketle çalışma gruplarının her biri için bizzat görüş bildirmek zorunluluğu bulunmamaktadır.

- ABGS'nin görevlerinin Tasarıda bulunmamasının nedeni, birimlerin görevlerinin sayıldığı Kanun sisteminin benimsenmesi nedeniyledir. Ancak ortak bir tutumla meri Kanundaki sisteme uygun olarak bu kısım Tasarıya eklenebilir.

- Hukuk müşavirliğinin AB Hukuku Başkanlığı'ndan ayrı yapılandırılmasının amacı, Kurumun hukuk işleri ile AB hukuku uzmanlığının ayrı olarak değerlendirilerek, görev tanımının belirginleştirilmesi amacını taşımaktadır.

- Genel Sekreter Yardımcılarından birinin AB nezdinde "Daimi Temsilci Yardımcısı" olarak görevlendirilmesi ihtiyari bir hüküm olup, aynı görev için bir başka unvan alarak çalışacak olan bir uzmanın görevlendirilmesi de mümkündür.

Sayın Bakan'ın konuşmasını müteakiben üyelerimiz tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Değişen ihtiyaçları karşılayabilmesi için esnek bir ABGS yapılanmasının gerekliliği konusunda hemfikir olmamıza rağmen Tasarıda Başkanlık isimlerinin zikredilmesi bu görüşe uygun değildir. Bu doğrultuda, yeni ihtiyaçların hızlı bir şekilde karşılanması ve Kanunun kısa bir süre sonra yenilenmesi ihtimalini ortadan kaldırmak amacıyla ilgili Bakana ve Sekreterliğe mümkün olduğu ölçüde yetki verilmesi gerekmektedir.

- Diğer kurumlardan tecrübeli uzmanların ABGS'ye katılmalarına yönelik olarak düzenlenen geçici 3. madde ile getirilen sınav şartı yerine doğrudan atanabilmelerine imkan tanıyan bir düzenleme yapılabilir.

- Tasarının 2. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde ifade edilen "İdari Hizmetler Başkanlığı" ifadesi "İdari ve Hukuk Hizmetleri Başkanlığı" şeklinde değiştirilerek kapsamı daha açık ifade edilebilir.

- Tasarının 1. maddesi ile ABGS, Başbakanlığa bağlı olarak yapılandırılmaktadır. Ancak Tasarının 4., 9., 11. ve 12. maddelerindeki ifadeler Sekreterliğin, Başbakanlık'a değil bir Bakana bağlı olduğu izlenimini doğurmaktadır. Bu belirsizliği gidermek amacıyla, "Bakan" ibaresi "Başbakan veya Başbakanın 1. maddenin ikinci fıkrası uyarınca görevlendireceği Bakan" şeklinde değiştirilebilir.

Sayın Bakan tarafından, Başkanlıkların isimleri konusunda esas komisyonda verilecek bir önergeyle "Birim Başkanlıkların isimleri, ilgili Bakanın onayı ile değiştirilebilir." hükmünün Tasarıya eklenebileceği dile getirilmiştir.

Tasarı söz konusu mülahazalarla Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir. *Tasarı Dışişleri Komisyonu tarafından 19/6/2009 tarihinde; TBMM Genel Kurulu tarafından 24/6/2009 tarihinde görüşülerek 5916 numaralı Kanun olarak kabul edilmiştir.*

2. Bilgilendirme Toplantıları

AB Uyum Komisyonu 22/1/2009 tarihinde, 31/12/2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" hakkında bilgi edinme amaçlı olarak toplanmıştır. Toplantıya Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ ile Avrupa Birliği Genel Sekreteri (ABGS) Büyükelçi Oğuz DEMİRALP ile ABGS bürokratları katılmışlardır.

Toplantıda, Sayın Bakan'ın konuşmasını müteakiben bürokratlar tarafından Ulusal Program hakkında sunumlar yapılmış ve ardından Komisyon üyelerimiz aşağıda yer alan soruları yöneltmiş ve yorumlarda bulunmuştur.

Sayın ÇAKIR, 2008 Ulusal Programının birtakım eleştirilere yer verilmeden aynı şekilde onaylandığını; siyasi kriterler başlığı altında milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılması hususunun yer almadığını; yolsuzlukların önlenmesi için mutlak ifadelerden çok muğlak ifadelere yer verildiğini; Brüksel'deki AB Komisyonu ile yapılan toplantıda Sayın Başbakan'ın AB sürecinde her iki muhalefet partisine eleştirel bir yaklaşım sergilemesini doğru bulmadıklarını, KPK Eşbaşkanı LAGENDJIK'in, iktidarın AB kararlılığında bir yavaşlama olduğunu ifade ettiğini ancak Başmüzakereciliğin ayrı bir Devlet Bakanı'na verilmesinin her kesimde iyimser bir hava yarattığını söylemiştir.

Sayın PAZARCI, AB müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Ulusal Programın giriş bölümünde, Kıbrıs ve Yunanistan ile ilişkilere yer verilmesinin yanlış anlamalara neden olabileceğini; bu ifadelerle bir yüklenim içine girildiği endişesini taşıdığını; 1999 Helsinki Kararında bu ifadelerle yer verilirken hukuki bir sonuç doğurmayacağını belirtildiğini; bu nedenle zemin kaymasına yer verilmemesi gerektiğini; bunun kuvvetli ifadelerle açıklanmasının önemli olduğunu; siyasi işlerde şeffaflaşma ve yolsuzlukla mücadele konuları ele alınırken milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılmasından söz edilmemesini doğru bulmadığını ifade etmiş; evrensel krizin yaşandığı bir süreçte, çiftçiye ve esnafa kaynak veren Vakıfbank, Halk ve Ziraat bankalarının özelleştirilmesinin uygun olup olmadığını sormuştur.

Sayın HACALOĞLU, 2008 Ulusal Programı hazırlanırken, Türkiye'nin yasama organı olan TBMM'nin sürece dahil edilmemesini doğru bulmadıklarını; Pozisyon belgelerine katkıda bulunmak istediklerini; AB sürecinde kullanılan üsluba dikkat edilmesi gerektiğini; sunumda kullanılan üslupta "AB sürecinde yasaların çıkartılması" yerine "AB sürecinde yasaların çıkartılmasının hedeflendiği" şeklinde ifadelerin kullanılmasını; fasılların Türk tarafınca açılmadığını sadece AB Komisyonu tarafından açıldığını belirtmesini; İşçilerin Serbest Dolaşımı ile ilgili fasıldan bahsedilirken "kısa vadede açılması planlanmamaktadır" demek yerine bu faslın kısa vadede açılması konusunda AB Komisyonu ile görüşmelerde pazarlık yapılmasını istemiş; Ulusal Programda, AB müzakere süreci ile ilgisi olmayan dalgalı kur ya da özelleştirme rakamlarına neden yer verildiğini sormuştur.

Sayın ELEKDAĞ, Ulusal Program'ı bir çağdaşlaşma projesi olarak gördüklerini; TBMM'nin katkısı sağlansa idi siyasi olarak da güçlü olacağına ve siyasetçinin el kitabı haline dönüşeceğini inandığını; Sayın PAZARCI'nın Kıbrıs-Yunanistan'ın neden müktesebatta yer verildiği sorusuna katıldığını; AB-Türkiye ilişkilerinden eleştirilen tarafın her zaman Türkiye olmasının yanlış olduğunu; AB tarafının da hataları bulunduğunu; AB ile ilişkilerde dikkate alınması gereken en üst düzeyli kararlarda "Türk-AB ilişkilerinin tam üyelik perspektifinde yapılmadığı ifadelerinin metinlere dercedilmesinin ve "katılım" kelimesinin çıkarılmasının vahim olduğunu; Fransız Dönem Başkanlığının objektif olacağına söylenmesine rağmen davranışların "geçici olarak yaklaşılacak bir durumunun kalıcı hale dönüşmesine" yönelik seyrettiğini gözlemlediğini; AB'den bu hususta acil bir değerlendirme istenmesi gerektiğini; 2004 Brüksel zirvesinde katılım süreci başlamasına rağmen AB'de yapılan kamuoyu yoklamalarında % 70 gibi bir oranda Türkiye'nin üyeliğinin istenmediğinin görüldüğünü ve bunun değiştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın SIVACIOĞLU, AB Bakanlığı kurulamamasına rağmen AB'den sorumlu ayrı bir Devlet Bakanının atanmasının önemli olduğunu; diğer bakanlıklarla bu konuda eşgüdümün nasıl

sağlanacağını sormuş, AB Uyum Komisyonu'nun tali bir komisyon olarak çalışmasını eleştirmiştir.

Sayın MELEN, ekonomi ile ilgili fasılların çoğunun askıda olduğuna değinerek, küresel krizin yaşandığı bir ortamda Türkiye'nin değişen ekonomik şartlara göre kendine yeni bir strateji belirlemesi gerektiğinin altını çizmiş ve ekonomi ile ilgili fasıllarda siyasi bir kriterin öne sürülmesini doğru bulmadığını belirtmiştir.

Sayın YILMAZ, kritik bir aşamaya girdiğimizi; AB sürecini hızlandırmak için kendi takvimimizi hızlandırmamız gerektiğini; 2008 yılında AB ve Türkiye'den kaynaklanan sıkıntılar olduğunu; AB ile müzakerelerde baskıcı bir tavır çizmek gerektiği; ABGS'nin özellikle hukuk ve iletişim konularında kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesini; bürokrasinin yasa tasarılarının yasalaşması konusunda yasama organı olan TBMM adına tarih vermesini uygun bulmadığını ifade etmiştir.

Sayın ÖZTÜRK, ABGS'nin kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi ve kurumlar arasında otoriter bir koordinatör olmasını; AB kaynaklarının aktif olarak kullanılması, izlenmesi ve değerlendirilmesini istemiş; AB çalışmalarının sivil toplum kuruluşları ile yeterince paylaşılmadığını eleştirmiştir. Ayrıca Polonya'nın tam üye olmadan AB ülkelerinde enformasyon ofislerini açarak kendini tanıttığının bir örnek olarak değerlendirilebileceğini söylemiştir.

Sayın ÇOŞKUNOĞLU, hükümetin, AB müzakere sürecinde, muhalefet partilerinin sürece engel olduğu gibi söylemler konusunda dikkatli olmasını; milli irade kavramının yerine oturtulması gerektiğini; Ulusal Programın AB Uyum Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini; bu programın Ulusal Program değil de Hükümetin Programı olduğunu; Programda sansür niteliği taşıyan "5621 Sayılı" kanunda yapılması gereken değişikliklerin yer olmadığını, bilgi güvenliği ve kişisel verilerin korunması gerçekleştirilmesi için 2010 hedefini çok geç bulduğunu belirtmiştir.

Sayın ERBATUR, AB Uyum Komisyonu'nun tali bir komisyon olarak çalıştığına dikkat çekerek, AB Uyum Komisyonu Yasası'nın ivedilikle çıkmasını; ABGS'nin kurumsal yapısının güçlendirilmesini; TCK'nın 82. maddesinde töre cinayetlerinin ağırlaştırılmasına rağmen "namus" kavramına yer verilmemesinin vahim sonuçlar doğurduğunu bu nedenle gündeme alınması gerektiğini; TBMM çatısı altında Kadın-Erkek Komisyonu kurulmasının geciktirilmemesini; kadın temsil oranının kotalar koyarak TBMM'de en az % 20'ye çekilmesini; kadın istihdamının % 23'e düşmesinin nedenlerinin araştırılmasını istemiş; AB desteği ile Türkiye'de 26.000 hanede kadına yönelik şiddet araştırması yapıldığını ve 11 Şubat 2009'da sonuçların açıklanacağı bilgisini vermiştir.

Soruları takiben toplantıyı yöneten Sayın ELVAN, ABGS'nin büyük işler başardığını; 2009 yılında AB'ye ivme kazandırılacağını; kurumların kapasitelerinin artırılmasının önemli olduğunu; iç ve dış iletişim için kapsamlı çalışmalar yapılacağını belirtmiştir.

Sayın DEMİRALP, sorulara cevaben "Yolsuzlukla Mücadele"nin 23. faslın açılış kriteri olması nedeniyle AB normlarına uygun bir strateji hazırlığı yapılacağını; "Siyasi Etik" konusunda mecliste bir çalışma grubu olduğunu; siyasetin finansmanı konusunda 2003 yılı AB Bakanlar Konseyi kararının baz alarak bir yasa hazırlığı olduğunu; Kıbrıs-Yunanistan'a Ulusal Program'ın giriş bölgesinde yer almasının politikamızda bir değişiklik olmayacağını vurgulamak için olduğunu; özelleştirme ve ekonomik konular hakkında her sene katılım öncesi ekonomik programın sunulduğunu; güçlendirilmiş bir ekonomik diyalog başlatıldığını; işleyen serbest piyasa ekonomisi olduğunu göstermek için özelleştirme gibi bazı verilere yer verildiğini; kayıt dışı istihdamla mücadelenin 19. faslın konusu olduğunu; müzakere pozisyonu için daha paylaşımcı olmaya hazır bulduklarını; Fransa'nın "katılım" sözcüğünün çıkarılması ile ilgili olarak

yaklaşımına Türkiye adına tepki verildiğini ve bununla ilgili haberlerin basına da yansıdığını; müzakere fasıllarından “işçilerin serbest dolaşımı”, “bölgesel politikalar” ve “tarım” başlıklarında AB’nin pozisyon belirleyemediğini; iletişim ve sivil toplum diyalogu konusunda, ABGS’nin 120 adet projesi olduğunu; Ulusal Programdaki tarihlerin kısa vade, 2 sene; orta vade 4 sene olarak belirlendiğini; diğer bakanlıklarla koordinasyonun Başbakanlık Genelgeleri ile sağlandığını ve ABGS içinde bu yönde çalışan bir “İç Uyum Komitesi” olduğunu; İstinaf Mahkemeleri konusunda, Adalet Bakanlığınca yürütülen bir proje ile savcı ve avukatların aynı düzeye çıkarılarak konunun çözüldüğü; ABGS’nin özellikle hukuk ve iletişim yönünden güçlendirilerek yeniden yapılandırılmasına ilişkin çalışmaların yürütüldüğünü; sanal suçlar ve kişisel bilginin korunması hakkında gerekli kurulun kurulması ile ilgili olarak bir programın Ulusal Program’da yer aldığını ve namus cinayetlerinin de Türk Ceza Kanunu’nda yer alması konusunda bir inceleme yapacaklarını belirtmiştir.

Devlet Bakanı Sayın BAĞIŞ, yapıcı eleştiriler için teşekkür etmiş, Kıbrıs ve Yunanistan konusunda taviz vermeden müzakere sürecinin devam edeceğini; muhalefetin AB sürecine büyük katkıda bulunmakla beraber TRT 6 yayınları ve Vakıflar Kanunu hakkında görüş ayrılıkları olduğunu; AB Uyum Komisyonunun ana komisyon olarak çalışması konusunda gerekli çalışmaların yapılacağını; AB’ye uyum ile ilgili olarak, bakanlıklar ve kurumlarda çalışanların ilgili fasıllar doğrultusunda AB muadili meslektaşları ile görüş alışverişinde bulunmalarının yararlı olacağını; ABGS’nin kurumsal yapısının güçlendirilmesi konusunda çalışma yaptıklarını; sivil toplum kuruluşları ile iletişim konusunda göreve geldiği iki hafta içinde TUSIAD ve TOBB ile iki defa görüşmeler yaptığını ve kadın istihdamına önem verdiğini ifade etmiştir.

3. AB Uyum Komisyonu Kanunu Üzerinde Değerlendirme Toplantısı

AB Uyum Komisyonu 21/4/2009 tarihinde, İçtüzük Uzlaşma Komisyonu’nun hazırlamış olduğu “AB İşleri Komisyonu Kanunu Teklifi Taslağı”nı (*EK 1*) görüşmek üzere toplanmıştır. Yapılan mülâhazalar neticesinde Komisyonumuz, söz konusu Taslak’a ilişkin görüşlerini İçtüzük Uzlaşma Komisyonu Başkanlığı’na 4/5/2009 tarihinde sunmuş olup anılan görüş metnine (*EK 2*)’den ulaşılabilir.

C. KOMİSYONUN YURT DIŞI ZİYARETLERİ

1. Hırvatistan Parlamentosu

TBMM AB Uyum Komisyonu Başkanı, Düzce Milletvekili Yaşar YAKIŞ’ın başkanlığında, Adana Milletvekili Nevin Gaye ERBATUR, İzmir Milletvekili Taha AKSOY, İstanbul milletvekilleri Mehmet Beyazıt DENİZOLGUN ve Mithat MELEN’den oluşan TBMM AB Uyum Komisyonu heyeti 15-16 Aralık 2008 tarihleri arasında ikili temaslarda bulunmak üzere Hırvatistan Parlamentosu’na bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Hazırlanan program uyarınca, heyet, 15 Aralık 2008 Pazartesi günü, Hırvatistan Parlamentosu Başkanı Luka BEBIĆ ile görüşmüştür. Sayın BEBIĆ, Türk heyetinin Hırvatistan’da bulunmasından dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirmiş; Avrupa’nın en eski parlamentolarından biri olan Hırvat Parlamentosu’nda yapılacak görüşmelerin her iki taraf için de çok faydalı olacağını belirtmiş; AB Üyelik süreci çerçevesinde Hırvat Parlamento’sunun faaliyetleri hakkında bilgi vermiş; 2008 yılı içerisinde AB çerçevesinde 129 kanunun çıkarıldığını, yılsonuna kadar da 5 kanunun daha çıkarılacağını, 2009 yılı için düzenlenmesi öngörülen 120 kanunun daha bulunduğunu; Hırvatistan genelinde, parlamento dâhil her kurumda AB Üyelik Süreci konusunda

tam bir görüş birliği olduğunu; Parlamento ve hükümetin AB Üyelik sürecindeki faaliyetlerinin Hırvatistan Cumhurbaşkanlığı, üniversite, iş dünyası ve sendika temsilcileri ile milletvekillerinden oluşan üst düzey bir organ (*Değerlendirme Konseyi*) tarafından denetlendiğini; bu Konseyin Başkanlığını Ana Muhalefet Partisi Başkanı'nın yaptığını ve bu organın her altı ayda bir rapor hazırladığını; Hırvatistan'ın 2009 Mayıs ayına kadar NATO'ya üye olmasını amaçladıklarını; bu konuda 11 ülkenin kendi uluslararası parlamentolarında Hırvatistan'ın NATO üyeliğini onayladığını fakat halen 15 ülkenin onayını beklediklerini; Güney Doğu Avrupa Bölgesinin kendileri için çok önemli olduğunu; bölgedeki bütün ülkelere ellerinden geldiğince yardım etmeye çalıştıklarını; Bosna Hersek ve Karadağ'ın da NATO'ya üye olmak isteklerini desteklediklerini ifade etmiştir.

Sayın YAKIŞ, Hırvat Parlamento Başkanı'na teşekkürlerini iletmış; Türkiye-Hırvatistan ilişkilerinin Türkiye için çok önemli olduğunu ve mükemmellik derecesinde seyrettiğini; iki ülke arasındaki ilişkilerin iki farklı açıdan önem arz ettiğini; ilk olarak her iki ülkenin de AB müzakere sürecine birlikte başladığını; bununla beraber Hırvatistan'ın çok hızlı yol aldığını ve bu durumun Türkiye açısından herhangi bir kıskançlık ya da memnuniyetsizlik yaratmadığını; aksine, AB üyesi olduğu takdirde Hırvatistan'ın AB içindeki en büyük destekçilerimizden birisi olacağını bildiğimizi; Hırvatistan'ın NATO üyeliği için de destek verdiğimiz ve NATO üyeliğinin TBMM tarafından onaylandığını; 2005 yılında Hırvatistan, Arnavutluk ve Makedonya'nın NATO üyesi olması için Parlamento'nun bir deklarasyon yayınlamasını teklif ettiğini ve bunun kabul edildiğini ifade etmiştir. Hırvatistan Parlamentosu'nun çalışmalarının birçok ülke için örnek teşkil edebileceğini belirten Sayın YAKIŞ, Değerlendirme Konseyi'nin de örnek bir uygulama olduğunu vurgulamış ve Konseyin Parlamento üzerindeki etkisini ve başkanının muhalefetten seçilmesinin nedenini sormuştur.

Sayın BEBIĆ, Konsey'in Meclis'in bir organı olduğunu; Parlamento'nun kararı ile kurulduğunu; 13'ü parti temsilcileri olmak üzere 17 üyeden oluştuğunu; başkanlığın muhalefet partisine verilmesinin de denge ve kontrol mekanizmalarının daha sağlıklı işlemesi için düşünüldüğünü, bununla birlikte Konsey'in hükümete destek verdiğini fakat aynı zamanda kontrol ve müdahale etme hakkının da olduğunu belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Türkiye'nin 1959 yılında AET'ye başvurduğunu; bu süreçte 50 yıllık bir geçmişinin olduğunu; 73 milyon nüfuslu bir ülkenin doğal olarak Hırvatistan kadar hızlı yol alamayacağını; bununla beraber Türkiye'nin bazı önemli konularda bir takım AB üyesi ülkelere daha fazla AB müktesebatı ile uyum içinde olduğunu; 1996'da Gümrük Birliği'ne girdiğimizi ve bazı tam üye ülkelerin AB'ye girdikten sonra dahi bazı konularda Gümrük Birliği kurallarından derogasyonlar istediklerini belirtmiştir.

Sayın BEBIĆ, Türkiye'nin AB Üyelik sürecini yakından takip ettiklerini; Sayın YAKIŞ'ın tespitlerinin çok yerinde bulunduğunu; ikili ziyaretlerin karşılıklı ilişkiler açısından çok önemli olduğunu, bu bağlamda TBMM Başkanımız Sayın Köksal TOPTAN'ı Hırvatistan'a davet ettiğini belirtmiştir.

Heyetimiz daha sonra Hırvatistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı ve Avrupa Entegrasyon Komitesi Başkanı Sayın Neven MIMICA ve Komisyon üyeleri ile bir görüşme yapmıştır. Görüşme sırasında bir önceki görüşmede yer alan konular ile istek ve temennilere yer verilmiş; Sayın Nevin Gaye ERBATUR, gerek Hırvatistan Parlamentosu'nda gerekse de Hırvatistan genelindeki kadın erkek eşitliği konusuyla ilgili olarak, parlamentodaki kadın milletvekili sayısını, hükümetteki kadın Bakan sayısını ve ülke genelinde kadınların istihdam oranını sormuştur.

Hırvat tarafı, son seçimlerde kadınların % 22'lik bir oranla parlamentoda temsil edildiğini; bir kadın Meclis Başkan Yardımcısı olduğunu; Hükümette ise sadece iki bayanın yer aldığını, bununla beraber yerel yönetimlerdeki kadın temsilci sayısının daha da az olduğunu; fakat kadınların siyasete aktif olarak katılmaları ile ilgili olarak Hükümet tarafından birçok çalışma yapıldığını ve yeni bir kanunla Parlamento'daki kadın milletvekili oranının en az % 40'lara çıkarılacağını belirtmiş ve ülke genelindeki kadın nüfusun toplam nüfusa oranının % 60 olduğunu eklemiştir.

Daha sonra İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mithat MELEN, Hırvatistan'ın müzakere sürecinde ekonomik konularda karşılaştığı sorunlar hakkında bilgi almak istemiştir. Sayın MIMICA, Hırvatistan'ın Kopenhag kriterlerini karşılayabilmek amacı ile bir ekonomik istikrar programı hazırladıklarını; 2002 yılında ise pazar ekonomisi ve rekabet konularında çeşitli tedbirler aldıklarını; enflasyon, bütçe açığı gibi makroekonomik göstergelerin kendilerine çok önemli sorunlar doğurmadığını; son yıllarda ekonomik konularda 2 unsur olan serbest pazar ekonomisi çerçevesinde gemi imalat sanayiindeki özelleştirmelerin ve de devlet yardımlarının miktarı ve yapısının belirlenmesinin önem kazandığını belirtmiştir. Son olarak Hırvatistan'daki güncel ekonomik durum hakkında bilgi veren Meclis Başkan Yardımcısı, ülkenin krizin etkisine girdiğini; Merkez Bankası'nın bankalara kredi kullandırma konusunda müdahale ettiğini; bankaların % 95'inin yabancıların elinde olduğu finans sektörünün krizde etkisiz olduğunu belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Sayın MIMICA'ya Hırvatistan'ın AB üyelik sürecinde AB'den derogasyonlar (*muafiyet*) talep edip etmediğini sormuştur.

Sayın MIMICA; Hırvatistan'ın AB sürecinde bazı başlıklarda tam muafiyet, bazı başlıkların belli maddelerinde muafiyetler talep ettiklerini, tarım ve çevre konularında "tarım alanlarının iktisabı" gibi maddelerde muafiyet istediklerini belirtmiştir. Sayın YAKIŞ, bu konuda AB'nin Türkiye'ye yaklaşımının farklı olduğunu; Türkiye'nin bazı konulardaki uyumu AB'ye katıldıktan sonra, derogasyonlar sayesinde zamana yayması yerine gerekli uyumun müzakereler başlamadan sağlanmasının şart koşulmakta olduğunu belirtmiş bununla beraber Macaristan'ın birçok konudaki taleplerini AB'ye girdikten sonra ortaya atma yolunu seçtiğini kaydetmiştir.

Sayın YAKIŞ, Hırvatistan ile BM çerçevesinde de işbirliği yapma isteğimizi belirtmiş; Hırvatistan'ın AB'ye tam üye olmasından sonra ise Kıbrıs gibi kritik konularda desteklerini beklediğimizi; Avrupa Birliği'nin Türk liman ve havalimanlarının Güney Kıbrıs gemi ve uçaklarına açılması koşulunu öne sürerek 8 başlığı bloke ettiğini; Fransızların da tam üyelik sürecine götürdüğü gerekçesi ile ayrıca 5 başlığı bloke ettiğini; bu yüzden Türk liman ve havalimanlarının Güney Kıbrıs gemi ve uçaklarına açılabilirse bile, Fransa'nın blokajı nedeniyle müzakerelerin sonuçlandırılmayacağını; bu nedenle AB'nin deniz ve havalimanlarının açılması koşulunu ileri sürmesinin anlamsız hale geldiğini belirtmiştir.

Sayın MIMICA; Avrupa Birliği'nin Güney Kıbrıs'ı politik kriterleri karşılamadan kabul ettiği için birçok problemin yaşandığını belirtmiştir. Sayın YAKIŞ; Kıbrıs'ın, şartları yerine getirmeden AB'ye alınmasında Yunanistan'ın, eğer Kıbrıs AB'ye alınmazsa, 5. genişlemedeki geri kalan 9 ülkenin üyeliğini veto edeceği yolundaki şantajının rol oynadığının herkes tarafından bilindiğini; AB'nin kendisini ne Yunanistan'ın ne de Kıbrıs'ın esiri haline getirmemesi gerektiğini; bununla birlikte diğer birçok ülkenin de Kıbrıs sorununu gerekçe göstererek gerçek yaklaşımlarını sakladıklarını; Kıbrıs sorununun kesinlikle çözülmesi gerektiğini; bu sorunun Türkiye'nin AB üyeliği ile ilintilendirilmesinin mantıksız olduğunu; Avrupa Birliği'nin telkinlerinden bağımsız olarak Türkiye'nin İlerleme Raporlarına göre değil de kendi önceliklerine göre bir "Yol Haritası" hazırladığını; 2013 yılı sonuna kadar tüm reformların tamamlanacağını ve bu reformların sonunda

Türkiye'nin bir tarih alacağını düşündüğünü; bu süreç sonunda tam üyelikle ilgili bir sonuç alınmazsa da Türkiye'nin kaybeden taraf olmayacağını belirtmiştir.

Avrupa Birliği'nde her genişlemenin o günün koşullarına göre yapıldığını belirten Sayın YAKIŞ Türkiye'nin üyeliğinin gelecekteki;

-Uluslararası Coğrafya (İran, Irak, Orta Doğu, Türki Cumhuriyetler ve Kafkaslar),

-Siyasi Arena (Türkiye'ye karşı olan liderler değişecektir.),

-Türkiye'nin AB karşısında tutumu (AB'ye üye olma istek ve iradesi artacak mı? Azalacak mı?) konularına göre değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Heyet, daha sonra Hırvatistan Parlamentosu Parlamentolararası İşbirliği Komitesi Başkanı Sayın Milorad PUPOVAC ile görüşmüştür. Görüşmede daha önceki toplantılarda ele alınan konulara ek olarak; Sayın PUPOVAC Parlamentolararası İşbirliği Komitesi'nin faaliyet ve görevlerinden bahsetmiş; Komisyonun Hırvatistan Parlamentosu üyelerinin çeşitli Parlamenter Asamblelere katılımını ve parlamentolararası dostluk gruplarını organize ettiğini; ayrıca Komisyonun faaliyetlerinin ülkenin ulusal dış politikasıyla uyumlu ve eş zamanlı olarak yürütüldüğünü belirtmiştir. Sayın ERBATUR'un Hırvatistan'ın "göç" politikasıyla ilgili sorusu üzerine Sayın PUPOVAC; Asya'dan, Makedonya'dan ve diğer komşu ülkelerden göç talebi olduğunu, bu konuda hukuki altyapıyı oluşturmaya çalıştıklarını ve şartlar olgunlaştığında Hırvatistan'ın göçmen alacağını ifade etmiştir.

Sayın YAKIŞ, Zagreb Üniversitesi'nde "*Türkiye'nin AB Üyelik Süreci*" konulu konferansta bir konuşma yapmıştır.

16 Aralık 2008, Salı günü TBMM AB Uyum Komisyonu Heyeti, Hırvatistan Cumhuriyeti AB Üyeliği Müzakereleri Baş Müzakerecisi Sayın Vladimir DROBNJAK ile bir görüşme yapmıştır. Görüşme daha önce ele alınan konulara ek olarak, Hırvatistan Cumhuriyeti-AB Müzakere Süreci'nde yaşananlar üzerinde durulmuştur. Sayın DROBNJAK; önce kendisini tanıtmış, biri Zagreb'de diğeri Brüksel'de olmak üzere iki ofisleri olduğunu ve çalışmalarını bu ofislerden yürüttüğünü belirtmiş; müzakere sürecinde birçok zorluklarla karşılaştıklarını; bu süreçte en çok "*çevre*" konularının yoğunlaştıklarını; ayrıca müzakerelerde "*benchmark*"ların oldukça zaman kaybına neden olduğunu; bürokrasinin burada da karşılarına çıktığını; müzakere sürecinde diğer ülkelerin ortaya koyduğu koşulların AB Komisyonu'nun kredibilitelerini düşürdüğünü; Komisyonun eskisi kadar etkin olmadığını ve süreç içerisinde çeşitli belirsizliklere yol açtığını ifade etmiştir. Sayın DROBNJAK; Hırvatistan'ın AB müzakere sürecinde diğer üye ülkelerin kendi menfaatlerini koruma istek ve çabalarının çok yüksek olduğunu; komşuları Slovenya yüzünden çok zaman kaybettiklerini; Slovenya'nın süreci aksatmak için özel başlıklar kullandığını; AB'nin ikili sorunlara takılıp kalmaması gerektiğini; AB'nin diğer üye ülkelerin blokajına karşı geliştirmiş olduğu bir mekanizması olmadığını; hali hazırda Hırvatistan'ın Slovenya'nın blokajı nedeniyle 15 başlığın açılmasını beklemekte olduğunu; bu alanda tecrübe alışverişinin önemli olmakla birlikte her ülkenin karşılaşacağı sorunların da farklı olacağını belirtmiş; buna örnek olarak "*endüstri*" başlığı altında Slovenya'nın toplam 3 sayfalık uyumlaştırma örneği olduğunu; Hırvatistan'ın bu başlık altında 120 sayfalık bir uyumlaştırma yaptığını; kendileri için "*Rekabet, Tarım ve Yargı*" olmak üzere 3 başlığın çok önemli ve zor olduğunu; ülkemizin bu süreçte karşılaştığı zorlukları iyi bildiğini ifade etmiştir.

Sayın MELEN'in "*Bu süreç devam ederken en büyük önceliğiniz ve amacınız nedir?*" sorusuna Sayın DROBNJAK, "*NATO'ya üye olmak, AB standartlarını yakalamak için dâhili reformlar yapmak ve finansal krizi atlatmak*" cevabını vermiştir.

Heyet daha sonra Hırvatistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Stjepan MEŠI tarafından kabul edilmiştir. Hırvat Cumhurbaşkanı; heyetimizi görmekten dolayı duymuş olduğu memnuniyeti belirtmiş; Türkiye'nin NATO üyesi olduğunu; kendilerinin de 2009 yılı içerisinde üye olmayı hedeflediklerini; Balkanlar'ın artık son halini aldığını; Balkanlar'daki sorunların da artık sona ermesi gerektiğini ve kendilerini bu konuda ellerinden geleni yaptığını ifade etmiştir. Daha sonra Türkiye-Hırvatistan ilişkilerine değinen MEŠI, iki ülkenin BM Güvenlik Konseyi'nde de beraber çalışacağını; bundan sonra da her alanda işbirliğinin artarak devam edeceğine olan inancını yinelemiştir. Sayın YAKIŞ, Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah GÜL'ün Hırvatistan'a yapmış olduğu ziyaretin çok olumlu yankıları olduğunu; Türkiye-Hırvatistan ilişkilerinin artarak devam ettiğini; bunun memnuniyet verici olduğunu; TBMM'nin Hırvatistan'ın NATO adaylığını onayladığını ve bu süreçte Türkiye'nin Hırvatistan'ı destekleyeceğini; iki ülkenin de AB müzakerelerine aynı tarihte başladığını; Hırvatistan'ın göstermiş olduğu performansın memnuniyet verici olduğunu; Hırvatistan'ın AB'ye üye olması durumunda da Türkiye'yi daha güçlü bir şekilde destekleyeceğini bildiklerini; Türkiye'nin de önüne AB kriterleri ile ilgisi olmayan birçok siyasi engel çıkarıldığı için Hırvatistan'ın AB müzakerelerinde Slovenya ile yaşadığı problemleri çok iyi anladıklarını belirtmiş ve sözü daha sonra diğer heyet üyelerine bırakmıştır. Heyet Üyeleri, Hırvat Cumhurbaşkanı'nın daha önce İzmir'e bir ziyaret gerçekleştirdiğini bildiklerini ifade ederek, farklı kültürleri ve coğrafyaları da görmeleri adına kendisini bir kez daha Türkiye'ye özellikle de kendi seçim bölgelerine davet etmişlerdir.

TBMM AB Uyum Komisyonu Heyeti, son olarak Avrupa Entegrasyonu Müsteşarı Sayın Davor BOŽINOVIĆ ile görüşmüştür. Görüşmede, diğer toplantılarda ele alınmıta ek olarak, Sayın YAKIŞ; NATO'nun Dünya üzerinde belirlemiş olduğu 15 sıcak nokta olduğunu; bu 15 noktanın 13'ünün Balkanlar, Kafkaslar, Orta Doğu ve Türki Cumhuriyetlerde yer aldığını; tüm bunlar göz önüne alındığında Türkiye'nin AB için önemine rağmen bazı üye ülkelerin Türkiye'nin üyeliğini iç politika malzemesi olarak kullandığını; her üye ülkenin kendi isteklerini ön plana çıkararak, Komisyon'un kararlarını etkisiz kıldıklarını belirtmiştir. Sayın BOŽINOVIĆ, Türkiye'nin AB üyelik sürecinin ne kadar çetin geçtiğini ve geçeceğini iyi bildiklerini; bu konuda Hırvatistan olarak Türkiye'nin yanında olacaklarını ifade etmiştir.

D. AB UYUM KOMİSYONUNA VAKİ ZİYARETLER

1. Heyet Ziyaretleri

a. Macaristan Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Heyeti

Macaristan Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Heyeti 19 Kasım 2008, Çarşamba günü, AB Uyum Komisyonu'nu ziyaret etmiştir.

AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, 1848'de Avusturya- Macaristan İmparatorluğuna baş kaldıran liderlerin Türkiye'de kendilerini evinde hissettiklerini bildiklerini, günümüzde de Macar vatandaşlarının kendilerini Türkiye'de evlerinde gibi hissetmelerini arzu ettiklerini ifade etmiştir.

Heyet Başkanı Sayın Laszlo KOCSI, Sayın YAKIŞ'a nazik davetleri için teşekkür etmiş, Türkiye'de bulunmaktan her daim zevk aldıklarını belirtmiş; Macaristan parlamentosundaki partiler arasında Türkiye'nin AB'ye üyeliği konusunda bir görüş ayrılığı bulunmadığını; özellikle AB'nin genişlemesinin hangi ülkeleri kapsamı gerektiği hususunda hemfikir olduklarını; Macaristan'ın Türkiye'nin AB üyeliğini desteklediğini; bununla beraber genişlemenin Batı Balkanları da kapsamı gerektiğini; son açıklanan Türkiye ile ilgili ilerleme raporunun Türkiye

açısından oldukça olumlu olduğunu; ilerleme raporunda Türkiye'nin yerine getirmesi gereken hususların da yer aldığını; eksik olduğu beyan edilen konularda kendilerinin tecrübelerini paylaşmaya her zaman hazır olduklarını belirtmiştir. Sayın KOCSI, “Avrupa Kültür Kenti 2010 İstanbul-Essen-Peç” kentlerinin seçilmesinin hükümetler arası işbirliğine vesile olmasını arzu ettiklerini; bu hususta özellikle yerel yönetimlerin ilişkilerini daha ileriye götürme konusunda fikir alışverişinde bulunmaları gerektiğini; enerji konusunda Macaristan'ın dışarıya çok bağımlı olduğunu; bu sorunu gidermeye çalışırken dış politika gerçekleri ile karşılaştıklarını; Türkiye'nin enerji için bir transit ülkesi olması hasebiyle kendileri açısından ayrı bir önemi haiz olduğunu beyan etmiştir.

Sayın YAKIŞ, *Nabucco Projesi*'nin elbette çok önemli bir proje olduğunu ancak bu tarzdaki projelerde önemli olanın öncelikle birçok ön şartın yerine getirilmesi olduğunu; ilk etapta doğalgazın, petrolün sağlanacağı ülkenin bulunması; daha sonra bu rezervlerin teyit edilmiş rezervler haline dönüştürülmesi (*proven reserve*); doğalgazın ve petrolün aynı şirket tarafından çıkarılması; boru hattının geçeceği ülkelerin transit hakkı verilmesi şartları yerine geldikten sonra bir anlaşmanın gerçekleştirilebileceğini; *Nabucco Projesi*'nde ise şu an için ilk hedefin gazın nerede bulunacağını belirlenmesi olduğunu belirtmiştir. Sayın Yaşar YAKIŞ, Türkiye'nin doğalgazı Rusya, Azerbaycan, İran, Irak ve Mısır gibi farklı ülkelere temin ettiğini; Rusya'dan 16 milyar m³, Azerbaycan'dan 6 milyar m³, İran'dan 10 milyar m³ civarlarında gaz aldığını; Türkiye'de, transit başka ülkeleri besleyen boru hatlarının da bulunduğunu; Türkiye ve İran'ın karşılıklı birbirlerine doğalgaz vermeleri hususunda anlaşma yapıldığını; Türkmenistan'ın İran'a, İran'ın da kendi doğalgazını Türkiye'ye vereceğini; Türkiye'nin bu modeli *Nabucco* için uygulamak istediğini ancak AB'nin bu öneriyi kabul etmediğini vurgulamıştır. Ayrıca *Nabucco Projesi*'nin henüz tüm uçlarının bir araya getirilmediğini; ancak burada en büyük zorluğu, ABD'nin İran'a olan tutumunun oluşturduğunu belirtmiştir.

AB Uyum Komisyonu üyesi Sayın Afif DEMİRKIRAN, Türkiye'nin dünya enerji kaynaklarının % 75'ni yeraltında barındıran bölgelerin arasında bulunduğunu; gerek Türkiye'nin gerek Avrupa'nın ileriye yönelik enerji güvenliği açısından üretim çeşitliliği yapmak zorunda olduğunu; *Nabucco Projesi*'nin Norveç, Rusya, Cezayir atardamarlarının yanı sıra önemli bir dördüncü atardamar oluşturacağını beyan etmiştir.

b. Çek Cumhuriyeti Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Heyeti

20 Nisan 2009 Pazartesi günü, saat 11:00'de TBMM AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Çek Cumhuriyeti Parlamentosu Senato Kanadı AB İşleri Komisyonu Başkanı Sayın Ludek SEFZIG ve beraberindeki heyeti kabul etmiştir.

Sayın YAKIŞ, konuk heyeti Türkiye'de ve AB Uyum Komisyonu'nda görmekten ve iki ülke arasındaki iyi ilişkilere parlamento boyutunun da kazandırılmış olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. Çek makamlarına, Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinde verdiği destekten ötürü teşekkür ederek konuşmasına başlamıştır. NATO'ya katılma sürecinde Çek Cumhuriyeti'ne Türkiye'nin verdiği desteği hatırlatarak Türkiye'nin AB'ye üyeliğinde kendilerinden destek beklediklerini belirtmiş; Türkiye'nin AB'ye katılımının ikili ilişkilerimize de katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Sayın SEFZIG, Sayın YAKIŞ ve Komisyon üyelerine nazik davetleri için teşekkürlerini sunarak; Çek Cumhuriyeti Dönem Başkanlığı sürecinde yurt dışı ziyareti düşünmediklerini; ancak Türkiye için müzakere sürecini de göz önünde bulundurarak bir istisna yaptıklarını belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Çek Cumhuriyeti'nin her zaman çok güçlü diplomatları Türkiye'de görevlendirdiğini ve bunun iki ülke arasındaki iyi ilişkilere somut katkılar sağladığını vurgulamıştır.

Sayın SEFZIG, Çek Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği'ne üye olan son 12 ülkeden biri olduğunu ve dolayısıyla kendilerinin de yakın zamanda müzakere sürecini geçirdiklerini belirtmiştir. Türkiye'nin konumu itibarıyla de çok önemli bir yere sahip olduğunu; Boğazların ve Marmara Denizi'nin Asya ve Avrupa arasında bir sınır değil, bir köprü olması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın SEFZIG ayrıca Türkiye'nin NATO'da üstlendiği önemli rolün de farkında olduklarını ifade etmiş; Çek Cumhuriyeti'nde yapılan demokratik değişiklikler çerçevesinde ilk hedeflerinin NATO'ya üyelik olduğunu belirtmiştir. Konuk Heyet Başkanı Sayın YAKIŞ'ı ve beraberindeki bir heyeti yakın gelecekte ülkelerinde ağırlamaktan mutluluk duyacaklarını belirtmiştir.

Konuk Heyet Başkanı Sayın SEFZIG, Türkiye'ye müzakereler sürecinde ve AB müktesebatına uyum sürecinde başarılar dilemiştir. AB Uyum Komisyonu üyelerinin ve diğer milletvekillerinin Türk kamuoyunun temsilcileri olarak AB'ye üyelik sürecinde yılmamaları gerektiğini belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Kıbrıs sorununun çözülmesini Türkiye olarak candan desteklediklerini ifade etmiş ve Türkiye, AB'ye katılmayacak dahi olsa yine de Kıbrıs sorununun çözülmesi gerektiğini belirtmiştir. Kıbrıs sorununun AB'ye göre değil; kendi parametrelerine göre çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

2. Büyükelçi Ziyaretleri

a. İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Siyasi Müsteşarı, Sadegh MALEKI

Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, 17 Kasım 2008 İran Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Siyasi Müsteşarı Sadegh MALEKI'yi tarihinde kabul etmiştir.

Görüşmede, Türkiye–İran ilişkileri, enerji ve çeşitli alanlarda ülkeler arasında işbirliği konularında karşılıklı fikir teatisinde bulunulmuştur.

b. Ukrayna Büyükelçisi, Sergiy KORSUNSKY

Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, 19 Kasım 2008'de Ukrayna Büyükelçisi Sergiy KORSUNSKY'yi kabul etmiştir.

Bu görüşmede Sayın YAKIŞ, Ukrayna ile uzun yıllara dayanan çok iyi ikili ilişkilerimiz olduğunu; işbirliğimizin uluslararası alanda da devam ettiğini, örneğin, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nde Türkiye ve Ukrayna'nın itici güç olduğunu; ayrıca inşaat alanında karşılıklı çalışmaların bulunduğunu belirtmiştir. Ukrayna'ya birkaç defa değişik sebeplerle gittiğini ve orada çalışan Türk şirketlerini yerinde gördüğünü; bu şirketlerin ticaret hacminin 2 milyar dolara ulaştığını kaydeden Sayın YAKIŞ; önceki haftalarda katılmış olduğu “*Black Sea Synergy*” Konferansından bahsetmiş, ayrıca Gürcistan krizinin Karadeniz bölgesinde paradigmaları değiştirdiğini beyan etmiştir.

Konuk Büyükelçi, Ukrayna eski Ankara Büyükelçisinin de kendisi gibi Türkiye'yi çok sevdiğini söylemiş, ekonomik alandaki işbirliğimizden ve bu kapsamda Kiev'de Doğu Şirketince inşa edilen havalimanından söz etmiş; buraya beşyüz milyon dolarlık yatırım yapıldığını

kaydetmiş; ayrıca Çukurova'da mobil iletişim ve telekomünikasyon alanında yapılan çalışmalara değinmiştir. İlişkileri daha da derinleştirmenin gerektiğine işaretle, Başkanlık düzeyinde bir ziyaret gerçekleştirmelerinin öngörüldüğünü belirtmiştir. Sayın Büyükelçi devamla, Avrupa Birliği çerçevesinde partnerlerinin Polonya olarak bilindiğini, ancak hâlihazırda Türkiye'nin Polonya'nın yerini aldığını; ülkemizin AB tecrübesinin Ukrayna için paha biçilmez değerde olduğunu vurgulamış; iki ülkenin de güçlü tarihi geçmişinin, endüstrisinin ve kültürünün olduğunu; Avrupa'da güvenlik ile ilgili yapılanmalarda rol oynayabileceklerini ifadeyle; Türkiye'nin AB ile ilişkileri düzgün bir şekilde devam ettirdiğini; keza Gürcistan ve Azerbaycan ile iyi ilişkilerinin bulunduğunu dile getirmiştir. Enerji konusunda Rusya ile yaşanan zorluklara atıfla, bu konunun ekonomik açıdan büyük önem taşıdığını ve haritaya bakıldığında Türkiye ve Ukrayna'nın gazı değişik kaynaklardan alabilecek iki transit ülke olduğunun görüldüğünü kaydeden Ukrayna Büyükelçisi, bu konuda rekabet eden değil, işbirliği içinde partner ülkeler olduğumuzu anlatmıştır.

Sayın Büyükelçi yapılması öngörülen üst düzey ziyaret kapsamında vize konusunun da ele alınacağını; esasen ilk aşamada vize harçlarını kaldırdıklarını, 2. aşamada ise işadamları, öğrenciler gibi belli gruplara vize kolaylığı sağlamayı amaçladıklarını ifade etmiştir. Keza ticari ve askeri konuların da ele alınmasının öngörüldüğünü; Ukrayna'nın uzay çalışmaları alanında ilerlemiş bulunduğunu, keza uçak ve uzay araçları yapmakta olduklarını; Türkiye ile güvenlik ve askeri alanlarda birlikte çalışabileceklerini sözlerine eklemiştir.

Sayın YAKIŞ'ın Sivastapol limanındaki donanma üssü için kararlaştırılmış bulunan 2017 bitiş tarihine atıfta bulunması üzerine Ukrayna Büyükelçisi, Sovyetler döneminde Sibiry ve Orta Asya'ya sürgüne gönderilmiş ve daha sonra dönmüş bulunan Tatarları, Ruslar'ın Ukrayna'dan otonomi talep etmeleri yönünde kışkırttıklarını; ancak tarihsel süreç içinde Ruslarla acı tecrübeler yaşamış olan Tatarların bu yaklaşımı olumlu karşılamadıklarını anlatmıştır. Sayın Büyükelçi devamla, Rusya'nın Kırım'da yerleşik Rus asıllı Ukrayna vatandaşlarına pasaport düzenlediğini; böylelikle Ukrayna'da yaşayan kendilerine sadık kişiler aracılığıyla bölgedeki etkinliğini arttırmayı amaçladığını ve ileride bu tutumdan kaynaklanan provokasyonlarla karşılaşabileceklerini beyan etmiştir. Sayın Büyükelçi, güvenlik ve askeri savunma alanlarında da Türk ordusu ve hükümeti ile birlikte çalışabileceklerini söylemiştir.

Sayın YAKIŞ, son ziyaretinde edindiği izlenimlere dayanarak, Ukrayna'da Başbakanın görevden çekilmesinin vatandaşlar arasında kayda değer tepki yaratmadığını, sokaktaki halkın politikayla yakından ilgilenmediğini; oysa Türkiye'de böyle bir olay yaşansa herkesin konuya ilgi göstereceğini dile getirmiştir.

Sayın Büyükelçi, Ukrayna'da 15 yıllık süre içerisinde 16 Başbakan değişikliği olduğu ve 156 siyasi parti bulunduğu göz önüne alındığında, halkın ilgi azlığının anlaşılabilirliğini kaydetmiştir.

Sayın YAKIŞ, Ukrayna'nın komünist sistemden, pazar ekonomisi sistemine geçiş deneyiminden söz etmiş, bu geçiş döneminde Ukrayna'da multimilyonerlerin ortaya çıktığını; aslında bunun da sürpriz bir sonuç olmadığını, Ukrayna halkının bu konularda yaşayarak deneyim kazanacağına ve ülkenin tüm zorlukları aşacağına olan inancını ifadeyle ülkenin geleceğinden umutlu olduğunu vurgulamıştır.

Sayın YAKIŞ ayrıca, Rusya'nın Karadeniz'de daha fazla güç elde etmek istediğine değinmiş, bu çerçevede Gürcistan krizinin ülkeyi daha önemli kıldığını belirtmiştir.

Ukrayna'nın Rusça konuştuğuna, o kültüre daha yakın olduğuna özellikle Doğu Ukrayna'da benzerliğin daha belirgin olduğuna ancak Rusların sevilmediklerine değinen Sayın Büyükelçi, 1931-1932 yıllarında Sovyet Komünist rejimi sırasında, Ukrayna'da yaşanan "*Holodomor*"

olayından bahisle, Ukrayna vatandaşlarının açlıkla karşı karşıya bırakılarak, "soykırımı" uğratıldıklarını, milyonlarca masum Ukrayna vatandaşının öldüğünü anlatmış, bu olayı AB ülkelerinin soykırım olarak kabul ettiğini ve Türkiye'nin de mümkünse TBMM'nin bir jestiyle, bu konuda yanlarında yer almasını istediklerini ifade etmiştir.

Sayın YAKIŞ, tarihsel süreçte yaşanan acı olayların Türkiye'de konuşulduğunu ve trajedi olarak değerlendirildiğini; Ukrayna halkının yaşadığı bu olaya karşı da duyarlı olduğunu; ancak konunun hassasiyet arz ettiğini; soykırım suçunun unsurlarının "1948 BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi" nde açıkça belirlenmiş olduğunu ve ülkemizin hangi olayların "soykırım" olarak nitelendirileceği yönündeki tutumunu da buna göre belirlediğini ifadeyle, "soykırım" kelimesinin bazı çevrelerce farklı yorumlanabileceğine ve istismar edilebileceğine işaret etmiştir.

Sayın Büyükelçi, Sayın YAKIŞ'a Ukrayna'nın yaşadığı bu olayın TBMM'de ele alınıp alınamayacağını sormuş, birçok ülkenin kendilerini desteklediğini; Türkiye'nin de bu konuda kendilerini desteklemesini arzu ettiklerini; diğer taraftan "soykırım" dışında "daha esnek kelimelerin de kullanılabileceğini" söylemiş; Rusya'nın konuyla ilgili katı bir duruş sergilediğini; çünkü Rusya'nın bir "Ukrayna ulusal kimliği" geliştirilmesini istemediğini dile getirmiştir.

Sayın YAKIŞ, Türk parlamentosunda böyle bir konunun destek görmesini Ermenilerin kendi lehlerine kullanmaya, kendilerine uygun bir kılıfa sokmaya çalışacaklarını; zaten bu konuyla ilgili yoğun faaliyetlerini sürdürdüklerini belirtmiştir. Ayrıca konunun Türkiye açısından hassasiyetini bir kez daha dile getirmiş, bu çerçevede prensip olarak parlamentoların işlevinin tarihsel hükümlere varmak olmadığına inandığımızı, aksine tarihin tarihçilere, araştırmacılara bırakılması gerektiğini düşündüğümüzü, hal böyle olunca parlamentomuzdan bu konuda bir inisiyatif üstlenmesinin tutarlı olmayacağını izah etmiştir.

Sayın Büyükelçi, durumu anladığını, konuyu bu açıdan düşünmemiş olduğunu ifade etmiş, ayrıca benzer olayların Kazakistan'da da yaşandığını, ancak onların sadece göçe zorlandığını; Ukraynalıların yaşadığı köylerin ise etrafı çevrilip açlık çeken insanların bölgeyi terketmeleri engellenerek, ölüme mahkûm edildiğini; yaşadıkları bu olayın tarihlerinde çok büyük bir trajedi olarak hatırladığını sözlerine eklemiştir.

c. Polonya Büyükelçisi, Marcin WILCZEK

AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Polonya Büyükelçisi Sayın Marcin WILCZEK'i 24 Kasım 2008'de kabul etmiştir.

Görüşmede Sayın YAKIŞ, ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek Polonya ile ilişkilerinin çok eskiye dayandığını ve iki ülke arasında daima bir dostluk olduğunu dile getirmiştir.

Sayın WILCZEK de ziyaretten memnuniyetini dile getirerek Sayın YAKIŞ'a "4 Years of Poland's Membership in the EU" isimli bir kitap hediye etmiştir.

Görüşmede Sayın YAKIŞ 5-6 Aralıkta Polonya'da bulunacağını, Sopot'ta Türkiye Forumunun düzenleneceğini ifade etmiş ve bir süre öncesinde de Krynica'daki Ekonomik Forumu katıldığını belirtmiştir. Aynı zamanda yine Polonya Gdansk'ta "Lech Walesa Institute" tarafından düzenlenecek toplantıya Sayın Başbakanımızın da davetli olduğunu Sayın WILCZEK'e ifade etmiştir.

Sayın WILCZEK Türkiye'nin AB'ye bakış açısında bir değişiklik olup olmadığı konusunda Sayın YAKIŞ'ın görüşlerinin ne olduğunu sormuştur.

Sayın YAKIŞ’da bu konuda 2007-2008 döneminde AB reformlarında biraz yavaşlamanın olduğunu, 2007 yılında Türkiye de seçimlerin olması, 2008 yılında da Anayasa Mahkemesi’nin AK Partiyi kapatma davası ile ilgili sürecin AB reformlarını yavaşlattığını ifade etmiştir. Fakat bundan sonra herhangi bir engel kalmadığı için AB Reformlarına devam edileceğini belirtmiştir. Ancak, Türkiye’nin AB reformlarını gerçekleştirirken kendi önceliklerine göre hareket edeceğini vurgulayarak; Türkiye’nin bir “Yol Haritası” belirlediğini ve bu plan dahilinde AB yoluna devam edileceğini; 2013 sonuna kadar Türkiye’nin AB müktesebatına % 100 uyum sağlamayı hedeflediğini ifade etmiştir.

Sayın WILCZEK’in Kıbrıs sorusu üzerine de Sayın YAKIŞ, Annan planı çerçevesinde yeniden birleşmiş bir Kıbrıs devleti kurulmasının ve AB’ye bu yeniden birleşmiş Kıbrıs’ın katılmasının öngörülmüş olduğunu; referandumda Türkiye’nin Kuzey Kıbrıs halkını olumlu oy vermeye teşvik ettiğini; Rum tarafının planı reddetmesi sonrası 26 Nisan 2004 tarihinde AB Konseyi’nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne uygulanan kısıtlamaları hafifletme kararı aldığını; ancak 1 Mayıs 2004’te Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin AB üyesi olduğunu ve Konsey tarafından alınan bu kararın uygulanmasını engellediğini; Kıbrıs konusunda çözümün AB tarafından sağlanabileceğini dile getirmiştir. Sayın YAKIŞ, ayrıca Kıbrıs konusunun AB tarafından işine geldiği zaman siyasi bir konu, işine gelmediği zaman hukuki bir konu olarak mütalaa edildiğini; AB’nin ise doğrudan ticaretin başlatılması yolunda aldığı kararı 5 yıla yakın zamandan beri halen yürürlüğe koyamadığını vurgulamıştır.

d. Avrupa Birliği Terörle Mücadele Koordinatörü Büyükelçi, Gilles de KERCHOVE

TBMM AB Uyum Komisyonu, 22 Aralık 2008 tarihinde Avrupa Birliği Terörle Mücadele Koordinatörü Büyükelçi Gilles de KERCHOVE’yi kabul etmiştir. Görüşmeye Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Başkanvekilleri Sayın Lütfi Elvan ve Sayın Onur ÖYMEN; Komisyon üyeleri, Sayın Mehmet Beyazıt DENİZOLGUN, Sayın Taha AKSOY ve Sayın İsmail Hakkı BİÇER katılmışlardır.

Sayın YAKIŞ, Sayın KERCHOVE’ye ziyareti için teşekkür etmiş, terörle mücadele konusunda AB ile işbirliği eksikliğinden kaynaklanan bazı çok hassas ve henüz çözüme kavuşturulamamış sorunlar olduğunu; terör konusunda bazı AB üyelerinin Türkiye ile tam işbirliği yapmadığını; örneğin Türkiye’de cinayet işleyen bir teröristin yakalanmış olduğu bir AB ülkesinde, suikastı tam otomatik bir silahla değil de yarı otomatik bir silahla gerçekleştirildiği için serbest bırakıldığını; bunun kabul edilemez olduğunu; başka bir terörist örgütün (PKK) hala bazı AB üyesi ülkelerde örgüt yararına para toplama ve propaganda faaliyetlerini serbestçe sürdürdüğünü; AB üyesi ülkelerin Ankara’da Büyükelçiliklerinin emniyet irtibat noktaları olduğunu; buna karşılık Türkiye’nin AB ülkelerinde benzer temsilcilerinin olmadığını belirtmiştir.

Sayın KERCHOVE, terör konusunda beraber hareket edilebilecek konuları ele almak için geldiğini; PKK’nın AB’nin terör listesine eklendiğini; terörizmle ortak bir politika ile ortak mücadele edilmesinin gerektiğini; “*Kişisel Verilerin Korunması*”na ilişkin düzenlemelerin önemini; Türkiye’nin 24. fasılda yer alan reformları gerçekleştirdikçe daha fazla yol alınacağını; Avrupa’da hiçbir terörist organizasyonun varlığını kabul edemeyeceklerini; terörizmin hiçbir argümana dayandırılmayacağını ve haklı gösterilemeyeceğini söylemiştir. Bu bağlamda, terörist örgütlerin ortaya çıkmasını önlemek için, terörü ortaya çıkaran sosyal, ekonomik ve politik koşullara yönelik tedbirlerin alınması gerektiğini; terörizmin tanımını “eğitim, militan temini, halkların kışkırtılması ve iç yapılanma” bağlamında genişlettiklerini belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, işbirliği konusunda açık görüşlülüğün tek başına yeterli olmadığını belirtmiş, kırmızı bültenle aranan bir suçlunun, Avusturya tarafından bu konudaki AB kuralları

ihlal edilerek, Türkiye'ye iade edilmediğini ve Irak'a gönderildiğini; AB'nin koymuş olduğu standartların üye ülkeler tarafından uygulanması konusunda daha etkili olması gerektiğini vurgulamıştır.

Daha sonra söz alan Sayın ELVAN; Türkiye'de 25 yıldır PKK terörünün var olduğunu; AB'nin PKK'yı kınadığını ve terör örgütleri listesine aldığını; fakat daha somut ve sonuca yönelik önlemler alması gerektiğini; Türkiye'deki terör eylemlerinin faillerinin çoğunun AB ülkelerine kaçtığını; Avrupa Parlamentosu'nda (AP) terör örgütü yandaşlarının propaganda yapmalarının kabul edilemez olduğunu; dayanağı ne olursa olsun terörizmle her alanda mücadele edilmesi gerektiğini ve terörün AB'nin her organının sorunu olduğunu belirtmiştir.

Sayın KERCHOVE, AP'de terör örgütü yanlılarının söz almasının ifade özgürlüğünün bir sonucu olduğunu belirtmiştir.

Sayın ÖYMEN, 1974 yılına kadar Türklerin terörü tanımadığını; Türkiye'ye yönelik terörist faaliyetlerin Kıbrıs Barış Harekâtından sonra başladığını; Atina'da kurulan ve Yuannistan'ın desteklediği "*Liberation of Asia Minor-Anadolu'nun Kurtarılması*" örgütü çatısı altında Türkiye karşıtı her türlü terörist örgütün faaliyet gösterdiğini; terörist örgütün elebaşı Abdullah Öcalan'ın Kenya'da Yunanistan Büyükelçiliği'nde ve GKRY pasaportu ile yakalanmasının çok çarpıcı olduğunu; Yunan yetkililerin Abdullah Öcalan'la daha önce Şam'da görüştiklerini; birçok AB ülkesinin terörle mücadele yerine terörü yatıştırmaya çalıştığını; kendi vatandaşlarına terörist saldırılar yapılmaması için terör örgütü ile görüşmeler yapan ülkeler olduğunu; terör örgütünün binlerce insanı siyasi mülteci gibi gösterip yasa dışı insan kaçakçılığı yaptığını; daha sonra bu yolla sığınma hakkını alan vatandaşların Türk Büyükelçiliklerine başvurup, siyasi nedenlerle değil, sadece maddi nedenlerle göç ettiklerini itiraf ederek T.C pasaportu talep ettiklerini sözlerine eklemiştir.

Sayın YAKIŞ, diplomatlarımız Ermeni teröristlerce katledildiğinde, Fransa'nın bu konuya kayıtsız kaldığını; oysa Orly Havaalanındaki saldırıda Fransız vatandaşları da öldüğünde Fransa'nın ASALA'yı "*blind terrorism-hedef gözetmeyen terörizm*" yapmakla suçladığını; Fransa'nın kendi topraklarında Türk diplomatlar öldürülürken herhangi bir inisiyatif almamasının, kendi vatandaşları da benzer saldırılara maruz kaldığında ise devreye girmesinin anlaşılır ve kabul edilebilir bir tarafı olmadığını; terör konusunda AB'den daha fazla inisiyatif alması konusundan Türk kamuoyunun beklentileri olduğunu dile getirmiştir.

Sayın KERCHOVE, Komisyon üyelerinin vermiş oldukları örneklerle cevap veremeyeceğini ve asıl görevinin terörizme karşı işbirliğini arttırmak olduğunu; Maastricht Antlaşması ile terörle ortak mücadele sürecinin başladığını; oldukça yol alındığını; AB'nin PKK'yı terörist örgütler listesine eklediğini; Türkiye'nin de terörle mücadele konusunda gerekli reformları yapması halinde bu konudaki işbirliğinin artacağını; Türkiye'nin "EUROJUST" ta bir savcı görevlendirmesinin faydalı olacağını düşündüğünü ifade etmiştir. Sayın YAKIŞ, EUROJUST'ta bir Türk irtibat noktasının bulunmasının çok faydalı olabileceğini belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Türkiye'nin AB'ye üyeliği ile Hıristiyan ve Müslüman Dünyaları arasındaki duvarların yıkılacağını; Türkiye'nin üyeliğinin AB'yi bir Hıristiyan Kulübü olmaktan çıkaracağını belirtmiştir. Sayın KERCHOVE, "*Medeniyetler Arası Diyalog*" kapsamında bu duvarların yıkılması için çok çalıştığını belirtmiştir.

Sayın ÖYMEN, Türkiye'nin terörizm konusunda Avrupa ile işbirliği yapmak istediğini fakat karşı taraftan aynı tepkiyi göremediklerini ve terörle mücadele konusunda gerçekten yol almak isteniyorsa bazı politikaların değiştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın KERCHOVE bu bağlamda, “*Kişisel Verilerin Korunması*”na yönelik düzenlemelerin önemini bir kez daha vurgulamıştır.

Sayın ÖYMEN, esas problemin AB’nin Türkiye ile işbirliği yapma iradesini gösterip göstermeyeceği olduğunu; Amerika ve Irak’ın PKK dışında her türlü terörist faaliyetle mücadele ettiğini; Saddam Hüseyin döneminde Barzani ve Talabani’nin PKK konusunda Türkiye ile işbirliği yaptığını; günümüzde, Kuzey Irak’ta terörist örgütün faaliyetlerini rahatça sürdürdüğünü; burada herhangi bir kontrol mekanizmasının bulunmadığını; PKK terörünün sosyal ve ekonomik temellere dayanmadığını; aksine PKK’nın bölgenin ekonomik faaliyetlerini baltaladığını; ayırım gözetmeden tüm sivilleri, öğretmenleri, doktorları, imamları hedef aldığını; PKK’nın esas amacının bölgeyi Türkiye’den koparmak olduğunu; bu bağlamda ekonomik ve sosyal değişmelerin PKK terörünün önüne geçemeyeceğini; PKK yanlısı televizyonların yayınlarını halen bazı AB ülkeleri üzerinden sürdürmekte olduğu belirtmiştir. Sayın KERCHOVE’nin dile getirmiş olduğu “*Medeniyetler Arası Diyalog*” hususunda Sayın ÖYMEN, bu girişimin “*Medeniyetler Arası Diyalog*” olarak adlandırılmasına mensubu olduğu Cumhuriyet Halk Partisi olarak karşı olduklarını; Türkiye’nin de Batı Medeniyeti’nin bir parçası olduğunu; Türkiye’nin bir İslam ülkesi olmadığını; laik bir ülkenin İslam Medeniyeti’ni temsil edemeyeceğini; bu girişimin “*Kültürler Arası Diyalog*” olarak adlandırılması gerektiğini sözlerine eklemiştir.

Sayın KERCHOVE işbirliği kapsamında “*Readmission Agreement-Geri Kabul Antlaşması*” konusundaki gelişmeler hakkında bilgi almak istemiştir. Sayın YAKIŞ, Türkiye’nin orijin ülkelerle Geri Kabul Antlaşması bulunmadığını; bu yüzden Türkiye üzerinden AB ülkelerine geçebilecek yasa dışı göçmenlerin; Türkiye’ye iade edileceğini ve söz konusu göçmenlerin bu durumda Türkiye’de kalacağını belirtmiş, bunun da ciddi sıkıntılar doğuracağını sözlerine eklemiştir. Sayın KERCHOVE, Türkiye’nin orijin ülkelerle bu antlaşmayı imzalaması için gerekli yardımı yapabileceklerini söylemiş, Sayın YAKIŞ da bu konudaki yardımlara açık olduğumuzu dile getirmiştir.

Görüşme, işbirliğinin arttırılması ve karşılıklı iyi niyet temennileri ile sona ermiştir.

e. Çek Cumhuriyeti Büyükelçisi, Eva FILİPI

Çek Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Eva FILİPI 14 Ocak 2009 tarihinde AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ’ı ziyaret etmiştir. Görüşmede Çek Cumhuriyeti’nin AB Dönem Başkanlığı sürecindeki öncelikli konuları ele alınmıştır.

Büyükelçi FILİPI AB Dönem Başkanı olmaları nedeniyle Çek Cumhuriyeti ile Türkiye arasındaki ilişkilerin daha da yakınlaşacağını; dönem başkanlıkları süresince öncelikli konularının *ekonomi, enerji ve genişleme* olacağını; şimdiye kadar başarı ile yürütülen genişleme politikasının bundan sonra da sürdürülmesi gerektiğini düşündüklerini; enerji konusunda Güney Koridoru, NABUCCO ve Güney Akımı’nı (*South Stream*) ele aldıklarını ve Rusya’ya karşı olmadıklarını sadece kaynakların çeşitlendirilmesini istediklerini; 2009 yılının gerek Türkiye’deki yerel seçimler gerek Avrupa Parlamentosu seçimlerinden dolayı önemli bir yıl olacağını ve Türkiye’nin de Avrupa gündeminde yer alacağını belirtmiştir.

Büyükelçi FILİPI’nin, Sayın YAKIŞ’a yerel seçimlerin müzakere sürecini nasıl etkileyeceğini sorması üzerine; Sayın YAKIŞ, Sayın Egemen BAĞIŞ’ın Başmüzakereci olarak atandığını ifade ederek seçimlerin müzakere sürecini etkilemeyeceğini; Türkiye’nin bu süreçte de bazı reformları gerçekleştireceğini vurgulamıştır.

Büyükelçi FILİPI, Türkiye ile müzakerelerde her dönem başkanlığında iki fasıl açıldığını; bunun kendi dönem başkanlıkları sürecinde artırılması gerektiğini; işsizlik ve sosyal politikanın

önemli fasıllar olduğunu; Kıbrıs Rum kesiminin enerji faslını veto edeceğini; dondurulmuş ve bloke edilmiş fasılların açılmasının da güç olduğunu belirtmiştir. Sayın YAKIŞ, Kıbrıs Rum kesiminin enerji konusunun içinde olmamasına rağmen ikili ilişkilerinden dolayı enerji faslını bloke etmesinin anlaşılabilir olduğunu belirtmiştir.

Büyükelçi FILIPI, enerji koridorlarının genişletilmesi ve çeşitlendirilmesi gerektiğini ancak bazı kesimlerce alternatif hattın Türkiye’den geçmesi durumunda bunun Türkiye’yi ikinci Rusya durumuna getireceği ve sorunlar yaratacağı görüşüne katılmadığını; Türkiye ile müzakerelerde her başkanlık döneminde sadece iki müzakere faslı açılması uygulamasını kırmak istediklerini; Türkiye’nin üyeliğini destekleyen bir ülke olarak kendi dönem başkanlıklarında yeni fasıl açılmamasının kabul edilemez olacağını belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Türkiye’nin somut ilerlemeler kaydetmesi gerektiğinin bilincinde olduklarını ve Çek Cumhuriyeti gibi dost bir ülkenin dönem başkanlığında müzakerelerde ilerleme kaydedilememesi durumunda kendi hükümetlerinin de eleştirileceğini ifade etmiştir.

f. İspanya Büyükelçisi, Joan CLOS

AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar Yakış, İspanya Büyükelçisi Sayın Joan CLOS ve İspanya Büyükelçiliği Elçi-Müsteşarı Manuel LARROTCHA’yı 04 Mart 2009 Çarşamba günü kabul etmiştir.

Görüşme mutad nezaket cümleleri ile başladıktan sonra, tarihte İspanya-Türkiye ilişkilerinden bahsedilmiş, her iki Akdeniz ülkesinin benzer kültürel ve tarihi yapısına değinilmiştir. Daha sonra, Avrupa Birliği’nde konuşulan resmi diller; İspanya’nın resmi dilleri; Türkiye’deki dil farklılıklarına değinilmiştir.

Almanya’ya iş için göç eden Türklerin kente kaynaşamaması konusunda Sayın Yakış, göç eden ilk kuşağın, vasıfsız işgücü olduğunu, göç etmeden önce de Türkiye’de kentten kopuk gecekondularında yaşadıklarını; para kazanmak üzere Almanya’ya göç ettiklerini belirterek, göç eden nüfusun ikinci ve üçüncü kuşaklarının yaşadıkları ülkeye ve kente kaynaştıklarını ve başta Avrupa Parlamentosu olmak üzere, bilimsel araştırmalar, futbol, iş dünyası vb alanlarda Türkiye’yi en üst düzeylerde temsil etmelerinden gurur duyduklarını ifade etmiştir.

Sayın CLOS, Sayın Yaşar YAKIŞ ve Sayın Cüneyt YÜKSEL’e İspanya Büyükelçiliği tarafından 3-4 Nisan 2009 tarihinde İstanbul’da düzenlenecek “*Annual Conference Spain-Turkey*” konulu konferansa katılım davetiyelerini sunmuştur. Sayın YAKIŞ, söz konusu tarihlere 61. KPK toplantısı ve ardından “*Conference on The Cyprus Peace Process, and related Security Issues*” konulu konferansa katılımları sebebiyle Brüksel’de olacağını bildirerek, anılan konferansa diğer davetli Mardin Milletvekili AB Uyum Komisyonu üyesi Sayın Cüneyt YÜKSEL’in katılabileceğini bildirmiştir.

Sayın CLOS, Sayın YAKIŞ’ı Nisan’ın ilk haftasında, Topkapı Sarayında başlayacak ve 6 hafta sürecek sergiye davet etmiştir.

Sayın CLOS ve Sayın Yakış, 6-8 Nisan tarihlerinde İstanbul’da yapılacak Medeniyetler İttifakı toplantısına değinmiştir.

Sayın YAKIŞ, 2010 yılı ilk yarısında İspanya’nın AB Dönem Başkanı olmaları nedeniyle, bu sene Kasım-Aralık aylarında her iki taraf için uygun olabilecek bir tarihte, TBMM AB Uyum Komisyonu’nun davetlisi olarak İspanya Parlamentosu AB İşleri Komisyonunun davet edilmelerinin öngörüldüğünü ve Dışişleri Bakanlığımız aracılığı ile İspanya Parlamentosu AB İşleri Komisyonunun davet edileceğini belirtmiştir. Sayın LARROTCHA, söz konusu davetle

kendilerinin de ilgilenmekten memnuniyet duyacaklarını ve Dışişleri Bakanlığına yazılan yazının bir kopyasının kendilerine ilemeleri durumunda hızlandırabileceklerini ifade etmiştir.

g. Danimarka Büyükelçisi, Jesper VAHR

Türkiye'deki görev süresi sona eren ve NATO Genel Sekreter Yardımcılığına atanan Danimarka Büyükelçisi Sayın Jesper VAHR, Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ'a 15 Haziran 2009 Pazartesi günü veda ziyaretinde bulunmuştur.

Sayın VAHR'ın, yasama sürecine ilişkin sorusu üzerine Sayın YAKIŞ, AB kapsamında müzakere kriterlerini sağlayacak bazı kanunları çıkarmak istediklerini; Anayasa değişikliğinin gündemde olduğunu; AB müktesebatına uyum kapsamında anayasa değişikliklerinin devam edeceğini belirtmiştir.

Sayın VAHR, yasama sürecinde kaydedilecek ilerlemelerin ilerleme raporu bakımından önem taşıdığını vurgulayarak, Kıbrıs konusunu gündeme getirmiştir.

Sayın YAKIŞ, Kıbrıs sorununun siyasi karar gerektiren bir konu olduğunu hatırlatarak, önümüzdeki dönem gerçekleşecek temasların sonucunu beklemek gerektiğini, bu temaslar sonucu bazı gelişmelerin kaydedilebileceğini belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, Heybeliada Ruhban Okulu bağlamında, AB Uyum Komisyonu olarak gerek Türkiye'deki Rum azınlık gerek Yunanistan'daki Türk azınlık bakımından ayrımcı uygulamaların ortadan kaldırılması yönünde bir yaklaşımlarının olduğunu da kaydetmiştir.

Büyükelçi VAHR'ın, NATO ve İslam Konferansı Örgütü arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi yönündeki tutumumuz konusundaki görüşünü sorması üzerine Sayın YAKIŞ, İslam Konferansı Örgütü'nde (İKÖ) bulunan bazı ülkelerin NATO'ya peşinen karşı olduklarını bununla birlikte ortak ilgi alanlarında İKÖ'nün etkili olduğu coğrafyalarda yürütülecek NATO operasyonları ile ilgili olarak iki örgütün işbirliği yürütebileceğini belirtmiştir.

Avrupa Parlamentosu seçimleri konusunda da, Sayın YAKIŞ, esasen parti gruplarının aldıkları oy oranlarının şaşırtıcı olmadığını, yalnızca aşırı sağ partilerin yüksek oranda oy almalarının düşündürücü olduğunu, fakat bunun da bu partilerin görüşlerini kamuoyuna daha iyi aktarmalarına olanak vereceğinden daha iyi tanınmalarını sağlayacağını, bu nedenle de olumlu bir yönünün de olacağını dile getirmiştir. Büyükelçi VAHR da, aşırı sağ partilerin oy artışlarının seçmen eğilimlerindeki kayda değer bir değişiklikten ziyade, bu partilerin seçim kampanyalarındaki başarıya bağlı olduğunu belirtmiştir.

h. İsveç Büyükelçisi, Christer ASP

AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, İsveç Büyükelçisi Sayın Christer ASP'ı 16 Haziran 2009 Salı günü kabul etmiştir.

Görüşme mutad nezaket cümleleri ile başladıktan sonra, Sayın ASP, Avrupa Parlamentosunun şu an için fasılların açılmasıyla ilgilenmediğini; Ağustos ayında komisyonların ve grupların oluşturulması ve bunlara Başkan seçilmesi işleriyle ilgileneceklerini ifade etmiştir. Sayın ASP, "Vergilendirme" faslının açılmasında son anda problemler çıktığını söylemiştir. "Sosyal Politika ve İstihdam" faslının açılması konusunda siyasi iradenin mevcut olduğunu; ancak küresel mali kriz sebebiyle sekteye uğradığını belirtmiş; Sayın YAKIŞ ise sebebin sadece bu olmadığını; Türkiye'ye özgün başka bir nedenin olduğunu; Türkiye'deki sosyal güvenlik sisteminin herhangi bir Avrupa ülkesinden biraz daha zor olduğunu; bunun sebebinin çalışan kesimin talepleri olduğunu; Türkiye'deki kamu hizmetinin Hükümetle bir sözleşme yapan insanlar tarafından ifa edildiğini; bunu bir Katolik evliliğine benzettiğini; bir kere kamu hizmetlisi olduktan

sonra emekli olana kadar sistemin içinde olduğunuzu; verimli çalışmayan birinden kurtulmanın çok zor olduğunu; sadece o kişiden kurtulmak değil, aynı zamanda o kişiyi bir pozisyondan diğer pozisyona geçirmenin de zor olduğunu, o kişinin hemen mahkemeye gidebileceğini ve kararın iptalini isteyebileceğini; bunun Avrupa Kıtasında nasıl olduğunu merak ettiğini, örneğin Amerika’da kamu hizmetlerinin bir yıllık sözleşme ile işe alınan personelle yürütüldüğünü; verimli çalışmayan hizmetlinin görevine bir sene sonra son verildiğini ifade etmiş; İsveç’teki uygulamanın nasıl olduğunu ve kendilerinin grev hakkının olup olmadığını sormuştur.

Sayın ASP, kendisinin de görevine son verilebileceğini; İsveç’te diplomatların, üst düzey bürokratların grev hakkı olmadığını; birçok kamu hizmetlisinin de grev hakkı olmadığını belirtmiştir. Sayın ASP, Almanya’nın Başkanlık döneminde Türkiye ile müzakerelerde 3 fasıl açtığını; bu fasılların teknik ve siyasi açıdan zor olmadığını; İsveç’in Başkanlık döneminde; *Çevre, Sosyal Politika ve İstihdam, Rekabet, Kamu Alımları* gibi kendilerine zor gelen fasıllara sıra geleceğini ifade etmiştir.

Sayın ASP, Çevre faslının açılışının tarım faslından sonraki ikinci en zor fasıl olduğunu; yıl sonunda Kopenhag’da “*Çevre*” konusunda BM konferansı düzenleneceğini; Bonn da yine “*Çevre ve İklim Değişikliği*” ile ilgili bir başka hazırlık toplantısı yapılacağını; 2001’de İsveç’te Çevre ve İklim Değişikliği konusunda AB-ABD toplantısı yapıldığını ve toplantı sonrasında yayınlanacak deklarasyonun redaksiyon müzakerelerinde kendisinin de görev aldığını, konuya ilişkin toplantının akşam 8.00’den sabah 6.00’ya kadar sürmesine rağmen ortak bir zemin bulamadıklarını belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, bunun üzüntü verici olduğunu; Amerikan pozisyonunun savunulması güç bir pozisyon olduğunu ifade etmiştir.

Sayın ASP, “*Rekabet Politikası*”nın bir başka fasıl olduğunu; küresel mali kriz nedeniyle gerekli değişiklikleri yapmanın bu ekonomik güçlükler içinde daha zor olduğunu; öte yandan diğer fasılların da üye devletler tarafından dondurulduğunu veya bloke edildiğini; 12 faslın Fransa, Yunanistan ve Kıbrıs tarafından bloke edildiğini, bu blokajı kaldırmak için ellerinden geleni yapacaklarını; kendi fikrine göre Kıbrıs konusuna gelindiğinde, eğer iki lider bir anlaşmaya varırsa, her şeyin daha kolay olacağını söylemiş; aşağıdaki üç senaryonun akla geldiğini ifade etmiştir:

1-İki liderin bir anlaşmaya varması. Bu ihtimal en çok tercih edilen senaryo olmasına rağmen gerçekleşmesi ihtimali yok gibidir.

2-İki liderin müzakerelere devam etmelerinin artık mümkün olamayacağını açıklamaları. Bu en kötü senaryodur.

3-İki liderin anlaşamaması, fakat müzakereye devam etmeye karar vermeleri, en yüksek ihtimal budur.

Eğer iki lider barış içinde çalışıp, Kıbrıs konusu mutlu sona ulaşırsa, Türkiye’nin AB’ye katılım müzakerelerinin tekrar değerlendirileceğini belirtmiştir. Enerji problemi olmayan küçük bir ülkenin (*GKRY*) Türkiye üzerinden, ikinci bir enerji koridorunun kurulması ve Rus doğal gazına bağımlılığını azaltılması sonuçlarını doğuracak faslı bloke etmesinin doğru olmadığını; enerji faslı üzerinde kendilerinin çalışacaklarını; enerji sektörü üzerindeki baskının günden güne arttığını da ifade etmiştir. Ancak *GKRY*’nin de “*Enerji*” faslının açılması konusunun gündeme geleceği tarihlere sadece Türkiye’yi tahrik amaçlı olarak Akdeniz’de petrol arama ruhsatı verme yoluna tevessül edebileceğini; Türkiye buna itiraz edince de AB’ye dönerek, “*Benim hükümlerim*”

haklarımı kullanmama müdahale eden bir ülke ile Enerji faslının açılmasına nasıl rıza gösterebilirim.” diyerek bahane yaratmasının mümkün olduğunu söylemiştir.

Sayın YAKIŞ, TBMM'nin sıkışık programının sadece gündemde olan yasaları tamamlayacağını belirterek bunun ötesinde bir şey yapılabileceğine ihtimal vermediğini; Sayın BAĞIŞ'ın Başmüzakereci ve kabine ile doğrudan temasta olan bir kişi olduğu için AB konularının hükümetin gündemine daha çabuk yansıtacağını; kendisinin ve Sayın BAĞIŞ'ın iyi arkadaş olduğunu; Sayın BAĞIŞ'a hassas noktaları iletebileceğini; Sayın BAĞIŞ'ın zorlukları zaten kendisinin de bildiğini; örneğin “*Kamu Alımları*” faslı için Türk Parlamentosunda Türk müteahhitleri lehine faaliyet gösteren güçlü bir lobi olduğunu; bunu da her demokratik ülkede olduğu gibi doğal karşılamak gerektiğini belirtmiştir.

ı. Almanya Büyükelçiliği Elçi Müsteşarı, Pascal HECTOR ve Siyasi Müsteşarı, Arno KIRCHHOF

Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, 22 Haziran 2009 Pazartesi günü Almanya Büyükelçiliği Elçi Müsteşarı Prof. Dr. Pascal HECTOR'u ve Siyasi Müsteşar Arno KIRCHHOF'u kabul etmiştir.

Görüşme mutad nezaket cümleleri ile başladıktan sonra, Sayın HECTOR göreve kısa bir süre önce başladığını ifadeyle, ziyaret nedeninin tanışmak olduğunu kaydetmiştir.

Sayın YAKIŞ, Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinin, Türkiye-Almanya ilişkilerinin en önemli boyutunu teşkil ettiğini; sürecin zor ve ağır olduğunu ve diğer konular için bir ‘şemsiye’ oluşturduğunu; Sayın MERKEL'e, partisinin yaklaşımını Alman Dönem Başkanlığı zamanında AB-Türkiye ilişkilerine yansıtmadığı için müteşekkir olduğunu; buna karşılık 5 başlığı bloke eden Fransa'nın pozisyonunun farklılık gösterdiğini; diğer taraftan Türkiye'nin üyeliği gerçekleştiğinde MERKEL'in veya CDU-CSU birlik partisinin işbaşında olup olmayacağını sorgulanması gerektiğini; dolayısıyla ufkun ötesine bakarak reform çalışmalarımızı sürdürmek durumunda olduğumuzu dile getirmiştir.

Konuk Elçi Müsteşarın reformlarla ilgili sorusu üzerine Sayın YAKIŞ, AB Anayasası'nın reddi ve ‘*düşünme süresi*’(*reflection period*) ihtiyacına paralel olarak, Türkiye’de de çeşitli iç gelişmeler nedeniyle reformlarda yavaşlama yaşandığını; artık bütün mazeretlerimizi tüketmiş olduğumuz cihetle, AB reformları kapsamında 17-18 kanun çıkarılmasının ve Meclisin bundan sonra tatile girmesinin öngörüldüğünü; ancak bazı zorluklar nedeniyle “*Sosyal Politika ve İstihdam*” faslının tatil öncesi yetiştirilmesinin mümkün olamayacağını belirtmiştir.

Sayın YAKIŞ, diğer taraftan, reformlar kapsamındaki konulara giderek daha soğukkanlılıkla yaklaşıldığına ve bunun daha sağlıklı olduğuna, gelişmeler zamana yayıldıkça kamuoyu tarafından daha rahatlıkla hazmedilebileceğine işaret etmiş; Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı, önceki dönemin genişlemeden sorumlu komiseri G. VERHEUGEN'in “*son 18 ayda, son 80 yıldakinden daha fazla reform yapıldığı*” yolundaki sözlerine atıfla, o temponun sürdürülebilir olmadığını vurgulamıştır. Sayın HECTOR da bu tür durumlarda acele edildiğinde travmalar doğabileceğine değinmiştir.

Sayın YAKIŞ, süreç içinde her geçen yıl pazarlık gücümüzün artmakta olduğunu; diğer taraftan ekonomimiz düzeldikçe diğer ülkelere yönelen işgücümüzde de azalma kaydedileceğini belirtmiş; Avrupa ülkelerinde genç nüfus azalırken, bizim genç ve dinamik işgücümüzün öneminin artacağına işaret etmiş; 1960-1970’lerde Almanya’ya giden vatandaşlarımız entegre olmuş olabilselerdi, daha sonra gidenlerin de işinin kolaylaşmış olacağını, maalesef Türkiye’nin ve Almanya’nın yeterince öngörülü davranmış olmadıklarını sözlerine eklemiştir. Buna karşılık konuk Elçi Müsteşar, entegrasyona katkıda bulunacak projeler üzerinde çalıştıklarını ifade etmiştir.

Sayın HECTOR, Başbakan ERDOĞAN’ın büyükelçilere verdiği yemekte, şahsen kendisinin tahmininden daha ılımlı ifadelerle söylediklerini ilginç bulduğuna değinmiştir. Bunun üzerine Sayın YAKIŞ, büyükelçiler tarafından sorulan soru ve yapılan yorumların, Sayın Başbakan tarafından açıklıkla cevaplandırıldığı düşüncesinde olduğunu söylemiştir.

Sayın YAKIŞ, AK Parti’nin Avrupa Halkları Partisine (*EPP-European People’s Party*) üyelik sürecine de değinerek; yükümlülüklerini yerine getirmiş olmasına rağmen, EPP’nin AK Partinin gözlemci statüsünü yükseltmekten imtina ettiğini; ayrıca Sayın MERKEL’in de bu üyeliğe karşı olduğunu belirtmiştir. Sayın HECTOR ise konudan haberdar olduğunu, fakat tabiatıyla yalnızca hükümet adına konuşmak durumunda bulunduğunu dile getirmiştir.

Siyasi Müsteşar Sayın KIRCHHOF’un sorusuna karşılık, Sayın YAKIŞ, AB’ye katılımın Türkiye açısından önemini biraz daha açarak, söz konusu sürecin, Türkiye’nin en önemli modernizasyon projesi olduğunu; bu durumun AK Partinin yaklaşık 10 yıldır dış politika hedefini oluşturduğunu ve bu kararlılığın Sayın Başbakan’ın son açıklamalarında da açıkça görüldüğünü ifade etmiştir.

Son olarak Kıbrıs ve Yunanistan konularında görüş alışverişinde bulunmuş, bu çerçevede Sayın YAKIŞ, Sayın Başbakan’ın bir jest yapması halinde, Sayın KARAMANLIS’in karşılık verecek durumda olmadığına değinmiş; Sayın HRISTOFYAS’ın ise Sayın TALAT’ın Parlamento’da azınlıkta bulunmasından kaynaklanan bir sıkıntıyla karşı karşıya olduğuna, zira Sayın TALAT’ın verebileceği tavizlerin Parlamento onayını gerektirdiğine dikkat çekmiştir. Sayın YAKIŞ devamla, Kıbrıs Rum Kesimi AB’ye üye olmadan alınmış bulunan KKTC ile doğrudan ticaret kararının uygulanmamasının, Türk kamuoyunda yarattığı rahatsızlık konusunda açıklamada bulunmuştur.

i. İtalyan Büyükelçisi, Carlo MARSILI

İtalyan Büyükelçisi Sayın Carlo MARSILI, Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ’ı 25 Eylül 2009 tarihinde makamında ziyaret etmiştir. Sayın Büyükelçi İtalya Senatosu AB Politikaları Komisyonu Heyetinin 11-13 Ekim 2009 tarihinde Türkiye’ye yapacağı ziyaret için hazırlıkların sürdüğünü belirtmiş; TBMM Başkanı Sayın Mehmet Ali ŞAHİN, Dışişleri Komisyonu Başkanı Sayın Murat MERCAN, Ana Muhalefet Partisi Lideri Sayın Deniz BAYKAL’la görüşmeye özel önem atfettiklerini ifade etmiştir. Sayın MARSILI devamla, Başkan Senatör Rossana BOLDI’nin ziyaretinin, ayrılıkçı ve Türkiye karşıtı olarak bilinen Kuzey Ligi (*Lega Nord*) Partisinin üyesi olduğu için ayrı bir önem taşıdığını bildirmiştir.

Sayın YAKIŞ ise İtalya Senatosu AB Politikaları Komisyonu Heyetinin yapacağı bu ziyarete kendisinin de büyük değer verdiğini; bu ziyaretin İtalya-Türkiye ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunacağını; Türkiye karşıtı bir parlamenterin de heyette bulunması dolayısıyla gereken hassasiyetin gösterileceğini ifade etmiştir.

3. Diğer Ziyaretler

Komisyonumuz, ayrıca, 9 Mart 2009'da Estonya Parlamentosu Başkan Yardımcısı ve 13 Mart 2009'da Bulgaristan Parlamentosu Başkanı; 9 Ekim 2008'de Fransa, 9 Kasım 2008'de Finlandiya, 20 Kasım 2008'de Hollanda, 20 Şubat 2009'da Estonya ve 8 Nisan 2009'da Gürcistan büyükelçileri ve 20 Mayıs 2009'da Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu temsilcilerini kabul etmiştir. Anılan ziyaretlerde servis notu tutulmadığından, bunlara ilişkin ayrıntılı bilgi verilememektedir.

E. AB PARLAMENTOLARI TOPLULUK VE AVRUPA İŞLERİ KOMİSYONLARI KONFERANSI (COSAC) FAALİYETLERİ

AB Uyum Komisyonu, AB Parlamentoları Topluluk ve Avrupa İşleri Komisyonları Konferansına (COSAC), COSAC İçtüzüğü gereğince gözlemci statüsünde katılmaktadır. Aşağıda Üçüncü Yasama Yılında gerçekleştirilen Fransa Dönem Başkanlığındaki 40. COSAC Toplantısı; Çek Cumhuriyeti Dönem Başkanlığındaki Başkanlık Divanı ve 41. COSAC Toplantıları ile İsveç Dönem Başkanlığındaki Başkanlık Divanı Toplantısına dair bilgiler verilmektedir.

1. 40. COSAC Toplantısı/Paris

Fransa Dönem Başkanlığı'nda, 2-4 Kasım 2008 tarihleri arasında Paris'te gerçekleşen 40. COSAC Toplantısına, Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Başkanvekili Sayın Onur ÖYMEN ve Komisyon üyelerinden Sayın Musa SIVACIOĞLU katılmışlardır.

3 Kasım 2008, Pazartesi günü, 40. COSAC Genel Kurul Toplantısının resmi açılışını Senato Başkanı Sayın Gerard LARCHER ve Fransa Parlamentosu Başkanı Sayın Bernard ACCOYER birlikte gerçekleştirmişlerdir.

Senato Başkanı Sayın Gerard LARCHER, Fransa Dönem Başkanlığı'nda kendileri için önemli olan konulardan ilkinin enerji güvenliği; ikincisinin ise işbirliği konuları olduğunu belirtilmiş; hâlihazırda yaşanmakta olan finansal ve ekonomik krizle ilgili olarak yapılan çalışmalara değinmiş; bu kapsamda tüm parlamentolarla ortak bir plan yapıldığını ve ekonomik krizin etkilerini hep beraber atlatacaklarını belirtmiştir. Ayrıca, şu an Avrupa'nın uğraştığı çok fazla ayrıntının olduğuna ve AB için yerindelik ilkesinin bir köşe taşı olması gerektiğine değinen LARCHER, hâlihazırda 27 olan üye ülke sayısının ileride artabileceğine işaret ederek “Schengen Zone”, “Euro Zone” gibi 7 değişik alandan da bahsetmiştir.

Ulusal Meclis Başkanı Sayın Bernard ACCOYER ilk olarak yaşanmakta olan krize değinmiş; ülkelerin finansal kurumlarının, krizle mücadele ettiklerini ve son iki aydır Avrupa'nın bir sınavdan geçtiğini, belirtmiş; Avrupa Merkez Bankası'nın da krizle mücadele halinde olduğunu sözlerine eklemiştir. Avrupa'nın sorumluluklarının farkında olduğunu belirten ACCOYER, ulusal parlamento üyelerinin demokrasiyi temsil ettiğini ifade etmiş, sorunların çözümünde Lizbon Antlaşması'nın önemine değinmiş, Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle, tüm parlamentoların sistematik olarak düzenlenebileceğine işaret etmiştir. AB ülkelerinin demokratik temele oturtulduğunu anlatan ACCOYER, Fransa'da Dönem Başkanlıkları boyunca on toplantı olduğunu, COSAC Toplantısı'nın ise yerindelik ilkesinin uygulanması açısından çok önemli bir role sahip olduğunu sözlerine eklemiştir. Sayın ACCOYER, ilaveten 40. COSAC Toplantısı gündeminde yerindelik ilkesi, enerji güvenliği, adalet, katkı payı gibi konuların ele alınacağını ifade etmiştir.

Sayın ACCOYER’i müteakiben tekrar söz alan Senato Başkanı Sayın LARCHER, Fransa ve Hollanda'daki olumsuz referandumdan bahsetmiş; ulusal parlamentoların tamamlayıcı rolünün önemine değinmiştir. Tüm Avrupa halklarını içine alan bir Avrupa'ya ihtiyaçları olduğunu belirtmiş, doğru ya da yanlış Dönem Başkanlıkları süresince AB ilişkilerini en iyi şekilde yönetmeye çalıştıklarını anlatmıştır. LARCHER, ulusal politikalar çerçevesinde ekonomik krizin insanlarda dayanışma ve Avrupa'da demokrasiyi güçlendirme isteği uyandırdığını; bu amaçla da COSAC Toplantısı'nın yapıldığını belirterek; ulusal parlamentoların AB işleri birimlerine teşekkürlerini dile getirmiştir. 27 üye ülkeden oluşan Avrupa Birliği'nin politik açıdan güçlendirilmesi gerektiğini anlatan LARCHER, dönem başkanlıkları boyunca bunu başarmanın zorluğunu gördüklerini belirtmiş; Gürcistan krizi ve ekonomik krizin Avrupa'yı vurduğunu, fakat euro alanının bundan etkilenmediğini sözlerine eklemiştir. Finansal krizden tüm ülkelerin etkilendiğini belirten LARCHER, kendilerinden sonra dönem başkanlığını devralacak olan Çek Cumhuriyeti'nin de bu sorunlarla uğraşmak durumunda kalacağını belirtmiştir.

LARCHER ayrıca, COSAC'da IPEX iletişim sistemini de geliştirmek istediklerini ifade etmiş, ulusal parlamentoların bir arada çalışma ve temsil edilme konusunda istekli olduklarını sözlerine eklemiştir; AB Parlamentosu'nun aynı zamanda “*ulusal parlamento*” demek olduğunu vurgulamış; ulusal parlamentoların demokrasiyi geliştirme konusunda kilit rol oynadıklarının altını çizmiştir.

Sayın LARCHER’i müteakiben söz alan Başbakan François FILLON, Avrupa halkları için demokrasinin yerleşmesinin önemine değinmiş; yaşanan finansal krizin Fransa dönem başkanlığına denk geldiğini ve Avrupa vatandaşlarının ABD'de yaşanan krizden son derece etkilendiğini vurgulayan FILLON, finansal sistemi regüle etmeye çalıştıklarını; IMF ile dünya ekonomik sisteminin görüşüldüğünü belirtmiştir.

FILLON ilaveten 2013'e kadar ekonomik alanda, savunma ve güvenlik konularında önemli gelişmeler olacağını; Fransa'nın dönem başkanlığı bitmeden göç ve tarım konularında da ilerleme kaydedileceğini bildirmiştir. Ayrıca, tüm üye ülkelerin birlikte çalıştığını; savunma kapasitesinin artacağını, barışı korumak ve devamını sağlamak amacıyla savunma ve güvenlik alanlarında sıkı işbirliği yapılacağını anlatmış; ekonomik, sosyal ve bilimsel alanlarda bu yüzyılın Avrupa yüzyılı olacağını vurgulamıştır.

Senato AB İşleri Komisyonu Başkanı Hubert HAENEL ise Akdeniz Birliği'nin dönem başkanlığının kişisel fikri olmadığını dile getirmiş, Barcelona sürecinde olduğu gibi, sadece Akdeniz ülkeleri ile birlikte değil, hep beraber terörle mücadele edileceğini; Akdeniz havzasında barışın ve güvenliğin devamını sağlamak için ortak çalışılacağını ifade etmiştir. Ayrıca, Rusya'nın çok büyük bir ülke olduğuna, 20. yüzyılda artık ilişkilerin daha farklı bir hale geldiğine; daha hızlı diyalog geliştirmek için cesaretlendirmenin önemine, Avrupa ve Rusya'nın iki stratejik partner olduğuna, iki ülke arasında bu stratejik ortaklığın müzakere edilmesi gerektiğine; ama üye devletlerden 2 ülkenin bunu reddettiğine ve reddetmenin de diğer devletler üzerinde kötümser bir hava yarattığına dikkat çekmiştir. HAENEL, tüm kurumların ortak tarihi değerlerine değinmiş, Çin'i, Amerika'yı Hindistan'ı ve Ortadoğu'yu reddedemeyeceklerini belirtmiş; yol haritasının gerçekçi çizilmesinin gerektiğinin altını çizmiştir. Ayrıca, enerji güvenliği, iklim değişikliği konularıyla ilgili şu an geçici önlemlerin alındığını; üye ülkelerde finansal krizle başa çıkmak için bankalara güvence verilmesi gibi çeşitli koruma sistemlerinin uygulandığını, ekonomik reformların yapıldığını ve şu an her şeyin normal gittiğini beyan etmiştir. HAENEL, eğitim ve araştırma konularına yatırım yapıldığını, AB bütçesinin şu an eğitim, yüksek eğitim, araştırma ve staj konularına ayrıldığını, zaten başka seçeneğin de olmadığını; bu konuların uluslararası rekabette önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, marketlerde koruma önlemlerinin alındığını, daha etkin hale

getirilmek istendiğini dile getirmiş; endüstri, enerji, karlılık konularında çalışmalar yaptıklarını beyan etmiştir.

Sayın HAENEL, 10. altı aylık raporda 4 ana konunun olduğuna değinmiş, bunları; Lizbon Antlaşması ile ilgili sorununun çözülmesi, AB'de temsil edilen politik çalışma grupları, Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentoların ilgileneceği güvenlik ve savunma, AB halkları ve sivil toplum kuruluşları olarak sıralamıştır.

TBMM AB Uyum Komisyonu Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, enerji konusuyla ilgili olarak AB'ye üye ülkelerin enerji tedarikinde Rusya'ya bağımlı olduğunu; hâlbuki Türkiye'nin doğal gazı Rusya, İran, Irak ve Mısır gibi farklı kaynaklardan temin ettiğini; Türkiye'nin kabul ederlerse kendilerine yardım edebileceğini ifade etmiştir. "COSAC'ın Katkısı" (*COSAC Contribution*) başlıklı belgenin Enerji ile ilgili paragrafında, kaynak çeşitlendirilmesine değinilmekte olduğunu; fakat güzergâh çeşitlendirilmesi konusunda herhangi bir ifadeye yer verilmediğini; Türkiye'nin kaynakların çeşitlendirilmesi yanında güzergâhın çeşitlendirilmesi konusunda da AB'ye katkıda bulunabileceğini söylemiş; bu nedenle belgede güzergâh çeşitlendirilmesi konusuna da atıfta bulunulmasının yararlı olacağını söylemiştir.⁷

Uluslararası Enerji Kurumu Eski İdari Müdürü Claude MANDIL, kısa ve uzun dönemdeki risk kategorilerine değinmiş, bu risklerin başında iklim değişikliği ve yeterli enerjinin olmayışının geldiğini beyan etmiştir. Sadece Avrupa için değil, tüm dünya için daha fazla enerji akışına ihtiyaç duyulduğunu, bu durumun nükleer enerji için de geçerli olduğunu bildirmiştir. Hâlihazırda Avrupa'da gaz kullanımının az çok dengede olduğunu, kendi kotalarını aşmamaya çalıştıklarını belirtmiş; enerjinin tek transit noktadan Avrupa'ya iletilmesinin gelecekte yaratabileceği sorunlara dikkat çekmiştir. Artık günümüzde deniz ya da okyanus tabanından da enerji bulunamadığını ifade eden MANDIL, gelecekte daha başka şeylere yönelme olacağını; aslında geri kazanılacak enerjinin de bulunduğunu sözlerine eklemiştir. Ayrıca, enerji transfer hattı üzerinde bulunan Türkiye'nin rolüne ve önemine işaret etmiştir. MANDIL, Rusya, Katar ve İran'ın dünya enerji ihtiyacının % 60'ını, Cezayir ve Libya'nın ise kısa dönemde % 3-4'lük bir kesimini karşılayabileceğini söylemiştir. Ayrıca, kendilerinin gazı daha ziyade İran'dan almayı planladıklarını, uzun dönemde ise İran ve Katar'dan satın almayı düşündüklerini ifade etmiş, Türkiye'nin Rusya ve Mısır'da transfer edilebilecek gaz konusunda çok büyük bir potansiyele sahip olduğunu, Batı Avrupa'ya gaz akışını sağlayabilecek, transit geçiş ülkesi olmasının önemine işaret etmiştir.

Sayın MANDIL'in takdiminden sonra Sayın YAKIŞ söz alarak Nabucco Projesi'nin önünde çeşitli sorunlar bulunduğu yolundaki beyanını biraz daha açıp açamayacağını sormuştur. Sayın MANDIL, cevaben Nabucco konusunda Türkiye'nin sadece geçiş üyesi olmayı kabul etmediğini; Türkiye'nin güneyindeki ve doğusundaki ülkelere gaz alıp önce kendi ihtiyacını karşılamayı; artarsa bunu AB ülkelerine satmayı önermekte olduğunu; hâlbuki Türkiye'nin kendisinin de büyük bir gaz tüketicisi olduğunu; Türkiye'nin kendi ihtiyacını karşıladıktan sonra elinde AB ülkelerine satabileceği gaz kalıp kalmayacağını belirsiz olduğunu; bu belirsizlik nedeniyle Türkiye'nin AB ülkelerine bu konuda güven vermediğini; Türkiye'nin bu konuda uluslararası normlara uyması gerektiğini; bu kurallara göre doğal gaz alıcısı ülkenin her yıl kaç metre küp gaz alacağını açık olarak bilmek istediğini; bunu bilmeden kimsenin bir projeye para yatıramayacağını; Azeri gazının Nabucco için yeterli miktarda olmadığını; dünyanın ikinci büyük gaz rezervlerine sahip İran için

⁷ Toplantı sonunda kabul edilen belgede Sayın YAKIŞ'ın bu telkini metne yansıtılmıştır.

de ABD'nin tutumundan kaynaklanan sorunlar bulunduğunu; Nabucco'nun ancak bu sorunlar çözümlendikten sonra gerçekleştirilebileceğini ifade etmiştir.

AB İşlerinden sorumlu Devlet Bakanı Jean Pierre JOUYET tarafından AB halkları ile ilgili olarak, günlük hayatta AB kurumlarının vatandaşlara uzak olduğundan bahsetmiş; bunun politik açıdan önemine değinmiştir. Ekonomik kriz, demografik gerekler, iklim değişikliği, göç sorunu gibi konuların da bu durumu etkilediğini belirtmiştir. 20. yüzyılda Avrupa halkı kavramının önemine değinen JOUYET, halkın seçilmişler ile konuşabilmelerinin gerekliliğini, Avrupa'da yaşayan 5 milyon genç insanın Rusya, Balkanlar ve Türkiye'den genç insanlarla tanışması gerektiğini; bunun için de bütçeyi bu esasa göre düzenleyerek, Erasmus ile giden öğrenci sayısını arttırmalarının önemli olduğunu ifade etmiştir. Yeni Avrupa jenerasyonunun Avrupa vatandaşı kavramını yaşayarak öğrenmeleri gerektiğini belirten JOUYET, Avrupa vatandaşlarının istediği yerde çalışabileceğini, para değişikliği sorunu yaşamayacaklarını sözlerine eklemiştir. Ayrıca, Avrupa kurumları ile olan iletişim stratejisinde değişikliğe ihtiyaç olduğunu; örneğin, Romanya'daki küçük bir işletmenin Fransa'ya, Fransa'nın Belçika'ya tek kişinin çabası ile mal gönderebildiğini; işte bu durumun parlamentolar arasında da yapılabilmesinin gerektiğini anlatmıştır. JOUYET, 24 üye ülkenin Lizbon Antlaşmasına adapte olduğunu, fakat bu konuda İrlanda ve Fransa'nın pek hızlı gidemediğini belirtmiş, yol haritalarının Aralık ayında belli olacağını sözlerine eklemiştir.

Senato AB İşleri Komisyonu Başkanı Hubert HAENEL, siyasi birlik ve işbirliğinin AB halkları için önemine değinmiş; bu bağlamda EUROPOL ve EUROJUST'a atıfta bulunmuş; araştırma konusunda ulusal parlamentoların sorumlu olduğunu ifade etmiştir. Avrupa Komisyonu'nun adalet ve güvenlikten sorumlu olduğunu bildirmiş, bu kapsamda Avrupa parlamentosu ve ulusal parlamentolar arasındaki bağların son derece güçlü olması gerektiğine ve EUROPOL'ün ulusal parlamentolar ile birlikte çalışmasının önemine işaret etmiş; Lizbon Antlaşmasının bu konudaki önemine değinmiştir.

Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Jacques BARNOT da EUROPOL'den, birincil haklar, serbest dolaşım, veri koruma, cezai durumlar, polis işbirliği, organize suçlar, terörizm konularında daha hızlı işlem yapan, daha güçlü bir hareket beklediklerini ifade etmiş; 25 yaş altı bir sürü genç Avrupalının öldüğünü ve yeni bir bölgesel yapılanmaya ihtiyaçları olduğunu beyan etmiştir. Ayrıca, Adalet, güvenlik ve savunma alanlarının önemine atıfta bulunarak; bir Avrupa siyaseti olarak ve Avrupa halklarının haklarını koruyarak, ortak bir tavır sergilemenin önemine işaret etmiştir. BARNOT, EUROJUST ve EUROPOL'ün yapılandırılmasının gelecek açısından çok önemli olduğuna; COSAC Toplantısının bu bağlamda ulusal parlamentolara ışık tuttuğuna değinmiştir.

EUROPOL Müdürü Max-Peter RATZEL, EUROPOL'ün demokratikliği açısından ulusal parlamentoların iç içe yani yakın işbirliği içinde olması gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca, EUROPOL'ün terör ve uluslararası suçlar için bilgilerin gönderilebilmesini teminen bir network sistemi kurmalarının gerekliliğine değinmiştir.

EUROJUST Fakültesi Başkanı Jose Luis LOPEZ, EUROPOL'ün tamamen bağımsız olması gerektiğini, EUROPOL ve EUROJUST'ın Avrupa suç bölgesi açısından, organize şekilde çalışmalarının daha başarılı sonuçların alınmasını sağlayacağını bildirmiştir.

TBMM AB Uyum Komisyonu Başkanvekili Onur ÖYMEN, suçun önlenmesinde EUROPOL ve EUROJUST'ın çok önemli olduğuna ve bu iki kurumun çift etki yaratması gerektiğine dikkat çekmiştir. Genişlemenin nispeten sınırlı olduğuna ve AB'de işbirliğinin önemine değinen ÖYMEN, teröre karşı birlikte savaşabileceğimizi ifade etmiştir. Ayrıca, Avrupa halklarını

ikna etmenin ana yolunun iletişim olduğuna dikkat çeken ÖYMEN, 2002 rakamlarına göre halkların % 72'sinin Türkleri AB'de görmek istediğini, buna karşın sadece % 32'sinin istemediğini belirtmiş; konuyla (genişlemeyle) ilgili Fransa dönem başkanlığının bir şeyler yapması gerektiğini ifade etmiştir.

2. COSAC Başkanlık Divanı Toplantısı/Prag

9-10 Şubat tarihleri arasında Prag'da gerçekleştirilen COSAC Başkanlar Toplantısına, Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Başkanvekili Sayın Lütfi ELVAN ve Komisyon üyelerinden Sayın Algan HACALOĞLU katılmışlardır.

COSAC Başkanlar Toplantısının resmi açılış konuşmasını Çek Cumhuriyeti Parlamentosu Senato Başkanı Sayın Premysl SOBOTKA yapmış, ardından Temsilciler Meclisi Avrupa İşleri Komisyonu Başkanvekili Sayın Petr KRILL toplantı gündemini sunmuştur. Toplantıyı Çek Parlamentosu AB Komisyonu Başkanı Sayın Ludek SEFZIG yönetmiştir

Sayın SOBOTKA, COSAC Başkanlar Toplantısı katılımcılarına teşekkür ederek konuşmasına başlamış, finansal krizin tüm dünyayı etkilediğini; ülkelerin bu konuda beraber mücadele etmeleri gerektiğini; ulusal korumacılığın ve engelsiz ticaretin finansal krizle bağlantılı olarak tartışılmasının yararlı olacağını belirtmiştir.

Sayın KRILL katılımcılara teşekkür ederek konuşmasına başlamış; aslında toplantıda finansal kriz ve krizin nasıl önleneceğinin yolları hakkında tartışılması gerektiğini ancak bunun gündemde yer almadığını belirtmiş toplantının diğer gündem maddeleri hakkında bilgi vermiştir.

Sayın KRILL'in ardından Çek Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Sayın Pavel HOLLANDER Lizbon Anlaşmasının 8. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak "*İkincillik İlkesi-Avrupa Birliği'ndeki yargı denetiminin olanakları ve sınırları*" başlıklı bir konuşma yapmış; ikincillik ilkesinin Avrupa Birliği ve üyelerinin arasında yetki dağılımını sınıflandıran prensiplerden biri olduğunu vurgulamıştır.

Sayın HOLLANDER'in ardından Avrupa İşlerinden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Sayın Alexandr VONDRA, Çek Cumhuriyeti AB Dönem Başkanlığı süresince önceliklerinin ekonomi, enerji ve Dünyada AB olduğunu; ekonomi konusunda mali sistemin ivedi bir şekilde yeniden yapılanmasının ve ticari kurumların güvence altına alınmasının gerektiğini ifade etmiş; enerji konusunda yenilenebilir enerji alanlarının artırılmasının ve enerji güvenliğinin sağlanmasının altını çizmiştir. AB'nin Rusya ile enerji konusunda ilişkileri geliştirmesini, alternatif enerji kaynakları tedarikçilerinin de çeşitlendirilmesini, Ukrayna-Rusya krizinin gösterdiği şekilde Kuzey Akımının (*North Stream*) bazı sıkıntılar yarattığını, bu noktada tedarikçilerin çeşitlendirilmesi sadece Nabucco Projesi ile birlikte mümkün olabileceğini vurgulamıştır. Çek Cumhuriyeti'nin bu geçiş ve bağlantı için Kafkasya ülkeleriyle müzakere içinde bulunmak istediklerini, bu konuda Prag'da Güney Koridoru Zirvesi düzenlemek istediklerini; zirveye Azerbaycan'ı, Orta Asya'da gaz sahif ülkeleri ve özellikle geçiş rolüne sahip Türkiye'yi dâhil etmek istediklerini bildirmiştir. Diğer yandan AB açısından Doğu Ortaklığı'nın önemli olduğunu, Rusya ile ilişkilerini geliştirmek istediklerini, insan haklarını desteklediklerini; hukukun üstünlüğü ilkesini ve demokrasiyi iyileştirmek istediklerini, belirtmiştir.

Sayın VONDRA'nın konuşmasının ardından Sayın Yaşar YAKIŞ söz almış, Nabucco Projesinin Güney Akımı adlı projenin bir alternatifi olarak algılanmaması gerektiğini, Güney Akımının enerji hattını çeşitlendirdiğini ancak enerji kaynağını çeşitlendirmedeğini, Nabucco Projesinin ise farklı beş kaynaktan beslenebileceğini, Türkiye'nin birçok ülkeden gaz aldığını, İran

kaynağı, olmazsa öteki kaynakların Nabucco Projesini beslemeye yetmeyeceğini, AB'nin enerji güvenliğini sağlama yolundaki meşru gayretlerini engellememesi için ABD'nin şu veya bu şekilde ikna edilmesi gerektiğini, gelecek toplantıda bu soruna çözüm bulabilmek için Orta Asya ülkelerinin özellikle Türkmenistan'ın davet edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Toplantı programının ikinci bölümünde Sayın VONDRA, “Doğu Ortaklığı” hakkında bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında Doğu Ortaklığı söz konusu olduğunda Gürcistan krizi ve Rusya ile Ukrayna arasındaki gaz krizi olmak üzere iki önemli krizin gündeme geldiğini ifade etmiştir. Bu konulara çözümün ise Doğu Ortaklığı ile birlikte mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Sayın VONDRA'nın ardından Avrupa Komisyonu Dış İlişkiler Genel Müdürü Sayın Eneko LANDABURU; AB'nin diğer ülkelerle ilişkisini geliştirmesi ve işbirliği anlaşmaları ile AB ve Doğu Ortaklığı içinde olan ülkelerle serbest ticaret alanlarının kurulması gerektiğini; AB'nin Doğu Ortaklığı konusunda Ermenistan, Azerbaycan, Belarus, Gürcistan, Moldova, Ukrayna'ya önem vermesi gerektiğini; Azerbaycan'ın enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesinde en önemli yere sahip olduğunu, bu noktada Karadeniz Sinerjisinin ortaya çıktığını ve Karadeniz Sinerjisi için Karadeniz etrafındaki ülkelerle işbirliği içerisinde bulunulması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın LANDABURU'nun konuşmasını müteakiben söz alan Sayın Yaşar YAKIŞ Doğu Ortaklığı konusunda Avrupa Komisyonunun Türkiye ile enerji konusunda işbirliği içinde bulunmasının gereğine değindiğini; Türkiye'nin bunu takdirle karşıladığını ve Türkiye'nin enerji güvenliği konusunda büyük katkı sağlayacağını; Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin hem enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesine yardımcı olacağını hem de enerji hatlarının güzergâhlarının çeşitlendirilmesine katkıda bulunabileceğini, fakat Türkiye'nin Avrupa Birliğine yapabileceği tek katkının enerji alanı ile sınırlı olmadığını ve Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin en önemli iki ülkesinin Türkiye ve Rusya olduğunu; AB'nin Karadeniz Sinerjisi için bu iki ülkeyle işbirliği içinde olması gerektiğini, Türkiye'nin Karadeniz Ekonomik İşbirliğini kuran ülke olduğunu, Montrö Sözleşmesi'nde Türkiye'ye Karadeniz'e ilişkin önemli sorumluluklar verildiğini ve Kafkasya projesinde öncülük yapan ülke olduğunu ifade etmiştir.

3. 41. COSAC Toplantısı/Prag

10–12 Mayıs 2009 tarihleri arasında Prag'da gerçekleştirilen 41. COSAC Toplantısına, Komisyon Başkanı Yaşar YAKIŞ, Başkanvekili Lütfi ELVAN, Kâtip Üye Osman ÇAKIR ile Komisyon üyelerinden İsmail Hakkı BİÇER ve Algan HACALOĞLU katılmışlardır.

Toplantı, 11 Mayıs 2009 Pazartesi günü Çek Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi Başkanı, Sayın Miloslav VČLEK ile Senato Başkanı Sayın P şemysl SOBOTKA'n ın açış konuşmaları ile başlamıştır.

Toplantıda Çek Cumhuriyeti Başbakanı ve AB Konseyi Başkanı Sayın Jan FISCHER tarafından “*AB Konseyi Başkanlığı'nda Çek Dönemi*” başlığı altında, Çek Başkanlığı döneminde parolanın “*sınırların olmadığı bir Avrupa*” şeklinde belirlendiği ve AB'nin birçok konuda faaliyette bulunduğu; özellikle “*ekonomi*”, “*enerji*” ve “*Dünya'da AB*” olmak üzere üç konu üzerine yoğunlaştığı; enerji konusunda, enerjinin transit geçirildiği ve enerji arz eden ülkeler konumunda olan Türkiye ve Azerbaycan gibi ülkelerle yakın işbirliğine gidildiği ve ilişkilerin gelecek Konsey Başkanlığı döneminde geliştirilebileceği; Hırvatistan'ın aslında 2004'te AB'ye üye olan ülkeler arasında olması gerektiği, ancak tarihi bazı nedenlerle bunun gerçekleşemediği ve müzakere sürecinin devam ettiği; Arnavutluk ve Karadağ'ın üyelik başvurularının hâlihazırda Avrupa Komisyonu'nda değerlendirilmekte olduğu belirtilmiştir.

Bu başlık altında söz alan Sayın YAKIŞ tarafından; Türkiye'nin katılım sürecini ele alma tarzı açısından Türk makamlarının, Çek makamlarına minnettar olduğu ve her bir başkanlık döneminde iki faslın açılması şeklinde bir uygulama oluşmuş olmakla birlikte Çek Başkanlığı döneminde daha fazla faslın açılması yoluyla bu uygulamanın geliştirilmesinin istendiğinin görüldüğü ifade edilmiştir. Buna ilaveten Sayın YAKIŞ, Avrupa Parlamentosu seçimleri için Türkiye'nin AB'ye üyeliğini seçim malzemesi olarak kullanmadıkları için Çek Cumhuriyeti'ne ayrıca minnettar olduklarını; bazı AB ülkelerinde Türkiye'nin üyeliğinin seçim malzemesi olarak kullanıldığı ve bu durumun ilgili partilerin seçmenlere iletebileceği başka pozitif bir projelerinin bulunmamasından kaynaklandığı inancında olduklarını belirtmiştir.

“Mevcut Ekonomik ve Finansal Kriz: Çek Başkanlığı Perspektifi ve Önlemler” konusunda eski Maliye Bakanı Sayın Miraslav KALOUSEK ile Maliye Bakanı Eduard JANOTA tarafından yapılan sunuşta; ekonomik kriz, AB vatandaşlarını da etkilediğinden konu hakkında ulusüstü ve uluslararası organlarda kararlı ve koordineli bir şekilde faaliyette bulunulması ve üye ülkeler arasında uyumlu önlemlerin alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu başlık altında söz alan Sayın ELVAN tarafından AB Konseyi ve üye ülkeler tarafından ekonomik krizin aşılması için yürütülen faaliyetlerin memnuniyet verici olduğu, ancak gelinen noktada sadece AB düzleminde yürütülen faaliyetlerin finansal krizin aşılması için yeterli olmayacağı; finansal krizin aşılabilmesi için ekonomik açıdan güçlü ülkeler ve üyelik sürecindeki ülkelerle koordineli faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin yerinde olacağı; ekonomik büyüklük açısından Avrupa'daki 6. ülke ve Avrupa ile ekonomik anlamda tam bütünleşmiş olan Türkiye'nin de bu konuda yapılan toplantılara dâhil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

İlaveten bazı ülkelerde ekonomik korumacılık yönünde eğilimlerin olduğu göz önünde bulundurulursa, korumacılığa ilişkin uyarılara Taslak Sonuç Bildirisi'nde yer verilmesinin olumlu bir gelişme olduğu ve AB tarafından korumacılığa karşı kapsamlı ve somut adımlar atılması gerektiği de Sayın ELVAN tarafından dile getirilmiştir.

Komisyon Üyelerinden Sayın Algan HACALOĞLU tarafından bu başlık altında, AB Konseyi tarafından finansal krizin düzenlenmesi ve yönetiminde etkin araçların kullanımı ve Dünya piyasalarının açıklığına yapılan vurgunun memnuniyetle karşılandığı; bununla birlikte daha somut ve sürdürülebilir sonuçların elde edilebilmesi için konunun *“sosyal boyutunun”* göz ardı edilmemesi gerektiği; tüm Avrupa ülkelerindeki işsizlik düzeyinin, yoksulluk ve sefaletin en önemli kaynağı olduğu ve Lizbon strateji bağlamında işsizlik sorunu ile baş edebilmek daha özelinde işten çıkarmaların azaltılması ve yeni iş olanaklarının oluşturulabilmesi için daha yaratıcı adımlar atılması gerektiği; ortaklaşa Avrupa ekonomisinin daha yenilikçi ve dinamik olması sağlanarak, adalet ve eşitlik ilkeleri üzerine daha fazla ilgi, oluşturulabileceği ifade edilmiştir.

“Avrupa Komisyonu 2010 Yılı Politika Stratejisi” konusunda İstihdam, Sosyal İlişkiler ve Fırsat Eşitliği Komisyoneri Sayın Viladimir SPIDLA tarafından Komisyonun gelecek yıl önceliklerinin ilk gözden geçirilmesi mahiyetinde olan Politika Stratejisi'nin, ulusal parlamentolar ve diğer AB kurumları arasında öncelikler konusunda yapılacak tartışmalar için bir zemin teşkil edeceği ve yeni komisyonun oluşumu sonrasında da *“Barroso girişimi”* çerçevesinde ulusal parlamentolarla diyalogun sürmesinin beklendiği belirtilmiştir.

“Dünyada İnsan Hakları ve Demokrasinin Savunulmasında AB'nin Rolü” başlığı altında konuşan Çek Cumhuriyeti eski Cumhurbaşkanı Sayın Vaclav HAVEL, insan haklarının anlaşmalarda yer verilen standart sembolik ifadelerden daha ileri bir aşamaya götürülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Aynı başlık altında konuşan Çek Cumhuriyeti İnsan Hakları ve Ulusal Azınlıklar Bakanı Sayın Michael KOCAH, AB'nin insan haklarının korunmasında önemli

aktörlerden biri olarak görüldüğünü ifade ederek bunun hakkının verilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Konu hakkında söz alan AB Parlamentoları temsilcileri tarafından ise İspanya ve Türkiye başbakanlarının girişimi ile başlatılan “*medeniyetler ittifakı*” girişiminin önemine vurgu yapılmıştır.

“*EUROPOL ve EUROJUST Denetiminde Ulusal Parlamentoların Rolü Çerçevesinde 11. Yıllık Rapor*”un ele alındığı kısımda söz alanlar; Lizbon Antlaşması’nda da belirtildiği gibi ulusal parlamentoların ve Avrupa Parlamentosu’nun EUROPOL ve EUROJUST’ın denetiminde etkin olması gerektiğini ve bu konuda yeni bir kurumun kurulmasına gerek olmadığını; Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentoların Lizbon Antlaşması yürürlüğe girmeden evvel anılan Antlaşma tarafından kendilerine yüklenen görevi yerine getirebilmek için gerekli hazırlıkları yapmalarının gerektiğini ve COSAC’ın da bu mekanizmaya dâhil edilmesinin yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Çek Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Jan KOHOUT tarafından yapılan “*Avrupa Komşuluk Politikasının Doğu Boyutu*” konulu sunuşta *Komşuluk Politikasının* bir parçası olarak *Azerbaycan, Ermenistan, Belarus, Gürcistan, Moldova, Ukrayna*’yı kapsayan Doğu Ortaklığı (*Eastern Partnership*) adı altında bir inisiyatif başlatılmış olduğu belirtilmiştir. Bu başlık altında söz alan AB Parlamentoları temsilcilerinin neredeyse tümü tarafından Türkiye’nin Doğu Ortaklığına sağlayabileceği katkının önemi vurgulanmış ve temsilcilerin ifadelerini ve sorularını müteakiben Sayın KOHOUT tarafından temsilcilerin Doğu Ortaklığı konusundaki memnuniyetlerinin görüldüğü; Ortaklık konusunda sadece Türkiye’nin değil, bölgedeki diğer ülkelerin de katkısının olacağı ve bu Projenin finansmanı için Avrupa Konseyi tarafından kaynak ayrıldığı ifade edilmiştir.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (*GKRY*) Parlamentosu Avrupa İşleri Komisyonu üyesi Tasos MITSOPOULOS tarafından Türkiye’nin üyelik için demokratikleşme, azınlık haklarının korunması ve Kıbrıs sorunu alanlarında çözümler oluşturması gerektiği ve ancak bu koşulların sağlanması durumunda ülkelerinin Türkiye’nin üyeliğine destek olabileceği ifade edilmiştir. Diğer yandan “*Avrupa Komşuluk Politikasının Doğu Boyutu*” başlığı altından söz alan *GKRY* Parlamentosu Avrupa İşleri Komisyonu Başkanı Sayın Nicos CLEANTHOUS tarafından Türkiye ile liman ve havalimanlarının kapalı tutulması başta olmak üzere birçok sorunları olmakla birlikte Doğu Ortaklığı’nda Türkiye’nin öneminin yadsınamayacağı belirtilmiştir.

Bu başlık altında söz alan Sayın YAKIŞ tarafından; Doğu Ortaklığı kurulmasına ilişkin geçen hafta Prag’da gerçekleştirilen Zirve sonuçlarının, Türkiye tarafından memnuniyetle karşılandığı ifade edilerek konu hakkındaki gözlemleri aşağıdaki çerçevede ortaya konulmuştur:

“1) *Karadeniz havzası: Karadeniz havzasına ilişkin olarak bazı açılardan örtüşen girişimler bulunmaktadır. Bu girişimler; neredeyse 15 yıldır başarılı bir şekilde faaliyet gösteren Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (Black Sea Economic Cooperation); Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Rusya olmak üzere beş ülkeyi içine alan Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu (Stability and Cooperation Platform in the Caucasus); Avrupa Birliği Komisyonu tarafından başlatılan ve Türkiye ile Rusya’nın işbirliği sürecine katılımına özellikle vurgu yapılan Karadeniz’de Karşılıklı Etkileşim (Black Sea Snergy) ve görüşülmekte olan Doğu Ortaklığıdır. Özellikle Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü ve Doğu Ortaklığı arasında yakın işbirliği ve iletişimin olması gerekmektedir ve bu girişimler arasında mükerrerliğin maksimum düzeyde engellenmesi gerekmektedir.*

2) *Türkiye’nin bölgede oynayabileceği rol: Doğu Ortaklığı kapsamında Türkiye’nin rolüne sadece enerji konusu bağlamında vurgu yapılmaktadır. Ancak demokrasi, iyi yönetim, istikrarın*

sağlanması, ekonomik bütünleşme ve AB politikalarıyla uyumlaştırma gibi konularda da Türkiye'nin bölgede oynayabileceği rolün göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

3) Bölgedeki donmuş uyuşmazlıklar (frozen conflicts): Doğu Ortaklığı sayesinde bölgede var olan uyuşmazlıkların barışçı yollarla, uluslar arası meşruiyet, bölgedeki ülkelerin toprak bütünlüğü ve bazı uluslar arası örgütlerde alınan kararlar gözetilerek çözüme kavuşturulabilecek ve bu yolla bölgede işbirliği ve istikrar sağlanabilecektir.”

Sayın ELVAN tarafından ise bu başlık altında; Avrupa Adalet Divanı'nın Şubat 2009'da *Soysal Kararı* kapsamında Türk vatandaşlarının vize süreçleriyle ilgili olarak bir karar verdiği; Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Türkiye arasında imzalanan ve 1973 yılında yürürlüğe giren Katma Protokole göre bir hizmet sağlamak veya hizmet sunmak üzere Türk vatandaşlarının girişine vizesiz müsaade edilmesi gerektiği; sözü edilen Kararın 19 Şubatta alınmış olmasına rağmen Avrupa Birliği Komisyonu tarafından kararın uygulanmasına ilişkin herhangi bir adım atılmamış olduğu ve bu Kararın uygulanması için gerekli çalışmaların Komisyon tarafından ivedilikle yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Toplantı, sonraki dönem AB Konseyi Başkanlığını yürütecek olan İsveç'in AB İşleri Komisyonu Başkanı Sayın Anna KINBERG BATRA'nın, Çek Başkanlığına teşekkür ifadeleri ve Avrupa Parlamentoları temsilcilerini 5-6 Temmuz 2009'da Stockholm'de gerçekleştirilecek COSAC Başkanlık Divanı Toplantısına daveti ile sona ermiştir.

4. COSAC Başkanlık Divanı Toplantısı/İsveç

5-6 Temmuz 2009 tarihlerinde Stockholm'de gerçekleştirilen COSAC Başkanlık Divanı Toplantısı'na Komisyon Başkanı Yaşar YAKIŞ ile Başkanvekili Lütfi ELVAN katılmışlardır.

COSAC Toplantısında ilk gün Troyka toplantısı yapılmıştır. Ardından İsveç Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Başkanı *Sayın Anna Kinberg BATRA* tarafından bir akşam yemeği verilmiştir. Yemeğin onur konuşmacısı olan İsveç Dışişleri Bakanı *Sayın Carl BILDT* İsveç'in dış politika öncelikleri üzerine bir konuşma yapmıştır. Konuşmada dile getirdiği hususlar, özetle şunlardır:

- AB'nin kendi içinde sorunlarını çözememesi AB'nin dış dünyada olan güvenilirliğine zarar vermekte ve diğer bölgelerde sözünün dinlenmemesine yol açmaktadır. Güvenilirliği öncelikle bölgedeki başarılarına bağlıdır.

- Gündemdeki bütün konuları çözümlenmek imkânsızdır. Sadece bahse konu sorunları çözmeye yol katetmeyi hedefliyoruz.

- Küresel ekonomik krizin siyasi sonuçlarıyla başa çıkmamız gerekir. Özellikle etkilenen ülkelere yardım etmek icap eder.

- Avrupa bugüne kadar dış dünya tarafından problemlerin kaynağı olarak görülmekteydi. Artık AB'yi çözüme katkıda bulunan ve esin kaynağı olan bir birlik haline dönüştürmeliyiz.

- İklim değişikliği küresel bir sorun olup, göz ardı edilmemesi gerekir. Küresel yeşil diplomasi aktif hale gelecektir.

- Güney Afrika, Brezilya, Hindistan, Rusya, Ukrayna, ABD ve diğer ülkelerle zirveler gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

- Birtakım ihtilafli konular da olsa, genişlemeden vazgeçilemez (*Türkiye ve Hırvatistan'ın adını anmıştır*), genişleme hem AB hem de aday ülkeler için yararlıdır. Önümüzdeki dönemde Batı Balkanlarla ilgili açılımlar olacaktır.

- Akdeniz için Birlik ile Doğu Ortaklığı önemlidir.
- Güney Kafkasya, Ukrayna, Rusya ve DTÖ ekseninde Troyka toplantısı gerçekleştireceğiz.
- Trans-Atlantik ilişkiler artık güçlenerek devam edecektir.
- Orta Doğu sorunu, Afganistan ve Pakistan'daki problemler, İran'ın nükleer çalışmaları, Irak'ın istikrarsızlaştırılması ve Lizbon Antlaşmasının onayı İsveç Başbakanlığı'nın gündemindedir.
- Daha önce AB olarak yapılamayanlar artık başarılı, Çad ve Gürcistan'daki müdahaleler, olumlu sonuçlar verdi.
- Komşulararası ikili sorunlar aday ülkelerin üyelik sürecinde sıklıkla bir kriter olarak öne sürülmüştür. Önce ülkelerin birbirleriyle diyaloga girmesi ve taraflarca bir düşünme süreci geçirilmesi yararlı olacaktır.

COSAC Toplantısının ikinci günü, İsveç Parlamentosu AB İşleri Komisyonu Başkanı Sayın Anna Kinberg BATRA'nın açılış konuşmasıyla başlamıştır. BATRA, ekonomik kriz, iklim değişikliği, AB'nin etrafındaki çatışmalar, kurumsal açıdan geçiş dönemi ve Doğu Ortaklığından bahsetmiştir. Bir önceki gün gerçekleşen Troyka toplantısında Ekim'deki COSAC toplantısının gündeminde batı komşularını da etkileyen konular olduğundan bahsekonu toplantıya Norveç ve İzlanda'yı davet etmeye karar verdiklerini; yakında COSAC'ın 20.yıl kutlamasını yapacaklarını, bu konuda öneriler beklediklerini; Lizbon Antlaşması'nın sonuçlanmasına yaklaştıklarını ifade etmiştir.

Başkanlık Divanı'nın ve olağan toplantının gündemleri kabul edilmiş, ayrıca COSAC sekreteryaasının ortak finanse edilmesine aynı sistemle devam edilmesi, bir sonraki toplantıya kadar COSAC yeni Daimi Temsilcisi adaylarının ilan edilmesi ve COSAC raporunun taslağı kabul edilmiştir. Bir dahaki COSAC'ta sunulmak üzere İkincilik Kontrolü ("*subsidiarity check*") yapılacak Komisyon tasarısı belirlenmiş ve kanunda olduğu üzere ulusal parlamentolara yazılı görüşlerini iletmek üzere 8 ay tanınmıştır. Tartışmalarda, İsveç dönem başkanlığı öncelikleri, Lizbon Antlaşmasının onaylanma süreci ve son Avrupa Parlamentosu seçimlerindeki düşük katılım oranları ağırlıkla ele alınmıştır.

İsveç AB Bakanı Sayın Cecilia MALSTRÖM "*Dönem başkanlığının öncelikleri ve kısıtlamaları*" konulu bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında, ekonomik kriz ve iklim değişikliği için hazırlanacak paketlerin aynı anda ele alınması gerektiğini; sürdürülebilir ve yeşil kalkınmanın önemini; adalet ve içişleri alanında AB vatandaşları için daha fazla işbirliği yapılması gerektiğini; daha fazla vatandaş odaklı yaklaşım sergilemek gerektiğini; AB'de sadece suçluların değil, aynı zamanda kurbanların da bulunduğunu; Baltık işbirliğinin özellikle ekonomik ve çevresel yönden önemini; Rusya, Ukrayna, ABD ve diğer ülkelerle yapacakları zirvelerin bölgedeki etkinliklerini arttıracaklarını; Lizbon Antlaşması'nın onaylanmasının Birliği güçlendireceğini ve ulusal parlamentoların rolünü arttıracaklarını; İsveç halkının AB'ye desteğinin giderek arttığını; AB'de şeffaflık ile kurumlar arasında ve halkla bilginin paylaşımının önemini; genişlemeyi sürdürmek gerektiğini, Türkiye'yle bir fasıl daha açmayı umduklarını; Balkanlarla olan ilişkileri derinleştireceklerini anlatmıştır.

Bu bölümde söz alan Sayın YAKIŞ, AB'nin gündeminin yoğun olduğu bahanesiyle genişleme konusunun ikinci plana itilmesinin doğru olmayacağını anlatmış ve Rusya ile Azerbaycan arasında Şahdeniz doğal gaz yatağından bir miktar gaz satın alınması konusunda imzalanan anlaşmanın muhtemel etkileri konusunda bir yorumu olup olmadığını sormuştur.

Sayın MALSTRÖM, sürekli genişlemenin önemini vurgulamış; mevcut 2 aday ülkeyle müzakerelere devam edeceklerini, enerji verimliliği ve güvenliğinin paralel gideceğini; böylelikle enerji ithalatına olan bağımlılığın azalacağını; bu hususun sadece iklim değişikliği paketinde olduğunu; fakat enerji verimliliği güvenliğinin her anlamda büyük önem taşıdığını belirtmiştir.

Sayın ELVAN, Sayın MALSTRÖM'ün konuşmasına atfen sadece 1 faslın mı açılmasının hedeflendiğini; hâlihazırda 9 faslın Konsey'de bekletildiğini; ayrıca 5 faslın da AB üyesi bir ülke tarafından gayriresmi olarak bloke edildiğini; bu yapıların oyunun ortasında kuralları değiştirmeye benzediğini ifade etmiştir.

GKRY Milletvekili, Türkiye'nin stratejik önemine vurgu yapmış ve Türkiye'nin Avrupa emellerine güçlü bir destek verdiklerini, fakat Türkiye'nin aday ülke olarak AB yolunda sorumluluklarını yerine getirmediğini; ek protokolün uygulanmamasının yapay bir engel olarak sayılamayacağını; müzakerelerde ilerlemenin yolunun AB'ye uyum olduğunu; Türkiye bunları yerine getirmeyip yine de AB yolunda ilerlerse bunun AB'nin güvenilirliğini azaltacağını belirtmiştir.

Sayın MALSTRÖM, mümkün olduğunca fazla fasıl açmayı amaçladıklarını; Türkiye'yi üye ülke olarak memnuniyetle karşılayacaklarını, fakat koşulluluk ("*conditionality*") ilkesinin AB'nin güvenilirliği açısından önemli olduğunu; üyelik yolunun uzun ve zor olacağını; ikili uyumsuzluklara çözüm bulmaya çalıştıklarını ifade etmiştir.

Öğleden sonra, Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Sayın Margot WALLSTRÖM '*Avrupa işbirliğinde 5 yılın gelişmeleri: parlamentolara daha fazla söz hakkı*' konulu bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında AB vatandaşları ile seçilmişleri yakınlaştırmada ilerleme kaydettiklerini; ulusal parlamentolarla ilişkilerini arttırdıklarını; ekonomik krizin yoğunlukla hissedildiği ülkelere yardımın önemini ve birbirlerine güvenip, destek olmak gerektiğini; CO2 emisyonlarını azaltma hedeflerini; 3 yıldan kısa bir süre içerisinde ulusal parlamentolardan 400 görüş aldıklarını ve ulusal parlamentolarla Avrupa Komisyonu Komiserlerinin 500 toplantı yaptıklarını; vatandaşları sadece seçimlerden birkaç hafta önce AB sürecine katmanın yetersiz olduğunu, vatandaşları günlük tartışmalara da katmak ve AB işlerini daha iyi anlamalarını sağlamak gerektiğini belirtmiştir.

Türk heyeti, program sonrası İsveç'in Ankara'daki eski Büyükelçisi ve İsveç Parlamentosu Uluslararası İlişkiler Bölümü Başkanı Sayın Ann DISMORR'un davetlisi olarak kendisiyle akşam yemeğinde görüşmüşlerdir. DISMORR, Türkiye'deki iç siyasi gelişmeleri derinliğine tahlil eden "*Turkey Decoded*" isimli bir kitap yayınlamıştır.

F. KARMA PARLAMENTO KOMİSYONU FAALİYETLERİ

AB Uyum Komisyonu ile Karma Parlamento Komisyonu ve her iki Komisyonun Başkanlık Divanları aynı üyelerden oluşmaktadır.⁸ Dolayısıyla AB Uyum Komisyonu, Karma Parlamento Komisyonu faaliyetlerini de yürütmektedir. Aşağıda, Üçüncü Yasama Yılında gerçekleştirilen, 60. ve 61. Türkiye-AB KPK Toplantıları ile Başkanlık Divanı Toplantılarına ilişkin bilgi verilmektedir.

⁸ 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun gereğince, dış ilişkilerde TBMM'yi temsil edecek heyet üyeleri, siyasi parti grubu üyeleri arasından belirlenebildiğinden, Balıkesir Milletvekili Sayın Hüseyin PAZARCI, AB Uyum Komisyonu üyesi iken, Karma Parlamento Komisyonu üyesi değildir.

1. Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı/ Strazburg

TBMM'nin ev sahipliğinde 27-28 Kasım 2008 tarihlerinde yapılacak olan Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun (KPK) 60. toplantısının gündemini ve programını belirlemek üzere her iki tarafın Başkanlık Divanı üyeleri 21 Ekim 2008 Salı günü Strazburg'da bir araya gelmişlerdir.

Toplantıya, Türkiye-AB KPK Eşbaşkanları Yaşar YAKIŞ, Joost LAGENDIJK; Başkan Yardımcıları Lütfi ELVAN, Fazilet DAĞCI ÇIĞLIK, Osman ÇAKIR, Jacques TOUBON, Andrew DUFF, Renate SUMMER, Maria Eleni KOPPA ve KPK üyesi Şükrü ELEKDAĞ katılmışlardır.

KPK Başkanlık Divanı toplantısı öncesinde, 9 Ekim 2008 tarihinde, AB Uyum Komisyonu üyeleri yaptıkları toplantıda, aşağıdaki konuların, KPK 60. toplantısının gündem maddeleri olarak AP kanadına önerilmesine karar vermişlerdir:

- Türkiye-AB ilişkileri,
- Katılım müzakereleri,
- Gümrük Birliği,
- Küresel ekonomik ve mali durum,
- Serbest Ticaret Anlaşmaları,
- Vize uygulamaları,
- Terör.

21 Ekim 2008 tarihinde Strazburg'da yapılan Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı toplantısında, TBMM tarafı, Kafkaslardaki son gelişmelerin göz önünde bulundurulması gerektiğini; bu krizin sadece Türkiye'yi değil, aynı zamanda AB'yi de ilgilendirdiğini belirterek Karadeniz ve Kafkaslardaki son durumu; Türk iş adamlarının ve yurt dışında eğitim görmek isteyen öğrencilerin vize konularında yaşadıkları sıkıntıların çözülmesi için vize uygulamalarını; küresel mali krizin etkilerinin ele alınabilmesi için de küresel ekonomik ve mali durumu; gündem maddeleri önerileri olarak muhataplarına iletmışlerdir.

Toplantıda, AP tarafı, gündem maddeleri arasına, çevre ve iklim değişikliği veya sosyal politikalar ve istihdam; bölgesel kalkınma politikaları ve refah konularının alınması önerilerini tarafımıza iletmışlerdir.

Toplantı sonunda, taraflar, gündemin aşağıdaki şekilde belirlenmesi hususunda mutabık kalmışlardır:

- Karadeniz ve Kafkaslardaki son durum;
- Küresel ekonomik ve mali kriz;
- Gümrük birliği; vize uygulamaları;
- Serbest Ticaret Anlaşmaları.

Toplantıda TBMM tarafı, Türkiye-AB KPK 60.Toplantısı'nın Antalya'da yapılmasını teklif etmiş, ancak AP tarafı üyeleri, lojistik sebeplerden dolayı, Ankara'da veya İstanbul'da yapılmasının daha uygun olacağını ifade etmişlerdir.

Başkanlık Divanı toplantısında, ayrıca Türkiye-AB KPK 61. toplantısının 31 Mart-2 Nisan 2009 tarihleri arasında Brüksel'de gerçekleştirilmesi hususunda karar alınmıştır.

2. 60. Türkiye-AB KPK Toplantısı

60. Türkiye-AB KPK Toplantısı 27-28 Kasım 2008 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır. Toplantı, Komisyon Eşbaşkanları Sayın Yaşar YAKIŞ ile Sayın Joost LAGENDIJK'ın başkanlığında gerçekleşmiştir.

Toplantının açılışında TBMM Başkanı Sayın Köksal Toptan ve Türk Hükümeti adına Devlet Bakanı Sayın Mehmet Şimşek birer konuşma yapmışlardır.

Sayın Başkan TOPTAN konuşmasında küresel mali krize değinerek Avrupa kıtasında işbirliğine ve AB'nin önemine dikkat çekmiş; Türkiye'nin bu işbirliğine yapabileceği katkıları vurgulamıştır. Sayın TOPTAN ayrıca Türk halkının hedefinin tam üyelik olduğunu ve AB katılım sürecinin de Türkiye'nin en önemli öncelikleri arasındaki özel yerini muhafaza etmekte olduğunu kaydederek, ülkemizin yaşadığı reform ve dönüşüm sürecine dikkat çekmiş ve TBMM'nin bu süreçte oynadığı rolü dile getirmiştir. Bu çerçevede, Türkiye'nin reform ve AB üyelik süreci yolunda ilerlemeye devam edeceğinin de altını çizen Sayın Başkan, AB'nin de taahhütlerine sadık kalması ve müzakereler bağlamında teşvik edici adımlar atmasının samimi beklentisi olduğunu da sözlerine eklemiştir.

Devlet Bakanı Sayın Mehmet ŞİMŞEK konuşmasında Türk ekonomisinin yaşanmakta olan küresel mali kriz bağlamındaki durumu konusunda ayrıntılı bir sunuş yaparak, büyüme ve gelişme kaydeden Türkiye ekonomisinin bu krizden nispeten az etkilenmesinin beklendiğini belirtmiş; AB ve Türkiye ekonomilerinin birbirleri için taşıdığı önemin üzerinde durarak, Hükümetimizin AB üyeliği hedefine verdiği önemi teyit etmiştir.

Sayın Bakan ŞİMŞEK daha sonra Komisyon üyelerinin sorularına cevaben aşağıdaki noktalara da değinmiştir:

- "Türkiye'nin AB üyeliği gerçekleşirse büyük bir orduya ihtiyacımız kalmayabilir. Şu an için savunma harcamaları eğitim harcamalarının gerisine düşmüştür ve bütçedeki pay itibarıyla 3. sıradadır. Türkiye, Kıbrıs sorununu barışçı yollarla çözmek istemektedir, ancak Türk tarafının olumlu tutumuna AB tarafınca teşvik edici bir karşılık verilmemektedir. Türkiye Kıbrıs'ta BM kapsamında kalıcı çözüm istemektedir." (*GKRY'li MATSAKIS'in Türkiye'nin savunma harcamaları ve Kıbrıs ile ilgili soruları üzerine*)

- Türkiye'nin üyelik hedefi AB ile ticari ilişkilerinden bağımsızdır. Tabii ki üyelik süreci ekonomik entegrasyonu ilerletecek ve ticaret hacmini daha da arttıracaktır. Türkiye AB'nin 7. ticaret ortağı ve Avrupa'nın 6., Dünyanın 15. büyük ekonomisidir. Ancak üyelik sürecinin asıl getirisi ülkemizin ekonomisini; güçlendirerek, AB yükümlülüklerini daha kolay yerine getirmesini sağlamasıdır. Bu nedenle müzakere sürecinin ilerlemesi, ülkemizin kapasite ve altyapısının gelişmesi önemlidir. Bu kapsamda kurumsal kapasitenin gelişmesini hedefleyen işbirliği projeleri son derece yararlıdır. Açılmamış müzakere fasılları kapsamındaki konularda dahi kayda değer ilerlemeler gerçekleştirilmiştir. Katılım süreci reform ve gelişmeyi hızlandırmaktadır.

- Türkiye, Çin ve benzeri ülkelerin rekabetinden çekinmemektedir. Önemli miktarda sanayi ürünü ihraç edilmektedir. Rekabet üretim kapasitemize olumlu etki yapmaktadır. Tekstil gibi ürünlerde ihracatımız için pazar payı mevcuttur.

- IMF ile geçtiğimiz Mayıs ayında iki program kabul edildi. Normal koşullarda IMF desteğine gereksinimimiz yok ama küresel ekonomik kriz nedeniyle IMF ile işbirliği gerekiyor.

Koşullar normale dönerse, IMF'ye de gereksinim kalmaz. Sayın Başbakanımızın ifadeleri yanlış anlaşıldı, IMF'ye hiçbir zaman karşı çıkmadık. Seçimlere rağmen bütçe disiplinini sürdüreceğiz.

- İşgücü piyasasından rekabet gücünü arttırmak için esnekliğe gerek duyuluyor. Örneğin “*part-time*” çalışmayı teşvik etmek istiyoruz. Bu kapsamda işveren üzerindeki idari ve mali yükleri hafifletmek istiyoruz. Çalışma mevzuatı AB standartlarında değil; çalışanlara haklar sağlanacaksa, işverene de esneklik sağlanmalı.

- Türkiye Avrupa'nın enerji güvenliği için anahtar konumdadır. Türkiye'nin gelişen ekonomisi için hem gereksinimi hem de kaynak çeşitlendirme zorunluluğu vardır. Türkiye Nabucco projesi kapsamında hem kendi gereksinimini ve enerji güvenliğini hem de Avrupa'nınkinin sağlanmasına katkıda bulunmak istemektedir.

“*Türkiye’de siyasi durum ve Türkiye-AB müzakere süreci*” başlıklı gündem maddesinde KPK Eşbaşkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, özel olarak KPK kapsamında, genel olarak da TBMM ile AP arasında yürütülen işbirliği ve temasları vurgulayarak; iki tarafın birbirini tanıması konusunda önemli ilerlemeler kaydedildiğini dile getirmiş; ülkemizin bölgesinde bir “*soft power*” olarak barış, istikrar ve enerji güvenliğini yapmakta olduğuna ve yapabileceğine; AB belgelerine de yansımış olan katkılara dikkat çekmiştir. Sayın YAKIŞ ayrıca, Türkiye'nin hedefinin tam üyelik olduğunun altını çizerek; tam üyelik hedefi doğrultusunda kararlı bir şekilde ilerlemeye ve reformları gerçekleştirmeye devam edileceğini; TBMM’de reformlar konusunda iktidar ve muhalefet olarak işbirliği halinde hareket edildiğini belirtmiştir. Sayın Yakış, AP'nin gerek kabul ettiği raporlar, gerek genel tutumuyla üyelik sürecimize verdiği desteği arttırmasının yanı sıra daha dengeli ve teşvik edici olmasının beklendiğini kaydetmiştir.

KPK'nın diğer Eşbaşkanı Joost LAGENDIJK, Türkiye'nin dış ilişkiler ve ekonomi alanlarında kaydettiği olumlu gelişmelerin farkında olduklarını; bununla birlikte iç reformlar ve demokratikleşme konusunun ihmal edilmemesi gerektiğini; reformların yavaşlaması nedeniyle birtakım kaygıların olduğunu; Türkiye'nin işini zorlaştırmak istemediklerini, ancak özellikle Kürt ve Alevi azınlık konularında somut ilerleme beklendiğini; AB konusunda Türkiye'deki hayal kırıklığının, iç sorunlarının ve bulunduğu bölgenin durumunun anlaşıldığını; ancak Türkiye'nin reformlara hız vermesinin beklendiğini belirtmiştir. LAGENDIJK ayrıca, Avrupa'daki kamuoyunun da Türkiye konusunda bölünmüş olduğunu; bu nedenle ihtiyatlı olunması gerektiğini ve her iki tarafın da cesur politikacılara gereksinim duyduğunu da ifade etmiştir.

AB Dönem Başkanlığını temsilen söz alan Fransa Büyükelçisi Bernard EMIÉ de konuşmasında, AB Konseyi'nin Türkiye'nin AK Parti'nin kapatılma davası nedeniyle yaşanan siyasi krizi atlatmış olmasından memnuniyet duyduğunu; artık reformlara yeni bir dinamizm kazandırılması gerektiğini; müzakerelerin ilerlemesinin Türkiye'nin tutumuna bağlı olduğunu ve Katma Protokolün uygulanmamasının bir sorun teşkil ettiğini belirtmiştir.

Ülkemizin gerçekleştirmesi gereken reformlar konusunda da Büyükelçi EMIÉ Kopenhag siyasi kriterleri, insan hakları ve temel özgürlükler, adli sistem ve kamu yönetimi, yolsuzlukla mücadele, işkence ve kötü muamele ile mücadele, ifade özgürlüğü, dinsel özgürlükler, azınlıkların korunması ve kültürel haklar, kadın ve çocuk hakları ile sendikal özgürlükler ve Doğu ve Güney-Doğudaki durum alanlarında ilerleme beklendiğini de vurgulamıştır.

Büyükelçi EMIÉ bu çerçevede, Türkiye'ye yönelik terörist saldırıları kınayarak; Türk halkı ile dayanışma içinde olduklarını vurgulamış; uluslararası hukuk, insan hakları ve temel özgürlüklere saygı içinde Türkiye'nin terörle mücadelesini desteklediklerini belirtmiş ve PKK'nın terörist örgüt olarak kabul edildiğini teyit etmiştir. Büyükelçi EMIÉ ayrıca, Türkiye'nin uluslararası alandaki başarılarından ve komşuları ile ilişkilerini geliştirmesinden memnuniyet

duyduklarını; Kıbrıs'taki taraflar arası müzakerelere desteğinin sürmesini beklediklerini belirtmiş, Türkiye'nin işleyen pazar ekonomisi olarak kabul edilmesinin olumlu olduğunu vurgulamış ve Gümrük Birliği kapsamındaki beklentileri hatırlatmıştır.

AB Delegasyonu Başkanı Marc PIERINI konuşmasında, ilerleme raporunun ülkemiz için bir yol haritası teşkil ettiğini; Türkiye'nin stratejik önemini anlaşıldığını; ancak katılım için bunun yeterli olmadığını; reformlara yeni bir ivme kazandırılmasının beklendiğini; Türkiye'den gerçekleştirmesi beklenenlerin kabul edilmiş kriterlere dayandığını; yeni bir unsurun söz konusu olmadığını belirtmiştir.

AB Komisyonu Temsilcisi Jean Christophe FILORI ise, müzakere süreci ve gündemdeki fasıllar ile ilgili teknik bilgi sunmuştur.

Toplantı kapsamında söz alan KPK üyeleri ise özet olarak aşağıdaki hususları dile getirmişlerdir:

Sayın Lütü ELVAN: "Türkiye yerine getirmesi gereken yükümlülüklerin farkındadır. Buna karşılık raporu Konseyde onaylanmamış olan fasıllar vardır. Bunların beklemesi bazı reform programlarının uygulaması aksamaktadır. Özellikle bölgesel gelişme farklarının giderilmesine yönelik çalışmalar olumsuz etkilenmektedir."

Sayın Maria Eleni KOPA: "Türkiye'de Yunanistan'a yönelik kaçak göçün önlenmesi konusunda halen kayda değer bir ilerleme sağlanamamıştır. Kaçak göç ciddi boyutta devam etmektedir."

Sayın Yusuf Ziya İRBEÇ: "Yaşanan ekonomik krizin etkilerinin önlenmesi için, işbirliğini zorlaştıran, AB'nin korumacı politikaları hafifletilmelidir. Ayrıca Gümrük Birliği çerçevesinde krizin aşılması için işbirliği yapılmalı; AB'nin konuyu takip eden komisyonlarında Türk uzmanlara da yer verilmeli ve katılım öncesi mali yardımlar arttırılmalıdır. AB'nin imzalamış olduğu serbest ticaret anlaşmalarına ilişkin olarak Türkiye'nin yaşadığı sıkıntıların giderilmesi için AB tarafı daha çok gayret sarf etmelidir."

Sayın Richard HOWITT: "Reformlarda kaydedilen ilerleme yeterli değildir...Kıbrıs sorunu küçümsenmemelidir...Hem Avrupa hem de Türkiye'de üyeliğe kamuoyu desteği azalmıştır."

Sayın Bengi YILDIZ: "Yaklaşan 2009 Yerel seçimleri öncesinde Doğu ve Güneydoğuda gözlenen ciddi bir gerginlik var. Seçimlerin adil ve demokratik bir ortamda gerçekleşmesi için AB Komisyonunun seçim gözlemcileri görevlendirmesi öngörülüyor mu?"

Sayın Margaritis SCHINAS: "Yasa dışı göçün önlenmesi için Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanmış Protokol uygulanmamaktadır. Yunanistan'a yılda 100 binden çok kaçak göçmen girmektedir. Türkiye tarafından gerekli önlemler alınmamaktadır."

Sayın Cüneyt YÜKSEL: "Yaşanan küresel ekonomik krizin etkilerinin bertaraf edilmesi için, G-20 Zirvesinde de altı çizildiği üzere, dost ülkeler bir arada hareket etmelidir. Türkiye ve AB de konuyu beraberce değerlendirmeli; ortak çözümler getirmeli ve bu kapsamda katılım öncesi mali yardımlar arttırılmalı; küçük ve orta ölçekli işletmeler desteklenmelidir."

Sayın Marios MATSAKIS: "Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki GKRY faaliyetlerine yönelik müdahaleleri kabul edilemez. Kıbrıs müzakerelerinde Türkiye'nin müdahalesi nedeniyle ilerleyememektedir. Türk tarafı AB-BM çerçevesinde federal çözümü kabul edebilir mi? Türkiye'de ordunun etkisi konusunda net bir yanıt beklemekteyiz."

Sayın Joel Hasse FERREIRA: “Kıbrıslı Türklerin gelecek AP seçimlerinde oy kullanabilmelerini ummaktayız...Çalışanların hakları ve sendikal haklar korunmalıdır.”

Sayın Onur ÖYMEN: “Fransa’nın dönem başkanlığında katılım süreci yavaşlamıştır. İlerleme raporunda; genişleme, hukuki reform, yolsuzlukla mücadele, basın özgürlüğü, mahkeme kararı olmadan uzun süreli tutukluluk, kadın hakları gibi konulara yeterince yer verilmemiştir... Türkiye’de ordunun rolü konusunda yanlış anlamalar vardır. Parlamento en yüksek organdır... Üyelik için hedef tarih verilmesi, reformları hızlandıracaktır.”

Sayın Osman ÇAKIR: “AB kendi içinde, Türkiye’nin durumuna ilişkin tutumunu netleştirmeli; önüne net tarihler koymalıdır. Ülkemiz için diğer aday ülkelerden farklı koşulları yerine getirmesinin beklendiğini düşünüyoruz.”

Sayın Vural ÖGER: “Müzakere için her seferinde 2 fasıl açılmasını anlayamıyoruz. Komisyon neden Konsey’den yeterince destek almıyor?”

Sorulara cevaben, AB adına Fransa Büyükelçisi EMİÉ ile Komisyon Temsilcileri FİLORI ve PIERINI aşağıdaki noktaları vurgulamışlardır.

- Fasılların açılmasını biz de istiyoruz ve hayal kırıklığını anlıyoruz.
- Şu aşamada Türkiye’ye tarih verilmesi mümkün değildir.
- Kıbrıs sorununun çözülmesi gerekmektedir.

Aynı gündem maddesi ile ilgili olarak daha sonra söz alan KPK üyeleri özet olarak aşağıdaki hususları ifade etmişlerdir.

Sayın Metin KAZAK: “Türkiye’nin AB üyeliği uzun sürecek bir süreçtir. Bu süreçte verilen mesajlar önem taşımaktadır. Türkiye’nin Akdeniz bölgesine yönelik projeler konusundaki çekincelerini öğrenmek istiyoruz.”

Sayın YAKIŞ Akdeniz bölgesine yönelik projelere ilişkin olarak Türkiye’nin ilgisini gösterdiğini belirtmiştir.

Sayın Werner LANGEN: “Katma Protokolün uygulanması önemlidir, bu gerçekleşmeden EPP (Avrupa Halk Partisi) grubunun Türkiye’ye destek vermesi söz konusu olamaz. Türkiye’den gerçekleştirilmesi istenen koşullar önceden belirlenmiş ve ilan edilmiş koşullardır.”

Sayın Yaşar YAKIŞ: “Kıbrıs konusunda Türk tarafı karşı öneriler getirmiştir. Komisyon olarak bu öneriler bağlamında çıkış yolu bulabiliriz.”

Sayın Joost LAGENDIJK: “AB, Bulgaristan ve Romanya’ya tarih vermişti, ancak bu tarihe kadar reformlar gerçekleşmedi. Benzer duruma düşmek istemiyoruz.”

Sayın Vural ÖGER: “Bazı Avrupalılar Türkiye’yi istememekte, bunu söyleyemedikleri için Kıbrıs konusunu istismar etmektedirler. Bugünkü durumu anlamak için konunun geçmişini bilmek gerekir. GKRY’yi AB’ye üye olarak almak bir hataydı. Hatalarımızdan ders çıkarmalıyız, aksi takdirde aynı hatalar yinelenir.”

Sayın Marios MASTAKIS: “Katma protokol bir yükümlülüktür, müzakere edilecek bir konu değildir.”

Sayın Yaşar YAKIŞ: “AB için de doğrudan ticareti başlatmak bir yükümlülüktür.”

Sayın Bengi YILDIZ: “İşkence ve kötü muamele ortadan kalkmamıştır. Kürtlerin azınlık olarak hakları inkâr edilmektedir.”

Sayın Nevin Gaye ERBATUR: “Kıbrıs sorununu çözmemiz gerekiyor. Bu sorun dikkate alınmadan, GKRY üye yapıldı. Türkiye de üye olursa, aynı çatı altında sorun çözülebilir.

Müzakere fasıllarının kapatılmamasını anlayamıyoruz.”

Sayın Afif DEMİRKIRAN: *(Sayın Yıldız’ın ifadelerine atfen)* “Bölgedeki yerel yöneticilerin çoğu Kürt kökenlidir. Sadece tek bir parti mensuplarını Kürt olarak nitelemek yanlıştır. Daha önceki seçimlerde de benzer endişeler dile getirilmişti.

İşkence ve kötü muamelenin tamamen ortadan kalkması bizim de samimi arzumuzdur. Ancak zihniyetin değişmesi zaman alıyor. En son olarak Adalet Bakanı işkence sonucu ölen bir vatandaşımız için kamuoyundan özür dilemiştir. Bu önemli bir gelişmedir.”

Sayın Onur ÖYMEN: “Basın özgürlüğünün AB tarafının öncelikli konusu olmadığı görülüyor. Oysa bu uluslararası bir yükümlülüktür.

“Ergenekon Davası” olarak bilinen dava konusunda mahkeme kararı kesinleşmeden yorum yapılmakta, taraf olunmaktadır. AB tarafı bundan ve Türk yargısına müdahaleden kaçınmalıdır.

Kıbrıs sorunu çözüldürse, Türkiye’nin AB üyeliğini koşulsuz destekleyecek tek bir Avrupalı lider yoktur.

Üyelik için hedef tarih verilmelidir.”

Sayın Joost LAGENDIJK: “İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığının Cezalandırılmasına ilişkin AB Çerçeve Karar Taslağı konusunda biz de görüş birliğine varamadık. Parlamentolar tarihçilerin görevini üstlenemezler. Fransız Parlamentosu’nda da bu yönde bir eğilim vardır.”

“*Ekonomik ve Sosyal Politikalar*” başlıklı 4. gündem maddesi ile ilgili olarak söz alan KPK üyeleri özetle aşağıdaki hususları ifade etmişleridir.

Sayın Taha AKSOY: “Türkiye, ekonomik kriz nedeniyle AB’de ortaya çıkan resesyondan etkilenecektir. Türkiye ile AB arasında kriz konusunda da işbirliği yürütülmelidir. Avrupa Yatırım Bankası kaynaklarından daha çok yararlanılmalı, reel sektör ve bölgesel kalkınma desteklenmelidir.”

Sayın Afif DEMİRKIRAN: “AB’deki ekonomik daralmanın genişleme karşıtı partilerin güçlenmesine yol açmamasını temenni ediyorum.

Türkiye ile AB arasında kriz konusunda da işbirliği yürütülmelidir. Avrupa Yatırım Bankası kaynaklarından daha çok yararlanılmalı ve KOBİ’ler desteklenmelidir.”

Sayın Burhan KAYATÜRK: “Ekonomik kriz konusunda her ülke kendi başının çaresine baktığı izlenimini vermektedir. AB daha statükocu ve içine kapanıktır. Almanya ve İngiltere teknik olarak resesyona girmiş durumdadır.”

Sayın Vural ÖGER: “Sendikal haklar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.”

Sayın Nevin Gaye ERBATUR: “Türkiye’de sendikaya kayıtlı işçi sayısı düşmektedir. Sendikal güvenceler ortadan kaldırılmaktadır.

Kamu personeli haklarını isteyememektedir.

Kadın istihdamı arttırılmalı, kayıt dışı istihdam önlenmelidir.”

Sayın Onur ÖYMEN: “Türkiye küresel ekonomik krizden etkilenmeye başladı. İşsizlik artmaktadır; IMF sosyal politikalarla ilgilenmemektedir; sendika üyelerinin sayısı azalmaktadır; birçok firma taşeron işgücü kullanmaktadır. Bu durum gelir dengesizliğini ve bölgeler arası

gelişmişlik düzey farkını olumsuz etkilemektedir. Vergi indirimi tüketimi arttıracığından olumlu olacaktır.”

Sayın Mustafa ÖZTÜRK: “Enerjinin maliyeti artmıştır. Bu krizi aşmak için AB ile Türkiye’nin işbirliği yapması gerekmektedir. Enerji faslı açılmalıdır. Bu faslın açılması için hiçbir engel bulunmamaktadır. Türkiye çevresel etki değerlendirmelerini uygulamaktadır. Bu faslın açılması için 68 milyar Avro yatırıma ihtiyaç vardır. AB’den katkı sağlanmalıdır.”

Sayın Metin KAZAK: “Kayıt dışı ekonomi çalışma koşulları bakımından ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Taksim’de 1 Mayıs mitingi yapılmasına izin verilmemesini anlayamıyoruz.”

Sayın Yusuf Ziya İRBEÇ: “Sendikaların durumu ve çalışma koşulları öne sürüldüğü kadar olumsuz değildir. Son düzenlemelerle durum daha da iyileştirilmektedir. Hükümet bu konuya önem vermektedir.”

Sayın Margaritis SCHINAS: “Sendikalaşma ile ilgili sayılarda çelişkiler vardır. Bu konu aydınlatılmalıdır.”

“Karadeniz ve Kafkaslarda İşbirliği: Güvenlik Boyutu” başlıklı 5. gündem maddesi ile ilgili olarak söz alan KPK üyeleri özetle aşağıdaki hususları belirtmişlerdir.

Sayın Joost LAGENDIJK: “Türkiye ve AB Karadeniz ortak platformunda da bir araya gelmiştir. Bulgaristan ve Romanya’nın katılımıyla AB Karadenize daha fazla ilgi duymaktadır ve birtakım girişimleri söz konusudur. Bu girişimler Ukrayna ve Rusya’yı kapsayacaktır. Türkiye bu kapsamda kilit bir rol oynamaktadır.”

Sayın Yaşar YAKIŞ: “Gürcistan krizi, Karadeniz’deki durum ile bağlantılıdır.

Karadeniz’de hâlihazırda Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) platformu mevcuttur.

AB, Bulgaristan ve Romanya’nın AB üyeliğini müteakip, “Black Sea Synergy” girişimini başlatmıştır. Avrupa Parlamentosu da bu girişimin Türkiye ve Rusya’yı da kapsayacak şekilde güçlendirilmesini önermiştir.

Rusya bölgede varlığını göstermek için fırsat beklerken; Gürcistan krizi ona bu fırsatı vermiştir. Güney Osetya ve Abhazya Gürcistan toprağıdır. Bununla birlikte, Rusya bu bölgelerdeki varlığını devam ettirmek isterse hangi güç onun çekilmesini sağlayacaktır.

Rusya etnik unsurları bir baskı unsuru olarak kullanmaktan kaçınılmalıdır.

Gürcistan krizi aynı zamanda Boğazların statüsü ve Montrö Antlaşmasının gündeme getirmiştir.

Önümüzdeki dönemde Sivastopol liman üssünün durumu da gündeme gelecektir.

Türkiye Kafkasya İşbirliği ve İstikrar Platformu girişimini başlatmış ve destek görmüştür.

Ülkemizin ayrıca Ermenistan’a yönelik açılımları da bu dönemde gerçekleşmiştir.

Türkiye Karadeniz bölgesindeki barış ve işbirliğine katkı çabalarını sürdürmektedir.

Karadeniz’deki işbirliği tekrar soğuk savaşa dönülmesini önleyecektir.

Bölge enerji güvenliği bakımından da önem taşımaktadır.

Nabucco doğal gaz projesi büyük bir projedir. Türkiye de payına düşen gazı almalıdır. Bu proje için kaynak ülkelerin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bunun için uygun ülkeler Türkmenistan ve İran'dır."

Sayın Maria Eleni KOPPA: " "Black Sea Synergy"nin ötesine gidip Karadeniz Birliğini (Union for the Black Sea) gerçekleştirmeliyiz. Bunun için Rusya'nın aktif katılımı gereklidir.

Soğuk Savaş dönemine dönmek için daha dengeli politikalar izlemeliyiz."

Sayın Marios MATSAKIS: "Türkiye bölgesinde önemli bir güçtür ve önemli roller oynamaktadır.

AB olarak, Rusya ile de ilişkilerimiz ve ortaklığımız önemlidir.

Türkiye AB-Rusya ilişkilerinin geliştirilmesinde de katkıda bulunabilir."

Sayın Onur ÖYMEN: "Gürcistan ve Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü tartışılmaz.

Ermenistan daha önceki yapıcı girişimlerimize de olumu karşılık vermemiştir.

Dağlık Karabağ sorununun barışçı yollardan çözümü şarttır."

Sayın Mustafa ÖZTÜRK: "Bölge enerji bakımından da önem taşımaktadır. Ekonomik gelişme ve enerji kaynaklarının kullanımı için toprak bütünlüğünün pekiştirilmesi gerekmektedir."

Sayın Metin KAZAK: "Karadeniz bölgesindeki işbirliğinden büyük beklentilerimiz vardır."

Sayın Şükrü ELEKDAĞ: "Karadeniz Ekonomik İşbirliği varken yeni bir örgüte gerek bulunmamaktadır.

Rusya bölgede kilit aktör durumundadır. Bölgede bir *modus vivendi* oluşturulmalıdır.

Ukrayna ve Gürcistan'ın NATO üyeliği durumu daha gergin hale getirebilir."

Sayın Lütfü ELVAN: "Türkiye Nabucco doğal gaz projesini bloke etmemektedir. Ülkemizin kendi doğal gaz ihtiyacı da vardır. Bunu karşılamak durumundadır. Nabucco projesinde sadece transit ülke konumunda kalmak istemiyoruz. En uzun transit hattın geçeceği ülke olarak da bu hakkımızdır. Ocak 2009'da Macaristan'da yapılacak Nabucco zirvesinde daha net bir tablo ortaya çıkacaktır. Bu kapsamda, kaynak ülkelerin tespiti de önemli bir konudur.

Bütün ilgili ülkeler Karadeniz Ekonomik İşbirliği'nin uygun bir platform olduğunu kabul etmektedir."

Sayın Marios MATSAKIS: "Ermenistan'ın Azerbaycan'ı işgali ile, Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesi aynı niteliktedir.

Nabucco projesi transit ülkelere değil, Avrupa'ya gaz sağlamak için öngörülmektedir. Türkiye tutumunda ısrarcı olursa, başka alternatifler bulmak durumunda kalacağız."

Sayın Onur ÖYMEN: "Sayın MATSAKIS'in Kıbrıs ile Azerbaycan'ın işgal edilmesi arasında kurduğu benzerlik, tarihsel gerçekler ters düşmektedir. Azerbaycan Kıbrıs Rum tarafının yaptığı hukuk ihlallerinin hiçbirini yapmamıştır."

Sayın Cüneyt YÜKSEL: "Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmesi, AB katılım süreci devam ederken bölgesinde ve dünyadaki barış ve istikrara katkı gayretlerini göstermektedir.

Gürcistan krizi bölgedeki istikrarın önemini göstermiştir. Enerji güvenliğinin önemini de ortaya koymuştur. Umarız Avrupa bu konuda ilkeli bir politika izler. Gürcistan'ın toprak

bütünlüğü desteklenmelidir. Türkiye Kafkasya için AGİT ilkelerine dayalı coğrafya esaslı bir işbirliği ve istikrar platformu önermektedir. Avrupalı dostlarımızın bunu desteklemesini umuyoruz.

Dağlık Karabağ sorunu konusunda Minsk grubu başarılı olamamıştır. Umarız Ermenistan daha yapıcı bir tutum izler.”

Sayın Afif DEMİRKİRAN: “AB ve ABD’nin Karadeniz’e ilgisi artmıştır. Kafkasya ve Karadeniz’deki istikrar Ortadoğu’yu da etkilemektedir. Bu nedenle bölgede geniş kapsamlı istikrar sağlanmalıdır. Türkiye Karadeniz ve Kafkasya’nın istikrarı için olmazsa olmaz bir aktördür.”

Sayın Margaritis SCHINAS: “Türkiye’ye ihtiyacımız var ve aramıza katılmasını istiyoruz. EPP olarak verdiğimiz desteği teyit ediyorum.”

Sayın Marios MATSAKIS: “Türkiye güçlü bir ülkedir. Düşman değil dost bir komşumuz olmasını istiyoruz. Kıbrıslı Rumlar Türkiye’nin üyeliğinden çok kazançlı çıkacaklardır. Kıbrıs sorununu çözelim.”

Sayın Mithat MELEN: “Ekonomik kriz ile ilgili olarak AB ile Türkiye arasında yeterince işbirliği yapılmamaktadır. Her iki tarafı da ciddi olarak etkileyecek bu kriz konusunda önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu konu KPK’da ele alınmalıdır.”

Sayın Şükrü ELEKDAĞ, KPK’nın Türk kanadı adına, Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığının Cezalandırılmasına ilişkin AB Çerçeve Karar Taslağı ile ilgili olarak hazırlanan bir hukuki görüş ile ilgili olarak bilgi vermiş bu görüşün kayda geçmesini istemiştir. Ayrıca bu kapsamda Tarihçi Timothy Gordon ASH’in 16 Ekim 2008 tarihli Guardian gazetesinde yayımlanan makalesine de değinerek bu metni de üyelere dağıtmıştır.

Sayın Mehmet Sait DİLEK’in konuyu gündeme getirmesi ve Sayın Lütfü ELVAN’ın önerisiyle Türk vatandaşlarının AB ülkelerine vize alırken karşılaştıkları güçlüklerin devam etmesi ve bunların giderilmesi için yapılabilecek düzenlemeler konusunu ele almak üzere bir çalışma grubunun kurulması kabul edilmiştir.

KPK’nın gelecek toplantısının 31 Mart - 2 Nisan 2009 tarihlerinde Brüksel’de yapılması kararlaştırılmıştır.

Toplantının bitişini müteakiben yapılan basın toplantısında, Eşbaşkanlar Sayın YAKIŞ ve Sayın LAGENDIJK, gündemde ele alınan konuları özetlemişlerdir.

3. Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı/ Brüksel

Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı toplantısı 18 Şubat 2009 tarihinde Brüksel’de yapılmıştır. Toplantı, Komisyon Eşbaşkanları Sayın Yaşar YAKIŞ ile Sayın Joost LAGENDIJK’ın başkanlığında gerçekleşmiştir.

Sayın LAGENDIJK, toplantı gündemine geçilmeden yaptığı açış konuşmasında üç hususa değinmiştir:

- a. Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadele için Çerçeve Kararı,
- b. Leyla Zana aleyhinde açılan ceza davası,
- c. Avrupa Parlamentosunun Türkiye Raporu.

Leyla ZANA'nın 31 Mart 2009'daki duruşmasının, 61. KPK toplantısının tarihiyle çakışmasından dolayı Avrupa Parlamentosu üyelerinin mahkemeyi izlemelerinin zorlaşabileceğini belirtmiştir.

Sayın Ria OOMEN'in kaleme aldığı Türkiye Raporu konusunda LAGENDIJK, raporun Dış İlişkiler Komisyonunda onaylandığını; Genel Kurul'da ise 6 veya 11 Martta görüşülüp oylanacağını belirtmiştir.

Sayın Yasar YAKIŞ da gündeme geçilmeden önce yaptığı açış konuşmasında; daha önce Çerçeve Kararı ile ilgili olarak bir izleme mekanizması oluşturulmasının kararlaştırıldığını; konunun bundan sonraki aşamalarının o mekanizma çerçevesinde izlenmesinin uygun olacağını ifade etmiştir. Gelecekte, izlenmesi gereken başka konular ortaya çıkınca da KPK'nın her iki kanadından birer milletvekili belirlenerek konuyu onların izlemesi; görevlendirilecek bu milletvekillerinin dönüşümlü olarak Ankara veya Brüksel'de bir araya gelerek konuyu olgunlaştırmaları ve KPK Genel Kuruluna Rapor vermelerinin uygun olacağını belirtmiştir.

Leyla ZANA konusunda, arzu eden Avrupa Parlamentosu üyelerinin mahkeme safahatını diledikleri gibi izleyebileceklerini; buna kimsenin engel olmasının söz konusu olamayacağını; mahkeme gününün KPK toplantısı tarihi ile çakışması nedeniyle hangi işe öncelik vereceklerinin kendi tercihleri olacağını vurguladı.

Çerçeve Kararına ilişkin izleme işini Sayın ELEKDAĞ'ın yürüttüğünü; ancak bu işi yaparken AP tarafından da bir parlamenter muhatabının olması gerektiğini belirtmiştir.

Bunun üzerine Sayın LAGENDIJK, Sayın ELEKDAĞ'ın parlamenter muhatabının kendisi olduğunu; ancak işin teknik yönleri konusunda söz konusu Karar'ın raportörlüğünü yapmış olan Sayın ROURE'nin muhatap alınacağını söyledi.

Sayın YAKIŞ, Fransa'da *Liberte pour l'Histoire (Tarihe Özgürlük)* adlı bir Fransız düşünce kuruluşunun Çerçeve Karara şiddetle karşı çıktığını; bu Karar'ın tarihte vuku bulmuş bir olayı tarihçiler tarafından nasıl nitelenmesi gerektiği konusunda sınırlama getirdiğini; Fransa gibi bir ülkede bunun kabul edilemez olduğunu; bu nedenle Fransa hükümetinin, Çerçeve Kararı onaylarken, ulusal mahkemeleri soykırım konusunda karar vermeye yetkili kılacak beyanda bulunmaması gerektiğini savunduğunu ifade etti.

Sayın ÖYMEN de AP'nin Türkiye'deki bazı davalara çok ilgi gösterdiğini; hatta bu davaları izlemek için gözlemci gönderdiklerini; ancak AP'nin bu konularda seçici olmaması gerektiğini; çünkü Türkiye'de birçok önemli davaların süregeldiğini ve ayırım yapmadan tüm davalara aynı hassasiyeti göstermeleri gerektiğini; AB'nin tarafsızlığı ve yapıcılık ilkelerinin ancak bu şekilde korunabileceğini söyledi.

Sayın LAGENDIJK, 61. KPK Toplantısının gündem taslağını sunmuştur. Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ'ın 31 Mart sabah yapılacak KPK toplantısına yetişememesi ihtimalini de göz önünde bulundurarak Sayın BAĞIŞ'ın ve AB tarafında da bir Komiserin toplantıya hitap etmelerini kolaylaştırmak amacıyla, gündemin 3. ve 4. maddelerinin yer değiştirmesini önerildi ve bu öneri kabul edildi.

"Türkiye'nin Orta Doğu'daki uluslararası ilişkileri" başlığını taşıyan eski 4. (yeni 3.) madde de "Türkiye'nin Orta Doğu'daki rolü" olarak değiştirildi.

Sayın ELVAN, global ekonomik krizin ve bunun AB ekonomileri üzerindeki etkisinin de tartışılmasının yerinde olacağını belirtmiştir. Sayın LAGENDIJK, Sayın BAĞIŞ'ın yapacağı konuşmada bu hususa da değinmesi için Türk tarafının girişimde bulunabileceğini; AB tarafının da

bir Komiser tarafından yapılacak konuşmada bu hususa değinmesi için girişimde bulunacağını ifade etmiştir.

Gündem taslağının “*Enerji ve İklim: Türkiye’nin İklim Değişikliği, Türkiye’de Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Nabucco’nun Etkileri*” başlığını taşıyan 5. maddesi, Sayın YAKIŞ ve Sayın SOMMER’in müdahaleleri doğrultusunda, “*Enerji güvenliği ve İklim Değişikliği (Energy Security and Safety and the Climate Change)*” olarak değiştirildi. Uzun başlık altında ele alınabilecek her hususun bu kısa başlık altında da ele alınabileceği hususunda görüş birliğine varıldı.

KPK için Ankara’da yapılan hazırlık toplantılarında Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından; karayolları kotaları, vize ve Serbest Ticaret Alanı Anlaşmalarının üstlenilmesinde yaşanan sıkıntılar olmak üzere 3 konunun KPK gündemine dercedilmesi talep edilmişti.

KPK’nın Türk kanadı üyelerinin Ankara’da yaptıkları hazırlık toplantısında da şu konuların gündeme dercedilmesi önerilmişti:

- Ekonomi (*Gümrük Birliği, Parasal Birlik, sosyal politikalar, istihdam, KOBİ’ler*),
- Orta Doğu’daki son gelişmeler,
- Karadeniz, Kafkaslar ve Orta Asya ile işbirliği; güvenlik ve enerji,
- Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığının Cezalandırılmasına ilişkin 2008 tarihli AB Çerçeve Kararı.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından ise Türkiye’nin üyelik müzakerelerinde karşısına çıkarılan siyasi engellerin olumsuz etkileri konusunun KPK’da görüşülmesi önerilmiştir.

Bu konulardan Çerçeve Karar’ın, gündemin 6. maddesini teşkil eden “*İzlenecek Konular*” başlığı altında ele alınması; öteki konuların da Türk hükümeti adına yapılacak konuşmaya dercedilmesi hususunda mutabık kalındı.

KPK’nın Türk kanadı, 61. KPK toplantısının, 31 Mart sabahı başlaması halinde, yerel seçimler nedeniyle ilk oturuma yetişmelerinin zor olacağını belirtti. AP kanadı, ilk oturumun sabah yerine öğleden sonra yapılması için Parlamento Başkanlığı nezdinde, bir kez daha girişimde bulunabileceklerini; bu girişim başarılı olursa toplantının ilk oturumunun 31 Mart günü öğleden sonraya alınabileceğini; ancak bu girişimin başarılı olmaması halinde, toplantının 31 Mart sabahı başlaması dışında bir çare kalmayacağını belirtmiştir.

Bundan sonra, AP Türkiye Raportörü, Dış İlişkiler Komisyonunda kabul edilen Türkiye Raporu hakkında bilgi vermiş ve soruları cevaplandırmıştır.

Sayın ÇAKIR, Türkiye Raporu hazırlanırken muhalefet partisi olarak MHP görüşünün alınmamış olduğunu eleştirmiştir. Ayrıca, rapordaki demokrasi konusundaki ifadelerde Türkiye’de belli sayıdaki nüfusu ilgilendiren ifadelerin yer aldığını, ancak çok sayıda insanı ilgilendiren önemli hususların da yer alması gerektiğini belirtti. Özellikle, Siyasi Partiler Yasası’nın uygun şekilde yeniden düzenlenmesinin; basın-ticaret-siyaset ilişkilerini düzenleyen Siyasi Ahlak ve Siyasi Etik Kurallarını ortaya koyan düzenlemelerin bir an önce çıkarılmasının; demokrasinin geliştirilmesini destekleyen bu önemli girişimler ile ilgili olarak Türkiye Raporunda vurgu yapılmasının, konu 70 milyon nüfusu ilgilendirdiğinden Türkiye’nin geleceği açısından yararlı olacağını ifade etti.

Sayın YAKIŞ yapılan son toplantıdan bu yana Türkiye’de meydana gelen iç gelişmeler hakkında bir sunum yapmış ve soruları cevaplandırmıştır.

4. 61. Türkiye-AB KPK Toplantısı

31 Mart- 2 Nisan 2009 tarihinde Brüksel'de düzenlenecek olan 61. Türkiye-AB KPK toplantısına hazırlık amacıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan AB Genel Müdür Yardımcısı Cemalettin DAMLACI ve AB Şube Müdürü Mustafa CESAR, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden Siyasi İşler Daire Başkanı Alp AY, Ulusal Program Daire Başkanı Nilgün ARISAN ERALP, Ekonomik ve Mali Konular Daire Başkanı İnci ATAÇ RÖSCH, Tek Pazar ve Rekabet Daire Başkanı Gökhan ARALAN, Tarım ve Balıkçılık Daire Başkanı Fatma CAN SAĞLIK ve Sektörel ve Bölgesel Politikalar Daire Başkanı Nurşen NUMANOĞLU, AB Uyum Komisyonu üyelerini bilgilendirmişlerdir.

61. Türkiye-AB KPK Toplantısı, 31 Mart-2 Nisan 2009 tarihlerinde Brüksel'de yapılmıştır. Toplantı, Komisyon Eşbaşkanları Sayın Yaşar YAKIŞ ile Sayın Joost LAGENDIJK'ın başkanlığında gerçekleşmiştir.

Toplantının açılışında Eşbaşkanlar Sayın Yaşar YAKIŞ ve Sayın Joost LAGENDIJK, Türk Hükümeti adına Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ, AB Konseyi'ni temsilen Çek Dönem Başkanlığı temsilcisi Sayın Milena VICENOVA, Avrupa Komisyonu adına Komiser Sayın Olli REHN birer konuşma yapmışlar ve üyelerin sorularını cevaplamışlardır.

Sayın YAKIŞ yaptığı konuşmada, KPK'yı, Türk ve AB kanadının anlaşmazlığın iki tarafı olarak değil, aynı amaca ulaşmak için çaba sarf eden bir ekip olarak gördüğünü; parlamenterler olarak sorunlar ve eksiklikler varsa bunların giderilmesi için nasıl katkıda bulunacaklarını ortaya koyacaklarını belirtmiştir. AB'nin uzun vadede yükleneceği küresel sorumluluğa Türkiye'nin katkılar yapacağını; Türkiye'nin artık askeri gücünün yanı sıra Ortadoğu, Kafkaslar, Karadeniz ve Orta Asya'da barış ve istikrarın yerleşmesi için yumuşak gücünü de kullanan bir ülke haline geldiğini vurgulamıştır. Sayın YAKIŞ, ayrıca AB'ye katılım sürecindeki hedefimizin tam üyelik olduğunu belirtmiş AP'den üyelik sürecine verdiği desteği artırmasını, daha dengeli ve teşvik edici olmasının beklendiğini ifade etmiştir.

Sayın REHN, Avrupa Komisyonu'nun Türkiye'nin tam üyeliği konusunda kararlı olduğunu; üyeliğin yolunun reformlardan geçtiğini; müzakerelerin ivmesinin de buna bağlı olduğunu vurgulamıştır. TBMM'de yer alan bütün siyasi partilerin AB üyeliğinden yana olduğunu gördüklerini; ifade özgürlüğü hususunda sağlanan gelişmelere memnun olduklarını; ancak medya özgürlüğünün ve yargının bağımsızlığının köşe taşı olduğunun unutulmaması gerektiğini belirtmiştir. Sayın REHN, ayrıca kadın haklarına saygı kapsamında TBMM'de Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun kurulmasının önemli olduğunu belirtmiş; Türkiye ve AB'nin stratejik bir bağı olduğunu; Güney Kafkaslarda barış, güvenlik, enerji gibi konuları çözmek için AB'nin Türkiye'ye ihtiyaç duyduğunun da altını çizmiştir.

Sayın BAĞIŞ, AP'nin Türkiye raporunun, AB'ye katılıma vurgu yapması, kaydedilen gelişmeleri belirtmesi; dış politika, enerji ve güvenlik politikalarına yer vermesi; PKK'nın bir terör örgütü olarak nitelendirilmesi ve genel kurulda 528 üye tarafından kabul edilmesinden dolayı teşekkür etmiştir. Reformlar konusunda kararlı olduğumuzu; ulusal programın yayınlandığını; ilk defa bir devlet bakanının baş müzakereci olarak atandığını; Cumhurbaşkanı, Başbakan ve ana muhalefet partisi liderinin uzun bir aradan sonra Brüksel'e gelip tam üyelik kararlılığımızı gösterdiklerini belirtmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesinin ve vakıflar kanununun değiştiğini; TRT 6 yayınlarının başladığını, Kyoto Protokolünün TBMM'de onaylandığını; Güneydoğu bölgesine 500 milyon Euro'luk bir fon ayrıldığını hatırlatan Sayın BAĞIŞ, 600'e yakın sivil toplum kuruluşu ile bir araya gelerek AB ile ilgili düşüncelerini aldıklarını söylemiştir. İnsan hakları ve özgürlük alanında daha itibarlı bir ülke olmayı arzuladığımızı; kamu denetçiliğini

çıkarmak için muhalefet ile görüşeceklerini; azınlık hakları ile ilgili olarak son 7 yılda cumhuriyet tarihinden daha fazla ilerleme kaydettiklerini; AB sürecini genel olarak bir kazan-kazan süreci olarak değerlendirdiklerini de eklemiştir.

Daha sonra Sayın REHN'e aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

Sayın ELVAN: "3. ülkelerle yapılan Serbest Ticaret Anlaşmaları konusunda Andorra ve San Marino'ya sağlanan koşullar ile Brezilya, Meksika gibi ülkelere verilen vize muafiyeti Türkiye'ye neden uygulanmıyor?"

Sayın BOZKURT: "Avrupa Adalet Divanının (AAD) vize konusundaki kararı nedir? Türk vatandaşlarının anlaşmalardan doğan hakları ne olacak? Almanya bu konuda adım atacak mı?"

Sayın ÖYMEN: "AAD kararından sonra Avrupa Komisyonu ne yapacak?"

Sayın VAN ORDEN: "Enerji konusunda farklı tedarik kaynakları ve transit yolları oluşturmak için ne yapabiliriz? Kıbrıs konusunda kimin referandumda olumlu oy kullandığını unutmayalım. Yunanistan'a da aynı baskıyı yapmalıyız."

Sayın ÖGER: "Türkiye'nin üyeliğine karşı bazı önyargılar var. Bazı hükümetler bunun iç siyaset malzemesi yapıyor. 35 başlık tamamlansa bile Türkiye tam üye olamayabilir. Bunu aşmak için ne tür iletişim stratejisi uygulanıyor?"

Sayın REHN tarafından cevaben aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

"Müzakere çerçeve belgesinin yasal ve siyasi temel oluşturduğunu, fasıllar üzerinde çalışmaya devam ettiklerini, günün birinde Sayın ÖGER'in bahsettiği noktaya da gelinecektir

3. Ülkeler, Türkiye ile de STA yapmaya teşvik edilmektedir.

AAD'nın kararı incelenmiştir; Komisyon, üye ülkelerle bu kararın kapsamını analiz etmekte, bunun tutarlı bir şekilde nasıl uygulanacağı incelenmekte, önemli konuları Türk yetkilileri ile açıklığa kavuşturmaya çalışılacaktır.

Kıbrıs konusunda AB müktesebatı ile uyumlu 2 toplumlu 2 bölgeyi bir federasyonu içeren kapsamlı bir çözüm desteklenmektedir.

Basın özgürlüğü konusunda endişeler paylaşılmaktadır; bir sonraki ilerleme raporunun ağırlık noktalarından birini bu konu teşkil edecektir ve ifade özgürlüğü, açık ve demokratik bir toplumun temelidir.

Enerji tedarikinin çeşitlenmesi, güney koridoru ve başka geçiş noktaları önemlidir ve Türk mevzuatının AB müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi konusunda çalışmalar sürmektedir.

İletişim konusunda Komisyon, üzerine düşeni yapacaktır; ulusal hükümetlerin de Brüksel'de alınan kararı savunacaklarına inanılmaktadır."

Sayın BAĞIŞ'a aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

Sayın YILMAZ: "AB ile diyalog ve işbirliğini nasıl güçlendirebiliriz?"

Sayın CAMRE: "Basın özgürlüğü konusunda ne gibi reformlar yapılacak? Danimarka Başbakanı RASMUSSEN'in NATO Genel Sekreterliği adaylığı ile ilgili çıkan haberlere ne diyorsunuz?"

Sayın KOPPA: "Reform süreci yeniden başlamalı ve azınlık hakları ile ifade özgürlüğü mutlak öncelikli konular olarak ele alınmalıdır."

Sayın BOZKURT: “Reform sürecinde değişiklik yapılacak olan yasalar nelerdir?”

Sayın ÖYMEN: “AB ilerleme raporunda da ele alınan milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılması ve yargı bağımsızlığı için ne gibi adımlar atılacak? Çerkezlerin Çerkezce yayın talebi reddedildi. Düzeltmek için ne yapılacak?”

Sayın ELEKDAĞ: “Sayın REHN, demokratik laiklikten bahsetti. CLINTON laik demokrasiden bahsetti. Bunların farkı nedir?”

Sayın ÖĞER: “Türk toplumunda AB heyecanı azaldı. Avrupa karşıtlığı başladı. Türk toplumu ile AB arasında ilişki kurmak için ne yapılacak?”

Sayın HOWITT: “Brüksel’i ziyaret eden liderler buradaki havayı Türkiye’ye yansıtılabildiler mi?”

Sayın Bağış cevaben;

Yeni reformların, kamu denetçiliğinin çıkarılması, Venedik Komisyonu kararlarının uygulanması ve yerel seçimlerin tarihinin değişmesi olacağını;

Başbakan RASMUSSEN’in NATO Genel Sekreterliği adaylığı konusunu bütün adayları gördükten sonra liderlik niteliklerine göre bir değerlendirme yapacaklarını;

Demokratik laiklik ile laik demokrasi arasında bir fark bulunmadığını;

Dokunulmazlıklarını kaldırılmasının herkes açısından ele alınmasını istediklerini;

Yargı reformu yapılmasının şart olduğunu;

Türkiye’nin tam üyeliği için hem Türk hem Avrupa kamuoyunun ikna edilmesi gerektiğini, iletişim araçlarını daha iyi kullanmaya çalıştıklarını, belirtmiştir.

Sayın MILENA; AB mevzuatının uygulanması gerektiğini, basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğünün uygulamada geçerlilik kazanması gerektiğini; ayrımcılık, Güneydoğu’daki ekonomik güçlükler, yolsuzluk, işkence, kadınlara karşı şiddetle mücadele edilmesini, sendikal hakların acil olarak TBMM’ye getirilmesini, Ankara Anlaşması’nın ek protokolünün uygulamasını istemiş; 2 ek faslın müzakereye açılması çalışmalarının devam ettiğini söylemiştir.

Sayın LAGENDIJK: Türkiye raporunda bütün düşüncelere yer verilmeye çalışıldığını, dengeli bir rapor olduğunu, son 2 yıl içinde üyelik lehine olanların bir hayal kırıklığı yaşadığını, Cumhurbaşkanı Sayın GÜL’ün Ermenistan ziyaretini önemli olarak gördüklerini, bir sonuç vermesini beklediklerini belirtmiştir.

Söz alan Sayın ÖYMEN, Ermenistan’ın Azerbaycan topraklarının % 20’sini işgal etmiş durumda olduğunu, Türkiye’nin Ermenistan’a kapılarını açmayışının nedeninin, Azerbaycan toprağı olan Dağlık Karabağ’ın ve birçok başka illerin Ermenistan tarafından işgal altında tutulması olduğunu söylemiştir. Sayın ÖYMEN, AP’nin kabul ettiği metinlerde “katılım” sözcüğü yer alırken, Konsey’de kabul edilen metinlerde bu sözcüğün geçmemesini eleştirerek, bazı Türk parlamenterlerin AB’ye karşı inancını kaybetmesinin normal olduğunu, aynı durumun AP tarafı için de geçerli olduğunu belirterek, bu konunun Parlamento Raporunda yer alması gerektiği hususunu vurgulamıştır.

Sayın YÜKSEL, Sayın SOMMER’in sorusuna cevap olarak; Mardin’in Midyat ilçesinde yer alan Mor Gabriel Manastırı’nın bulunduğu yerin mülkiyet sorunları hakkında bilgi aktarmıştır. Manastır’ın 16 yüzyıl önce 4. yüzyılda inşa edildiğini belirterek, dünyanın en eski manastırlarından biri olduğunu ve durumunun iyi olduğunu, ancak manastırın kapanmış olması gibi yanlış bir

anlamanın söz konusu olduğunu belirtmiş ve manastır hakkındaki 4 adet hukuki davayı özetlemiştir.

“Türkiye’nin Ortadoğu’daki Rolü” başlığı altında üyeler tarafından özetle aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir.

Sayın HOWITT, kendi ülkesi İngiltere’nin terörizmden çok etkilendiğini ve AB üyesi ülkelerin İsrail’deki saldırıları kınadıklarını ve yardımın bu bölgeye ulaştırılması konusunda destek verdiklerini belirtmiştir. Ayrıca, İsrail-Filistin arasındaki yeni siyasi durum ve İsrail’deki yerleşim ve altyapının inşa edilmesi konularında çözüme ulaşılmasını sorgulamış ve yasadışı silah konusunda çözüm üretilmesi gerektiğine değinmiştir. AB ve Arap hükümetlerinin ilişkilerini değerlendirerek, barış sürecinde küçük adımların atılabileceğini ve bunda Türkiye’nin önemli bir rol oynayacağını vurgulamıştır. Nükleer silahsızlanma ve Gazze’ye insani yardımın yapılması konularında Türkiye ile işbirliğine gidilebileceğini ifade etmiştir.

Sayın YAKIŞ, Sayın SOMMER’in Türkiye’nin AB’nin dış politika alanındaki kararlardan farklı bir çizgi benimsemiş olduğu yolundaki beyanına cevap olarak, dış politika alanının Türkiye’nin AB müktesebatına en yüksek oranda uyum gösterdiği alan olduğunu ve bu oranın % 96 mertebesinde olduğunu söylemiştir.

Sayın İRBEÇ, Ortadoğu’nun Türkiye’nin komşusu olduğunu vurgulamış ve bölgedeki anlaşmazlıkların maliyetinin çok fazla olduğunu belirtmiştir. Türkiye’nin bölgede arabuluculuk girişimleri çerçevesinde, İsrail-Suriye ilişkilerinde aracı rol üstlendiğini diğer yandan ise, Türkiye’nin bölgedeki tansiyonun düşürülmesi konusunda da çalıştığını belirtmiştir. Ayrıca, Gazze şeridindeki olayların her iki tarafa verdiği zararları özetlemiş, krize ilişkin Brüksel’de AB-İsrail görüşmeleri yapıldığını belirtmiştir.

Sayın YÜKSEL, hâlihazırdaki durumun son derece hassas olduğunu belirtmiş ve BM kararlarının uygulanmasını ümit ettiğini belirtmiştir. Ayrıca, Gazze’deki ambargonun kaldırılmasını, uluslararası gözlemcinin bölgeye konumlandırılmasını istemiş, Suriye’nin de bu sürece dâhil edilmesi gerektiğini de vurgulamıştır.

Sayın LAGENDIJK, Türkiye-AB ilişkilerinin Arap Devletleri tarafından yakından takip edildiğini belirterek, Türkiye AB’ye katılırsa, Arap dünyası ile ilişkilerinin iyi olacağını ve bunun AB için de çok önemli olduğunu vurgulamış, AB’nin üstlenmek istediği rolün şu anda Türkiye tarafından üstlenildiğini belirtmiştir.

Sayın YILMAZ, Türkiye’nin tek taraflı hareket etmediğini, ilgili tarafların barış için çalışmakta olduğunu ve Avrupa ülkelerinin bu girişimi takdir etmesi gerektiğini ifade etmiştir. Türkiye’nin dünyanın farklı bölgeleri ile iletişim kurmakta olduğunu ve bu durumunun da AB’de de ilerlemesini sağladığını belirtmiştir.

Sayın ÖGER: MATSAKIS’in Türk askerini Kıbrıs’ta işgalci olarak niteleyen konuşmasına değinerek şunları ifade etmiştir: *“Bütün bu konuşmalarda dikkatimi çeken bir şey var. Burada, bir arada Türkiye- AB arasındaki sorunları tartışmamız gerekiyor. Ama siz Kıbrıs’ın fanatiği gibi davranıyorsunuz. Kıbrıs’ı 74 olaylarıyla anlatmaya başlıyorsunuz, böylece hiçbir zaman inandırıcı olamıyorsunuz. AP’deki vekiller bu tarzınızdan hoşlanmıyor, son derece pravakatör tavırlar sergiliyorsunuz. Türkiye son zamanlarda dış politikada gayet iyi gitmektedir. Son senelerdeki sergilediği politikayı çok iyi buluyorum. Türkiye Yunanistan, Bulgaristan, Malta veya Kıbrıs değil. Türkiye 80 Milyonluk nüfusa sahip geçmişte güçlü bir ülkedir. İsrail’i, Gazze’yi bizzat dolaştım ve oralarda insanlık faciası gördüm. Böyle bir şeye reaksiyon gösterilmesini de doğal karşılıyorum. Hamas’la da iletişim kurması anormal değil. Çünkü seçimleri kazandı. Oradakilerin tek çıkar yolu*

Hamis'dan geçiyor. Türkiye'nin kendi politikasını yapmasının zamanı gelmiştir. Hamas'la konuşulmadan da bu iş çözülemez diye düşünüyorum”.

Sayın ELEKDAĞ, Ortadoğu sorunlarının merkezinde Türkiye'nin olduğunu veya çözümlerinin da Türkiye'den geçtiğini; ABD Başkanı OBAMA'nın da bu konuda Türkiye'yi kilit ülke olarak gördüğünü; OBAMA'nın Türkiye'yi ziyaretinin birtakım zorlayıcı unsurlarla beraber çözümler için önemli olduğunu belirtmiştir. Türkiye-ABD ittifakının ortak çıkarlara dayandığını; ABD'nin Filistin sorununu ihmal ettiğini; Filistin sorununu ABD çözmeye çalışsaydı 11 Eylül'ün olmayacağını da vurgulamıştır. Türkiye'nin çıkarlarının bağımsız, dengeli ve adil bir politika izlemek olduğunu da eklemiştir.

Sayın ÖYMEN, toprak bütünlüğüne sadık kalınmasını, Filistin halkını desteklediklerini, ancak Hamas'ın uluslararası terör örgütleri sıralamasının da 10. sıra olduğunun unutulmaması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın DEMİRKIRAN, Gazze Bölgesindeki Filistinli sivil kayıpların son derece yüksek olduğunu, Hamas'ın demokratik olarak seçildiğini ve Türkiye'nin de Hamas'ı yok saymasının bu nedenlerle yanlış olacağını belirtmiştir.

Sayın KAVAZ, Türkiye'nin rolünün çok önemli olduğunu ve Sayın ERDOĞAN'ın Davos'daki tavrının da sadece haksızlığa karşı yapıldığını ifade etmiştir.

Sayın YÜKSEL, enerji konusunda Nabucco ile ilgili olarak, bir önceki akşam Sayın BABACAN'ın da aynı konudan bahsettiğini ifade etmiştir. *“Türkiye'nin dış politika ile ilgili ilerleymesinde yönünü batıdan Ortadoğu'ya çevirdiği bazı kimseler tarafından düşünülebilir ancak bu doğru değildir”* diyerek, Türkiye'nin tüm komşularıyla iyi bir işbirliğinin stratejik açıdan önemli olduğunu bu nedenle de tüm komşularla işbirliği yaptığını ifade etmiştir.

Sayın ELEKDAĞ, Türkiye'nin İslam Dünyası için bir pusula, yol haritası ve örnek teşkil ettiğini söyleyerek; Türkiye'nin demokratik idealleri yaşayan bir örnek olduğunu, vurgulamıştır.

Sayın CAMRE, Türkiye'nin Ortadoğu'daki krizle ilgili görüşlerinin birçoğunun AB ülkelerinden farklı yaklaşımlar içerdiğini söylemiş ve Türkiye'nin AB'ye girmesi durumunda bağımsızlığını bırakmaya hazır olup olmadığını sormuştur. Sayın YAKIŞ, Sayın CAMRE'nin bu sorusuna cevaben, Türkiye'nin AB'ye girmesi ile birlikte Türkiye'nin bağımsızlığını kaybetmesinin söz konusu olmadığını, tam tersine AB dış politikasının belirlenmesinde katkılarının olacağını vurgulamıştır.

Sayın TOUBON, Türkiye'nin bölgedeki merkezi rolü, bu merkezi rolün AB'ye tam üyelikle bağdaşabilmesini sorgulamış ve Lizbon Anlaşması sonrası, Türkiye'nin AB'nin dış politikası ile uyumlu hareket etmesinin bağdaştırıcı olacağını belirtmiştir.

“Enerji Güvenliği ve İklim Değişikliği” başlığı altında üyeler tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

Sayın ÖZTÜRK, Sayın DEMİRKIRAN, Sayın MELEN, Sayın COŞKUNOĞLU, Sayın ÖĞER, bu başlık altında, Türkiye'nin amacının, başta Nabucco projesi olmak üzere, ileride geliştirilecek diğer projelerle Avrupa'nın enerji güvenliğine önemli katkılarda bulunmak olduğunu belirtmişlerdir. Geçtiğimiz yıl Ağustos ayında Gürcistan'da yaşanan gelişmelerin, enerji güvenliği, kaynak ve güzergâh çeşitlendirmesi kavramlarının önem ve önceliğini bir kez daha gözler önüne serdiğini; tek kaynağa artan oranda bağımlılığın neden olabileceği sıkıntı ve sorunları yeniden gündeme getirdiğini belirtmişler; enerji güvenliğine yönelik sorunları aşmaya hizmet edecek projelerin üstüne daha kararlı ve hızlı bir şekilde gidilmesini istemişlerdir. Bu bağlamda, ülkemiz

için öncelik arz eden Nabucco ve Türkmen doğal gazının ülkemize sevki projelerinin aşama aşama hayata geçirilmesi hususunun daha da büyük aciliyet ve önem kazandığını ve bunu teminen, ABD ve AB ile işbirliği ve eşgüdümün daha da yoğunlaştırılması gerektiğini vurgulamışlardır.

İklim değişikliği konusunda ise; Türkiye'nin de yer aldığı Akdeniz Havzası'nda bulunan ülkelerin iklim değişikliğinden ciddi boyutlarda etkilenecek olmalarının bilimsel verilerle kanıtlandığı, küresel ısınmanın özellikle su kaynaklarının zayıflaması ve çölleşme ile bunlara bağlı ekolojik bozulmalar gibi olumsuz yönlerinden ülkemizin halihazırda etkilenmeye başladığını; ancak bazı ülkelerin sanayi devriminden sonra iklim değişikliğine sebep olan sera gazlarını atmosfere diğer ülkelerden daha çok salmalarının sorumluluğunu üstlenmeleri gerektiğini ve öncelikle onların yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

61. KPK Toplantısı'nın 3. gününde "*takip edilecek konular ve diğer meseleler*" başlığı altında, AB Çerçeve Kararı, vize ve Serbest Ticaret Anlaşmaları ele alınmıştır.

Bu çerçevede Sayın DİLEK, AAD kararı konusunda somut bir adım atılmadığını belirterek, KPK olarak konuyu incelemek üzere alt komisyonlar oluşturulması ve bir yol haritası belirlenmesi önerisinde bulunmuştur. Sayın ELVAN da vize konusunda AAD kararının olası sonuçlarını ve AB'nin alacağı tedbirlerin neler olacağını sormuştur.

Sayın LAGENDIJK, AB Komisyonuna bu konuyu sorduğunu, ancak pek çok çevrenin bu konuda kararsız olduğunu; somut adımların atılması için Almanya genel seçimlerinin beklenmesi gerektiğini düşündüğünü; Nisan ayı sonunda bu konuda ilgili tarafları bir araya getirecek bir seminer düzenlemeyi düşündüğünü ifade etmiştir.

Sayın ELEKDAĞ, AB Çerçeve Kararının metninde yasal boşluklar bulunduğunu; BM Soykırımı önleme antlaşmasına göre belirlenen bir mahkeme tarafından verilen bir karar olmadan soykırımın cezalandırılmasının öngörüldüğünü; böyle bir girişimin uluslararası hukuku ihlal etmek anlamına geleceğini belirtmiş; Fransa'nın bu açığı telafi edecek farklı bir uygulama başlattığını; diğer AB ülkelerinin de bu yola başvurmayı seçmelerini umduğunu da eklemiştir.

Sayın KOPPA, KPK ve AP olarak karar verebilecek bir merci olmadıklarını; Sayın ELEKDAĞ'ın yaptığı sunumu göz önünde bulundurabileceklerini fakat bu duruma karşı olduğunu; ayrıca KPK'nın resmi tutumu olarak bunun tutanaklara yansıtılamayacağını söylemiştir.

Sayın SIVACIOĞLU, Uluslararası Ceza Mahkemesi Sözleşmesi'ne göre 2004 öncesi işlenmiş belirtilen suçlara cezai yaptırım uygulanamayacağını, Çerçeve Kararı'nda ise bununla çelişen bir hüküm bulunduğunu ifade etmiştir.

Sayın LAGENDIJK, bu konunun sadece Türkiye tarafından değil, başka taraflarca da dile getirildiğini ve ayrıca Konsey'in de bu konuyu ele aldığını; fakat üye devletlerin farklı görüşleri olduğunu; AP ve KPK olarak konuya girmelerinin doğru olmayıp, konuyu Konsey'e bırakmak gerektiğini dile getirmiştir.

Bir önceki KPK toplantısında dile getirilen STA'lara ilişkin olarak Sayın ELEKDAĞ, Türkiye-AB Gümrük Birliği Anlaşması'nın uygulanmasında karşılaşılan sorunlar konusunda bir sunum yapmıştır. Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği'nden kaynaklanan sorunlardan en önemlisinin AB'nin üçüncü ülkelerle imzaladığı Serbest Ticaret Antlaşmaları olduğunu hatırlatmıştır. Gümrük Birliği'ni kuran 1/95 sayılı Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Kararına göre AB'nin üçüncü ülkelerle imzaladığı STA'ların Türkiye için otomatik olarak yürürlüğe gireceğini ve AB herhangi bir devletle STA imzalamadan Türkiye'nin bu devletle bir ticari antlaşma imzalamayacağını; bu durumun üçüncü ülkeler lehine Türkiye karşısında avantajlı bir durum yarattığını vurgulamıştır. Avrupa Komisyonu'nun girişimine rağmen Meksika ve Cezayir

örneğinde olduğu üzere üçüncü ülkelerin Türkiye ile STA müzakerelerini başlatmadığını da dile getirmiştir.

Sayın ELVAN, Sayın REHN'e STA'larla ilgili yönelttiği soruda, Cezayir ve Meksika'ya Türkiye ile de müzakerelerin başlaması için bir mektup gönderilip, ret yanıtı alındığını; AB'nin San Marino ve Andorra ile imzaladığı benzer antlaşmaların olduğunu; neden aynısının Türkiye için de uygulanmadığını belirttiğini söylemiştir. Komisyonun durumun düzeltilmesi için bugüne kadar yapmış olduklarının yeterli olmadığını da dile getirmiştir.

Sayın LAGENDIJK, STA'lar konusunda yaşanan sıkıntıların rapora da yansıtıldığını; bu durum karşısında KPK'nın yapmasını istediklerine ilişkin öneri beklediklerini söylemiştir.

Sayın ELEKDAĞ, Avrupa Komisyonu'nun konuyu ele aldığını fakat bir gelişme yaşanmadığını ve AB'nin müzakere ettiği ülke sayısının giderek arttığından Türkiye'nin zarar etmeye devam ettiğini, çözüm için ya AB ve Türkiye'nin STA müzakerelerine eş zamanlı olarak başlaması ve müzakerelerin eşzamanlı yürürlüğe girmesi gerektiğini; ya da AB ile Andorra ve San Marino arasında geçerli olan rejimin Türkiye için de uygulanması gerektiğini; ama yine de Türkiye'nin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamayacağını; Türkiye'nin üyelik tarihinin tahmininin imkansız olduğundan STA'larla ilgili sorunların bir an önce çözülmesi gerektiğini ve Türkiye'nin Ortaklık Konseyi ve Gümrük Birliği Anlaşmaları'dan kaynaklanan haklarından yararlanmasının haklı ve meşru olacağını dile getirmiştir.

Sayın ÖGER, STA'lar konusunun KPK'da tartışılması gereken ciddi bir konu olduğunu; Ankara Antlaşması ek protokolünün uygulanmamasından kaynaklanan Türkiye'ye karşı haklı eleştiriler olduğunu; fakat Gümrük Birliği Türkiye üzerinde çok faydalı olmuş olsa da, zirai malların kapsanmaması ve Türkiye'nin ihracatının çoğunu yaptığı tırlar ve kamyonlara kota konulması nedeniyle Türkiye'ye haksızlık yapıldığını; Gümrük Birliği konusunda Türkiye'ye özel statü verilmesi gerektiğini; zira Türkiye'nin AB tarafından kararlar alınırken masada olmayıp, alınan kararlara uymak durumunda kaldığını; yapılan haksızlıkların AB'nin inandırıcılığını zedelediğini ifade etmiştir.

Sayın YAKIŞ, KPK'nın mevcudiyet sebebinin hem Türkiye hem AB tarafından endişe yaratan konuların tartışılması olduğunu düşündüğünü; ayrıca bir önceki toplantıdan bu yana STA'lar konusunda haksızlık yaratan yeni gelişmelerin yaşandığını; KPK olarak herhangi bir eylem talebinde değil, ama Komisyon ve Konsey'e çağrıda bulunabileceklerini ve uygun buldukları eyleme geçmelerini kendilerinden rica edebileceklerini söylemiştir. Türkiye'nin Gümrük Birliği'nin bütün gereklerini yerine getirmek zorunda olduğunu; fakat bunun için AB'nin de KKTC için vermiş olduğu doğrudan ticaret gibi sözlerini yürürlüğe koyması gerektiğini hatırlatmıştır. STA'lar konusunda Türkiye'nin mağdurluğu giderilmezse, hükümetçe dile getirildiği üzere telafi edici önlemler alınacağını; bu noktaya ulaşılmadan önce KPK olarak müdahale edip sorunu çözmek gerektiğini de dile getirmiştir.

Sayın TOUBON, işin çok detayına girmeden çok samimi ve net olmaları gerektiğini; Türkiye'nin çeşitli temellere dayanarak AB'ye üye olmak üzere müzakerelere başladığını; ek protokolün uygulanmasının vazgeçilmez olduğunu; bunun akdedilmiş bir antlaşma olup, eğer ek protokol TBMM tarafından onaylanmazsa ve uygulamaya geçirilmezse mevcut durumun müzakereleri bloke etmeye devam edeceğini; Türkiye'nin gözlemci statüsüyle ticari görüşmelere katılabileceğini; fakat Gümrük Birliği'nin işleyişinin Ankara protokolüne şart koşulabileceğini; bunun kurumsal bir gereklilik olduğunu; 2009'un geri kalan bölümünde Türkiye'nin AB yolunda gelişmeler kaydetmesi gerektiğini ve 2009'un stratejik bir yıl olduğunu söylemiştir.

Sayın HACALOĞLU, Türkiye`de yaklaşık 12 ile 15 milyon arasında Kürt kökenli vatandaşın bulunduğunu; 1/3`ünün ekonomik olarak dezavantajlı olan Güneydoğu Anadolu`da yaşadığını; 2/3`ünün ise ekonomik olarak Avrupa standartlarının geçerli olduğu Ege ve Akdeniz sahillerinde yaşadığını; CHP olarak bu bölgelerde aldıkları oyların çoğunun Kürt kökenli vatandaşlardan geldiğini; etnik olarak farklı tüm vatandaşların da ana dil ve yayın hakları dâhil olmak üzere demokratik haklarını kullanmalarının temel olduğunu; Türkiye`nin kendi bütünlüğü içerisinde AB`ye entegre olduğunu dile getirmiştir.

Sayın SCHINA, mevcut toplantının katılmış olduğu 6. KPK toplantısı olduğunu; hayal kırıklığına uğradığını; ortak konuların yararlı bir şekilde tartışılmayıp, ulusal çıkarların ön plana çıkartıldığını söylemiştir. KPK`nın giderek anlamsızlaştığını; belirli gruplaşmalar olduğunu; bunun AP milletvekillerinin toplantılardaki yokluğundan kaynaklandığını; iki tarafın birbirine yönelttiği suçlamalarla asıl özün göz ardı edildiğini; Türk tarafının belli bir gündemle gelmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın LAGENDIJK bu konuların bir dahaki Başkanlık Divanı`nda ele alınabileceğini; birtakım şeylerin değişmesi gerektiğini düşündüğünü söylemiştir.

Sayın DUFF, 10 yıldır KPK`ya katıldığını; tarihsel bir perspektiften baktıklarında TBMM ve AP arasında karşılıklı anlayış ve saygının gitgide artmış olduğunu gördüğünü dile getirmiştir. KPK`nın önemine halen inanmakta olduğunu; ancak KPK`nın verimlilik ve etkinliğini arttırmak gerektiğine vurgulamıştır. Eğer İrlandalılar da Lizbon Antlaşması yönünde oy kullanırlarsa, AP`nin vize ve göç politikası üzerinde eş-yasa yapan olarak rolünü arttırabileceğini ve ticaret antlaşmaları üzerinde tam haklara sahip olacağını; şu an bu haklara tam sahip olmadığından AP`nin dolayısıyla KPK`nın tam etkin olamadığını hatırlatmıştır. Ayrıca, AB`nin uyguladığı vize politikasının tam bir karmaşa olup düzeltilmesi gerektiğini; ilişkileri zehirlediğini eklemiş Kıbrıs konusunda mevcut yıldaki fırsatların iyi değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın ÇAKIR, Türkiye Anayasası`nda sadece Türk vatandaşları ifadesinin olduğunu; Sayın HACALOĞLU`nun söylediği Kürt kökenli vatandaşlar ifadesinin bu şekilde değiştirilmesinde fayda olduğunu ifade etmiştir.

Sayın YAKIŞ, yaklaşan AP seçimleri nedeniyle AP kanadının mevcut üyeleriyle yaptıkları son toplantı olduğunu, konuşulanları oy tabanlarına taşımaları gerektiğini ve çeşitli izleme mekanizmalarının oluşturulmasının iyi olacağını ifade etmiş, Sayın LAGENDIJK ve AP milletvekillerine teşekkür etmiş ve kariyerleri ne şekilde devam ederse etsin Türkiye`ye katkılarının devam edeceğine inandığını dile getirmiştir.

Sayın LAGENDIJK, gelecek KPK Genel Kurulu`nun daha önce belirlendiği üzere 26-27 Ekim 2009 tarihlerinde Türkiye`de yapılacağını hatırlatmış ve toplantı sona ermiştir.

5. Türkiye-AB KPK Başkanlık Divanı/ Brüksel

26-27 Ekim 2009`da Türkiye`de gerçekleştirilecek 62. Türkiye-AB KPK Toplantısına hazırlık mahiyetinde Başkanlık Divanı toplantısı, 28 Eylül 2009 tarihinde Brüksel`de yapılmıştır. Toplantı, Komisyon eşbaşkanları Sayın Yaşar YAKIŞ ile Sayın Helene FLAUTRE`ın başkanlığında gerçekleşmiştir. Toplantının başlangıcında Sayın eşbaşkanlar tarafından birer açılış konuşması yapılmıştır.

Eşbaşkanların açılış konuşmalarından sonra, toplantının taslak gündemi uygun görülerek kabul edilmiştir. Daha sonra toplantı gündeminin üçüncü maddesi olan 26-27 Ekim 2009 tarihinde

gerçekleştirilecek KPK toplantısı gündem maddelerinin belirlenmesi görüşmelerine KPK AP Kanadının sunduğu gündem taslağı üzerinden başlanmıştır.

Taslak gündem maddelerine ilişkin;

-Gündem taslağının 1. ve 2. maddesi aynen kabul edilmiştir.

-Gündem taslağının 3. maddesinin “*Türkiye-AB İlişkileri*” olmasına karar verilmiş; 26-27 Ekim’de yapılacak KPK toplantısı sırasında 2009 Türkiye İlerleme Raporunun açıklanmış olacağı ve bu raporun 3. madde altında tartışılması önerilmiştir. Komiser Olli REHN’in katılımının olumlu katkıları sağlayacağı ifade edilmiştir.

-Gündem taslağının 4. maddesinde “*Enerji Güvenliği*” konusunun tartışılmasına karar verilmiştir. Bu konunun 61. KPK toplantısında da tartışıldığı, ancak Nabucco ile ilgili yeni gelişmeler olduğu ve 62. KPK toplantısından bir buçuk ay sonra yapılacak olan Kopenhag Zirvesine de vurgu yapılarak, KPK AP Kanadı tarafından sunulan 4. maddesi “*Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye ve Avrupa Birliği’nin rolü*” şeklinde değiştirilmiştir.

-Anılan gündem taslağının 5. maddesi “*Güney Kafkaslar ve Ortadoğu’daki Son Gelişmeler*” şeklinde kabul edilmiştir.

-Gündem taslağının 6. maddesinde ise; Türkiye ve AB makamları tarafından “*Göç/Yasadışı Göç*” konusunda birer brifing verilmesine karar verilmiş ve bu konunun önemli bir konu başlığı olması sebebiyle, bir sonraki KPK toplantısında detaylı olarak ele alınmasında görüş birliğine varılmıştır.

- Gündem taslağının 7. maddesinde yer alan “*Takip edilecek konular*” başlığı altında “*Gümrük Birliği*” ve “*Vize*”nin yanı sıra, daha önceki KPK toplantı gündemlerinde yer alan “*İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığının Belirli Biçimleri ve İfadeleriyle Ceza Hukuku Aracılığıyla Mücadele Edilmesine İlişkin 28 Kasım 2008 tarihli Konsey Çerçeve Kararı*” konusunun da ilave edilmesine vurgu yapılmıştır. 61. KPK toplantısında, Çerçeve Kararı ile ilgili olarak Cambridge Üniversitesi profesörlerinden biri tarafından hazırlanan raporun AP’ye sunulduğu, ancak bu rapora henüz bir cevap alınmadığı belirtilmiştir.

- Gündem taslağının 8. maddesindeki “*Diğer Konular*” başlığı altında, her iki eşbaşkan tarafından, KPK toplantılarının daha etkili olması amacıyla, içtüzüğün yeniden gözden geçirilmesi için zihni hazırlık yapılmasına karar verilmiştir.

- Gündem taslağının 9. maddesinde yer alan 63. KPK toplantısının yeri ve tarihi konusunda, KPK TBMM kanadı eşbaşkanı Sayın YAKIŞ tarafından, Türkiye-AB KPK İçtüzüğünün 4. maddesinde belirtildiği üzere KPK toplantılarının yılda üç defa yapılmasının Türkiye AB ilişkilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı ifade edilmiştir. AP Kanadı eşbaşkanı Sayın FLAUTRE’in uygun görüşü ile KPK toplantılarının senede üç defa yapılması için gerekli görüşmelerin başlatılması kararı alınmıştır. Bu görüşmeleri müteakiben, 63. KPK toplantısının tarih ve yerinin her iki sekretarya aracılığıyla netleştirilmesine karar verilmiştir.

62. KPK toplantısı taslak programı ile ilgili olarak, KPK TBMM Kanadı tarafından sunulan taslak program üzerinde görüşme yapılmıştır. KPK AP Kanadı, 26 Ekim 2009 pazartesi sabah başlaması öngörülen programın açılış saatinin öğleden sonra saat 15:00’e kaydırılmasını teklif etmiştir. TBMM Kanadı ise, bu teklifin olasılığı konusunda gerekli çalışmalar yapılarak sekretaryanın en kısa zamanda bilgilendirileceğini ifade etmiştir.

G. AVRUPA PARLAMENTOSU İLE İLİŞKİLER

1. AP Ziyareti/20–23 Ekim 2008

AP Genel Kurulu çalışmalarını izlemek ve AP üyeleri ile görüşmelerde bulunmak üzere, Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Başkanvekili Sayın Lütü ELVAN, Sözcü Sayın Fazilet DAĞCI ÇIĞLIK, Katip Üye Sayın Osman ÇAKIR ve Komisyon üyelerinden Sayın Şükrü ELEKDAĞ'dan oluşan heyet, 20–23 Ekim 2008 tarihleri arasında Strazburg'a bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Heyet üyeleri sırasıyla Bastian BELDER (*Bağımsızlık ve Demokrasi Grubu, Hollanda*), Nirj DEVA (*Avrupa Halklar Partisi, İngiltere*), Miroslav OUZKY (*Avrupa Halklar Partisi, Çek Cumhuriyeti*), Andrezj WIELOWIEYSKI (*Liberaller ve Demokratlar İttifakı, Polonya*), Karl Von WOGAU (*Avrupa Halklar Partisi, Almanya*), Georgios GIORGIU (*Bağımsızlık ve Demokrasi Grubu, Yunanistan*), Nickolay MLADENOV (*Avrupa Halklar Partisi, Bulgaristan*), Jo LEINEN (*Sosyalist Grup, Almanya*), Annemie NEYTS-UYTTEBROECK (*Liberaller ve Demokratlar İttifakı, Belçika*), Cem ÖZDEMİR (*Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı, Almanya*), Vural ÖGER (*Sosyalist Grup, Almanya*), Johannes LEBECH (*Liberaller ve Demokratlar İttifakı, Danimarka*), Michale GAHLER (*Avrupa Halklar Partisi, Almanya*), Sanchez Antolin PRESEDO (*Sosyalist Grup, İspanya*) ile görüşmelerde bulunmuştur.

Yapılan görüşmeler kapsamında;

Sayın BELDER, Türkiye'de meydana gelen iç meselelerin ve kültürler arası ihtilafların AB'de endişe yarattığını ifade etmiş; Türkiye ile Kuzey Irak Kürt Liderleri arasında görüşmelerin başladığına yönelik bilgiler aldığını; Avrupa ülkelerinde PKK'nın çalışmalarını ve eylemlerini engellemek için çalışmalar yaptığını belirtmiş, PKK'nın AB ülkelerinden ne türde destek gördüğünü ve PKK'nın bu eylemleri neden gerçekleştirdiğini sormuştur.

Sayın DEVA, Türkiye'ye çok eskiye dayanan bir ilgi duyduğunu; Avrupa'da Almanya, Fransa ve Hollanda gibi bazı ülkelerin ekonomik temellere değil de sosyal ve dini temellere dayanan bir birliklik kurmayı arzuladıklarını; AP Hıristiyan Demokrat Grubu'nun kiliselerinin etkisi altında hareket ettiğini; Fransa'nın çok sağlam laik temeller üzerine inşa edilmiş olmasına rağmen dini değerlerin gün geçtikçe arttığını; AB'nin yeni Anayasasında sol görüşlü kişilerin baskısı ile “Tanrı” ibaresinin Anayasa'dan kaldırıldığını; AP'de bazı kesimlerin “Kutsal Roma İmparatorluğu”nu yeniden kurma hedeflerinin olduğunu; Avrupa'da Türk denince akla ilk olarak Viyana kuşatmasının geldiğini; bazı kesimlerde “biz siz değiliz, biz biziz, sizde sizsiniz” görüşünün hâkim olduğunu; buna da en büyük desteğin Yunanistan'dan geldiğini; Türkiye'nin Avrupa kamuoyundaki imajının değiştirilmesi için önemli çalışmaların yapılması gerektiğini; özellikle de AB'nin dinamosu olan ülkelerin orta sınıf halkının Türkiye ile ilgili çok yanlış bilgilere sahip olduğunu; bu sınıflara hitap edilmesi durumunda siyasetçilerin üzerinde baskı kurmanın daha kolay olacağını; bu yöndeki çalışmalarda Atatürk'ün ön plana çıkarılması gerektiğini; normal bir Avrupa vatandaşına Atatürk ile ilgili sorular sorulduğunda, Atatürk'ün kim olduğu ve ne kadar önemli çalışmalar gerçekleştirdiği yönünde hiçbir fikre sahip olmadıklarının görüldüğünü; Türkiye'nin Atatürk gibi önemli bir değeri çok iyi kullanabileceğini; AB'deki asıl endişenin Türkiye'nin üye olması durumunda 75 milyon Müslüman'ın Hıristiyan Avrupa düşüncesini bozacağı düşüncesi olduğunu; Türkiye'nin hem NATO'da hem de Avrupa'da barış için önemli çalışmalar yaptığını; ayrıca Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda Hıristiyan Avrupa olgusunun ortadan kalkacağı; enerji kaynaklarına yakınlığı açısından da Türkiye'nin AB için çok önemli bir konuma sahip olduğunu; Avrupa'nın nüfus olarak küçüldüğünü, 480 Milyonluk bugünkü nüfusun 2020'de 390 Milyona ineceğini; bu nedenle Türkiye'nin AB nüfusuna getireceği

katkının yadsınamaz olduğunu; Türkiye'nin bölgesinde güçlü bir devlet olmasının AB'ye üyeliğini kolaylaştıracağını; 1915 olaylarının Türkiye'nin sorunu olmadığını Osmanlı İmparatorluğu'nu ilgilendirdiğini ifade etmiştir.

Sayın OUZKY, AB'ye yeni devletlerin katılımıyla kültürel kimliklerde farklılıkların oluştuğunu; Türkiye'nin AB'ye katılımında görülen en büyük problemin Türkiye nüfusunun fazlalığının olduğunu; Hırvatistan ile Türkiye'nin adaylığının karşılaştırılmayacağını; Hırvatistan'ın az bir nüfusa sahip olduğunu; bu yüzden de AB için bir problem teşkil etmediğini; Avrupa tarihine bakıldığında, bu coğrafyada Katolik, Protestan, Ortodoks gibi üç farklı mezhebin bulunduğunu; Türkiye'nin Müslüman bir ülke olmasının son zamanlarda görülen İslamafobi'nin bir sonucu olarak Avrupa'da korku oluşturduğunu; Türkiye'nin AB üyeliği için yapılması gerekenlerin tartışılıp ciddi bir şekilde karar verilmesi gerektiğini; Türkiye'nin AB üyeliğinin AB bütçesine büyük bir yük getireceğini; bu nedenle reformlara ihtiyaçlarının olduğunu belirterek AB içinde kriz zamanlarında tek bir ses oluşturmaya çalıştıklarını ama bazı ülkelerin problemleri kendi politikalarıyla çözmeye çalışmalarının bir sorun yarattığını; Ortadoğu olaylarında veya boru hatları konularında da ortak bir strateji oluşturulmadığını belirtmiştir.

Sayın WIELOWIEYSKI, AB genişlemesinin devam etmesi gerektiğini; bunun tüm dünya için önemli olduğunu; gelecekte dünyada ekonomik ve siyasi alanlarda değişik dengelerin oluşacağını; özellikle de yirmi yıl sonra dünyanın merkezinin doğuya kayacağını; Türkiye'nin içinde yer almadığı bir AB'nin dünya politikasına ağırlığını koymasının çok zor olacağını; Rusya, Hindistan, Çin gibi ülkelerin yeni bir denge içinde olacağını; Türkiye'nin medeniyetler arasında köprü ülke olduğunu; İslam dünyası ile birlikte yaşamayı başarabilmeleri gerektiğini; Türkiye kadar AB'nin de kendini bazı zorluklara karşı hazırlaması gerektiğini; Orhan Pamuk'un iki veya üç kitabını okuduğunu; Türkiye'deki iç politikayı takip etmeye çalıştığını; Liberal Grup olarak Türkiye'ye karşı dost olduklarını; Türkiye'nin üyeliğine sıcak baktıklarını; Türkiye'de yaşanan bazı problemlerin bazı politikacıları korkuttuğunu; ekonomik alanda gelişme kaydedilmiş olsa da Türkiye'de Doğu ve Batı bölgeleri arasında ekonomik ve sosyal farklılıkların olduğunu; Avrupalıların bölünmüş bir Türkiye'den korktuğunu; ayrıca Türkiye'de dini ve ideolojik konularda sorunlar olduğunu; Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yaşananların ve AKP'nin kapatılma davasının demokratik bir sorun teşkil ettiğini; Çek Cumhuriyeti ve İsveç Dönem Başkanlığı sırasında Türkiye'nin müzakere sürecinin daha hızlı ilerleyebileceğini düşündüğünü; AB'nin henüz Hırvatistan ve Makedonya'yı bile üye yapmaya hazır olmadığını; fakat Gürcistan krizinin Türkiye'nin üyeliğinin önemini anlaşıldığını sağladığını belirtmiştir.

Sayın WOGAU, Gürcistan'daki olayları yakından takip ettiğini; Türkiye'nin Kafkaslardaki son gelişmeler karşısında izleyeceği tutumu ve Türkiye-Rusya ilişkilerinin nasıl bir seyir içinde olacağını merak ettiğini; Rusya'nın Kafkaslarda yayılcı bir politika güttüğünü ve Batıya doğru bir açılım çabası içerisinde olduğunu gözlemlediğini; AB'nin son gelişmeler karşısında Rusya'ya çok kesin bir tavırla ve ivedilikle cevap verdiğini; Türkiye'nin, bölgedeki istikrarın korunması yönünde çok önemli bir rolü olduğunu; Kafkaslardaki krizin enerji konusundaki hassas durumu tekrardan gündeme getirdiğini; 1915 olayları ile ilgili olarak o dönemde gerçekte ne olduğunun doğru bir şekilde ortaya çıkarılması gerektiğini; Türkiye'nin önemli bir ülke olduğunu; Türkiye'nin AB üyesi olmamasının bölgedeki etkisinin ne olacağı sorusunun önemli olduğunu; Türkiye'nin İslam Dünyası ile ilişkilerinin de önemli olduğunu; dini değerlerin siyasi politikaların arka planında mutlaka yer alması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın GIORGIU, Türkiye'nin AB'ye tam üye olması gerektiğini; imtiyazlı ortaklık yaklaşımının süreci yokuşa süreceğini; Türkiye ile Yunanistan'ın sorunlarını kendi içlerinde AB'yi katmadan çözmeleri gerektiğini; AB'de yaşanan son gelişmelerin endişe verici olduğunu; küresel

ekonomik ve mali krizin etkilerinin çok vahim olduğunu; bugüne kadar küresel ekonomiyi savunanların kriz sonrasında iç piyasalara yönelik tedbirler almaya başladıklarını belirtmiştir.

Sayın MLADENOV, müzakere sürecinin gerilediği ve yokuşa sürüldüğü yönünde bir izlenimi olduğunu; Barzani ile Türkiye arasında görüşmelerin başladığını; Irak Hükümeti'nin Kuzey Irak'taki gelişmelerden hoşnut olmadığını; Bağdat'ın bu sorunu çözme arzusunda olduğunu; AB ile Irak arasında işbirliği çalışmalarının yapıldığını; AP'nin de Irak ile yakın ilişki içerisinde olduğunu; ancak PKK ve Kuzey Irak'taki Hıristiyan azınlığın durumunun endişe yarattığını dile getirmiş, PKK ve Kuzey Irak Kürt Yönetimi üzerinde siyasi bir şemsiyenin oluşturulduğu düşüncesinin Türkiye'de olup olmadığını sormuştur.

Sayın LEINEN, 1990 yılında yapılan oylamada Türkiye'nin AB üyeliği için lehte oy kullandığını; tarihsel perspektiften bakıldığında Türkiye'nin Avrupalı olduğuna inandığını; Anlaşmaların gereklerini tamamladıktan sonra Türkiye'nin gelecekte AB üyesi olacağına inandığını; reform sürecinde yeni bir anayasanın hazırlanmasının gerektiğini; fakat bu günlerde reform sürecinde aksamaların görüldüğünü; AB'nin yirmi yedi değişik ülke ve görüşlerden oluştuğunu; Gürcistan'da yaşanan krizden sonra siyasi dengelerin değiştiğini ve Türkiye'nin önemini arttırdığını belirterek Türkiye'deki partilerin AB üyeliği için istekli olup olmadığı ve Anayasa Mahkemesinin AKP'nin kapatılması davasına hakkında bilgi istemiştir.

Sayın NEYTS-UYTTEBROECK, AB'nin İrlanda'nın Referandum sonucunda Lizbon Anlaşmasına ret cevabı vermesinden dolayı zor bir dönemden geçtiğini; Kafkaslardaki gelişmelerin endişe verici olduğunu; küresel krizin etkilerinin çok yakın bir dönemde ortaya çıkacağını; Kıbrıs konusunda önemli gelişmeler olduğunu; GKRY Yöneticileri ile yapmış olduğu görüşmelerde soruna bir çözümün getirilmemesi durumunda Ada'nın ikiye bölünme riskinin mevcut olduğunu anladığını; Türkiye'nin limanları açması durumunda GKRY'nin elinden bu kozu alacağını; bunun GKRY'yi tanıma anlamına gelmeyeceğini; AB'nin Annan Planı'nın kabul edilmesi durumunda KKTC'ye vermiş olduğu sözler ile ilgili gerekli girişimlerde bulunacağını; AB'nin yeni bir Anayasa kabul etmemesi durumunda AP ve Komisyon seçimlerinin eski Anayasa göre yapılacağını; yeni bir Anayasa hazırlanması durumunda mevcut küresel kriz yüzünden İrlanda'nın gene hayır diyeceğini ifade etmiştir.

Sayın ÖZDEMİR, AP seçiminde aday olmayacağını; İrlanda'nın Lizbon Anlaşmasını reddetmesinin, Gürcistan krizi ve küresel mali krizi göz önüne alarak AB'nin yeni bir dış politika geliştirmesi gerektiğini; AP seçimlerinde adayların Türkiye'nin müzakere sürecini bir koz olarak kullanacaklarını; Hıristiyan Demokratların tutumlarının Türkiye açısından sorun yaratacağını; Almanya'da Türkiye'yi destekleyen ve Türkiye hakkında doğru bilgiye sahip kişilerin çok az olduğunu; MERKEL'in Transatlantik ilişkiye inanan bir kişi olması nedeniyle Türkiye'ye karşı olumlu baktığını; ancak parti tabanı nedeniyle bu düşüncelerini açıklıkla ifade edemediğini; Türkiye'nin reform sürecinde ısrarcı olmasının AB açısından olumlu karşılanacağını; AB'de Türkiye'ye yönelik ilginin arttığını; siyasilerin de bu dönemde daha olumlu mesajlar vermelerinin çok faydalı olacağını; DTP'nin kapatılma davasının Avrupa basını tarafından yakından takip edildiğini; Avrupa basınında Türkiye'nin dış politikada barışçıl çabalarına da yer verildiğini; ancak kendi içinde barışı daha tam olarak oturtamadığı yönünde haberler de olduğunu; Gürcistan ve Ukrayna'nın NATO üyesi olmasının mantıklı olmayacağını; Gürcistan'da meydana gelen olaylarda SHAKASVILI'nin büyük hataları olduğunu; ancak bunun Rusya'nın Gürcistan'ın iç meselelerine müdahale etmesini meşrulaştırmadığını; Barack OBAMA'nın AP ile temaslarda bulunmak üzere göndermiş olduğu heyetin, Türkiye-AB İlişkileri ve ABD-AB İlişkileri üzerine görüşmelerde bulunduğunu; bunun da OBAMA'nın Türkiye'yi önemli bir müttefik ülke olarak gördüğünün bir kanıtı olduğunu belirtmiştir.

Sayın ÖGER, Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşmesi için Türkiye'deki partilerin, siyasi amaç veya ideolojilerini düşünmeden tek parça olarak hareket etmeleri gerektiğini; partiler üstü bir politikanın izlenmesinin şart olduğunu; 2002-2005 yılları arasında önemli reformların hayata geçirildiğini; fakat 2005 yılından itibaren reformlarda yavaşlama gözlemlendiğini; Türkiye'nin ne Ortadoğu ne Kafkasya ile tek başına bir ortaklık sürecine giremeyeceğini; Türkiye'nin daha gelişmesi için tek alternatifin AB üyeliği olduğunu; bunun için de tüm partilerin ortak çalışması gerektiğini; reformlar konusunda Türkiye'nin ilerleme kaydetmesi gerektiğini; 2008 yılı Türkiye Raporunun Avrupa Parlamentosu'ndan geçtiğini ve raporda bazı eleştirilerin olduğunu; 2009 Türkiye Raporu'nun daha iyi olması için Türkiye'nin eleştirilen alanlarda gelişme kaydetmesi ve Kıbrıs konusunda ise mutlaka bir ilerleme sağlanması gerektiğini; bu konuda bir açılım sağlanırsa müzakere sürecinin daha iyi ilerleyebileceğini ifade etmiştir.

Sayın LEBECH, Türkiye'nin müzakere sürecinde daha çok fasıl açabilmesi için ilerleme kaydetmesi gerektiğini; parti kapatılması gibi olayların önemli sorunlar oluşturduğunu; Türkiye'nin asıl çözmesi gerekenin Kürt sorunu olduğunu; bunun aşılabilmesi için bölgede huzur ve istikrarın sağlanmasının gerektiğini; bu konuda DTP ile ortak çalışmanın iyi olabileceğini; Kürt - Türk diye oluşturulan ayrımın sadece diyalog ile giderileceğini; hükümet ve muhalefet partilerinin ortak çalışması ile ekonomik ve sosyal alanda bölgede gelişmelerin kaydedileceğini; PKK veya DTP'yi savunmadığını; DTP'nin Kürt kimliği konusunda bir ilerleme olmasına yardımcı olabileceğini düşündüğünü; PKK'nın bölgede yarattığı terörden haberdar olduğunu; fakat Türk yetkililerinin Kürt tabanına açık olmadığını; çünkü Kürtçe dilinin kullanılmasında yasal bir gelişme olmadığını; Kürt azınlığının da Türkiye'nin bir parçası olduğunu; PKK olduğu sürece barış ve güvenliğin sağlanmasının zor olacağını belirtmiştir.

Sayın GAHLER, Türkiye'de iç sorunların yaşandığını; Türkiye'nin ve AKP'nin geleneksel düşünce tarzına sahip olduğunu; AKP'nin laikliği savunduğunu düşünmediğini; kendisi için başörtüsü takıp takmamanın önemli olmadığını, fakat AKP'nin bunu sembolleştirmeye çalıştığını; bu sebeple asker ile sorunlar oluştuğunu; Türkiye'nin İslamist bir ülke olmadığını anladığını; 2005 yılının sonuna kadar AB üyeliği için reformların hızla yapıldığını; fakat daha sonra reform sürecinde yavaşlamaların gözlemlendiğini; Türkiye'nin şu anda yasama açısından önemli bir noktada olduğunu; AB üyeliği için her üye devletin uyması gereken bir "*acqui communautaire*" olduğunu ve buna göre ne eksik ne de fazla kriterlerin getirileceğini; ayrıca AB'nin bir Hıristiyan kulübü olmadığını ve bu konuda şüphenin olmamasını; Kürt sorununun çözümünde toprak bütünlüğüne önem verilmesi gerektiğini; PKK'nın bölgedeki bütün yatırımları yağmaladığını bildiğini; yine de o bölgelerin ekonomik ve sosyal alanlarda kalkınmasının sağlanmasının en iyi yol olduğunu; ayrıca PKK'nın mali kaynaklarını kontrol edeceklerini; geçen seçimlerde AKP'nin bölgedeki vatandaşlardan çok fazla oy aldığını; Kürtçe dili konusundaki gelişmelerin oyları ikiye katlayabileceğini; bölgede barış ve huzuru sağlayabileceğini; enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi gerektiğini; bu kapsamda NABUCCO projesinin önemini bildiğini; NATO üyesi ve AB'ye aday ülke olan Türkiye ile ortak hareket etmenin enerji güvenliğinin sağlanması açısından önemli olduğunu; diğer AB üye ülkelerini bu konuda koordine edeceklerini belirtmiştir.

Sayın PRESEDO, Türkiye'nin İspanya'nın bir dostu olduğunu; Türkiye-İspanya ortaklığı ile gerçekleştirilen Medeniyetler İttifakı işbirliğinin çok önemli olduğunu; Türkiye'nin AB'ye tam üye olması gerektiğini; ancak hem AB tarafında hem Türkiye tarafında meydana gelebilecek gelişmeler nedeni ile bu sürecin uzun sürebileceğini; genişleme karşıtlarının üyelik sürecini engellediklerini; Türkiye'nin AB'ye çok önemli katkılarının olacağına inandığını; Türkiye'nin AB üyesi olması durumunda her alanda gelişeceğini; Ortadoğu'da çok önemli bir role sahip olan Türkiye'nin Müslüman, demokratik ve laik bir ülke olarak diğer ülkelere çok iyi bir örnek

olacağını; İspanya'nın PKK karşısındaki tutumunun çok kesin olduğunu; terörist faaliyetlerin asla desteklenmemesi ve engellenmesi gerektiğini; ancak düşüncenin engellenemeyeceğini ifade etmiştir.

2. AP Ziyareti/1-6 Şubat 2009

AP Genel Kurulu çalışmalarını izlemek ve AP yetkilileri ile görüşmelerde bulunmak üzere Komisyon Başkanı Sayın Yaşar YAKIŞ, Başkanvekili Sayın Lütfi ELVAN, Katip üye Osman ÇAKIR ile Komisyon üyelerinden Sayın Burhan KAYATÜRK, Sayın Mustafa ÖZTÜRK ve Sayın Şükrü ELEKDAĞ'dan oluşan heyet, 1-6 Şubat 2009 tarihleri arasında Strazburg'ta AP üyeleri ile temaslarda bulunmak üzere bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Görüşmeler sırasında heyet üyeleri ikiye bölünmüş olup; Sayın ELVAN'ın başkanlık yaptığı heyet, Sayın Osman ÇAKIR ve Sayın Burhan KAYATÜRK'ün de katılımlarıyla görüşmeleri gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda; Sayın Richard HOWITT (*İngiltere/PES*), Emma NICHOLSON (*İngiltere/ Baroness/ ALDE*), Libor ROUCEK (*Çek Cumhuriyeti/PES*), György SCHÖPFLIN (*Macaristan/EPP-ED*), Andrej WIELOWIEYSKI (*Polonya/ALDE*), Metin KAZAK (*Bulgaristan/ALDE*), Ana Maria GOMES (*Portekiz/PES*), Alojz PETERLE (*Slovenya/EPP-ED*) ve Alex Graf LAMBSDORFF (*Almanya/ALDE*) ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşmelerde AP'deki muhataplarımıza, başta 2009 AP Türkiye Raporu olmak üzere, müzakere süreci ve reformlar hakkında bilgi verilmiş ve özel olarak 2009 AP Türkiye Raporu hakkındaki görüşlerimiz iletilmiştir. AP üyeleri tarafından ise, 2009'un Türkiye için kritik bir yıl olacağı, yerel seçimler sonrasında bu yılın reformlarla değerlendirilmesi, AB ile iletişimin ve diyalogun sürekli açık olması ve asker-sivil ilişkisinin her alanda mutlaka AB standartlarına uyumunun sağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, 2009 AP Türkiye Raporu ile ilgili olarak 9 madde halinde hazırlanan görüş ve önerilerimizi içeren bir not Sayın ELVAN tarafından konuya ilişkin hassasiyetlerimizin daha açık ve net olarak anlaşılabilmesi için muhataplarımıza görüşmelerin sonunda verilmiştir.

Yine görüşmeler esnasında muhataplarımız tarafından dile getirilen hususlar, heyetimiz tarafından cevaplandırılmıştır.

Ayrıca, 11-12 Şubat 2009 tarihlerinde Dış İlişkiler Komisyonu'nda onaylanacak olan Rapor ve değişiklik önerileri ile ilgili düşüncelerimiz muhataplarımıza net bir şekilde ifade edilmiş ve hassasiyetlerimiz dile getirilmiştir.

Heyetimiz 6 Şubat 2009, Cuma günü Strazburg'tan ayrılmıştır.

3. AP Ziyareti/ 6-9 Eylül 2009

Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerinin ardından yeni seçilen bazı üyelerin tebriki ve Karma Parlamento Komisyonu (KPK) AP kanadının oluşumu öncesinde temaslarda bulunmak üzere, KPK TBMM kanadı üyelerinden oluşan KPK Başkanvekilleri Sayın Lütfi ELVAN ve Sayın Onur ÖYMEN, KPK Üyelerinden Sayın Yusuf Ziya İRBEÇ, Sayın Afif DEMİRKIRAN ile Sayın Mithat MELEN'den oluşan heyet, 6-9 Eylül 2009 tarihlerinde Avrupa Parlamentosu'na bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Görüşmelerin özet tutanakları izleyen maddelerde sunulmaktadır:

Sayın Kader ARİF (*Fransa, Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı*):
“Sizlerle birlikte olmaktan her zaman mutluluk duyuyorum. Türkiye konusu benim için öncelikli konular arasında yer alıyor.

Şu andaki hissiyatım bana konjonktürün Türkiye'nin AB'yle bütünleşmesi açısından çok da iyi olmadığını bildiriyor. Türkiye'nin AB'ye üyeliği açısından Sayın SARKOZY ve MERKEL'in olumsuz söylemleri var. Parlamenterler arasında da bu husus ağırlığını koruyor. Sizlere bir tek ödev düşüyor. Kamuoyu oluşturmanız, halka ulaşmanız gerekiyor. Türkiye'nin AB'ye üyeliğine inanan biri olarak, Türkiye'nin Akdeniz Projesiyle AB'den uzaklaştırılması projesine karşıyım.

Fransa ve Avrupa'da Ermeni ve Kürt meselesi gibi konular Türkiye'nin AB'ye üyeliği konusunu gölgeliyor, önüne geçiyor. Türkiye'de bu konuda önemli tartışmalar olduğunu biliyorum. Bu konularda ilerlemeler kaydedilmesi gerekiyor.

Avrupa kamuoyunda bir takım korkular var. Birisi; aşırı sağ tarafından dile getirilen Müslüman bir ülkenin AB'ye üye olamayacağı konusu. İkincisi; ekonomik kriz döneminde AB bu krizden geçerken, Türkiye'nin birliğe girmesiyle yaratacağı sorunlar. Bu korkulardan Avrupa Birliği etkileniyor.”

Sayın Alexander Graf LAMBSDORFF (*Almanya, Avrupa için Liberaller ve Demokratlar İttifakı*): “Türkiye konusu AP içerisinde çok tartışılıyor. KPK' ya üyelik konusunda bir sıkıntı olmayacağını zannediyorum. Ben de yedek üye olacağım. Birçok grup içerisinde de muhakkak taraftarlarınız var.

Demokratik açılım konusunda çalışmalara başlamanızdan çok memnun oldum. Büyük bir ilgi var konunun çözümü hususunda. Ermenistan-Türkiye ilişkilerinin iyiye gitmesini de çok olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyorum.”

Sayın Alejo Vidal QUADRAS (*İspanya, Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı*): “AB kanunlarla yönetiliyor. Uluslararası anlaşmalara hepimizin uyması lazım geliyor. Fasılların bloke edilmesi negatif bir durum ama bu müzakereleri durdurmuyacak, elbette müzakereler sürecektir.

Üyelik süreci bazen uzuyor, bazı aksamalar olabiliyor. Benim size tavsiyem sabırlı olmanız ve ajandanızı takip etmeniz. Provokasyonlarla karşılaşabilirsiniz ama çok önemsemeyin. İspanya tarafında güzel bir desteğe sahipsiniz. Sadece oy ve seçim değil, kamuoyu da önemli. Bu demokratik sistemimizin ruhudur. Türkiye'ye olan ilgi ve desteğimi sürdüreceğim, her zaman görüşebiliriz.”

Sayın Helene FLAUTRE (*Fransa, Yeşiller ve Avrupa Hür İttifakı*): “Ermenistan'la ilişkiler konusu çok hassas bir konu ve Ermeni diasporası çok kuvvetli.”

Sayın Adrian SEVERIN (*Romanya, Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı*): “Ben Türkiye'nin AB'ye üyeliğini açıkça desteklediğimi bildiriyorum. Türkiye'nin üyelik durumu artık açıkça ve içtenlikle işlenmeli. Türkiye'nin bölgede çok önemli bir konumu var. Birlikte çalışan iyi bir grup oluşturmalıyız. Karadeniz Bölgesi AB için çok önemli bir bölge olacak. Karadeniz alanında birlikte neler yapabiliriz? Bunun gibi çeşitli konular üzerinde çalışmalıyız. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesi konusu da önemlidir. Bu konuda çözümler geliştirilmeli.

KPK'ye üye olabilecek birçok milletvekili var, Türkiye için talep fazla. Bizim de komisyon içerisinde bir üyeliğimiz olacak. Komisyona işlerlik kazandırmak gerekiyor.”

Sayın Richard HOWITT (*Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı*): “Bayan FLAUTRE ile birlikte gayret edip destek olacağımı bildiririm. Ben de Komisyonda üye olarak bulunacağım. Raportörün kim olacağı konusu ise henüz belli değil.”

Sayın HOWITT ayrıca, toplantılara katılacağını belirtmiş ve Ermenistan'la ilişkiler, Demokratik Açılım, Ergenekon Davası ve Kıbrıs konularında heyete çeşitli sorular yöneltmiştir.

Sayın Tunne KELAM (*Finlandiya, Avrupa Halk Partisi*): "Türkiye önemli bir ortak ve KPK'de büyük bir önemi haiz. Maalesef şu ana kadar fırsatları kaçırmışız. Ben Güney Avrupa ülkeleri delegasyonlarıyla ilgileniyorum, ancak henüz netleşmedi. Arkadaşlarımı KPK'ya üye olmaları açısından teşvik edeceğim."

Sayın Jose Ignacio SALAFRANCA (*İspanya, Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı*): "Türkiye konusu elbette çok önemli. İlişkilerin gelişmesine AB de katkıda bulunmalı. Bizim desteğimiz sürecektir ama diğer ülke ve gruplarla güzel bağlantı kurulması, kamuoyu oluşturulması gerekiyor. Ben diğer üyelere yakın gördüklerime destek olmaları konusunda tavsiyede bulunacağım."

Sayın Annemie NEYTS (*Belçika, Avrupa için Liberaller ve Demokratlar İttifakı*): Henüz KPK üyeliği konusunda karar vermediğini, Türkiye'nin yararına elinden geleni yapacağını, destek olacağını bildirmiştir. Türkiye'de kaydedilen gelişmelere dair heyete sorular yöneltmiştir.

Sayın İsmail ERTUĞ (*Almanya, Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı*): Yeni parlamenter olması nedeniyle Türkiye ile ilgili konulara yeterince vakıf olmadığını, bu konuda desteğe ihtiyacı bulunduğunu; KPK'ya üyelik için başvuruda bulunduğunu henüz sonucun belli olmadığını ve Türkiye'nin AB'ye üyeliği için gayret göstereceğini ifade etmiştir.

Emine BOZKURT (Hollanda, Avrupa için Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı): Başka bir komisyonda başkanlık verildiği için üye olamayacağını ancak toplantılara katılabileceğini, Türkiye açısından Avrupa Parlamentosu'nun yeni yapısının önekilere nispeten daha olumsuz olduğunu belirtmiş, desteğinin süreceğini ifade etmiştir.

Sayın Fransızca Maria KELLER (*Almanya, Yeşiller ve Avrupa Hür İttifakı*): KPK'ya üye olacağını bildirmiş, Almanya seçim sürecine ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur.

H. DİĞER ÇALIŞMALAR

1. Vize Semineri

6 Mayıs 2009 tarihinde AP'de Vize ve 19 Şubat 2009 tarihli ve C-228/06 (Soysal) numaralı Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararı ile ilgili seminer düzenlenmiştir. Seminere AP üyesi Joost LAGENDIJK, ABGS Genel Sekreteri Büyükelçi Oğuz DEMİRALP, Soysal Davası avukatı Rolf GUTTMANN, Darmstadt Mahkemesinden Yargıç Dr. Klaus DIENELT ve İktisadi Kalkınma Vakfı Başkanı Prof. Dr. Halil KABAALİOĞLU konuşmacı olarak katılmışlardır. AB Uyum Komisyonu Başkanvekili Sayın Lütfi ELVAN ile Komisyon üyelerinden Sayın Yusuf Ziya İRBEÇ, Sayın Sait DİLEK, Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU ve Sayın Hüseyin PAZARCI da seminere iştirak etmişlerdir. Yeşiller Partisi Danışmanı Ali YURTTAGÜL de seminere katılmıştır.

LAGENDIJK'in açış konuşmasından sonra söz alan Sayın DEMİRALP aşağıdaki hususları belirtmiştir:

"ABAD'ın "Soysal" kararı hakkında genel tespitlerde bulunmak istiyorum. Müzakereler toplam 35 fasıl üzerinden gerçekleştirilmektedir. Müzakerelerin esas amacı, aday ülkeyi, AB'nin temelini oluşturan ve ilk dört fasıl tarafından kapsanan, malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının oluşturduğu "dört temel özgürlük alanı"na dahil etmektir. Vize konusu bu dört temel özgürlükten birisine dâhildir. Türkiye ve AB arasında 1963'te başlanan ahdi

ilişki (*contractual relationship*) Türkiye'yi bu dört temel özgürlük alanına dâhil etmeyi amaçlamaktadır. ABAD'ın "Soysal" kararı bu bağlamda önem arz etmektedir.

Bu karar ilk olarak, müzakerelerin amacının Türkiye'nin bu dört temel özgürlük alanına dâhil edilmesi olduğunu teyit etmektedir. Böylece söz konusu karar, Türkiye'nin AB'ye tam üye olmaması gerektiğini ifade edenlere karşı önemli bir yasal tez ortaya koymaktadır. İkinci olarak, bazı üye ülkelerin uzun zamandır Türkiye'ye karşı yasal yükümlülüklerini yerine getirmediklerini ortaya koymaktadır. Bunun yasal ve siyasi sonuçları olacaktır. Bu bağlamda Komisyon'un, söz konusu kararın uygulanışına yönelik bir "*rehber*" hazırlaması gerekmektedir. Bu rehber hazırlanırken Komisyon mutlaka Türkiye'ye danışmalıdır.

Bu kapsamda kişilerin serbest dolaşımına ilişkin bazı endişelerimizi de dile getirmek istiyorum: İlk olarak, kişilerin serbest dolaşımına ilişkin 2 numaralı fasıl hala müzakerelere açılmamıştır. Bunun nedenini resmi olarak bilmiyoruz. Ancak size şunu söyleyebilirim ki, bu fasılda açılış kriteri olmadığını gayri resmi olarak biliyoruz. Aradan iki yılı aşkın bir zaman geçmiş olmasına rağmen Konsey henüz bize bir bildirimde bulunmadı. Sayın LAGENDIJK'ın da belirttiği üzere ne yazık ki diğer aday ülkeler AB'den daha iyi muamele görmektedirler. Burada Türkiye aleyhine bir ayrımcılık söz konusudur.

İkinci endişemiz Sivil Toplum Diyaloğu'na ilişkindir. Sivil Toplum Diyaloğu kapsamında birçok proje düzenlenmektedir. Komisyon bunun için önemli miktarda kaynak ayırmıştır. Söz konusu projeleri gerçekleştirmek için kişilerin hareket etmeleri gerekmektedir. Ancak her seferinde vize sorunuyla karşı karşıya gelmektedirler. Vize vermesi gereken üye ülkeler sorun çıkarmaktadırlar. Hatta Sivil Toplum Diyaloğu'nun varlığından bile haberdar değildirler.

Üçüncü endişemiz Gümrük Birliği'ne ilişkindir. 1996 yılının başından bu yana Türkiye ve AB arasında Gümrük Birliği söz konusudur. Burada da vize problemleri önümüze çıkmaktadır. Ayrıca kamyonlara yönelik kota uygulamaları da sorun yaratmaktadır. Tüm bu uygulamalar esasında GATT'ın 5. maddesine de aykırıdır.

Dördüncü olarak Topluluk Programları'ndan bahsetmek istiyorum. Türkiye birçok Topluluk Programı'na katılmaktadır. Öğrenciler ve bilim adamları AB ülkelerine gitmek istediklerinde vize sorunuyla karşılaşmaktadırlar.

Son olarak da AB'deki taşra kentlerinde sınır ve gümrük yetkililerinin bilgisizlikten kaynaklanan davranışlarına dikkat çekmek istiyorum. Örneğin Strazburg gibi taşra kentlerinde sınır ve gümrük yetkililerinin kabul edilemez davranışlarıyla karşı karşıya kalmaktayız. Komisyon'un söz konusu yetkililere yönelik bir "*davranış kodu*" hazırlaması son derece isabetli olacaktır."

Sayın DEMİRALP'i müteakiben Alman Yargıç Dr. Klaus DIENELT söz almıştır. Konunun sadece Türkiye'nin değil, AB'nin de bir problemi olduğunu dile getirerek 1973 yıllarında olduğu gibi bir tutumun olması gerektiğini vurgulayarak aşağıdaki yorumları yapmıştır:

" Katma Protokol'un 41. maddesinde yer alan "dondurma hükümleri" (*standstill*) şartı (*mevcut anlaşma hükümlerinin ve Katma Protokol'ün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mevcut yasal kuralların ve ilgili hükümlerin geriye dönük kötüleştirilemeyeceği ilkesi*), söz konusu Protokolün yürürlüğe girme tarihinde Türk vatandaşlarından seyahat vizesi istemeyen üye ülkenin, daha sonra söz konusu üye ülkede hizmet sunmak üzere bu ülkeye giren Türkiye'de kurulmuş bir şirketin hizmetinde çalışan Türk şoförleri gibi Türk vatandaşlarına vize şartını uygulayamayacağı anlamına gelmektedir.

Adalet Divanının yukarıda belirtilen kararı, bu konuda geliştirilen içtihadı ışığında şaşırtıcı değildir. Abatay kararında, Adalet Divanı bir üye ülkenin söz konusu Türk şoförlerinin Çalışma İznine tabi tutulmalarının 41. maddeye aykırılığını çoktan kararlaştırmıştı. Daha sonra, Divan Tüm ve Darı kararında 41. maddenin öngördüğü yeni kısıtlamaların getirilmesine ilişkin yasağın, eğer söz konusu Türk vatandaşının niyeti serbest meslek sahibi olarak mesleğini icra etmek ise, Türk vatandaşlarının üye ülkeye “*giriş iznine ilişkin kurallarına*” da uygulanabileceğine karar vermiştir.

AB Komisyonu duruşma esnasında, Türk vatandaşlarının bugün geçerli olan vizeyle 1973'te vizesiz seyahat hakkından daha fazla hak sahibi olduklarını ileri sürmüştür. Komisyon, 1973'teki vizesiz giriş hakkının sadece tek bir ülkede geçerli iken, bugünkü vizeyle tüm Schengen alanında seyahat edebildiklerine dikkat çekmiştir. Ancak Divan böyle yeni bir avantajın söz konusu mevcut vize zorunluluğunun hizmetlerin serbest dolaşımını engellemesi gerçeğini ortadan kaldırmadığını belirtmiştir.

Divan 55. Gerekçesinde özellikle vizenin beraberinde devamlı tekrarlanan idari ve mali yük getirdiğini, dolayısıyla bu durumun “*standstill*” ilkesine aykırı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Divan bu vizenin sadece çok kısıtlı bir zaman için geçerli olduğuna dikkat çekmiştir.”

Daha sonra Soysal Davasının avukatı Sayın GUTTMANN, Soysal Davasına ilişkin açıklamalarda bulunmuş ve karara ilişkin aşağıdaki yorumlarda bulunmuştur:

“Bu karar sadece hizmet sunan Türk işletmeleri değil, aynı zamanda ilgili üye ülkelerde serbest çalışan ve yerleşmek isteyen Türk vatandaşlarını da kapsamaktadır. Hollanda 1973'te bu kişilerden vize istemediği için işletme ve vatandaşlardan seyahat vizesi talep etmiyordu. Divan, Savaş ve Abatay kararında Katma Protokol'ün 41. maddesinin ve Ortaklık Anlaşmasının 13. maddesinin atıfta bulunduğu ve bu arada AB Anlaşması'nın eski 53. maddesinin analog (*eşanlamlı*) anlamına dikkat çekmiştir. Ortaklık Anlaşmasının 14. maddesi tarafların hizmetlerin serbest dolaşımını konusunda AB (*Roma*) Anlaşmasında bulunan hizmetlerin serbest dolaşım kurallarını baz alacaklarını belirtmektedir. 14. maddenin doğrudan uygulanırlığı yoktur, ancak Katma Protokol'ün 41. maddesinin yorumu ile doğrudan ilgilidir.

AET-Türkiye Ortaklık Anlaşmasının 9. maddesinde belirtilen analog (*eşanlamlı*) uyruk nedeniyle genel ayrımcılık ilkesi gereği, yukarıda belirtilen kararların geçici olarak hizmet almak için bir AB üye ülkesinde bulunan Türk vatandaşları için de geçerli olacağını iyi savunulabilir bir görüş olduğunu söyleyerek, bunun anlamının, özellikle sadece Türk şoförleri değil aynı zamanda Türk sporcuları, sanatçıları, iş adamları, aile üyelerini ziyaret eden turistlerin Hollanda'ya üç aydan kısa bir süre için gelmeleri halinde kendilerinden seyahat vizesi talep edilemeyeceğidir. Katma Protokol'ün 41. maddesi karşılıklılık ilkesi gereği düzenlendiği için, bu madde aynı zamanda Türkiye'deki Hollandalı iş adamları, turistler ya da diğer hizmet sunucular ve alıcılar için de uygulanmalıdır.

Soysal kararı, uçak şirketleri ve sınır korumaları için belli kategorideki Türk vatandaşlarının vize yükümlülüğünün kaldırılmasının getireceği sırf pratik sorunlar nedeniyle biraz çözüm odaklı düşünmeyi gerektirmektedir. Hizmet sunma kapsamında, hizmet alıcı ya da serbest çalışan olarak hangi Türk vatandaşlarının Hollanda'ya seyahat edip edemeyeceğini tespit etmek gereklidir.”

Alman Avukatlar konuşmalarında aşağıdaki noktaları vurgulamışlardır:

“Söz konusu etkiler sadece 1 Ocak 1973 tarihinde ya da AB'ye giriş tarihlerinde Türk vatandaşlarına vize uygulamayan üye ülkelerde görülmektedir. Bu durum, özellikle Hollanda ve AET'nin diğer kurucu beş üye ülkesi ile Portekiz ve İspanya için geçerlidir.

Bu altı ülke ve Türkiye 1973'te halen Avrupa Konseyi üyesi ülke vatandaşlarının serbest dolaşımına ilişkin 1957 yılında yürürlüğe giren Anlaşmaya taraftırlar. Bu 6 kurucu AET ülkesi 1980 yılında, Türkiye'den 12 Eylül askeri darbesi sonucu ve darbeden önce gergin politik koşullar sebebiyle siyasi iltica talebinde bulunan Türk vatandaşlarının sayılarının artması üzerine, vize serbestisini kaldırmışlardır. Portekiz ve İspanya, AB'ye girmeden önce bu anlaşmaya taraf olmuşlar ve Topluluğa girdikten sonra Türk vatandaşlarına bu Avrupa Konseyi anlaşmasının uygulanmasını sona erdirmişlerdir. Birleşik Krallık (*İngiltere*), söz konusu Avrupa Konseyi anlaşmasına taraf değildir ancak 1973 yılında Türk vatandaşlarına vize uygulamamaktaydı. Uygulama, yine 1973'deki gibi olmalıdır.”

Daha sonra Sayın KABAALİOĞLU da "Komisyon AB Antlaşmaları'nın koruyucusu sıfatıyla bugün burada olmalıydı. Bu durumu kınıyorum. Öte yandan Komisyon "Soysal" davasında, hâkimi de şaşırtan bir şekilde görüş değişikliğine gitmiştir. Komisyon'un baskı altında olduğu aşikârdır. Türk vatandaşlarına yönelik vize uygulaması Haziran 1980'de başlatılmıştır. Hâlbuki Ortaklık Anlaşması bir "katılım öncesi" anlaşmasıdır. Yani buradaki amaç Türkiye'yi katılıma hazırlamaktır. Katma Protokol de bunun zamanlamasını ortaya koymuştur. Buna göre kişilerin serbest dolaşımı 1986 yılında sağlanmış olmalıydı. Gümrük Birliği Ankara Anlaşması'na uygun olarak 1995'in sonunda yürürlüğe girmiştir. Türkiye Gümrük Birliği'yle ilgili müktesebatı uygulamaktadır. 1980'de Almanya siyasi iltica vakalarını bahane ederek vize uygulamasını başlatmıştır. Uygulanması gereken prensip şudur: Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin vatandaşları, 3 ayı geçmemek suretiyle vize olmadan bir ülkeden diğerine seyahat edebilirler. Ancak Almanya, Fransa ve Benelux ülkeleri üzerinde baskı uygulayarak standstill kuralını ihlal etmiştir. "Soysal" kararı 1973'te uygulanan kurallara geri dönülmesini emretmektedir. Bunun gerisine düşen her uygulama yasadışıdır. Üye ülkeler bu kapsamda yeni kurallar getiremezler. Bu karar, vize uygulamasının bir kısıtlama olduğunu ortaya koymaktadır. Almanya'da 2 resmi görevli kararı yorumlamışlar, ancak yorumun yayımlandığı web sayfası 2 gün sonra kapatılmıştır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında Avrupalı işadamları Türkiye'ye serbestçe girebilmektedirler. Ancak aynı durum Türk işadamları için geçerli değildir. Aynı şekilde Erasmus Programı'na katılan öğrenciler vize sorunuyla karşılaşmaktadırlar.

AB, ABAD'ın bu kararını uygulamazsa, Türkiye'deki tüm güvenilirliği sona erecektir. Vize Kolaylığı Anlaşması bir çözüm değildir. Bu konularla ilgili Brüksel merkezli kuruluş ECAS, Vize Kolaylığı Anlaşması'nın sadece vize ücretini düşürmeye yaradığını, vize almayı kolaylaştırmadığını yaptığı çalışmalarla ortaya koymuştur” diyerek katkıda bulunmuştur.

Daha sonra tartışma kısmında Sayın Üyelerden aşağıdaki yorumlar ve sorular gelmiştir:

Sayın PAZARCI: “AB- Türkiye ilişkilerinin iki yönü var. İlki Ortaklık Anlaşması ve ekleri düzeyindeki hukuksal ilişkiler. İkincisiyse, Türkiye'nin AB'ye tam üye aday olmasıdır. Seminerde şu ana kadar ilişkilerin sadece birinci yanına değinildi. Bu çerçevede hizmetlerin serbest dolaşımı konusunda Alman Yargıç Sayın DIENELT, Katma Protokolün 41. maddesi uyarınca TIR şoförleri gibi Türkiye'de oturan Türk hizmet sunucu kişilere vize gerekmediğini söyledi. Ancak, Prof. KABAALİOĞLU'nun da bildirdiği gibi bu çerçevede ayrıca serbest rekabet ilkesi uyarınca Türk işadamları ve çalışanlarının da vizesiz girmesi gerekiyor. Dolayısıyla, AB yetkilileri, geçmişte kendi aralarında, iç pazar önlemleri altında düzenlemeler yaparak Gümrük Birliği çerçevesinde serbest rekabeti engelleyen bazı önlemleri ortadan kaldırdıkları gibi Türk işadamları ve çalışanları bakımından da benzer düzenlemeleri yapmaları gerekmektedir.”

Alman Yargıç Sayın DIENELT Katma Protokolün 41. maddesi uyarınca Almanya'nın 1973'deki Türklere yönelik vize uygulamalarını ağırlaştıramayacağını, ancak 1995'te AB üyesi

olan İspanya ve Portekiz için durumun değişik olacağını söyledi. Ardından Sayın PAZARCI, Şu soruyu yöneltti: "1995'te AB tam üyesi olmakla birlikte anılan 41. maddede o dönemde AB'de geçerli olan vize uygulamalarına atıfta bulunulduğuna göre AB müktesebatı oluşturan 41. madde hükmünün İspanya ve Portekiz için de 1973'teki durumun veri kabul edilmesi gerekmez mi? Zira o dönemde birçok Avrupa ülkesi Avrupa Konseyi çerçevesindeki Vize Antlaşması uyarınca Türklerden vize istememekteydi.

AB-Türkiye ilişkilerinin ikinci yanını oluşturan tam üyelik adaylığımız konusunda da, AB Türkiye'nin tam üye adaylığını kabul ederek ulusal mevzuatını AB müktesebatına uyumlulaŐtırılmasını istemektedir. Türkiye'nin de bu çerçevede, vize konusunda da, AB müktesebatını kendi ulusal hukukuna geçirme yönünde birçok uyum çalışması gerçekleŐtirmektedir. AB'nin Türkiye'yi ileride tam üyesi olacağı bir devlet olarak karşılıklılık yükümü çerçevesinde değerlendirip Türklerin AB'ye gidiŐ-geliŐini Şu andan itibaren en azından kolaylaŐtırıcı önlemler alması gerekmez mi?"

Sayın ELVAN Konseyden kimsenin seminerde olmayıŐını doğru bulmadığını söyleyerek, konseye yöneltecek sorular olduğunu fakat kimse olmadığından bunları dile getiremediklerini belirtmiştir.

Sorulara cevaben:

Dr. Klaus DIENELT : "Üye ülkeler artık vize sistemlerini deęiŐtirmek zorundadırlar. Çözüm Schengen sistemi içinde aranmalıdır. Ülkelerin bu durumla tek tek başa çıkmaları mümkün değildir. Bu kapsamda Komisyon'un önu alması gerekecektir. Türk vatandaşları için tek bir uygulama olmalıdır. Almanya'ya vizesiz girecek bir Türk vatandaşı daha sonra sınır kontrolü olmadan Fransa'ya ve diğer Schengen ülkelerine geçebilecektir. Bu da sorun yaratacaktır."

Dr. Rolf GUTTMAN: "Dr. DIENELT'in görüşüne katılıyorum. Tek bir uygulama olmazsa Schengen sistemi çöker."

Sayın DEMİRALP: "ABAD kararı müzakerelerin başından bu yana en önemli gelişmeyi teşkil etmektedir. Bu karar aynı zamanda siyasi bir mesaj içermektedir. 2 ve 3 numaralı fasılların açılması gerekmektedir. Üye ülkeler bu kararı dikkate almak zorundadırlar.

Seminer, tartışma kısmının tamamlanmasını müteakiben sona ermiştir.

DEğERLENDİRME

AB Uyum Komisyonu, 23. Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılına Komisyon üyelikleri ve Başkanlık Divanı'nın yenilenmesi ile başlamıştır.

23. Dönem Üçüncü Yasama Yılında Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna; TBMM Başkanlığınca 11 kanun tasarısı ve 2 kanun teklifi olmak üzere toplam 13 dosya havale edilmiştir. Önceki yasama yılında havale edilenlerle birlikte Kanun tasarılarından 8 adedi görüşülerek karara bağlanmış ve söz konusu tasarılarla ilişkin raporlar esas komisyonlara gönderilmek üzere Meclis Başkanlığı'na sunulmuştur. 4 kanun tasarısı ve 2 kanun teklifi esas komisyonca görüşülmüş olması

nedeniyle TBMM Başkanlığı'na iade edilmiştir. Komisyonda halen toplam 15 iş görüşülme beklemektedir.

Üçüncü Yasama Yılında, Komisyon üyelerinden oluşan bir heyet tarafından Hırvatistan Parlamentosu'na bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Komisyon, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti parlamentolarından gelen 2 heyet, 15 büyükelçi ve 1 Meclis Başkanı ve 1 Başkan Yardımcısını ve 1 kez de Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu temsilcilerini kabul etmiştir.

Aynı dönemde Komisyon, 2 kez COSAC Başkanlar Toplantısına ve 40. ile 41. COSAC olağan toplantılarına gözlemci statüsünde katılmıştır. KPK faaliyetleri kapsamında, 2'si Brüksel'de ve 1'i Strazburg'da olmak üzere 2 Başkanlık Divanı toplantısı ile 60. ve 61. KPK Genel Kurul toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ek olarak, çeşitli amaçlarla Avrupa Parlamentosu'na da 3 ziyarette bulunulmuştur.

Komisyon üyelerinden oluşan bir heyet, son olarak, kamuoyunda *Soysal Kararı* olarak bilinen 19 Şubat 2009 tarihli ve C-228/06 numaralı Avrupa Topluluğu Adalet Divanı Kararı konusunda, 6 Mayıs 2009 tarihinde Strazburg'da gerçekleştirilen "*Vize Semineri*"ne de katılmışlardır.

İlaveten komisyon bu dönemde İçtüzük Uzlaşma Komisyonu'nun AB Uyum Komisyonu Kanunu konusunda ortaya koyduğu Değişiklik Teklifi Taslağını incelemiş ve Grup Başkanlıkları ile İçtüzük Uzlaşma Komisyonu'na görüşünü bildirmiştir.

EK 1- İçtüzük Uzlaşma Komisyonu Metni

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ TASLAĞI

MADDE 1- 15/ 4 / 2003 tarih ve 4847 sayılı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun başlığında ve maddelerinde geçen "Avrupa Birliği Uyum" ibareleri "Avrupa Birliği İşleri" şeklinde ve 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Amaç ve kapsam

Madde 1. - Bu Kanunun amacı; Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecine ve katılım sonrasına ilişkin gelişmeleri izlemek ve müzakere etmek, Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip

etmek ve gelişmeler konusunda hükümetten ve ilgili kuruluşlardan bilgi almak; bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek; Türkiye'deki mevzuat ile Avrupa Birliği Müktesebatı arasındaki uyumu araştırmak ve hükümete öneride bulunmak; ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün daimi ihtisas komisyonlarına verdiği görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Avrupa Birliği İşleri Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.”

MADDE 2 – 4847 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonun kuruluşu

Madde 2- Türkiye Büyük Millet Meclisinde Avrupa Birliği İşleri Komisyonu TBMM İçtüzüğü hükümlerine göre kurulmuştur.

Avrupa Birliği İşleri Komisyonu üyeleri belirlenirken İngilizce veya Fransızca'yı anlama, konuşma ve yazma düzeylerinde iyi bilen, Avrupa Birliği hukuku alanında uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

Siyasi parti gruplarının Avrupa Birliği İşleri Komisyonu üyeleri aynı zamanda Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunun da üyeleridir.”

MADDE 3 – 4847 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonun görevleri

Madde 3.- Avrupa Birliği İşleri Komisyonunun görevleri şunlardır:

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün daimi ihtisas komisyonlarına verdiği görevleri yerine getirmek,

b) Katılım sonrasında Avrupa Birliği ile müktesebat uyumunu gerçekleştirmek amacıyla AB mevzuatını incelemek ve bu inceleme sonucu elde ettiği bilgiler doğrultusunda hükümete kanun tasarıları hazırlanması yönünde önerilerde bulunmak,

c) Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecine ve katılım sonrasında ilişkin gelişmeleri izlemek ve müzakere etmek,

d) Hükümetin AB üyelik süreci ile ilgili faaliyetleri hakkında bilgi edinmek üzere, ilgili bakanı veya bakanlığı gerektiğinde toplantıya çağırarak,

e) Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecindeki ve katılım sonrasındaki gelişmelere ve bu konuda Komisyonun faaliyetlerine ilişkin değerlendirme raporları hazırlamak,

f) Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek,

g) Avrupa Birliği kurumları ile diğer üye ve aday ülke eş parlamentoları ve Avrupa Birliği komisyonlarıyla ilişkileri yürütmek,

h) Avrupa Birliğine katılım konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek,

ı) Avrupa Birliğine katılım konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmak.”

MADDE 4. 4847 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Komisyon İçtüzükte daimi ihtisas komisyonlarına tanınan yetkileri de kullanır.”

MADDE 5. 4847 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonun çalışma usul ve esasları

Madde 5.- Komisyon, TBMM İçtüzüğü'nde daimi ihtisas komisyonları için öngörülen çalışma esas ve usullerine tabidir.

Komisyon hükümet üyesini de dinleyerek hazırlayacağı faaliyet ve değerlendirme raporlarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu raporlar Danışma Kurulunca Genel Kurul gündemine alınabilir; bu durumda bu raporlar üzerinde genel görüşme yapılır.

Komisyon raporu, Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara Başkanlıkça gönderilir.

Komasyon alışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı gevlendirmelere ait giderler, Komasyonun kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 6245 sayılı Harcırar Kanunu hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesinden karşılanır.

Komasyon çalışmalarında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde TBMM İçtüzüğü hükümleri uygulanır.”

MADDE 6. 4847 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. - Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

GENELGEREKÇE

“Avrupa Birliğine ilişkin gelişmeleri takip etmek ve TBMM’ye sunulmuş olan kanun tasarı ve tekliflerinin AB mevzuatına uygunluğunu incelemek” üzere, 4847 sayılı ve 15.04.2003 tarihli Kanunla, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu kurulmuştur. Söz konusu Kanunun 3(a) maddesine göre, Komisyonun görevi, “Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin Avrupa Birliği Mevzuatına uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak” tır.

Bu metinde, üzerinde durulması gerekli iki husus vardır. Birincisi, Komisyonun işlevlerinden birinin, ihtisas komisyonlarına “görüş sunmak” olarak belirlenmiş olmasıdır. Bu ifade tarzı, AB Komisyonunun işlevini, bir Alt-Komisyonun rutin işlevlerinden farklı olarak, “görüş sunmaya” indirgemıştır. İlgili ihtisas komisyonunun, AB Uyum Komisyonu tarafından verilecek “görüş”ü benimseme zorunluluğu yoktur. İhtisas komisyonu, ancak, söz konusu “görüş”ü uygun görürse, nazarı itibara alacaktır. Başka bir deyişle, örneğin, bir uyum yasaının AB müktesebatına uyumlu olup olmadığını, AB uyum Komisyonu değil, asıl işlevi konunun uyum dışındaki yönlerini incelemek olan bir ihtisas komisyonu belirlemiş olacaktır. Bunun, isabetli bir yöntem olduğunu savunmak zordur.

İkinci olarak, komisyonun, tali komisyon olması dahi, TBMM Başkanının takdir edeceği bazı sınırlı hallere inhisar ettirilmiştir. Gerçi Komisyon, TBMM Başkanının uygun görmediği hallerde Tali Komisyon olmayı talep edebilecektir. Ancak AB Komisyonunun, TBMM Başkanının önüne gelen tüm tasarıları izlemesi zordur. Bu nedenle, böyle bir yöntemin işletilmesi pratik değildir. Dolayısıyla, kurulan Komisyon işlevsiz hale getirilmiş olmaktadır.

Üzerinde durulması gereken bir başka husus da, AB Uyum Komisyonumuzun çalışma yöntemiyle ilgilidir. Bu Komisyonun çalışma tarzı ile öteki ihtisas komisyonlarının çalışma tarzları arasında köklü bir fark vardır. AB Komisyonu, kendisine havale edilen tasarıları, münhasıran, AB müktesebatına uygunluğu açısından incelemektedir.

Bu Kanun Teklifi, yukarıda özetlenen sakıncaların giderilmesi amacıyla, AB üyesi ve AB’ye aday ülkelerdeki uyum komisyonlarının kuruluş ve işleyişleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Teklif ile komisyonun oluşumu, görev ve yetkileri, çalışma usul ve esasları diğer daimi ihtisas komisyonları ile paralel hale getirilmiştir.

EK 2- Komisyon Kanunu Teklifi Taslağı Konusunda Komisyon'un Görüşü

23/04/2009

İÇTÜZÜK UZLAŞMA KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

21 Nisan 2009 günü yapılan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu toplantısında İçtüzük Uzlaşma Komisyonu'nun hazırlamış olduğu "Avrupa İşleri Komisyonu Kanunu Teklif Taslağı" incelenmiş olup, yapılan değerlendirmeler aşağıda sunulmaktadır.

Taslak Metnin 1. maddesi üzerinde yapılan görüşmeler, aşağıdaki çerçevede gerçekleşmiştir:

1. "Türkiye'deki mevzuat ile Avrupa Birliği müktesebatı arasındaki uyumu araştırmak ve hükümete öneride bulunmak" ibaresi üzerinde özellikle durulmuş ve bu ifade "görevler" başlıklı 3. maddede yer alan "Avrupa Birliği ile müktesebat uyumunu gerçekleştirmek amacıyla AB mevzuatını incelemek ve bu inceleme sonucu elde ettiği bilgiler doğrultusunda hükümete kanun tasarısı hazırlanması yönünde önerilerde bulunmak" ibaresi ile birlikte değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Komisyonun Hükümete yapacağı önerinin, yasama önerisi şeklinde değil, bir politika önerisi çerçevesinde gerçekleşebileceği; 1. maddedeki ifadeyle kastedilenin karşılıklı iletişim çerçevesinde ortaya çıkan aksaklıklar noktasında hükümete politika önerisi yöneltilmesi olabileceği ve komisyonların muhataplarının Hükümet değil, TBMM Başkanlığı olduğu ifade edilmiştir.

Bu nedenle söz konusu ifadeyle kastedilen, hükümete politika önerisinde bulunma ise metinde herhangi bir değişikliğe gidilmemesi; ancak kasıt, hükümete kanun tasarısı önerisinde bulunma ise metnin madde metninden çıkarılması gerektiği belirtilerek özellikle İçtüzük Uzlaşma Komisyonu Taslak Metninde *tüm komisyonlara kanun teklif etme yetkisi* tanındığına ve Komisyonumuzun da herhangi bir alanda AB müktesebatına aykırılık saptadığında kanun teklif etme yetkisini kullanabileceğine vurgu yapılmıştır.

2. Maddede, komisyonların görevleri ile ilgili olarak ayrıntılı düzenlemelere yer verildiği; bunun da ifade karışıklığına sebep olduğu ve bu sebeple maddenin sadeleştirilmesi gerektiği; sadeleştirmenin sağlanabilmesi için de "Amaç" ve "Kapsam" ile ilgili maddelerin ayrı ayrı düzenlenebileceği ifade edilmiştir.
3. "Avrupa Birliğine katılım sürecine ve katılım sonrasına ilişkin gelişmeleri izlemek ve müzakere etmek" ifadesi çerçevesinde "müzakere etmek" ifadesinin tekrar değerlendirilmesi talep edilmiştir. Burada kastedilen, Komisyonun bir iç değerlendirmesi ise bu ifadenin "görüşmek" ya da "değerlendirmek" şeklinde değiştirilmesi gerektiği; zira "müzakere etmek" ifadesinin kullanılması durumunda, bunun, bir karşı tarafının olduğu şeklinde anlaşıldığı belirtilmiştir.
4. "2. madde" üzerindeki görüşmelerde; "Avrupa Birliği İşleri Komisyonu üyeleri belirlenirken İngilizce veya Fransızca'yı anlama, konuşma ve yazma düzeylerinde iyi bilen, Avrupa Birliği hukuku alanında uzman milletvekillerine öncelik tanınacağı" yönündeki hükmü üzerinde durulmuştur. Bu hususun kanun ile düzenlenmesi yerine uygulamada alınacak önlemlerle sağlanabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte bazı üyeler tarafından, söz konusu hükmün ilgili siyasi parti grupları için öngörülmüş tavsiye niteliğinde bir hüküm olarak değerlendirilmesi ve korunması gerektiği de savunulmuştur.

3. madde üzerindeki görüşmeler sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

5. Taslak metinde “AB mevzuatı” olarak ifade edilen tüm ibarelerin “AB müktesebatı” olarak değiştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
 6. Her ne kadar İttüyük Uzlaşma Komisyonu Taslağı gereğince tüm komisyonlar, esas komisyon yetkileriyle donatılmış olsa da aşğıdaki metnin (a) bendi olarak Taslağı eklenmesinin ve geri kalan bentlerin ona göre yeniden numaralandırılmasının doğıru olacağı ifade edilmiştir:
“a) Avrupa Birliğı müktesebatına uyuma ilişkin kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri görüşmek.”
 7. Taslak metnin (c) bendinde yer alan “müzakere etmek” ibaresinin, “izlemek ve değerlendirmek” olarak değiştirilmesi gerektiğı belirtilmiştir.
 8. Taslak metnin (d) bendi üzerinde yapılan görüşmelerde anılan bent kapsamının genişletilerek, Hükümetten talep edilecek bilgilerin sadece AB üyelik sürecini değil, genel anlamda AB ile ilişkileri kapsayacak şekilde aşğıdaki şekilde değiştirilmesi gerektiğı belirtilmiştir:
“d) Hükümetin AB ile ilişkileri hakkında ilgili bakan ya da bakanlığın bilgisine başvurmak.”
 9. (e) bendinde öngörülen faaliyet ve değerlendirme raporlarının hangi aralıklarla hazırlanacağı konusunda düzenleme yapılması gerektiğı; Komisyonumuzca faaliyet ve değerlendirme raporunun 4847 sayılı Kanun ile uyumlu olarak her yasama yılında en az bir kere hazırlanması yönünde düzenleme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir.
 10. Maddenin (f) bendinde “Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek” görevinin öngörüldüğü, ancak bu bilgilendirme faaliyetinin hangi mekanizmalar çerçevesinde gerçekleştirileceğinin ifade edilmediğı, Bu açıdan düzenlemeye açıklık getirilmesi gerektiğı ifade edilmiştir.
 11. (1) bendinde düzenlenen “Avrupa Birliğine katılım konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmak” ibaresi, AB üye ülkeleri kamuoylarını etkileme yönünde de çalışmalar yapılabilmesinin önünü açacak şekilde, “Avrupa Birliğı’ne katılım konusunda **Türk ve AB üyesi ülkelerin kamuoylarını bilgilendirici etkinlikler yapmak**” şeklinde değiştirilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir.
- 5. madde üzerindeki görüşmelerde aşğıdaki hususlar ortaya konulmuştur:**
12. Maddenin ikinci fıkrasında yer alan “Komisyon hükümet üyesini de dinleyerek...” ibaresi, sadece Başmüzakereci olan Bakanın çağrılabilceğı şeklinde yanlış yorumlamaya müsait olduğundan, ibarenin, “Komisyon hükümet üyelerini de dinleyerek” şeklinde değiştirilmesi gerektiğı ifade edilmiştir
 13. Maddenin ikinci fıkrasında faaliyet ve değerlendirme raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulacağı ve raporların Danışma Kurulunca Genel Kurul gündemine alınabileceğinin ifade edildiğı; faaliyet ve değerlendirme raporunun hangi sıklıkla sunulacağı hususunda yine bu maddede de bir açıklık bulunmadığı; ayrıca sunulan raporun Genel Kurul gündemine alınmasının, Danışma Kurulunun inisiyatifine bırakılmaması ve bu noktada bağlayıcı bir hüküm getirilmesi gerektiğı ve bu çerçevede düzenlemenin aşğıdaki şekilde yapılabileceğı belirtilmiştir:
“Bu raporlar Danışma Kurulunca Genel Kurul gündemine **öncelikle alınır.**”
 14. Son olarak Komisyon üyelerince ayrıca Komisyona destek sağlayan uzman sayısının artırılması yoluyla da komisyon çalışmalarının niteliğinin artırılabilceğı ifade edilmiştir.
- Saygılarımla değerlendirmelerinize arz ederim.

Yaşar YAKIŞ
Düzce Milletvekili
AB Uyum Komisyonu Başkanı